

Αυτά τα βοηθήματα αποτελούν συλλογικό έργο,
στο οποίο συμμετείχαν:

Ως έμπειροι:

Οι εκπαιδευτικοί Ειδικής Αγωγής και Ενισχυτικής Διδασκαλίας των περιοχών Baix Empordà, Selva
και Gironès, καθώς και οι εκπαιδευτικοί σε τάξεις για παιδιά ηλικίας 3 έως 8 ετών των σχολείων
(οι περιοχές σε παρένθεση):

Doctor Carulla (Arbúcies), Baldiri Reixach (Banyoles), Doctor Arruga (Begur), Carles Faust (Blanes),
Bordils (Bordils), Pere Rosselló (Calonge), L'Aixart (Cervià de Ter), Escola Annexa (Girona),
Montfalgars (Girona), Sant Gregori (Girona), Taialà (Girona), Vilarroja (Girona), Verge dels Dolors
(Hostalrich), Portitxol (L'Estartit), Pompeu Fabra (Lloret), Torres Jonama (Mont-ràs), Sant Pere Màrtir
(Òlot), Escola Petit Plançó (Òlot), Sant Roc (Òlot), Torres Jonama (Palafrugell), Els Estanys (Platja
d'Aro), Santa Cristina d'Aro, Educació Especial Els Àngels (Palamós), Ntra. Sra. de la Mercè (Sant
Antoni de Calonge), Baldiri Reixach (Sant Feliu de Guíxols), Guillerries (Sant Hilari Sacalm), Agustí
Xifre (Sant Gregori), Montserrat (Sarrià de Ter).

Ευχαριστούμε το πρωτοπόρο Σχολείο Casas (Δήμου Βαρκελώνης) για τη βοήθειά του.

Ως μαθητευόμενοι συγγραφείς και αναγνώστες:

Τζέμμα, Μαρτί, Μόνικα, Ζοάν, Ρομπέρτ, Κάρμεν, Γκλόρια, Τζεράρ, Λορένα, Ζοζέπ,
Πιλάρ, Άλμπα, Ζόρντι, Μαρία Ντολός, Τίμα, Βερόνικα, Φέλιξ, Ζοζέπ Μανέλ, Λάια, Πάου,
Άννα, Ξαβιέρ, Ξένια, Πάουλα, Νατάλια, Έστερ, Μάρτα, Ντάνι, Μαρίνα, Ελιζαμπέτ,
Μιρέια, Τόνι, Μαρκ, Φάτιμα... και πολλοί άλλοι.

Με απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του
Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον
Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν.

Γραφή και Ανάγνωση

Βοηθήματα για τη διδασκαλία και την εκμάθηση
του γραπτού λόγου σε παιδιά ηλικίας
τριών έως οκτώ ετών

Lluís Maruny Curto
Maribel Ministral Morillo
Manuel Miralles Teixidó

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Μελίνα Παναγιωτίδου

Δραστηριότητες και βοηθήματα για την τάξη

Σύνταξη:

Lluís Maruny Curto
Maribel Ministral Morillo
Manuel Miralles Teixidó

Ομάδα εργασίας:

Josep Calm Masó
Dolors Corominas Causa
Lluís Espuña Danés
Narcís Font Costa
Mª Teresa Gómez Masdevall

Σύμβουλοι:

Ana Teberosky
Teresa Mauri
(Καθηγήτριες του Τμήματος Εξειδικευτικής
Ψυχολογίας και Αγωγής,
Πανεπιστήμιο Βαρκελώνης)

Inés Miret
Adela Moyano
(Σύμβουλοι της Γενικής Διεύθυνσης
Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, ΥΠΕ)

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΠΙΛΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Επιστημονική ευθύνη και συντονισμός
Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα

Η έκδοση αυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των Πιλοτικών Προγραμμάτων Ενισχυτικής Διδασκαλίας από το Κέντρο Καινοτομικών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης του Υπουργείου Παιδείας)

Φιλμογράφηση - Διαχωρισμοί: ACCESS

Επιμέλεια έκδοσης και τυπογραφικές διορθώσεις: Αρίστη Εμμανουηλίδου

© Centro de Publicaciones del MEC y EDELVIVES

Ministerio de Educación y Ciencia

Η μετάφραση έγινε από το ισπανικό πρωτότυπο (Escribir y Leer)

ISBN 960-7917-03-0

960-7917-00-6 (set)

Στην Άννα Τεμπερόσκυ

(...) Μόλις έμαθε να διαβάζει (...) ξεστράτιζε από την ιστορία, μεθυμένος, σχεδόν έτοιμος να δακρύσει από την ομορφιά της αλφαβήτας, με τα λεπτά και πλούσια σχήματα και τους ήχους της: μαγεμένος και σαστισμένος από τη σύνθετη απλοχωριά ενός α, τον ξερό και ξύλινο βόμβο του ξ, το ιδιότροπο κεφαλαίο Ε, που έμοιαζε με χτένι· το γ σα γυρίνος που κολυμπούσε στην αλμυρή κι υγρή παιδική ηλικία της εξέλιξης· το β με τις βουτιές και τις βιτσιές του· το κεφαλαίο Η, με τους φαρδείς, εκκλησιαστικούς στύλους του, με την παιχνιδιάρικη εμφάνιση και τον τόσο αμφίβολο ήχο —μια εκπινοή χλιαρή, σιωπηλή σαν την ανάσα του Θεού στο πρόσωπο του Αδάμ, σα χλιμίντρισμα αλόγου—, το η της ηδύτητας, του ήλεκτρου, του ήλιου.(...)

(Fernanda Eberstadt,
Τα δαιμόνια του Ισαάκ,
EMECÉ, Βαρκελώνη, 1993)

Τόμος Ι

Πώς μαθαίνουν τα παιδιά γραφή και ανάγνωση

Σκοπός του τόμου:

Να εκτεθούν οι ουσιώδεις αντιλήψεις τις οποίες ακολουθούν τα παιδιά κατά τη διαδικασία κατάκτησης της γραφής και της ανάγνωσης και να τεθούν οι βάσεις μιας πρότασης για την εκμάθηση του γραπτού λόγου, βασισμένης στη δομητική θεωρία.

Πρώτο μέρος: ΤΙ ΞΕΡΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

1. Οι αντιλήψεις των παιδιών για τη γραφή.
2. Οι αντιλήψεις των παιδιών για την ανάγνωση.
3. Περισσότερες αντιλήψεις των παιδιών για το γραπτό λόγο: τα κείμενα.

Δεύτερο μέρος: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

4. Το έργο του σχολείου. Η διδασκαλία του γραπτού λόγου.
5. Οι αντιλήψεις του σχολείου για το γραπτό λόγο.
6. Για μια εκμάθηση του γραπτού λόγου βασισμένη στο νόημα.
7. Εκπαίδευση στη διαφορετικότητα.
8. Κίνητρα: η γραφή και η ανάγνωση έχουν νόημα.
9. Αλληλεπίδραση: η συλλογική δουλειά.
10. Το έργο του εκπαιδευτικού: η διδασκαλία γραφής και ανάγνωσης.

Τόμος II

Τρόπος διδασκαλίας της γραφής και της ανάγνωσης

Σκοπός του τόμου:

Ανάπτυξη του μοντέλου μιας διδασκαλίας του γραπτού λόγου βασισμένης στο νόημα.

- Ποια είναι τα περιεχόμενα, πότε και πώς να διδάσκονται.
- Αξιολόγηση: τι, πότε και πώς.

Πρώτο μέρος: ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΕΣΗ

11. Οργάνωση των περιεχομένων του Αναλυτικού Προγράμματος.
12. Κριτήρια για τη σύνδεση των περιεχομένων.

Δεύτερο μέρος: ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Εισαγωγή

13. Σχέσεις μεταξύ του προφορικού και του γραπτού λόγου.
14. Το αλφαβητικό σύστημα.
15. Η γραφή ως παραγωγή κειμένων.
16. Η ανάγνωση ως ερμηνεία και κατανόηση των κειμένων.
17. Τα κείμενα ως βασική μονάδα του γραπτού λόγου.
18. Ανάλυση και σκέψη για τη Γλώσσα.
19. Συστήματα λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας.

- Περιεχόμενα αναλυτικού προγράμματος.
- Ανάπτυξη περιεχομένων.
- Πρόταση τύπων δραστηριοτήτων.
- Τρόποι παρατήρησης σε κάθε τύπο δραστηριότητας.
- Δείγματα δραστηριοτήτων.

Τρίτο μέρος: ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Εισαγωγή

20. Αρχική αξιολόγηση των επιπέδων οικοδόμησης του αλφαβητικού συστήματος.
21. Η διαρκής αξιολόγηση της μάθησης των μαθητών.
22. Η αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας.

Τόμος III

Δραστηριότητες και βοηθήματα για την τάξη

Σκοπός του τόμου:

Η πρόταση χρήσιμων δραστηριοτήτων και τρόπων αξιολόγησης, ώστε ο εκπαιδευτικός να αναπτύξει το έργο του στην τάξη. Προτάσεις για την πραγματοποίηση σχεδίων εργασίας (projects) που θα βοηθήσουν στην οργάνωση των δραστηριοτήτων. Βιβλιογραφία.

Δραστηριότητες και βοηθήματα για την τάξη:

Εισαγωγή: Σχεδιασμός των δραστηριοτήτων.

23. Πώς να αξιοποιηθούν οι πάγιες καθημερινές πρακτικές της τάξης για την ανάγνωση και τη γραφή.

24. Απαριθμητικά κείμενα.

25. Ενημερωτικά κείμενα.

26. Λογοτεχνικά κείμενα.

27. Κείμενα παρουσίασης.

28. Κείμενα με οδηγίες χρήσης.

- Χαρακτηριστικά.
- Διδακτικά διαγράμματα.
- Δραστηριότητες.
- Πίνακες αξιολόγησης.

29. Η οργάνωση της δραστηριότητας σε σχέδια εργασίας (projects). Βιβλιογραφία.

Περιεχόμενα

ΣΕΛ.

Προλογικό Σημείωμα	15
--------------------------	----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	17
-----------------------	----

— Οδηγός για την ανάγνωση του τόμου	17
— Όλες οι δραστηριότητες πρέπει να βασίζονται σε κείμενα που να έχουν νόημα	18
— Αποφάσεις που συνδέονται με το σχεδιασμό των δραστηριοτήτων	19
— Προσοχή! αυτό δεν είναι ούτε μέθοδος ούτε βιβλίο με κείμενα!	21

• Κεφάλαιο 23: ΠΩΣ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΟΙ ΠΑΓΙΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΓΡΑΦΗ	23
--	----

— Περιβάλλον: Γραπτός λόγος στην τάξη	23
— Η χρήση υλικών στην τάξη	24
— Ο εκπαιδευτικός ως πρότυπο για τη χρήση του γραπτού λόγου	26
— Πάγιες σχολικές δραστηριότητες και τυπολογία κειμένων	27

• Κεφάλαιο 24: ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	31
---	----

— Παρουσίαση	31
— Χαρακτηριστικά των απαριθμητικών κειμένων	32
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Γραφή ονομάτων	33
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Λίστες	42
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Αφίσες και προγράμματα	47
— Δείγματα δραστηριοτήτων	48
— Πίνακες αξιολόγησης	53

• Κεφάλαιο 25: ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	57
--	----

— Παρουσίαση	57
— Χαρακτηριστικά των ενημερωτικών κειμένων	58
— Χαρακτηριστικά των ειδήσεων	59
— Διαγράμματα διδασκαλίας: ειδήσεις	59
— Χαρακτηριστικά των διαφημίσεων	78
— Διαγράμματα διδασκαλίας: διαφημίσεις	79
— Χαρακτηριστικά της αλληλογραφίας	85
— Διαγράμματα διδασκαλίας: αλληλογραφία	85
— Δείγματα δραστηριοτήτων	87
— Πίνακες αξιολόγησης	94

• Κεφάλαιο 26: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	99
--	----

— Παρουσίαση	99
— Χαρακτηριστικά των λογοτεχνικών κειμένων	100
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Παραμύθια και αφηγήσεις	102
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Ποιήματα και τραγούδια	123
— Δείγματα δραστηριοτήτων	124
— Πίνακες αξιολόγησης	138

• Κεφάλαιο 27: ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	145
— Παρουσίαση	145
— Χαρακτηριστικά των κειμένων παρουσίασης	146
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Περιγραφές και αναφορές	147
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Ορισμοί	161
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Επισκοπήσεις	169
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Ντοσιέ	179
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Ανάγνωση κειμένων παρουσίασης	183
— Δείγματα δραστηριοτήτων	186
— Πίνακες αξιολόγησης	193
• Κεφάλαιο 28: ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	197
— Παρουσίαση	197
— Χαρακτηριστικά των κειμένων με οδηγίες χρήσης	198
— Διαγράμματα διδασκαλίας: Κείμενα με οδηγίες χρήσης	199
— Δείγματα δραστηριοτήτων	200
— Πίνακες αξιολόγησης	223
• Κεφάλαιο 29: Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (PROJECTS)	227
— Παρουσίαση	227
— Θέματα για σχέδια εργασίας στην Προσχολική Αγωγή και τις πρώτες τάξεις της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	228
— Περιεχόμενα ενός σχεδίου εργασίας: Παραδείγματα προσχεδίων	229
— Δραστηριότητες για τη γλώσσα και τυπολογία κειμένων σε ένα σχέδιο εργασίας	234
— Πλευρές που πρέπει να ανάπτυχθούν σε ένα σχέδιο εργασίας	237
• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	241
• 1 ^ο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	242
• 2 ^ο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΙΔΑΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	255
• 3 ^ο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΣΧΟΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	258
• ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	271
— Βασική, σχολιασμένη βιβλιογραφία	271
— Ψυχοπαιδαγωγικές βάσεις	273
— Ο γραπτός λόγος ως δόμηση κειμένων και ως επικοινωνία	276
— Η γραφή ως δόμηση και ως παραγωγή κειμένων	278
— Η ανάγνωση ως κατανόηση κειμένων	281
— Εμπειρίες από το σχολείο	283

Προλογικό σημείωμα

Η αναγνώριση της σημασίας των αντιλήψεων, των απόψεων και των ιδεών των παιδιών της πρώιμης παιδικής ηλικίας για τη γραφή και την ανάγνωση μας κάνει να τις έχουμε ως αφετηρία στη διαμόρφωση της μαθησιακής διαδικασίας και της διδακτικής πράξης. Γιατί αλήθεια, αν πρόκειται να διδάξουμε τη σκέψη στο γραπτό λόγο, μπορούμε να το κάνουμε χωρίς να ξεκινήσουμε από τις αντιλήψεις των παιδιών;

Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο αποφασίσαμε να συμπεριλάβουμε τη σειρά των τριών βιβλίων με τίτλο «Γραφή και Ανάγνωση» στις εκδόσεις του Κέντρου Καινοτομικών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο του έργου Πιλοτικά Προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας.

Τζέλα Βαρνάβα - Σκούρα

Καθηγήτρια Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Εισαγωγή

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

Ο στόχος του τρίτου τόμου είναι να προσφέρει, σε όσους εκπαιδευτικούς ενδιαφέρονται να εστιάσουν τη διδασκαλία τους στη δομητική αντίληψη του γραπτού λόγου, ένα σύνολο πρακτικών προτάσεων για την καθημερινή δουλειά τους στην τάξη.

Καταρχήν, περιλαμβάνουμε ένα κεφάλαιο με τίτλο “Πώς να επωφελείται κανείς από το τρέχον πρόγραμμα της τάξης για τη διδασκαλία γραφής και ανάγνωσης”. Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να δείξει πώς παρουσιάζονται, κατά την οργάνωση και την καθημερινή δραστηριότητα της τάξης, άπειρες καταστάσεις που οδηγούν με φυσικό τρόπο στη χρήση κειμένων για γραφή και ανάγνωση. Το νόημα αυτής της χρήσης προκύπτει από τις ίδιες τις ανάγκες της δουλειάς στην τάξη. Δείχνουμε, επίσης, με ποιον τρόπο μπορεί να εμφανιστούν κάθε είδους κείμενα στη διάρκεια αυτών των συνηθισμένων εργασιών. Παράλληλα, διδάσκουμε στα παιδιά το χαρακτήρα εργαλείου που έχει ο γραπτός λόγος, ο οποίος χρησιμεύει ως μέσο για την επίλυση πρακτικών και συγκεκριμένων αναγκών. Είναι σαφές ότι ο γραπτός λόγος δουλεύεται καθ’ όλο το μήκος και το πλάτος της σχολικής δραστηριότητας κι όχι μόνο “την ώρα της Γλώσσας”.

Στη συνέχεια, ακολουθούν πέντε εκτενή κεφάλαια, ένα για κάθε τύπο κειμένου. Κάθε κεφάλαιο συνδέεται με ευρύ αριθμό προτάσεων για δραστηριότητες.

Αφιερώνουμε επίσης ένα κεφάλαιο σε παραδείγματα σχεδίων εργασίας (projects) και στη σύνδεσή τους με το γραπτό λόγο, επειδή, κατά την άποψή μας, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Εκτός από το τρέχον πρόγραμμα, η πραγματοποίηση σχεδίων εργασίας στην τάξη αποτελεί μια πηγή δραστηριοτήτων που είναι πολύ πλούσιες σε κάθε είδους λόγο. Αυτό αφορά ειδικότερα τα κείμενα παρουσίασης, που χρησιμεύουν για την απόκτηση κάθε είδους γνώσεων και που αποτελούν τα πιο χαρακτηριστικά και τυπικά σχολικά κείμενα.

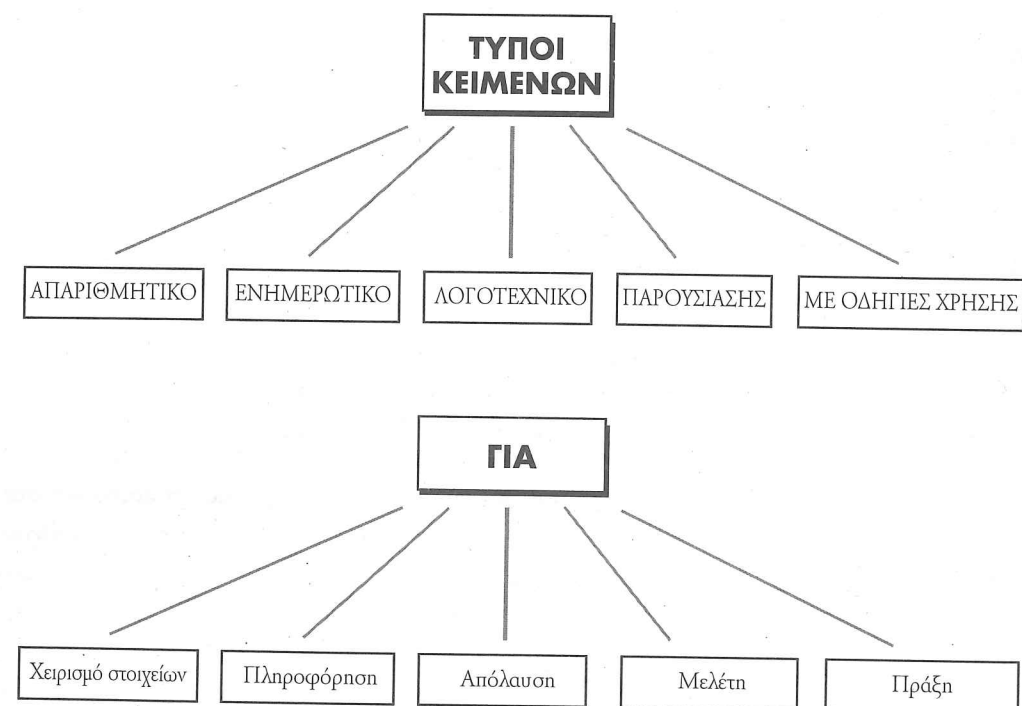
Στο τέλος παραθέτουμε τη βιβλιογραφία. Τη χωρίσαμε σε δύο μέρη: το πρώτο περιλαμβάνει τη βασική, και ουσιαστικά απαραίτητη βιβλιογραφία, όπου επιλέγουμε λίγα κείμενα, συνοδευόμενα από μια σύντομη επισκόπηση που αιτιολογεί το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν. Στο δεύτερο μέρος, περιλαμβάνουμε έναν πλήρη κατάλογο των βιβλιογραφικών αναφορών που χρησιμοποιήσαμε, οι οποίες μπορεί να χρησιμεύσουν για την εμβάθυνση σε ειδικότερα, συγκεκριμένα θέματα.

ΟΛΕΣ ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΒΑΣΙΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΝΟΗΜΑ

Κατά τη γνώμη μας και σύμφωνα με όσα έχουμε εξηγήσει μέχρι τώρα, η δουλειά με το γραπτό λόγο σημαίνει δουλειά με πλήρη κείμενα —με κείμενα που να έχουν νόημα και να συνδέονται με τις εργασίες και τις ανάγκες που εμφανίζονται στην τάξη: την ομιλία, την ανάγνωση, τη γραφή και την επικοινωνία.

Η δουλειά με κείμενα προσφέρει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και ευκαιρίες για τη διδασκαλία και τη μάθηση της ανάγνωσης, της γραφής και του αλφαβητικού συστήματος γραπτής αναπαράστασης της γλώσσας μας. Προσφέρει, επίσης, όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την εμβάθυνση στη γνώση και τη σκέψη για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του γραπτού λόγου, συμπεριλαμβανόμενης της γραμματικής, της ορθογραφίας, του λεξιλογίου, της σύνταξης, της υφολογίας και των λογοτεχνικών σχημάτων.

Έτσι, παρουσιάζουμε τις δραστηριότητες που προτείνουμε, χρησιμοποιώντας ως οπικονομική στήλη τους τύπους των κειμένων. Για να τους οργανώσουμε, ξεκινήσαμε από την κατηγοριοποίηση που έχουμε επεξεργαστεί και που έχει ως κριτήριο το σκοπό της ανάγνωσης και της γραφής:

Κάθε ένας από αυτούς τους τύπους κειμένων φιλοξενείται σε ένα εκτενές κεφάλαιο. Στο κάθε κεφάλαιο εκθέτουμε όσα στοιχεία θεωρούμε ότι θα χρησιμεύσουν στον εκπαιδευτικό, κατά την προετοιμασία των δραστηριοτήτων που θα προτείνει στους μαθητές του.

Καταρχήν, παρουσιάζουμε τα ιδιαίτερα ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ του τύπου του κειμένου (τα οποία περιέχουν τις έννοιες και τις πληροφορίες που πρέπει να μάθει —στην πράξη— το παιδί), καθώς και τις ιδιαίτερες διαδικασίες γραφής και ανάγνωσης που αντιστοιχούν σ' αυτά. Τα εν λόγω χαρακτηριστικά αποτελούν τα ειδικά περιεχόμενα που πρέπει να διδαχθούν σε κάθε τύπο κειμένου, μαζί με τα περιεχόμενα που προσιδιάζουν σε άλλα πεδία του γραπτού λόγου (σύνδεση προφορικού/γραπτού, αλφαβητικό σύστημα, ανάγνωση, γραφή, σκέψη για τη γλώσσα, λεκτικά και μη λεκτικά συστήματα επικοινωνίας).

Στη συνέχεια, η διαδικασία με την οποία προτείνουμε να δουλεύεται κάθε τύπος κειμένου συγκεκριμενοποιείται με ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ. Τα διαγράμματα προσφέρουν ιδέες για τη σύνδεση και το σχεδιασμό του διδακτικού έργου και της μάθησης, σε σχέση, π.χ., με λίστες, ειδήσεις, διαφημίσεις, επιστολές, παραμύθια, ποιήματα, συνταγές μαγειρικής, κλπ.

Αμέσως μετά, εκθέτουμε ένα σύνολο συγκεκριμένων προτάσεων για τις πιθανές ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ που μπορούν να πραγματοποιηθούν, ανάλογα με τον εκάστοτε τύπο κειμένου. Αυτές οι δραστηριότητες επιτρέπουν την ετοιμασία πολύ συγκεκριμένων εργασιών που μπορούν να ολοκληρωθούν σε μια διδακτική ώρα, αν και μερικές είναι δυνατόν, εφόσον θεωρηθεί αναγκαίο, να καταλάβουν περισσότερες ώρες δουλειάς στην τάξη. Φυσικά, οι δραστηριότητες δεν εξαντλούν όλες τις δυνατότητες: κάθε εκπαιδευτικός θα επινοήσει χίλιες δυο πιθανές παραλλαγές. Εκτός από τις προτάσεις για δραστηριότητες —που όλες τους έχουν δοκιμαστεί στις δικές μας τάξεις— παραθέτουμε και ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ που έχουν πραγματοποιήσει οι μαθητές μας και που συμπληρώνουν τα δείγματα που έχουν συμπεριληφθεί στους δύο προηγούμενους τόμους.

Τέλος, περιλαμβάνουμε ορισμένα παραδείγματα με ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Κάθε δραστηριότητα πρέπει να αξιολογηθεί σύμφωνα με τους στόχους που είχε θέσει ο εκπαιδευτικός, όταν τις σχεδίαζε. Είναι, επομένως, αδύνατο να εξαντλήσουμε το πεδίο των δυνατοτήτων αξιολόγησης. Παρ' όλα αυτά, παρουσιάζουμε ορισμένα δείγματα, συνδεδεμένα με ιδιαίτερα συχνές και σημαντικές δραστηριότητες. Τα δείγματα αυτά επιδιώκουν να δώσουν συγκεκριμένα στοιχεία και να διευκολύνουν τον εκπαιδευτικό στο έργο του σχεδιασμού των εργαλείων αξιολόγησης που πρόκειται να χρησιμοποιήσει.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Οι δραστηριότητες που παρουσιάζουμε με κανένα τρόπο δεν μπορούν να αντιγραφούν κατά γράμμα και να δουλευτούν αυτούσιες στην τάξη.

Δεν μπορούμε να σας πούμε ποιο παραμύθι ή ποια έκδοση είναι προτιμότερα για τη δουλειά στην τάξη. Ούτε ποιο ποίημα ταιριάζει στους μαθητές σας ή ποια συνταγή είναι ιδανική για την τάξη σας και για ποια συγκεκριμένη μέρα.

Οι δραστηριότητες που παρουσιάζουμε αποτελούν κατευθυντήριες γραμμές, προπλάσματα που πρέπει να γεμιστούν με τη δική σας συμβολή, η οποία συνίσταται:

- Στο θέμα της εργασίας, στην ανάγκη που δίνει αφορμή για την ανάγνωση και τη γραφή: την ελκυστική είδηση της μέρας, τη γιορτή που ετοιμάζετε, την επιστολή που πρέπει να

στείλετε, τις οδηγίες για τη δουλειά που προτείνετε στους μαθητές σας, κλπ. Θεωρούμε αυθαίρετο να πιστεύει κανείς ότι υπάρχουν θέματα-κλειδιά που δεν ξαστοχούν ποτέ, ακόμα κι αν πρόκειται για τις εποχές του έτους, το σπίτι, το σχολείο ή το χωριό... και είναι βέβαιο ότι υπάρχουν πολύ συνταρακτικότερα θέματα για τα παιδιά από αυτά που προαναφέραμε.

- Στο συγκεκριμένο, σαφές και κατάλληλο κείμενο που ταιριάζει με το θέμα και τη μαθησιακή κατάσταση που έχετε σχεδιάσει. Στο βιβλίο με παραμύθια, που έχετε στην τάξη και που αρέσει περισσότερο στα παιδιά, στο ποίημα ή στο τραγούδι που προτιμούν, στη συνταγή που μπορούν εύκολα να ετοιμάσουν στο σχολείο, κλπ.

Το —δομητικό και ανοιχτό— μοντέλο του αναλυτικού προγράμματος που ισχύει στη χώρα μας μετά την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, αφήνει στον εκπαιδευτικό την ελευθερία, το προνόμιο και την ευθύνη να σχεδιάσει τις συγκεκριμένες δραστηριότητες που θα προτείνει στους μαθητές του. Όσο για μας, προσπαθούμε απλώς να εμπλουτίσουμε το έργο σας.

Και στα πλαίσια αυτού του έργου, πρέπει να πάρετε μια σειρά αποφάσεων, όπως οι ακόλουθες:

Αποφάσεις σχετικά με το σχεδιασμό των δραστηριοτήτων

- 1°. Επιλογή του θέματος της εργασίας.
- 2°. Επιλογή του τύπου του κειμένου.
- 3°. Επιλογή της συγκεκριμένης δραστηριότητας.
- 4°. Απόφαση για τον τρόπο ομαδοποίησης των μαθητών στη δραστηριότητα αυτή.
- 5°. Απόφαση για την παρουσίαση και το στόχο της δραστηριότητας, καθώς και για τις οδηγίες που θα δοθούν στους μαθητές.
- 6°. Απόφαση για τις διαδικασίες που θα ακολουθηθούν, ώστε να ενεργοποιηθούν οι προηγούμενες γνώσεις.
- 7°. Απόφαση για την πορεία πραγματοποίησης της δραστηριότητας, τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν, τις παρεμβάσεις του εκπαιδευτικού και τις διαδικασίες διόρθωσης και βελτίωσης του κειμένου.
- 8°. Απόφαση για τις διαδικασίες επιμέλειας, έκδοσης του κειμένου και διάδοσής του.

Αυτές τις αποφάσεις θα τις πάρετε με βάση διάφορα κριτήρια:

Κριτήρια για τη λήψη αποφάσεων

- Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της ομάδας των μαθητών.
- Οι εκπαιδευτικοί στόχοι του νηπιαγωγού/δασκάλου σε σχέση με τους μαθητές του.
- Το επίπεδο των προηγούμενων γνώσεων που έχουν οι μαθητές σε σχέση με τα διαφορετικά “κομμάτια” περιεχομένων του γραπτού λόγου.
- Τις επικοινωνιακές ανάγκες που ανακύπτουν καθημερινά από την πρακτική στην τάξη, από τα θέματα που προτείνονται για μελέτη, τις τρέχουσες ειδήσεις, τα ενδιαφέροντα των μαθητών, τα λογοτεχνικά κείμενα, κλπ.

- Το επίπεδο των προηγούμενων γνώσεων σε σχέση με τον τύπο του κειμένου που προτείνεται.
- Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του κειμένου που δουλεύεται.
- Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του τύπου της δραστηριότητας.

Για την αξιολόγηση των προηγούμενων γνώσεων και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του τύπου της δραστηριότητας, μιλήσαμε στο δεύτερο τόμο.

Σε αυτόν εδώ τον τόμο, θα βρείτε στοιχεία για το πώς μπορείτε να επωφεληθείτε από το τρέχον πρόγραμμα της τάξης, από την επεξεργασία σχεδίων εργασίας και τα χαρακτηριστικά των τύπων των κειμένων, καθώς και υποδείξεις για συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Ορισμένες συμβουλές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή των δραστηριοτήτων

1. Αν είναι δυνατόν, διαλέξτε μια δραστηριότητα που να επιτρέπει στα παιδιά να δουλέψουν με πραγματικά υλικά: εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία, αφίσες, κλπ. αντί για φωτοτυπίες ή άλλου είδους αναπαραγωγές.
2. Όταν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις, επιλέξτε τη δραστηριότητα εκείνη που θα υποχρεώσει τα παιδιά να σκεφτούν περισσότερο. Θυμηθείτε ότι αυτό που τα κινητοποιεί είναι ένα πρόβλημα που η επίλυσή του είναι δύσκολη αλλά εφικτή.
3. Όταν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις, επιλέξτε την πιο ανοιχτή δραστηριότητα, που θα επιτρέπει στον κάθε μαθητή να ανταποκριθεί με διαφορετικό τρόπο και σύμφωνα με τις δυνατότητές του.
4. Όταν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις, επιλέξτε τη συνθετότερη και όχι την απλούστερη δραστηριότητα. Μην υποτιμάτε τις ικανότητες των μαθητών σας.
5. Επιλέγεται, όποτε μπορείτε, δραστηριότητες που μπορούν να γίνουν από δύο ή τρεις μαθητές. Θυμηθείτε ότι η κοινή δουλειά βοηθάει τη μάθηση.
6. Επιλέγεται, όποτε είναι δυνατόν, τη δραστηριότητα εκείνη που έχει νόημα και μπορεί να προβληθεί έξω από την τάξη: τα παιδιά να δουλεύουν για κάποιον εξωτερικό αποδέκτη και για κάτι που είναι χρήσιμο εκτός των πλαισίων της τάξης.

ΠΡΟΣΟΧΗ! ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΥΤΕ ΜΕΘΟΔΟΣ... ΟΥΤΕ ΒΙΒΛΙΟ ΜΕ ΚΕΙΜΕΝΑ!

Οι δραστηριότητες, τις οποίες παρουσιάζουμε, ΔΕΝ πρέπει να θεωρηθούν ως μια πρόταση για ένα προκαθορισμένο προγραμματισμό. Η κατάταξη των τύπων των κειμένων ΔΕΝ δηλώνει μια διαδοχή που θα έπρεπε να ακολουθηθεί στη διάρκεια π.χ. ενός σχολικού έτους ή διάφορων συνεχόμενων ετών. Δεν προτείνουμε να δουλεύονται πρώτα λίστες, μετά ειδήσεις, ύστερα παραμύθια, κ.ο.κ.

Δεν είναι δυνατόν να προτείνουμε έναν προγραμματισμό με βάση τους τύπους των κειμένων. Το μόνο που φαίνεται λογικό, είναι να αρχίσει κανείς —στην Προσχολική Αγωγή— με δραστηριότητες γραφής εστιασμένες στο όνομα, σε άλλα ονόματα που να έχουν νόημα και, κατ' επέκταση, να φτάσει μέχρι τις λίστες ονομάτων. Κι αυτό γιατί τα παραπάνω

κείμενα ανταποκρίνονται καλύτερα στην αντίστοιχη εξελικτική φάση των αντιλήψεων των παιδιών σχετικά με το τι διαβάζεται και τι γράφεται. Επιπλέον, τα κείμενα αυτά ευνοούν τη μάθηση του αλφαριθμητικού συστήματος.

Παρ' όλα αυτά, τα όρια των παιδιών σε ό,τι αφορά τη γραφή δεν πρέπει να παρεμποδίζουν την επαφή τους, και μάλιστα από πολύ μικρή ηλικία, με κάθε είδους κείμενα (ενημερωτικά, λογοτεχνικά, κείμενα παρουσίασης ή με οδηγίες χρήσης, κλπ.). Η επαφή επιτυγχάνεται μέσω της ανάγνωσης από τον εκπαιδευτικό, της εξήγησης και της διόρθωσης του κειμένου, του προτύπου που προσφέρει ο ίδιος, όταν διαβάζει και γράφει όσα προκύπτουν στη διάρκεια του μαθήματος, κλπ.

Λυπούμαστε πολύ, αλλά θεωρούμε αντιφατική την ιδέα να επεξεργαστούμε ένα βιβλίο με κείμενα —ή κάτι παρόμοιο— για το γραπτό λόγο, τη στιγμή που υποστηρίζουμε μια δομητική αντίληψη.

Για τον ίδιο λόγο, το σχολικό “επίπεδο” που συνιστούμε για τις δραστηριότητες είναι ανακριβές και δεν αποτελεί παρά μια συμβουλή, η οποία βασίζεται στην εμπειρία μας.

Κεφάλαιο 23

Πώς να αξιοποιηθούν οι πάγιες καθημερινές πρακτικές της τάξης για την ανάγνωση και τη γραφή

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Επιμένουμε στην άποψη ότι όλη σχεδόν η σχολική δραστηριότητα περιλαμβάνει στοιχεία προφορικού και γραπτού λόγου. Δε μαθαίνει κανείς να διαβάζει και να γράφει μόνο “την ώρα της γλώσσας”. Αυτό μας δίνει την ευκαιρία να πειραματιστούμε και να εισαγάγουμε δραστηριότητες οι οποίες παρουσιάζουν τεράστιο ενδιαφέρον για τη μάθηση και είναι σχετικά ανεξάρτητες από τις ειδικές δραστηριότητες που προγραμματίζονται για το γνωστικό αντικείμενο της Γλώσσας.

Έτσι, υπάρχει π.χ. μια σειρά δραστηριοτήτων ρουτίνας που μας επιτρέπουν να εξοικειώσουμε τα παιδιά με το γραπτό λόγο. Για παράδειγμα, το περιβάλλον της τάξης.

Σε όλες τις αίθουσες έχουμε:

- ΛΙΣΤΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ (ποιοι λείπουν, ποιοι μένουν για φαγητό, ποιοι είναι υπεύθυνοι για συγκεκριμένες εργασίες...)
- ΚΡΕΜΑΣΤΡΕΣ
- ΥΛΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΕ ΜΑΘΗΤΗ: ΠΟΔΙΕΣ, ΝΤΟΣΙΕ, ΜΟΛΥΒΙΑ...
- ΓΩΝΙΕΣ: ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ...
- ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΓΩΝΙΑ, ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΑΝΕΙΣΤΕΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ...

- ΤΑ ΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑΣ
- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΦΥΤΑ, ΖΩΑ...
- ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ...
- ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ, ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ
- ΕΠΙΤΟΙΧΙΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ
- ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΚΛΠ....

Συχνά χρησιμοποιούνται διάφοροι τρόποι για την αναγνώριση και τη σημείωση: φωτογραφίες, σχέδια, εικονιστικές αναπαραστάσεις, γεωμετρικά σχήματα, χρώματα και άλλα σύμβολα. Γιατί να μη χρησιμοποιούμε, από την πρώτη κιόλας μέρα στο σχολείο, το γραπτό όνομα των πραγμάτων; Αν έχουμε μια καρτέλα για να εξηγήσουμε ότι σήμερα έχει συννεφιά, μπορούμε να γράψουμε από κάτω την αντίστοιχη λέξη (ΣΥΝΝΕΦΑ ή ΣΥΝΝΕΦΙΑ).

Είναι βέβαιο ότι ένα παιδί τριών ετών δεν μπορεί να αναγνωρίσει ότι αυτά τα σημάδια σημαίνουν ΣΥΝΝΕΦΑ, αλλά θα μάθει να διακρίνει την εικόνα από τη γραφή, θα αντιληφθεί το σχήμα των γραμμάτων, την οριζόντια ευθυγράμμισή τους, την ποσότητα, κλπ. Αργότερα, αυτή η πληροφορία θα του χρησιμεύσει ως βοήθημα για να μάθει, όταν χρειαστεί, πώς γράφεται το Σ, το Υ, το Ν ή το Α.

Μια παρόμοια παρουσία γραπτού λόγου δεν είναι ούτε αφύσικη ούτε τεχνητή. Στην πραγματικότητα, στην καθημερινή ζωή μας, πολλές φορές σημειώνουμε (με ή χωρίς τη συνοδεία άλλων γραφικών σημείων) πληροφορίες που μας ενδιαφέρουν και τις οποίες χρησιμοποιούμε συχνά.

Παρ' όλα αυτά, ορισμένοι εκπαιδευτικοί έχουν την τάση να τα σημειώνουν όλα: βάζουν ταμπέλες με τις αντίστοιχες ονομασίες στο παράθυρο, στο τραπέζι, στον πίνακα, στην πόρτα, κλπ.... Κατά τη γνώμη μας, αυτό δεν είναι καθόλου απαραίτητο και παραποιεί την πραγματικότητα: πουθενά αλλού, εκτός από την τάξη, δε συναντάμε κάτι παρόμοιο. Σε αυτή την περίπτωση, ο γραπτός λόγος δεν αντιστοιχεί σε καμία από τις λειτουργίες του: την υπενθύμιση, την καταγραφή, την επικοινωνία, την έκφραση, τη διδασχά, κλπ. Επιπλέον, δεν είναι αναγκαίο δεδομένου ότι διαθέτουμε πληθώρα γραπτού υλικού το οποίο μπορεί να χρησιμεύσει ως αναφορά και πηγή πληροφόρησης. Βέβαια, εναπόκειται στον κάθε εκπαιδευτικό να αποφασίσει πώς θα χρησιμοποιήσει τη σημείωση — τις ταμπέλες, τις ετικέτες, κλπ.

Η ΧΡΗΣΗ ΥΛΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Εκτός από τις ταμπέλες και τα γραπτά πληροφοριακά σήματα στην τάξη, συνιστούμε να υπάρχει κάθε είδους “ζωντανό” γραπτό υλικό. Πρώτα απ' όλα, βιβλία. Η βιβλιοθήκη μέσα στην τάξη είναι απαραίτητη και δεν πρέπει να περιέχει μόνο παιδικά παραμύθια αλλά και “επιστημονικά” βιβλία και κείμενα για διάφορα θέματα, ώστε τα παιδιά να μπορούν να τα ταξινομήσουν (π.χ. βιβλία για φυτά, ζώα...), να τα βλέπουν, να τα συμβουλευθούν, κλπ. Πρέπει να υπάρχουν βιβλία με κείμενα, διάφορων εκδοτικών οίκων και επιπέδων, καθώς και περιοδικά και εφημερίδες. Αν γίνεται, καλό θα ήταν να υπάρχει καθημερινά εφημερίδα: ο εκπαιδευτικός μπορεί να τη δείξει και να εξηγήσει τις σημαντικές ειδήσεις. Μπορεί, επίσης,

να αποτελέσει μια πηγή υλικών δουλειάς: φωτογραφίες, διαφημίσεις, κ.ά., που μπορούν να κοπούν, να χρησιμεύσουν για δραστηριότητες, για κολάζ, κλπ.

Αλλά και τα περιοδικά είναι πολύ χρήσιμα —περιοδικά που φέρνουν από το σπίτι τους τα παιδιά ή ο εκπαιδευτικός, περιοδικά στα οποία γράφεται κανείς συνδρομητής και έτσι φτάνουν σε τακτικά χρονικά διαστήματα.

Υπάρχει και το γραπτό υλικό που χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός: λεξικά, άτλαντες, διάφορα βιβλία...

Μπορούμε να ενσωματώσουμε κάθε γραπτό υλικό που σχετίζεται με το εμπόριο. Αν έχουμε δημιουργήσει στην τάξη ένα μαγαζί για να παίζουμε, μπορούμε να το γεμίσουμε με πραγματικές συσκευασίες (άδειες καλύτερα!). Ή με σακούλες στις οποίες φαίνεται η ονομασία και ο λογότυπος του μαγαζιού, χαρτιά περιτυλίγματος με τη φίρμα, ετικέτες με τις τιμές, μεγέθη ρούχων και παπουτσιών, καταλόγους προσφορών, κλπ. Όλα τα παραπάνω αποτελούν πληροφορίες που τα παιδιά γνωρίζουν πολύ καλά από τα σπίτια τους και, εξάλλου, οι συσκευασίες των προϊόντων περιέχουν πολλές πληροφορίες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν (ονομασίες, σύνθεση, οδηγίες χρήσης...).

Μπορούμε επίσης να έχουμε έναν πίνακα όπου θα ανακοινώνονται οι δραστηριότητες των παιδιών και οι γιορτές που διοργανώνονται στη γειτονιά, στο χωριό ή την πόλη ή στο ίδιο το σχολείο.

Τα παιδιά μπορούν να φέρουν από το σπίτι τους ό,τι γραπτό υλικό θέλουν. Μπορούμε να το σχολιάσουμε, να το αποκρυπτογραφήσουμε, να δούμε σε τι χρησιμεύει ή τι γράφει, να το διαβάσουμε, κλπ.

Πρέπει επίσης να διαθέτουμε υλικά γραφής: μολύβια, μαρκαδόρους, κομμένα γράμματα ή “λετρασέτ”, γραφομηχανή, ηλεκτρονικό υπολογιστή... Ψαλίδια, κόλλα, χαρτιά διάφορων χρωμάτων, μεγεθών, υφής: χαρτιά άγραφα ή γραμμένα με διαφορετικούς τρόπους (π.χ. με μονά ή διπλά διαστήματα, με χώρο για ένθεση εικονογράφησης...). Υλικά για αναπαραγωγή κειμένων και βιβλιοδεσία.

Τι χαρακτηριστικά πρέπει να έχουν τα υλικά; Τίποτα ιδιαίτερο, εκτός από το ότι πρέπει να είναι ενδιαφέροντα! Όταν είχαμε πρωταρχίσει να δουλεύουμε με αυτό τον τρόπο, μας απασχολούσε πολύ, για παράδειγμα, να βρούμε βιβλία γραμμένα με κεφαλαία (που σχεδόν δεν υπάρχουν στο εμπόριο) και, μάλιστα, είχαμε κάνει ένα μόνοι μας. Γρήγορα, όμως, αντιληφθήκαμε ότι δεν ήταν ούτε απαραίτητο ούτε αναγκαίο. Είναι άλλο πράγμα το γεγονός ότι τα παιδιά γράφουν ευκολότερα με κεφαλαία κι άλλο, πολύ διαφορετικό, το να μην έρχονται σε επαφή με κάθε τύπο γραμμάτων. Άλλωστε, στην τηλεόραση, στο εμπόριο, στο δρόμο, κλπ. υπάρχουν κάθε είδους τύποι γραμμάτων και τα παιδιά μαθαίνουν να τους ξεχωρίζουν χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Όλος ο κόσμος αναγνωρίζει τον λογότυπο της Κόκα-Κόλα, άσχετα αν δεν είναι εύκολο να ξεχωρίσουν ότι “αυτό” είναι [C]. Κι αν τα παιδιά χρειάζονται πρόσθετες πληροφορίες, τότε απλώς τους τις δίνουμε.

Ορισμένοι εκπαιδευτικοί έχουν αντιρρήσεις για τη χρήση διαφημίσεων στην τάξη. Ίσως ήρθε η κατάλληλη στιγμή να αναφερθούμε και σε αυτό. Καταρχήν, η χρήση τους δεν είναι απαραίτητη στην πρότασή μας κι επομένως ο κάθε εκπαιδευτικός υιοθετεί τα δικά του κριτήρια, όταν επιλέγει τον τύπο του υλικού με το οποίο σκοπεύει να δουλέψει. Αν

αναφερόμαστε συχνά στη διαφήμιση είναι επειδή πρόκειται για ένα σημαντικό κείμενο που απαντάται πολύ συχνά στην κοινωνία μας (για παράδειγμα, το μεγαλύτερο μέρος της αλληλογραφίας που φτάνει στα χέρια μας περιλαμβάνει διαφημιστικά φυλλάδια) κι επιπλέον, επειδή διαθέτει κειμενικά χαρακτηριστικά πολύ συγκεκριμένα και ενδιαφέροντα για να δουλευτούν με παιδιά: σύντομα μηνύματα, πειστική γλώσσα, γλωσσικές δομές πολύ γνωστές στους μαθητές, λογοπαίγνια, κλπ. Μπορεί, φυσικά, να χρησιμοποιήσει κανείς τη διαφήμιση με κριτικό τρόπο, αλλά αυτό είναι άλλο ζήτημα.

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΩΣ ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάζει πολλά πράγματα στην τάξη: το σημείωμα που έχει στείλει κάποιος γονέας, για να δικαιολογήσει την απουσία του παιδιού του, τα σημειώματα που έρχονται από το διευθυντή ή άλλους εκπαιδευτικούς, την αναγγελία κάποιων δραστηριοτήτων των παιδιών, κλπ. Τις περισσότερες φορές δεν υπάρχει κανένας λόγος να μη διαβάζονται μεγαλόφωνα και να μη σχολιάζονται στους μαθητές τέτοια κείμενα. Αυτό θα τους βοηθήσει να κατανοήσουν τη λειτουργία της ανάγνωσης και της γραφής, θα τους προσφέρει ένα πρότυπο για το πώς διαβάζουμε, πώς σχολιάζουμε το γραπτό, ποιες ερμηνευτικές αμφιβολίες ενδέχεται να προκύψουν, πώς οδηγούμαστε σε συμπεράσματα (αν ένας συμμαθητής είναι πολύ άρρωστος ή όχι... κλπ.).

Με τον ίδιο τρόπο, θα διαβάσουμε κείμενα συναφή με τη δραστηριότητα που πραγματοποιείται στην τάξη: παραμύθια, παροιμίες ή αινίγματα, οδηγίες για τη δραστηριότητα... φροντίζοντας να είμαστε βέβαιοι ότι τα παιδιά κατανοούν το περιεχόμενο και τον τρόπο διατύπωσης του γραπτού.

Είναι επίσης αναγκαίο να γράφει ο εκπαιδευτικός όποτε είναι εφικτό κάτι τέτοιο. Όταν διαβάζουμε ένα παραμύθι, θα γράψουμε τον τίτλο στον πίνακα¹ θα γράψουμε τη λίστα των παιδιών που απουσιάζουν, που θα μείνουν για φαγητό στο σχολείο ή που θα πάνε σε κάποια ειδική δραστηριότητα. Μπορούμε να κρατάμε σημειώσεις στον πίνακα για κάποιο θέμα που συζητούμε, ώστε να το θυμόμαστε αργότερα (για παράδειγμα, προτάσεις για το τι όνομα να δώσουμε στην τάξη ή για θέματα που μπορεί να δουλευτούν), παρατηρήσεις για τους μαθητές, κλπ.

Υπάρχει μια συγκεκριμένη πλευρά στην πολύ πρώιμη χρήση του γραπτού λόγου την οποία θεωρούμε εξαιρετικά σημαντική: την αξία που έχει ο γραπτός λόγος ως επικουρικό βοήθημα της μελέτης και της σχολικής δουλειάς. Και για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι: Όταν δουλεύουμε ένα οποιοδήποτε θέμα, πρέπει να ξεχωρίζουμε το ειδικό λεξιλόγιο... και να το γράφουμε στον πίνακα, συνοδεύοντάς το ή όχι με το αντίστοιχο σχέδιο ή σημείο που θα διευκολύνει την αναγνώριση. Μπορούμε να συνοψίσουμε ό,τι λέει ένα κείμενο ή ό,τι λέγεται στη διάρκεια μιας συλλογικής συζήτησης, γράφοντας περιληπτικές φράσεις στον πίνακα: αυτό δείχνει στα παιδιά πώς να συνοψίζουν, να σχηματίζουν σωστές φράσεις, να ταξινομούν τις ιδέες τους, να ιεραρχούν τη σημασία των όσων λέγονται, να αντιλαμβάνονται τι έχει ήδη ειπωθεί ή τι ειπώνεται για πρώτη φορά. Όταν διαβάζουμε (με τα μεγαλύτερα παιδιά) ένα οποιοδήποτε κείμενο παρουσίασης, μπορούμε να κάνουμε συνοπτικούς πίνακες, γραφήματα, πλάνα, διαγράμματα, πίνακες με ομάδες λέξεων, κλπ. Αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος για να δείξουμε στους μαθητές τη χρησιμότητά τους και πώς να το κάνουν. Δεν είναι ανάγκη η παραπάνω διαδικασία να είναι άμεσα χρήσιμη στους μαθητές: αρκεί να είναι χρήσιμη για μας και να τους δείξουμε τη χρησιμότητα και τη σημασία της. Βέβαια, θα πρέπει να φροντίσουμε ώστε το επίπεδο των πινάκων, κλπ. να είναι τέτοιο που τα παιδιά να είναι σε θέση να το κατανοήσουν και να μπορούν να το χρησιμοποιήσουν.

Εντέλει, αν θέλουμε να μάθουν οι μαθητές μας να χειρίζονται και να εκτιμούν το γραπτό λόγο, πρέπει να τους χρησιμεύσουμε ως πρότυπο, να τους δείξουμε με ποιον τρόπο το κάνουμε εμείς οι ίδιοι.

Συχνά παραπονιόμαστε ότι είτε κανείς δε γράφει και δε διαβάζει στα σπίτια τους είτε ότι το κάνουν ελάχιστα. Πραγματικά, αυτό αποτελεί ένα σημαντικότερο στοιχείο, αλληλένδετο με το πόσο και πώς χειρίζονται τα παιδιά το γραπτό λόγο. Το καλύτερο όπλο που διαθέτουμε για να αντισταθμίσουμε αυτό το έλλειμμα είναι να χρησιμοποιούμε το γραπτό λόγο στο σχολείο, μαζικά και σ' όλη του την έκταση: ως εργαλείο μάθησης, ως όχημα πληροφόρησης, ως πηγή ευχαρίστησης... και να μη συνδέουμε, όσο είναι δυνατόν, το γραπτό λόγο με μια σχολική δραστηριότητα χωρίς κοινωνικό νόημα, επαναλαμβανόμενη, ανατιολόγητη, αυθαίρετη, βαρετή ή αποκομμένη από τις ανάγκες των παιδιών.

ΠΑΓΙΕΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Οι συννηθισμένες σχολικές δραστηριότητες παρέχουν υλικό με το οποίο μπορούν να δουλευτούν κάθε είδους κείμενα. Ας δούμε μερικά παραδείγματα:

Καταστάσεις στην τάξη που ευνοούν τη χρήση του γραπτού λόγου

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ —Τρέχον πρόγραμμα—	ΕΙΔΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ: Γωνίες, εργαστήρια, βιβλιοθήκη, πίνακες ανακοινώσεων...
ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ-ΕΤΙΚΕΤΕΣ: ντοσιέ, προσωπικά υλικά του μαθητή ή της ομάδας. ΛΙΣΤΕΣ: ωράρια, απόντες, καθήκοντα της μέρας, μενού της τραπεζαρίας ΑΤΖΕΝΤΑ: διευθύνσεις και τηλέφωνα των συμμαθητών. Εργασίες και υλικά που πρέπει να φέρουν, σημειώματα στους γονείς... ΠΙΝΑΚΕΣ: απουσίες των μαθητών, εργασίες που έγιναν ή που εκκρεμούν...	ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ: στα εργαστήρια, τις γωνίες, τα υλικά... ΛΙΣΤΕΣ: βιβλίων, συγγραφέων, παιχνιδιών, υλικών... ΠΙΝΑΚΕΣ: συμμετοχές στο εργαστήριο ή τη γωνιά, εργασίες που πραγματοποιήθηκαν ή που εκκρεμούν, πλάνο εργασίας... ΛΕΞΙΚΑ: που μπορεί να έχουν εκπονήσει τα παιδιά, θεματικά λεξικά... ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: πραγματικά χαρτιά περιτυλίγματος, προσφορές, τιμές, κατάλογοι εμπορικών προϊόντων.
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ: καταγραφή ειδήσεων και δραστηριοτήτων της τάξης. ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ: αρχειοθέτηση και ταξινόμηση ειδήσεων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ: θεματικά ντοσιέ και αρχεία, με άρθρα που μπορεί να δουλευτούν στην τάξη...	ΕΠΙΤΟΙΧΙΟΙ πίνακες ανακοινώσεων με ειδήσεις, διαφημίσεις, γενικές και θεματικές πληροφορίες... ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΕΚΔΟΣΗ, ΔΙΑΔΟΣΗ του τριμηνιαίου περιοδικού, ειδικευμένα βιβλία...
ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ παρατηρήσεων: καιρός, θερμοκρασία, φυτά. ΦΥΛΛΑ ΕΛΕΓΧΟΥ: φροντίδα ζώων των μαθητών, του κήπου, των φυτών... ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ: των συλλογικών εργασιών, των εκθέσεων, των δειγμάτων δουλειάς...	ΟΡΙΣΜΟΙ και λεξιλόγια κατά θέματα. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ πειραμάτων, εκδρομών, παρατηρήσεων... ΝΤΟΣΙΕ κατά θέματα. ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ / ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ / ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ...

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ —Τρέχον πρόγραμμα—	ΕΙΔΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ: Γωνίες, εργαστήρια, βιβλιοθήκη, πίνακες ανακοινώσεων...
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	ΛΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: παροιμίες, γλωσσοδέτες, αινίγματα, κείμενα με αφορμή τις εποχές του χρόνου, τις λαϊκές γιορτές... ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ για απομνημόνευση, απαγγελία... ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ: εξήγηση, ανάγνωση, γραφή...	ΓΛΩΣΣΑ που χρησιμοποιείται στη βιβλιοθήκη της τάξης: δελτία για την καταγραφή των βιβλίων, το δανεισμό, τις περιλήψεις, την αξιολόγηση του βιβλίου που έχει ήδη διαβαστεί... ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ / ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ / ΠΟΙΗΜΑΤΑ / ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ / ΘΕΑΤΡΟ / ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ / ΚΟΜΙΞ...
ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	ΟΔΗΓΙΕΣ: καθημερινές εργασίες και ευθύνες, φροντίδα ζώων, φυτών, κλπ. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ: κανόνες συμπεριφοράς. ΠΡΑΚΤΙΚΑ: με τις αποφάσεις της συνελεύσης. Ημερήσια διάταξη. ΚΟΥΤΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΩΝ.	ΟΔΗΓΙΕΣ για τη λειτουργία κάθε γωνιάς, κανόνες συνύπαρξης και δουλειάς... ΣΥΝΤΑΓΕΣ μαγειρικής. ΟΔΗΓΙΕΣ παιχνιδιών, χειρωνακτικών εργασιών, κλπ.

	ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΘΕΜΑΤΑ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ
ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	ΛΙΣΤΕΣ με ορολογία, διάφορες πληροφορίες. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ πληροφοριών. ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ, δελτία, οδηγοί, φυλλάδια... για εκθέσεις υλικών. ΣΤΟΙΧΕΙΑ που μπορούν να τα συμβουλευτούν.	ΑΦΙΣΕΣ με ενημερωτικό περιεχόμενο. ΩΡΑΡΙΑ, ημερολόγια. ΜΕΝΟΥ της τραπεζαρίας.	ΑΡΧΕΙΟ επιστολών που λήφθηκαν και στάλθηκαν. ΛΙΣΤΕΣ με διευθύνσεις, ατζέντα, υλικά που πρέπει να ζητηθούν. ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ με δελτία ελέγχου.
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	ΕΙΔΗΣΕΙΣ σχετικές με το εκάστοτε θέμα. ΑΡΘΡΑ περιοδικών. ΦΥΛΛΑΔΙΑ ενημερωτικού χαρακτήρα. ΥΠΟΤΙΤΛΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ που έχουν επιλεγεί. ΑΡΘΡΑ σχετικά με το θέμα ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ.	ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ που επεξηγούν τις δραστηριότητες της τάξης. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ της κοινότητας, φορέων, κλπ. που παρουσιάζουν ενδιαφέρον. ΚΡΙΤΙΚΕΣ για παιδικά θεάματα. ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ προς τους γονείς. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ.	ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ που ανταλλάσσονται. ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ για συμμετοχή σε γιορτές... ΣΧΟΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ που ανταλλάσσονται.
ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ εργασιών. ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ. ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ με υλικά. ΣΥΛΛΟΓΕΣ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ. ΝΤΟΣΙΕ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΕΣ. ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ.	ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ των εργασιών που δουλεύτηκαν στην τάξη. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ με θέματα που αφορούν το σχολείο.	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΛΗΨΗ σχολικών εργασιών. ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΗΣΗ βίντεο, βάσει σεναρίου, με σκοπό την ανταλλαγή. ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗ κασετών με μηνύματα που έχουν ετοιμαστεί από πριν.

	ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΘΕΜΑΤΑ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ που θα δουλευτούν στην τάξη: παραμύθια, ποιήματα, αφηγήσεις, θρύλοι, θέατρο... ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ: παραμύθια, ποιήματα, συλλογές...	ΔΗΜΟΤΙΚΑ τραγούδια από την οικογένεια, τους γείτονες... που καταγράφηκαν. ΣΥΛΛΟΓΕΣ ποιημάτων, γνωστών μύθων, κλπ. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΑΠΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ, ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΟΥΣ, κλπ.	ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ λογοτεχνικών κειμένων.
ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	ΟΔΗΓΙΕΣ για πειράματα, δραστηριότητες, κατασκευές... ΣΥΝΤΑΓΕΣ μαγειρικής που ταιριάζουν με το εκάστοτε θέμα.	ΣΥΓΚΛΗΣΕΙΣ συνελεύσεων. ΠΡΑΚΤΙΚΑ συνελεύσεων. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ των σχολικών εκλογών. ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ.	ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ κανονισμών παιχνιδιών, οδηγιών για κατασκευές, συνταγών, κλπ.

Απαριθμητικά κείμενα: Χαρακτηριστικά, διαγράμματα διδασκαλίας και δραστηριότητες

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Πολύ συχνά, οι ενήλικες, όπως και τα παιδιά, χρειάζεται να γράψουμε, και κυρίως να διαβάσουμε, κείμενα με στόχο την κοινοποίηση ή τον εντοπισμό κάποιου ή κάποιων συγκεκριμένων στοιχείων. Πρόκειται, ίσως, για τα λειτουργικότερα κείμενα της καθημερινής ζωής, και εμφανίζονται σε διάφορες μορφές και τύπους: λίστες, ταμπέλες, πίνακες, σχεδιαγράμματα, αφίσες, σημειωματάρια, κατάλογοι, λεξικά, οδηγοί, φυλλάδια, κλπ.

Για παράδειγμα, τα κείμενα αυτά μας χρησιμεύουν για: να θυμηθούμε τι πρέπει να αγοράσουμε, να κάνουμε, να τυλίξουμε, να πάρουμε μαζί μας... να μάθουμε ποιες ταινίες προβάλλονται, ποια θεάματα και εκδηλώσεις γίνονται... να μάθουμε το όνομα ενός δέντρου ή ενός πουλιού... τη μάρκα ενός αυτοκινήτου... το όνομα ενός δρόμου ή ενός καταστήματος... να εντοπίσουμε προϊόντα ή προσφορές στα σούπερ-μάρκετ... να βεβαιωθούμε για τον αριθμό τηλεφώνου ή τη διεύθυνση κάποιου... να βρούμε μια λέξη ή ένα στοιχείο στο λεξικό ή ένα βιβλίο στη βιβλιοθήκη.

Όλα τα παραπάνω κείμενα έχουν ορισμένα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, γράφονται με συγκεκριμένο τρόπο (λίστες, πίνακες διπλής εισόδου, ετικέτες...) και, επίσης, διαβάζονται διαφορετικά από άλλα κείμενα με άλλους επικοινωνιακούς στόχους. Και αξίζει να διδάσκονται στο σχολείο λόγω της σημασίας και του ειδικού τους χαρακτήρα. Επιπλέον, τα βασικά τους χαρακτηριστικά (ονόματα, λίστες), τα καθιστούν ιδιαίτερα πρόσφορα για τα πρώτα επίπεδα της σχολικής πορείας των παιδιών.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

► Λειτουργία

- Εντοπισμός συγκεκριμένων πληροφοριών.
- Υπενθύμιση στοιχείων.
- Επικόλληση ετικετών, ταξινόμηση...
- Κοινοποίηση συμπερασμάτων.
- Αναγγελία γεγονότων.
- Ταξινόμηση, αρχειοθέτηση... πληροφοριών.

► Υποδείγματα

- Λίστες (παιχνιδιών, αγορών...).
- Ετικέτες / επιγραφές.
- Ωράρια (κινηματογράφου, τηλεόρασης, συγκοινωνιών, σχολικών δραστηριοτήτων).
- Κατάλογοι (τηλεφωνικοί) και προσωπικές ατζέντες.
- Αιτήσεις, επίσημα έντυπα...
- Αφίσες, φυλλάδια...
- Πίνακες περιεχομένων (βιβλίων, περιοδικών, ατλάντων...)
- Εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, άτλαντες...
- Κατάλογοι (εμπορικοί, εκθέσεων...)
- Μενού (του σχολείου, εστιατορίων, κλπ.).

► Περιεχόμενο

- Ονομασίες ή τίτλοι.
- Αριθμοί.

► Μορφή

- Διάταξη κάθετη ή σε πίνακες (διπλής ή περισσότερων εισόδων).
- Χρήση εισαγωγικών, αστερίσκων.
- Γραφή κατά στίλβες.
- Μπορεί να πρόκειται για κείμενα αυτόνομα ή ενσωματωμένα σε ευρύτερα κείμενα (για παράδειγμα, ο πίνακας περιεχομένων ενός βιβλίου ή ένας πίνακας με παραδείγματα).

► Γραμματική

- Συντακτικές δομές επικεντρωμένες στο όνομα ή σε φράσεις που επέχουν θέση ονοματικού προσδιορισμού.
- Επαναλαμβανόμενη δομή.
- Ειδικό λεξιλόγιο του θέματος, σε καθορισμένα σημασιολογικά πεδία.

► Διαδικασίες ανάγνωσης

- Σταδιακή προσέγγιση και εντοπισμός.
- Χρήση κριτηρίων κατάταξης (αλφαβητική, αριθμητική, θεματική...).
- Χρήση λιστών, πινάκων διπλής εισόδου, ωραρίων, δεικτών, κλπ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΓΡΑΦΗ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

0. ΕΠΙΛΟΓΗ των καταστάσεων εκείνων που προϋποθέτουν τη γραφή και την ανάγνωση ονομάτων. Το όνομα του κάθε παιδιού (αναγράφεται και διαβάζεται) στις σχολικές εργασίες, στην τσάντα και τα προσωπικά του αντικείμενα, στην κατάσταση των μαθητών, κλπ. Ουσιαστικά ονόματα για τη συμπλήρωση ή τιτλοφόρηση σχολικών εργασιών, εικόνων, σχεδίων, κλπ.

1. ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΕΡΜΗΝΕΙΑ ονομάτων που είναι γραμμένα στην τάξη, στα υλικά, κάτω από φωτογραφίες.... Συσχετισμός του ονόματος με το θέμα ή την εικόνα, κλπ.

2. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ: συζητείται —εφόσον είναι εφικτό— ποιο είναι το καταλληλότερο όνομα που πρέπει να γραφεί σε κάθε σημείο.

3. ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ: εκτίθεται με συγκεκριμένο τρόπο τι πρέπει να γραφεί, πού, πώς (οριζόντια ευθυγράμμιση, κατεύθυνση...), είδος γραμμάτων (όταν χρειάζεται), υλικά, όροι πραγματοποίησης (ατομικά, ανά ζευγάρια, με ομάδα, συλλογικά στον πίνακα...), κλπ.

4. ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ. Θα προσέξουμε:

- Αν οι οδηγίες είναι κατάλληλες (πού, πώς...).
- Αν το περιεχόμενο είναι κατάλληλο (είναι κατάλληλη η λέξη που επιλέξαμε;).
- Ποιο είναι το επίπεδο οικοδόμησης του αλφαβητικού συστήματος (κωδικοποίηση).

5. ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΗ: ο μαθητής ξαναδιαβάζει ό,τι έγραψε, στα πλαίσια των δυνατοτήτων του. Απαιτούμε από το μαθητή το επίπεδο της γραφής στο οποίο είναι ικανός να φτάσει αυτόνομα (συλλαβική, αλφαβητική, κλπ.). Διορθώνεται το γραπτό κείμενο και παρέχεται στο μαθητή η βοήθεια που θα του επιτρέψει να βελτιώσει την παραγωγή του.

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΟΝΟΜΑ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Αναγνωρίζει το όνομά του, όπου αυτό είναι αναγκαίο: στα προσωπικά του αντικείμενα, στην καρέκλα ή το τραπέζι, στην κρεμάστρα, στη λίστα με τα ονόματα των μαθητών, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Μπαίνουν ετικέτες, με κεφαλαία, και παρουσία του ίδιου του μαθητή, στα προσωπικά του αντικείμενα και να επισημαίνεται ότι έτσι γράφεται το όνομά του. - Δημιουργούνται καθημερινά λειτουργικές καταστάσεις κατά τις οποίες να πρέπει ο μαθητής να αναγνωρίσει το όνομά του. - Προσαρμόζεται η αναγκαία βοήθεια: του δείχνουμε το όνομά του μόνο του, του δείχνουμε ποιο είναι ανάμεσα σε άλλα ονόματα, ανάμεσα σε όλα τα ονόματα της τάξης. Του δίνουμε κατευθυντήριες γραμμές ώστε να το αναγνωρίζει: αριθμός γραμμάτων, αρχικό γράμμα, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Ο μαθητής εκτιμά την αναγκαιότητα ανάγνωσης και γραφής του ονόματός του. - Χρησιμοποιούνται διαδικασίες εντοπισμού και αναγνώρισης του ονόματος, βάσει κριτηρίων όπως η ποσότητα των γραμμάτων, η αναγνώριση του αρχικού γράμματος, η παρουσία χαρακτηριστικών γραμμάτων, κλπ. - Μαθαίνονται γράμματα της αλφαβήτου.
ΥΛΙΚΑ	- Λίστες στον τοίχο με τα ονόματα των μαθητών. - Χαρτονάκια, ίδια στο χρώμα και το μέγεθος και χωρίς εικόνες, με το όνομα του κάθε μαθητή γραμμένο με κεφαλαία.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Όταν ο μαθητής αναγνωρίζει πλέον το όνομά του, μπορούν να αρχίσουν δραστηριότητες που να περιλαμβάνουν και τα ονόματα των συμμαθητών: να αναζητήσουν τα παιδιά τα αντικείμενα των συμμαθητών που κάθονται στο ίδιο τραπέζι, να χρησιμοποιήσουν τη λίστα των μαθητών της τάξης, για να δουν ποιο λείπουν ή ποιοι θα μείνουν για φαγητό, κλπ.

ELS BARRUFETS

CARLES
MIREIA
MARIA
JOAN
IVAN
SANDRA

Δραστηριότητα: ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ, ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΚΑΘΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ("Els Barrufets" σημαίνει "Τα Στρουμφάκια" και είναι η ονομασία της ομάδας).
Επίπεδο: 3 ετών

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΟΝΟΜΑ

ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3 και 4 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Συνίσταται στο μαρκάρισμα των προσωπικών παραγωγών του καθενός ή των προσωπικών του αντικειμένων και υλικών.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Ο εκπαιδευτικός γράφει το όνομα του μαθητή και τον πληροφορεί για την ποσότητα των γραμμάτων, τη σειρά, την ονομασία τους, ενώ ταυτόχρονα σχολιάζει το σχήμα τους, κλπ. - Η γραφή του ονόματος συνίσταται, αρχικά, στην αντιγραφή του υποδείγματος, ώστε ο μαθητής να ανατρέχει σε αυτό και να βοηθάται όποτε είναι εφικτό.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Διαφοροποίηση και γνώση των γραμμάτων και του σχήματός τους. - Χρησιμοποιούνται οι συμβατικές πλευρές της γραφής (οριζόντια ευθυγράμμιση, κατεύθυνση...) - Μαθαίνονται πλευρές της καλλιγραφίας.
ΥΛΙΚΑ	- Χαρτονάκια που χρησιμεύουν ως πρότυπο για τη γραφή. - Κινητά γράμματα, ώστε ο μαθητής να-μπορεί να σχηματίσει το όνομά του. “Λετρασέτ”, γραφομηχανή...
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Στην αρχή, το παιδί πρέπει να έχει άμεση πρόσβαση στο υπόδειγμα (να είναι, για παράδειγμα, κολλημένο στο τραπέζι του). Αργότερα, είναι προτιμότερο να το αναζητά ανάμεσα σε διάφορα ονόματα. Μπορεί να γράφει ή να σχηματίζει το όνομα, να το συμπληρώσει, να το ανασυνθέσει από σκόρπια γράμματα, κλπ.

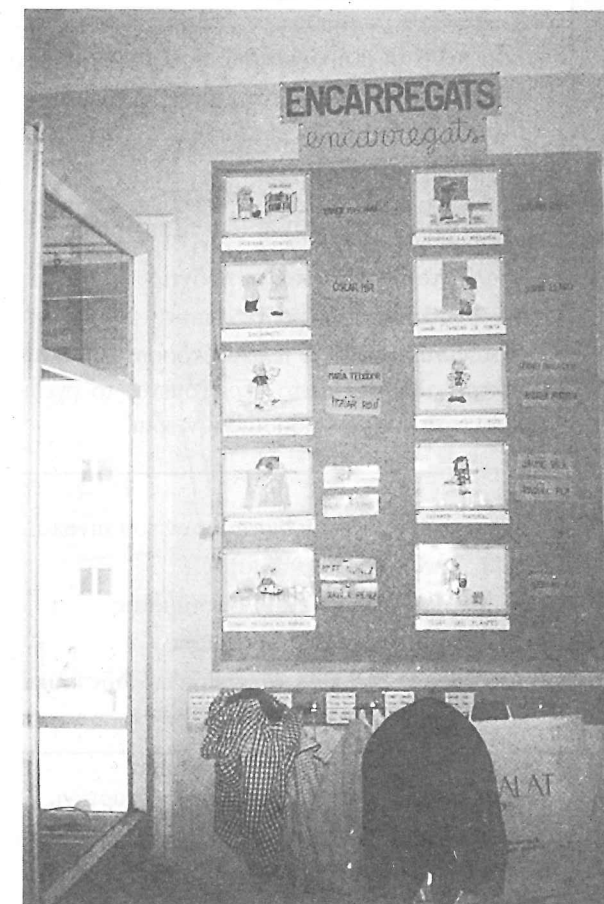

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ. ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΑΦΟΥ ΠΡΩΤΑ ΕΧΟΥΝ ΚΟΠΕΙ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΕΥΤΕΙ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Επίπεδο: 3 ετών

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΣΗΜΑΔΙΩΝ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών (καθώς και στην Πρωτοβάθμια).
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Σε ό,τι αφορά την οργάνωση της τάξης, πρέπει να επιγραφούν διάφοροι χώροι: οι γωνιές εργασίας, οι πίνακες ανακοινώσεων (όπου συγκεντρώνονται ειδήσεις, παροιμίες, κλπ.), τα κουτιά που περιέχουν υλικά, το σημείο όπου αναγράφεται το όνομα της τάξης ή των ομάδων...
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Όταν εδραιωθεί η αναγκαιότητα της επιγραφής, συζητείται το περιεχόμενό της, οι διάφορες εναλλακτικές λύσεις, το μέγεθός της, κλπ. - Συζητείται συλλογικά, στον πίνακα ή στο τραπέζι, το γράψιμο της επιγραφής: η ποσότητα των αναγκαίων γραμμάτων, ποια γράμματα μπαίνουν, με ποια σειρά, κλπ. - Δεδομένου ότι η επιγραφή είναι κείμενο με λειτουργικό και δημόσιο χαρακτήρα, γίνεται πλήρης διόρθωση του ονόματος. - Το κείμενο "εκδίδεται", αφού χρησιμοποιηθούν τα κατάλληλα υλικά (τυπογραφικά στοιχεία, στένσιλ, κλπ.)
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Τα παιδιά αναγνωρίζουν την ανάγκη για γραφή και διακριτικά σημάδια. - Χρησιμοποιούνται οι νόμοι και οι συμβάσεις του αλφαριθμητικού συστήματος. - Εξαντλούνται τα περιθώρια διόρθωσης. - Γίνεται φροντισμένη έκδοση με τα κατάλληλα υλικά.
ΥΛΙΚΑ	- Κατάλληλα γραφικά και άλλα υλικά (χρωματιστά χαρτόνια, αυτοκόλλητο διαφανές πλαστικό, κλπ.). - Χρησιμοποιούνται ειδικά όργανα γραφής (στένσιλ, ηλεκτρονικός υπολογιστής, αυτοκόλλητα γράμματα...).
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Είναι σημαντικό να τονιστεί η λειτουργία της επιγραφής, το περιεχόμενο και η σύνθεσή της, καθώς και τα γραφικά χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητα, ώστε να μπορεί να διαβαστεί εύκολα και από απόσταση.

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΞΗ

Επίπεδο: 4 και 5 ετών

Φαίνονται γραμμένα, σε πίνακες ανακοινώσεων, τα ονόματα των παιδιών που είναι υπεύθυνα για διάφορες εργασίες στην τάξη, οι επιγραφές που χρησιμεύουν για την ταξινόμηση των παιχνιδιών της αίθουσας, οι τίτλοι των παραμυθιών που δουλεύονται, κλπ.

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΓΡΑΦΗ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΕΠΙΤΟΙΧΙΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4 και 5 ετών (καθώς και στην Πρωτοβάθμια).
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Τα θέματα μελέτης που σχετίζονται με το κοινωνικό και το φυσικό περιβάλλον, προφέρουν πολλαπλές καταστάσεις, κατά τις οποίες είναι αναγκαίο να κατασκευαστούν πίνακες, ώστε τα παιδιά να θυμούνται ή να τους συμβουλευονται για εξειδικευμένες λέξεις του θέματος (μέρη του σώματος, ζώα, φυτά, κλπ.). Μπορεί να έχουν μορφή σχεδίου με λέξεις οι οποίες να ορίζουν τα σημαντικά σημεία, πίνακα διπλής εισόδου δεδομένων, ταξινόμησης συνόλων, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Συμφωνείται η πραγματοποίηση και το περιεχόμενο ενός επιτοίχιου πίνακα. • Γίνεται επεξεργασία μιας μακέτας ή σχεδίου του επιτοίχιου πίνακα. • Συμφωνούνται συλλογικά οι λέξεις που είναι αναγκαίο να γραφούν στον πίνακα. • Γράφονται, συλλογικά, σε πρόχειρα ή στον πίνακα. • Ακολουθεί πλήρης διόρθωση. • Πραγματοποιείται η τελική έκδοση του πίνακα, σύμφωνα με σαφείς οδηγίες για το περιεχόμενο, το σχέδιο, τα υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Χαρακτηριστικά των διαστάσεων του πίνακα. • Ειδικό λεξιλόγιο του θέματος. • Γνώση του αλφαβητικού συστήματος. • Διαδικασίες πλήρους διόρθωσης. • Διαδικασίες έκδοσης και χρήση ειδικών υλικών.
ΥΛΙΚΑ	• Γραφικό υλικό μεγάλου μεγέθους (χαρτόνι, χαρτί μέτρου...). • Αναγκαία γραφικά στοιχεία (σχέδια, φωτογραφίες, αντικείμενα...). • Υλικά έκδοσης: μπογιές, στένσιλ, αυτοκόλλητα γράμματα, κλπ.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Αυτή η δραστηριότητα είναι κατάλληλη για να δουλευτεί συλλογικά, από ομάδες με περιορισμένο αριθμό μαθητών, που είναι σε θέση να εργάζονται αυτόνομα κατά την πραγματοποίηση προχείρων και μακετών. Απαιτείται η άμεση παρουσία του εκπαιδευτικού κατά την τελική φάση υλοποίησης.

JOSEP DÍVOLS 13 DE FEBRER DE 1992

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΟΝΟΜΑΣΙΩΝ, ΣΕ ΕΠΙΤΟΙΧΙΟ ΠΙΝΑΚΑ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΣΩΜΑ. Ατομική αναπαραγωγή του πίνακα.

Επίπεδο: 4 ετών [Χοσέ, Πέμπτη 13 Φεβρουαρίου 1992] (Οι λέξεις σε αγκύλες αντιπροσωπεύουν την ορθή γραφή).

UI — [ULL] — MATI. BOCE — [BOCA] — ΣΤΟΜΑ (η εκφορά του [A] στα καταλανικά και στη συγκεκριμένη λέξη είναι ουδέτερη και εύκολα μπορεί να εκληφθεί ως [E]). METAS — [METES] — ΣΤΗΘΟΣ. CAMA — [CAMA] — ΜΗΡΟΣ. MA — [MA] — ΧΕΡΙ. PENIS — [PENIS] — ΠΕΟΣ. PEU — [PEU] — ΠΟΔΙ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΛΙΣΤΕΣ

0. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να εκμεταλλευτεί όλες τις καταστάσεις μέσα στην τάξη, κατά τις οποίες είναι αναγκαίο ή χρήσιμο να γραφούν και να διαβαστούν λίστες: καταστάσεις μαθητών, στοιχεία ενός θεματικού πεδίου, υλικά που πρέπει να φέρουν τα παιδιά στο σχολείο, εργασίες που εκκρεμούν, βιβλία από τη βιβλιοθήκη, παιχνίδια...
1. **ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:** συζητείται στην τάξη ο στόχος της λίστας που πρόκειται να καταρτιστεί. Συζητούνται επίσης ποιες πληροφορίες πρέπει να περιλαμβάνει η λίστα, και ποιες όχι, καθώς και σε ποια κριτήρια βασίζεται η επιλογή. Προτείνονται παραδείγματα λέξεων που είναι κατάλληλες ή όχι για τη λίστα.
2. **ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:** ο εκπαιδευτικός καθιστά σαφή την εργασία που πρόκειται να γίνει, συνοψίζοντας τη συζήτηση που προηγήθηκε, και θέτει τις προϋποθέσεις της δουλειάς: αν θα είναι ατομική, ανά ζευγάρια, κατά ομάδες... τι υλικά χρειάζονται, ποιος είναι ο τίτλος, κλπ.
3. **ΠΑΡΑΓΩΓΗ:** Θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα ακόλουθα σημεία:
- Η γραφή που χρησιμοποιείται στον τίτλο να είναι διαφοροποιημένη από το υπόλοιπο κείμενο.
 - Κάθε στοιχείο (λέξη) της λίστας να είναι σύμφωνο με το περιεχόμενο και το στόχο της.
 - Η γραφική διάταξη, μετά τον τίτλο του κειμένου, να είναι κάθετη (ένα στοιχείο σε κάθε σειρά).
 - Ποιο είναι το επίπεδο οικοδόμησης του αλφαβητικού συστήματος (κωδικοποίηση).
 - Σε περίπτωση που η γραφή γίνεται ομαδικά, να προσεχθεί αν γίνονται σεβαστοί οι όροι της υπαγόρευσης: αν τα παιδιά περιμένουν τη σειρά τους, αν προφέρουν καθαρά, αν περιμένουν να τελειώσει ο συμμαθητής τους την προηγούμενη λέξη, αν ελέγχουν και διορθώνουν (εφόσον χρειάζεται) τη γραφή της λέξης που τους υπαγορεύθηκε, κλπ.
4. **ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΕΡΜΗΝΕΙΑ** της λίστας από τους μαθητές. Δεδομένου ότι ο κάθε μαθητής γνωρίζει το περιεχόμενο ή, τουλάχιστον, το θέμα της λίστας, μπορεί να διατυπώνει υποθέσεις διαβάζοντάς την, να τις επιβεβαιώνει με τους ποσοτικούς ή ποιοτικούς δείκτες της γραπτής λέξης, κλπ. Όταν το παιδί τελειώσει το γράψιμο της λίστας, η ανάγνωσή της του χρησιμεύει για να διορθώσει ό,τι έχει γράψει, να διαπιστώσει αν αυτό που έγραψε είναι προσαρμοσμένο στη φωνητική της λέξης, να συζητήσει με το συμμαθητή αν η λέξη είναι σωστά γραμμένη, κλπ.
5. **ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ:** θα προσεχθούν τα κριτήρια που υπογραμμίστηκαν κατά τη διαδικασία της παραγωγής (τίτλος, συμφωνία με το περιεχόμενο, κάθετη διάταξη, κωδικοποίηση, υπαγόρευση, κλπ.). Δεν πρέπει να γίνονται δεκτές γραφές με ποιότητα κατώτερη από αυτή που μπορεί να επιτύχει αυτόνομα ο μαθητής. Μπορούμε να βοηθήσουμε το μαθητή να βελτιώσει την παραγωγή του εκεί όπου πραγματικά χρειάζεται βοήθεια, για να επιτύχει κάτι καλύτερο: να αντιστοιχίσει τον αριθμό των γραμμάτων με τον αριθμό των συλλαβών, να προσθέσει γράμματα που είναι σε θέση να διακρίνει, κλπ.

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΛΙΣΤΕΣ

ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΛΙΣΤΑΣ ΜΕ ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Στη διάρκεια της δουλειάς στην τάξη, προκύπτουν πολλές καταστάσεις που απαιτούν το γράψιμο κάποιας λίστας: ενδέχεται να πρέπει να διαπιστωθεί ποιοι μαθητές λείπουν, ποιοι μένουν για φαγητό, ποιοι θα δουλέψουν σε κάθε ομάδα, ποιοι είναι υπεύθυνοι για συγκεκριμένες εργασίες, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα της λίστας και του κριτηρίου για την κατάρτισή της. • Επιλέγονται τα ονόματα που ταιριάζουν στο κριτήριο για την κατάρτιση της λίστας. • Γράφονται, ατομικά ή συλλογικά, τα ονόματα. • Διορθώνεται το γραπτό κείμενο, αφού ο κάθε μαθητής συμβουλευτεί αντίστοιχα υποδείγματα που υπάρχουν στην τάξη ή με τη βοήθεια κάποιου συμμαθητή, όταν η γραφή γίνεται συλλογικά. • Η λίστα καθαρογράφεται και εκδίδεται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Η αναγκαιότητα της λίστας και τα κειμενικά χαρακτηριστικά της (κάθετη διάταξη, ονόματα...). • Γνώσεις του αλφαβητικού συστήματος. • Στρατηγικές αναζήτησης πληροφοριών για τη σωστή γραφή των ονομάτων.
ΥΛΙΚΑ	• Η λίστα των ονομάτων των μαθητών ως πηγή πληροφόρησης για τη γραφή.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να γίνει είτε ατομικά είτε συλλογικά, στον πίνακα: ένας μαθητής γράφει, οι υπόλοιποι ελέγχουν τη δουλειά του, τον διορθώνουν, κλπ. Μπορεί επίσης να γίνει με μικρές ομάδες. Είναι καλό να ενθαρρύνεται πάντα η συζήτηση και η ανάπτυξη επιχειρημάτων: τι γίνεται όταν δύο μαθητές έχουν το ίδιο όνομα, ποια γράμματα λείπουν ή περισσεύουν, πού θα βάλουμε το γράμμα που λείπει, κλπ.

DIMARTS - 11-ABRIL 1984

NENS O ANOVENAN

ERNEST
RAQUEL
JUDIT
EISELA
DANIEL
DOLORES
SEFF
MARTA
CRISTINA
SARA
SUSANA
SILVIA
JULIANA
PATRICIA

NENS O ANOVENAN

LORENZO
MARTA MAS FERRER
SUSANAM
MARTA DURAN
ABEL
EDUARD

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΛΙΣΤΑΣ ΜΕ ΜΙΚΡΑ ΟΝΟΜΑΤΑ: ΠΟΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΚΔΡΟΜΗ

Επίπεδο: 5 ετών

Όλα τα ονόματα είναι γραμμένα σωστά, εκτός από το SEGI — SERGI και το ρήμα “έρχονται”, στον τίτλο, που αντί για [VENEN], είναι γραμμένο [VENAN]. Αν προσέξετε, θα παρατηρήσετε ότι στην τάξη υπάρχουν τρία κορίτσια με το όνομα Marta. Η μια γράφει μόνο το μικρό της όνομα (αριστερή στήλη), ενώ στη δεξιά, οι δύο συνονόματες προσθέτουν το επίθετό τους για να ξεχωρίσουν: Marta Masferrer και Marta Duran.

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΛΙΣΤΕΣ

ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΛΙΣΤΑΣ ΜΕ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Ή ΤΙΤΛΟΥΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών (καθώς και στην Πρωτοβάθμια).
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Πολύ συχνά, τόσο στην τάξη όσο και στην καθημερινή ζωή, χρειάζεται να καταρτίζουμε λίστες, για να θυμόμαστε, να αρχειοθετούμε, να ζητάμε, να ταξινομούμε, κλπ. Μπορεί να πρόκειται για τα παιχνίδια που τα παιδιά θα ζητήσουν από τον Άγιο Βασίλη, τα υλικά που πρέπει να φέρουν από το σπίτι τους για κάποια συγκεκριμένη σχολική δραστηριότητα, τη λίστα με τα τραγούδια ή τα παραμύθια που ξέρουν, πράγματα που πρέπει να αγοράσουν, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα και η λειτουργία της λίστας. - Συζητείται το κατάλληλο λεξιλόγιο και ποιες λέξεις ανταποκρίνονται στο κριτήριο που συμφωνήθηκε για την πραγματοποίηση της λίστας. - Η λίστα γράφεται συλλογικά από τους μαθητές ή και από τον εκπαιδευτικό, ανάλογα με την εμπειρία των μαθητών. - Βεβαιωνόμαστε ότι, αν κάποιος χρησιμοποιήσει τη λίστα, είναι σε θέση να κατανοήσει το περιεχόμενό της· επομένως, προβαίνουμε σε μια διόρθωση που δεν είναι αναγκαστικά πλήρης.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Κριτήρια για το περιεχόμενο και κειμενικά χαρακτηριστικά της λίστας. - Επιλογή των στοιχείων που είναι κατάλληλα για τη λίστα. - Βαθμός κατάκτησης του αλφαβητικού συστήματος. - Διόρθωση προσαρμοσμένη τόσο στις ικανότητες των μαθητών όσο και στην ανάγκη να κατανοεί ο αναγνώστης το κείμενο.
ΥΛΙΚΑ	Βοηθήματα που θα τα συμβουλευτούν τα παιδιά, ώστε να γράψουν τα ονόματα που περιλαμβάνει η λίστα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	

LLISTA PER ANAR A COLONIES

PIJAMA
SAC
PINTA
SABO
CULONIA
ROBA
TOVALLOLA

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΛΙΣΤΑΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ: ΤΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΧΑΣΩ ΟΤΑΝ ΘΑ ΠΑΩ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Επίπεδο: 5 ετών

(Πυζάμα, υπνόσακος, χτένα, σαπούνι, κολώνια, ρούχα, πετσέτα). Όλες οι λέξεις είναι γραμμένες σωστά, εκτός από το "σαπούνι", SABO — [SABÓ] και "κολώνια", CULONIA — [COLÓNIA].

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΑΦΙΣΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Επιλέγεται μια κατάσταση που να ευνοεί την κατασκευή και την ανάγνωση αφισών και προγραμμάτων στην τάξη: γιορτές, εκδρομές, εκθέσεις, διαγωνισμοί, συγκεντρώσεις, θεάματα για παιδιά, κλπ.
- ΔΕΙΧΝΟΝΤΑΙ, ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΝΤΑΙ, ΑΝΑΛΥΟΝΤΑΙ υποδείγματα αφισών και προγραμμάτων που έχουν σταλεί στην τάξη ή στα σπίτια, κλπ. Δίνεται προσοχή, και αναλύονται, τα ακόλουθα σημεία:
 - Σε ποιον απευθύνονται: παραλήπτες.
 - Επικοινωνιακός στόχος της αφίσας: η σχέση του στόχου με τον εικαστικό σχεδιασμό ή τον τύπο του κειμένου που παρουσιάζεται.
 - Χαρακτηριστικά του κειμένου της αφίσας: περιεκτικό, φανταχτερό...
 - Παρουσία και αξία της εικόνας και/ή των τυπογραφικών χαρακτηριστικών...
- ΑΝΑΓΝΩΣΗ: Εικάζεται το περιεχόμενο (τι μπορεί να είναι, πού γίνεται, πότε, αν θα είναι ενδιαφέρον...), είτε από τον εκπαιδευτικό είτε από τους ίδιους τους μαθητές. Σχολιάζονται οι πληροφορίες που περιέχει και διαφοροποιούνται από τα άλλα τμήματα του κειμένου που περιέχουν συνθήματα, πειστικά επιχειρήματα, κλπ. Συσχετίζεται το περιεχόμενο με την εικαστική μορφή της αφίσας...
- ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ: συζητείται με την ομάδα η λειτουργία της αφίσας ή του προγράμματος που πρόκειται να κατασκευαστεί: τι θέλει να πει, σε ποιον απευθύνεται, ποιες είναι οι απαραίτητες πληροφορίες που πρέπει να περιέχει, τι μέγεθος και τι γραφικά χαρακτηριστικά πρέπει να έχει (αν θα έχει σχέδιο ή όχι, τι είδους εικονογράφηση...), κλπ.
- ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ: καθίστανται σαφή τα χαρακτηριστικά της δραστηριότητας, οι όροι της πραγματοποίησής της, τα υλικά, οι ομάδες, κλπ. Ανάλογα με τις ηλικίες και τα χαρακτηριστικά των μαθητών, μπορεί να δοθούν περισσότερες ή λιγότερες κατευθυντήριες γραμμές ή βοήθεια: για παράδειγμα, μπορεί να γραφεί στον πίνακα το κατάλληλο κείμενο, γραμμένο σωστά να δοθούν ακριβείς οδηγίες για τη μορφή, τις διαστάσεις, την κατανομή του κειμένου, τους χώρους όπου θα μπει η εικονογράφηση, κλπ.
- ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΧΕΙΡΩΝ: θα ακολουθηθούν τα κριτήρια που δόθηκαν, σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο (ενημερωτικό, πειστικό...) και τη σελοδοποίηση (κατανομή χώρων, εικόνες, κλπ.).
- ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΧΕΙΡΩΝ: θα γίνει πρώτα από τους μαθητές και ύστερα από τον εκπαιδευτικό, πάντα σε σχέση με τα συμφωνημένα κριτήρια.
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΑΦΙΣΑΣ Η ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: κατά την καθαρογραφή, θα δοθεί προσοχή στη διόρθωση του κειμένου, στα τυπογραφικά και γραφικά στοιχεία, στο χρώμα, κλπ. Η κατασκευή μπορεί να γίνει ατομικά ή από ομάδα.
- ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ: ανάγνωση, επανεξέταση, συζήτηση και διόρθωση των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν. Αν υπάρχει ανάγκη, θα πρέπει να επιλεγεί ποια απ' όλες τις δουλειές θα εκδοθεί αργότερα.
- ΕΚΔΟΣΗ, ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ: χρησιμοποιούνται τα σχετικά τεχνικά μέσα, συζητούνται οι διάφορες εκδοχές, το σχέδιο που υπάρχει για τον τρόπο διακίνησης, κλπ.

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΑΦΙΣΣΕΣ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΦΙΣΣΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4, 5 και 6 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η αφίσα χρησιμεύει για να αναγγελθεί στους άλλους μαθητές του σχολείου, ή και έξω από το σχολείο, μια δραστηριότητα που πρόκειται να πραγματοποιηθεί: γιορτή, θέατρο, έκθεση, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Αναλύονται τα χαρακτηριστικά της κατάστασης που αποτελεί αφορμή για την επεξεργασία της αφίσας: το θέμα, δηλαδή, που θα αναγγελθεί. • Αναλύονται: η λειτουργία της συγκεκριμένης αφίσας, η ανάγκη να γίνει κατανοητή από τους αποδέκτες, τα χαρακτηριστικά των αποδεκτών, οι πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνει η αφίσα, οι μηχανισμοί που παρακινούν τους αποδέκτες να παρευρεθούν στη δραστηριότητα, κλπ. • Υπενθυμίζονται τα γενικά χαρακτηριστικά των αφισών. • Γίνεται συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου. • Πραγματοποιείται επεξεργασία του σχεδίου ή της μακέτας της αφίσας. • Γράφεται το πρόχειρο, διορθώνεται και εκδίδεται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Χαρακτηριστικά των αφισών. • Διαδικασίες γραφής των αφισών. • Πλήρης διόρθωση. • Συνάρθρωση των λεκτικών μηνυμάτων με τις εικόνες, τα πλαστικά και τυπογραφικά μέσα, κλπ. • Έκδοση με τα κατάλληλα υλικά. Ενδεχόμενη αναπαραγωγή.
ΥΛΙΚΑ	• Χαρτί μεγέθους DIN A3. • Μαρκαδόροι,μπογιές, χαρτόνια, στένσιλ, κλπ.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η εργασία μπορεί να πραγματοποιηθεί με ζευγάρια μαθητών ή με πολύ μικρές ομάδες. Ανάλογα με τον επικοινωνιακό στόχο και το εύρος διάδοσης της αφίσας, μπορούν να παραχθούν διαφορετικές εκδοχές στην τάξη ή, επίσης, να αποφασιστεί από κοινού ποια είναι η καλύτερη αφίσα που θα αναπαραχθεί αργότερα. Η δραστηριότητα αυτή προϋποθέτει ότι οι μαθητές θα έχουν δει προηγουμένως διάφορα δείγματα αφισών.

Escola Torres Jonaana

Palafurçell

Divendres 25 d'octubre de 3 a 5 de la tarda.

FESTA DE LA CASTANYADA

Veniu a la castanyada ne la parden se
en sagraden les castanyes!!!

Si sagraden les castanyes ves a la
castanyada i tu passaràs molt bé!!!

Δραστηριότητα: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΦΙΣΣΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ ΜΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

Επίπεδο: 6 ετών

Τα παιδιά έπρεπε να αντιγράψουν τα απαραίτητα στοιχεία: το όνομα του σχολείου, την ημερομηνία και την ώρα της γιορτής στο πάνω μέρος της αφίσας και να γράψουν ένα ή δύο πρωτότυπα συνθήματα στο κάτω μέρος.

Διορθωμένη μετάφραση: “Ελάτε στη Γιορτή του Κάστανου: Μην τη χάσετε αν σας αρέσουν τα κάστανά!”, “Αν σου αρέσουν τα κάστανά, έλα στη γιορτή και θα περάσεις πολύ καλά!”.

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΑΦΙΣΣΕΣ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΦΙΣΣΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών (καθώς και στην Πρωτοβάθμια).
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Μπορούν να διαβαστούν αφίσσες που αναφέρονται σε σχολικές δραστηριότητες ή σε δραστηριότητες των παιδιών εκτός σχολείου, που είναι γνωστές στους μαθητές. Μπορούν να τις φέρουν στην τάξη οι ίδιοι οι μαθητές.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Το θέμα της αφίσσας αναγνωρίζεται από την εικονογράφηση, ένα γνωστό λογότυπο ή άλλους δείκτες. • Διατυπώνονται ερωτήσεις για το θέμα της αφίσσας: πού γίνεται τι, ποια μέρα και ώρα, ποιος είναι ο τίτλος της δραστηριότητας... • Εντοπίζονται γνωστές λέξεις. Εντοπίζονται οι αριθμοί που εμφανίζονται στην αφίσα και συζητείται σε τι αναφέρονται... • Ολοκληρώνεται η ανάγνωση. Σχολιάζονται τα χαρακτηριστικά της αφίσσας και του περιεχομένου της.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Η λειτουργία και τα χαρακτηριστικά των αφισών. • Διαδικασίες ανάγνωσης, εντοπισμός και ερμηνεία των στοιχείων που περιλαμβάνει. • Ανάλυση της σχέσης ανάμεσα στο γραπτό μήνυμα και την εικονογράφηση, τους τυπογραφικούς χαρακτήρες που χρησιμοποιούνται, κλπ.
ΥΛΙΚΑ	Ένα ή διάφορα υλικά.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Τα χαρακτηριστικά της αφίσσας (κίνηση ενδιαφέροντος, περιεκτική και ακριβής γλώσσα, απλή σύνταξη, επανάληψη στοιχείων, παρουσία εικόνας, μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία, κλπ.) την καθιστούν ένα κείμενο ιδιαίτερα κατάλληλο για ανάγνωση, ακόμα και από πολύ μικρά παιδιά που δεν έχουν εισέλθει στη φάση της αποκωδικοποίησης.

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΓΡΑΦΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η ημερομηνία είναι ένα στοιχείο σημαντικό, καθημερινής χρήσης, που όπως και το όνομα, επαναλαμβάνεται και χρησιμεύει ως αναγνωριστικό στοιχείο. Γι' αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εισαγάγει τα παιδιά στη γραφή ονομάτων (του τόπου, των ημερών της εβδομάδας, των μηνών...), στη γνώση του ημερολογίου, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Αναγνωρίζεται η μέρα της εβδομάδας. • Εντοπίζεται η μέρα στο αντίστοιχο μηνιαίο φύλλο του ημερολογίου. • Διακρίνονται οι αργίες από τις μέρες του σχολείου. • Γράφεται η πλήρης ημερομηνία.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Αντίληψη της έννοιας του χρόνου και χρήση του ημερολογίου. • Διαφορές μεταξύ αριθμών και γραμμάτων. • Λειτουργία και χαρακτηριστικά της ημερομηνίας. Το σημείο τοποθέτησής της στο χαρτί (αλληλογραφίας, κλπ.). • Μάθηση του αλφαριθμητικού συστήματος και των γραμμάτων. • Διαδικασίες καλλιγραφίας.
ΥΛΙΚΑ	• Συμβατικό ημερολόγιο. • Ένα ημερολόγιο σχεδιασμένο ειδικά για την τάξη με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν τα παιδιά να γράφουν πάνω σ' αυτό και να το χειρίζονται. • Καρτέλες-υποδείγματα, με τα ονόματα των ημερών της εβδομάδας, τους μήνες και το όνομα του τόπου.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Όπως δεν πρέπει να περιορίζουμε τα γράμματα τα οποία παρουσιάζουμε στους μαθητές, έτσι και η χρήση του ημερολογίου επιτρέπει στους μικρότερους να εξοικειωθούν με τους κάθε είδους αριθμούς και να διαπιστώσουν τη λειτουργικότητά τους.

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

ΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΑΤΖΕΝΤΑΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Ίσως είναι χρήσιμο να έχει κάθε μαθητής τα τηλέφωνα, ή και τις διευθύνσεις, των συμμαθητών του. Ή να έχει ένα σημειωματάριο για να σημειώνει ποιες σχολικές εργασίες του εκκρεμούν ή για να επικοινωνεί ο εκπαιδευτικός με τους γονείς, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Ο εκπαιδευτικός δείχνει τη δική του ατζέντα, σχολιάζοντας πώς τη χρησιμοποιεί και σε τι χρησιμεύει. • Αναλύεται το κατάλληλο σχήμα και τα χαρακτηριστικά μιας ατζέντας. • Σχολιάζεται η σημασία της αλφαβητικής σειράς των ονομάτων για την κατάταξη των διευθύνσεων και των τηλεφώνων. • Γράφονται οι πληροφορίες που έχουν συμφωνηθεί.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Λειτουργίες της γραφής: για να θυμόμαστε, να εντοπίζουμε πληροφορίες και στοιχεία, να επικοινωνούμε, κλπ. • Η χρήση της αλφαβήτου για την κατάταξη, ταξινόμηση και εντοπισμό των πληροφοριών. • Γραφή απαριθμητικών κειμένων.
ΥΛΙΚΑ	• Μια τυπωμένη ατζέντα με κανονικές διαστάσεις, αν είναι δυνατό. • Κατασκευή μιας ατζέντας σε ένα τετράδιο σημειώσεων.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Μια έντυπη ατζέντα, είτε για το σχολείο είτε επαγγελματική, κινητοποιεί περισσότερα τα παιδιά. Αν, αντίθετα, κατασκευάσουμε μια στην τάξη, θα έχουμε την ευκαιρία να δουλέψουμε πλευρές όπως η αλφαβητική σειρά, η κατανομή των ημερών, των εβδομάδων και των μηνών, κλπ.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

► Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα: Γραφή της λίστας των ονομάτων των παιδιών που κάθονται στο ίδιο τραπέζι (Προσχολική Αγωγή).

Σε αυτή την περίπτωση, ο εκπαιδευτικός καταγράφει μερικούς από τους στόχους που πρότεινε. Για τη γραφή του προσωπικού ονόματος του παιδιού, πρέπει να διαπιστώσει αν συντρέχουν τα ακόλουθα:

1. Χρήση γραμμάτων και όχι άλλων γραφικών σημείων.
2. Γραφή όλων των γραμμάτων του ονόματος και με τη σωστή σειρά.
3. Γνώση της ονομασίας των γραμμάτων που περιέχονται στο όνομα.

Σχετικά με τη γραφή των ονομάτων άλλων παιδιών:

1. Να ανατρέχουν στο υπόδειγμα (την καρτέλα, δηλαδή, με το όνομα του παιδιού, η οποία βρίσκεται σε κάποιο σημείο της τάξης) και να το παρατηρούν, αν και όποτε το έχουν ανάγκη.
2. Να γράφουν τα ονόματα σε μορφή κάθετης λίστας.
3. Να χρησιμοποιούν συμβατικά γράμματα.

Τέλος, ο εκπαιδευτικός αφήνει ένα χώρο για να καταγράψει τα σχόλιά του σχετικά με το αν τα παιδιά χρησιμοποιούν ή όχι βοηθήματα για να λύσουν το πρόβλημα της γραφής των ονομάτων, κλπ.

► Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα: Ανάγνωση και ταξινόμηση μιας λίστας ουσιαστικών, σύμφωνα με δεδομένα κριτήρια (ΠΑ).

Τα παιδιά πρέπει να ερμηνεύσουν μια σειρά ονομάτων και να τα ταξινομήσουν κατά ομάδες (για παράδειγμα, οχήματα ξηράς, θάλασσας και αέρα). Ο εκπαιδευτικός έχει θέσει τους εξής στόχους:

1. Να καταγράψει το επίπεδο γραφής, με δεδομένο ότι τα παιδιά μπορούσαν να ανατρέξουν σε ένα υπόδειγμα που έπρεπε να διαβάσουν.
2. Να καταγράψει το επίπεδο ανάγνωσης (αν πρόκειται για αρχή αποκρυπτογράφησης για αβέβαιη αποκρυπτογράφηση και ποιος είναι ο βαθμός κατανόησης που επιτυγχάνεται για πλήρη αποκρυπτογράφηση και νοηματική κατανόηση του ουσιαστικού ονόματος).
3. Άλλες πλευρές: γραφή σε μορφή κάθετης λίστας, σωστή εφαρμογή του κριτηρίου της ταξινόμησης, καλλιγραφία, μέγεθος γραμμάτων, οριζόντια ευθυγράμμιση της γραφής, κλπ.

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

[illegible]

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

[illegible]

Ενημερωτικά κείμενα: Χαρακτηριστικά, διαγράμματα διδασκαλίας και δραστηριότητες

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Ο επικοινωνιακός στόχος των ενημερωτικών κειμένων συνίσταται στην κοινοποίηση ενός θέματος, γεγονότος, κλπ. ή στην απόκτηση γενικών πληροφοριών γι' αυτά. Δεδομένου, όμως, ότι όλα σχεδόν τα κείμενα περιέχουν πληροφορίες, θα πρέπει να οριστεί καλύτερα ο στόχος αυτών των κειμένων σε σχέση με τα υπόλοιπα.

Έτσι, για παράδειγμα, στα ενημερωτικά κείμενα, ο επικοινωνιακός στόχος αναφέρεται σε γεγονότα μεμονωμένα, ταξινομημένα, κλπ. Τα κείμενα παρουσίασης, π.χ., έχουν ως στόχο τη μελέτη, την εμβάθυνση στη γνώση. Τα ενημερωτικά κείμενα είναι κείμενα οργανωμένα σε φράσεις και παραγράφους —αντίθετα από τα απαριθμητικά— και στοχεύουν σε γενικές πληροφορίες, χωρίς να απαιτούν μελέτη σε βάθος.

Στον τύπο των ενημερωτικών κειμένων περιλαμβάνουμε όλα τα δημοσιογραφικά κείμενα: εφημερίδες, περιοδικά, φυλλάδια, με όλες τις διαφορετικές υποδιαρέσεις τους (ειδήσεις, ρεπορτάζ, διάφορα άρθρα, διαφημίσεις...). Συμπεριλαμβάνουμε επίσης την αλληλογραφία, παρότι υπάρχουν επιστολές που ανήκουν μάλλον στο λογοτεχνικό είδος κειμένων. Παρ' όλα αυτά, το μεγαλύτερο μέρος της αλληλογραφίας που λαμβάνουμε και στέλνουμε αποσκοπεί στην πληροφόρηση για κάτι συγκεκριμένο.

Όταν δουλεύουμε με εφημερίδες, συχνά μας προβληματίζει το γεγονός ότι τα θέματα που περιέχουν κινούνται μεταξύ καταστροφών, ατυχημάτων, πολέμων και βίας... Επιπλέον, όταν τα παιδιά επιλέγουν τις ειδήσεις που θεωρούν ενδιαφέρουσες, συνήθως επιλέγουν τις τρομακτικότερες.

Αυτό δεν πρέπει να μας ανησυχεί πάντοτε: τέτοιες ειδήσεις αποτελούν μέρος της πραγματικότητας που τα περιβάλλει και ίσως είναι καλύτερα να τις σχολιάζουμε τηρώντας κριτική στάση παρά να τις αγνοούμε.

Ένα άλλο ζήτημα που προβληματίζει ορισμένους εκπαιδευτικούς είναι να δουλεύουν στην τάξη με εμπορικές διαφημίσεις. Φυσικά, ο εκπαιδευτικός αποφασίζει τι θεωρεί κατάλληλο. Σε ό,τι μας αφορά, αιτιολογούμε τη χρήση τους, επειδή και οι διαφημίσεις αποτελούν μέρος της πραγματικότητας των παιδιών, και μάλιστα σημαντικό μέρος. Εξάλλου, πρόκειται για τύπους κειμένων που είναι ιδιαίτερα πρόσφοροι για να δουλεύονται σε τάξεις με μικρά παιδιά λόγω κάποιων χαρακτηριστικών τους όπως η συντομία, η χρήση συγκεκριμένων εγκλίσεων και ρηματικών χρόνων, ο συνδυασμός κειμένου / εικόνας, κλπ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

► Λειτουργία

- Γνώση ή μετάδοση εξηγήσεων και πληροφοριών γενικού περιεχομένου.
- Ο σκοπός τους είναι να γίνουν κατανοητά από τους αποδέκτες ή να τους καταστήσουν γνωστά τα βασικά χαρακτηριστικά του θέματος, χωρίς μεγαλύτερη εμβάθυνση.

► Υποδείγματα

- Εφημερίδες και περιοδικά.
- Ενημερωτικά βιβλία για ευρεία κυκλοφορία, φυλλάδια.
- Ειδήσεις.
- Άρθρα και ρεπορτάζ.
- Διαφημίσεις και διαφημιστικό υλικό.
- Αγγελίες, δημόσιες ανακοινώσεις.
- Προσωπική ή εμπορική αλληλογραφία.
- Προσκλήσεις.
- Συνεντεύξεις.

► Περιεχόμενο

- Πολυποίκιλο, ανάλογα με το θέμα (ειδήσεις, ανακοινώσεις, επιστολές, κλπ.).

► Μορφή

- Πεζό κείμενο, με ειδικά χαρακτηριστικά σε κάθε υπόδειγμα (βλ. τους πίνακες των χαρακτηριστικών, που ακολουθούν στις αμέσως επόμενες σελίδες).

► Γραμματική

- Μορφολογικά και συντακτικά χαρακτηριστικά που ποικίλλουν, ανάλογα με το είδος του υποδείγματος.

► Διαδικασίες ανάγνωσης

- Χρήση δεικτών προσέγγισης στο περιεχόμενο (επικεφαλίδες, φωτογραφίες, εικόνες, τυπογραφικά στοιχεία, διάφορα τμήματα της εφημερίδας...).
- Εντοπισμός του θέματος της πληροφορίας.
- Εντοπισμός της κεντρικής ιδέας.
- Εντοπισμός των βασικών λεπτομερειών.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

► Περιεχόμενο

- Βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα και υπογραμμίζει τις σημαντικές λεπτομέρειες. Δεν κυριαρχεί η προσωπική άποψη του συντάκτη της είδησης.
- Κλασική δομή: τι συνέβη, πού, πότε, πώς, γιατί και τι συνέπειες έχει.
- Υπάρχουν θεματικές ταξινομήσεις των ειδήσεων, γεγονός που γίνεται αντιληπτό στα διάφορα τμήματα της εφημερίδας (π.χ. εξωτερικές ειδήσεις, κοινωνικά ή πολιτιστικά θέματα, κλπ.).

► Μορφή

- Επικεφαλίδες που ξεχωρίζουν και συμπυκνώνουν τα ουσιαστικά εισαγωγές υπότιτλοι. Τυπογραφικά στοιχεία ανάλογα με τη σημασία της είδησης.
- Ημερομηνία και τόπος όπου συνέβη το γεγονός. Υπογραφή του συντάκτη της είδησης, ειδησεογραφικό πρακτορείο, απεσταλμένος.
- Ύπαρξη φωτογραφιών ή γραφημάτων, με τις αντίστοιχες λεζάντες.
- Γραφή σε στήλες.
- Στην τηλεόραση: μορφή των τηλεοπτικών ειδήσεων. Στην αρχή, εκφωνούνται περιληπτικά οι σημαντικότερες ειδήσεις και, στη συνέχεια, παρουσιάζονται εκτενέστερα και συνοδεύονται από κινηματογραφημένες λήψεις εικόνων. Στο τέλος, υπάρχει η δυνατότητα σχολίων με συνεντεύξεις, κλπ. Σχέση κειμένου - εικόνας.

► Γραμματική

- Επικεφαλίδες: σύντομες, συνθετικές φράσεις, με στοιχεία ικανά να ελκύσουν την προσοχή του αναγνώστη και να κινήσουν την περιέργειά του (ρήματα μέσης φωνής, παράλειψη του ρήματος, αντιμετάθεση των όρων της πρότασης, λογοπαίγνια...).
- Κείμενο με χρήση ουσιαστικών και συμπληρώματα της έννοιας του ρήματος (κατηγορούμενα, δίπλωτα ρήματα...), ρηματικοί τύποι σε οριστική έγκλιση, για να εκφράζεται το ταυτόχρονο των δράσεων.

► Διαδικασίες ανάγνωσης

- Χρήση του γενικότερου πλαισίου του κειμένου (φωτογραφίες, εικόνες) με σκοπό την προσέγγιση του κειμένου.
- Χρήση του τίτλου που συμπυκνώνει την είδηση.
- Χρήση των υπότιτλων, λεζαντών, ημερομηνιών, κλπ. για τη διεύρυνση της πληροφορίας που παρέχει ο τίτλος.
- Εντοπισμός του τι, πώς, πού, πότε, γιατί, και των συνεπειών ενός γεγονότος.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΕΙΔΗΣΕΙΣ

0. ΕΠΙΛΕΓΟΝΤΑΙ καταστάσεις στην τάξη οι οποίες να δικαιολογούν τη χρήση διάφορων ενημερωτικών κειμένων: σημαντικές ειδήσεις που θα ήταν ενδιαφέρον να σχολιαστούν· τήρηση ημερολογίου για τα περιεχόμενα της εφημερίδας, εφόσον έχει συμφωνηθεί κάτι τέτοιο· αναζήτηση πληροφοριών σε σχέση με το θέμα που δουλεύεται· επεξεργασία επιτοίχιων πινάκων, θεματικών ντοσιέ, κλπ.· ειδήσεις του χωριού ή της γειτονιάς...

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ: η εφημερίδα παρουσιάζεται στην τάξη ως γραπτό πληροφοριακό τεκμήριο: τι είναι, σε τι χρησιμεύει, πώς είναι, τι περιέχει, πώς οργανώνεται το περιεχόμενό της (τμήματα της εφημερίδας, διαστάσεις...), ποια από αυτά τα τμήματα είναι γνωστά στους μαθητές, ποιοι τα διαβάζουν, ποιες είναι οι προηγούμενες γνώσεις τους για τις εφημερίδες, κλπ. Δεδομένης της σημασίας και της πολυπλοκότητας αυτού του τύπου κειμένων, η παρουσίαση θα πρέπει να καταλάβει διάφορες διδακτικές ώρες ή να γίνεται στη διάρκεια του σχολικού έτους, σε σύνδεση με την προγραμματισμένη δουλειά.

2. **ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ:** είναι προτιμότερο να οργανώνεται ως μια συνήθης εργασία στο σχολείο, και όχι να γίνεται σποραδικά. Σχολιάζονται οι ειδήσεις της επικαιρότητας που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ομάδα ή οι ειδήσεις τις οποίες θίγουν οι μαθητές.

3. **ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ/ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΗΣ/ΕΙΔΗΣΕΩΝ,** με βάση τις προηγούμενες γνώσεις των μαθητών (από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τα σχόλια που έχουν ακούσει στο σπίτι τους...), την ανάγνωση των επικεφαλίδων από τον εκπαιδευτικό, την παρατήρηση των φωτογραφιών και των εικόνων, κλπ.

4. **ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΙΔΗΣΗΣ:**

- Καθίσταται σαφής ο στόχος της ανάγνωσης: να πληροφορηθούμε, να διασταυρώσουμε πληροφορίες, να εξακριβώσουμε στοιχεία, να αντιπαραβάλουμε ειδήσεις που προέρχονται από διάφορα μέσα ενημέρωσης, να πραγματοποιήσουμε αργότερα μια δραστηριότητα...

- Ο εκπαιδευτικός ή ένας μαθητής διαβάζουν την επικεφαλίδα. Στη συνέχεια, τη σχολιάζουν, ανταλλάσσουν τις απόψεις που τους υποβάλλει ο τίτλος, παρατηρούν τις φωτογραφίες. Πρόβλεψη και διατύπωση υποθέσεων για το περιεχόμενο της είδησης.

- Ο εκπαιδευτικός διαβάζει την είδηση, εφιστώντας την προσοχή των παιδιών στις σπουδαιότερες πλευρές: τι, πώς, πότε, πού, ποιός, γιατί, συνέπειες...

- Προφορική ανακεφαλαίωση των όσων διαβάστηκαν και σχολιάστηκαν. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να βεβαιωθεί ότι η κεντρική πληροφορία έχει γίνει κατανοητή από όλη την ομάδα.

5. **ΓΡΑΦΗ:**

- Εκτίθεται με μεγάλη σαφήνεια ο επικοινωνιακός στόχος και ο σκοπός της δραστηριότητας της γραφής: να καταγραφούν πληροφορίες που είναι σημαντικές για το περιοδικό του σχολείου, να σημειωθούν γεγονότα με ιδιαίτερη σημασία, να κατασκευαστεί ένας επιτοίχιος πίνακας...

- Γίνονται σαφείς οι οδηγίες και οι προϋποθέσεις της δραστηριότητας: αν θα γραφεί ο τίτλος, ο υπότιτλος μιας φωτογραφίας, το κυρίως σώμα της είδησης ή όλα τα παραπάνω· αν η δραστηριότητα θα γίνει ατομικά ή από ζευγάρια μαθητών, αν θα γίνει με ή χωρίς εικόνα...

α) Προσχολική Αγωγή:

- Προφορική και συλλογική διατύπωση του προκαταρκτικού κειμένου που πρόκειται να γραφεί: θέμα της είδησης, επικεφαλίδα ή λεζάντα. Ο εκπαιδευτικός καθοδηγεί, διευκολύνει, συμμετέχει στη διαδικασία της από κοινού οικοδόμησης του κειμένου. Φροντίζει ώστε το περιεχόμενο του κειμένου να είναι σύμφωνο με τα χαρακτηριστικά του.

- Γραφή του κειμένου, ατομικά ή από μικρή ομάδα μαθητών.

- Ανάγνωση και συλλογική επανεξέταση των κειμένων που έχουν γραφεί· προσωπικά σχόλια για τις ειδήσεις που δουλεύτηκαν.

- Έκδοση ή/και αρχειοθέτηση.

β) Πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

- Συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου. Δίνεται προσοχή στον τρόπο σύνθεσης των ειδήσεων, καθώς και στις γραφικές και τυπογραφικές πλευρές.

- Γραπτή παραγωγή της είδησης, ατομικά ή ομαδικά (η γραφή μιας είδησης είναι κατάλληλη για να δουλευτεί από δύο παιδιά).

- Συλλογική ανάγνωση των κειμένων που γράφηκαν και επανεξέταση των ακόλουθων πλευρών: συνοχή του κειμένου, ακρίβεια του περιεχομένου και των συγκεκριμένων στοιχείων της είδησης, κλπ.

- Καθαρογραφή.

- Έκδοση, αναπαραγωγή και/ή αρχειοθέτηση.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΩΣ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η ανάγνωση εφημερίδας —ή περιοδικών— αποτελεί για όλους μας μια συνηθισμένη δραστηριότητα. Επιπλέον, η ανάγνωση δουλεύεται συχνά στην τάξη με κάποια εφημερίδα. Γι' αυτό, έχει νόημα να εισαχθούν οι μαθητές στην παρατήρηση αυτών των μέσων.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Παρουσιάζονται στους μαθητές διάφορα είδη εφημερίδων και τους υποδεικνύονται οι διαφορές και τα κοινά τους στοιχεία. • Αναλύονται η μορφή, τα τυπογραφικά στοιχεία, ο τρόπος της σελιδοποίησης, η παρουσία φωτογραφιών και άλλων εικόνων. • Εκτίθεται ο τύπος των πληροφοριών που περιέχουν οι εφημερίδες και ο τρόπος με τον οποίο είναι οργανωμένα τα τμήματά τους. Οι πληροφορίες συσχετίζονται με τις αντίστοιχες, επίκαιρες τηλεοπτικές ειδήσεις ή με άλλες εμπειρίες των παιδιών. • Ο εκπαιδευτικός διαβάζει τις επικεφαλίδες. Κάνει ερωτήσεις για το τι θα μπορούσε να ενδιαφέρει τους μαθητές, διαβάζει τις ειδήσεις...
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Χαρακτηριστικά των εφημερίδων και των περιοδικών. • Διαδικασίες ανάγνωσης. • Εκτίμηση της εφημερίδας ως πληροφοριακό και ενημερωτικό μέσο.
ΥΛΙΚΑ	• Η διαφορετικότητα των εφημερίδων. • Η διαφορετικότητα των περιοδικών.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Αυτή η δραστηριότητα επιτρέπει μια ενδιαφέρουσα προφορική ανταλλαγή απόψεων με θέμα κάποιες γνωστές πληροφορίες, τις συνήθειες της οικογένειας σε σχέση με τις ειδήσεις και την αναγνωσιμότητα, κλπ. Η δραστηριότητα εξερεύνησης εφημερίδων και περιοδικών πρέπει να επαναλαμβάνεται τακτικά στην τάξη. Μπορεί να επιλεγούν ειδήσεις για να ενσωματωθούν σε θεματικούς πίνακες, κλπ.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΛΕΖΑΝΤΑ

ΓΡΑΦΗ ΛΕΖΑΝΤΑΣ ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ ΣΕ ΜΙΑ ΕΙΔΗΣΗ ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4, 5 και 6 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η γραφή της λεζάντας μιας φωτογραφίας μπορεί να συμπληρώσει μια δραστηριότητα ανάγνωσης ειδήσεων, να αποτελέσει μέρος ενός σχεδίου εργασίας με θέμα την έκδοση ενός σχολικού περιοδικού, να χρησιμεύσει για τη συγκέντρωση ειδήσεων σε σχέση με ένα επιλεγμένο θέμα, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Οι μαθητές μοιράζονται προφορικά όλες τις πληροφορίες που διαθέτουν για μια συγκεκριμένη είδηση. - Η φωτογραφία που έχει επιλεγεί συσχετίζεται με την είδηση. - Αναλύονται τα χαρακτηριστικά άλλων υπότιτλων φωτογραφιών που υπάρχουν μέσα στην εφημερίδα. - Ακολουθεί η επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου, με τη μορφή σύντομης περίληψης ενός ιδιαίτερου χαρακτηριστικού της είδησης ή της φωτογραφίας. - Γράφεται και διορθώνεται η λεζάντα.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Χαρακτηριστικά της λεζάντας. - Επίδειξη ενδιαφέροντος για τα γεγονότα. - Γνώσεις σχετικά με το αλφαβητικό σύστημα. - Διαδικασίες γραφής και διόρθωσης. - Συσχετισμός κειμένου - εικόνας.
ΥΛΙΚΑ	Φωτογραφία που έχει αναπαραχθεί για όλους τους μαθητές που συμμετέχουν στη δραστηριότητα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η λεζάντα, λόγω της συντομίας της, της αναφοράς της στην εικόνα, και του ξεκάθਾਰου και ακριβούς περιεχομένου της, αποτελεί εξαιρετική δραστηριότητα για παιδιά Προσχολικής Αγωγής. Η επεξεργασία της μπορεί να γίνει από ζευγάρια παιδιών.

MARC
DIMARTS, 27, GENEVA, 19
92

ES AN SETU PONS
ES UN CORRADO DE MOTUS
I ARA ES ANTRANADO
DAN C ARLESC CARDUS

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΛΕΖΑΝΤΑΣ
Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

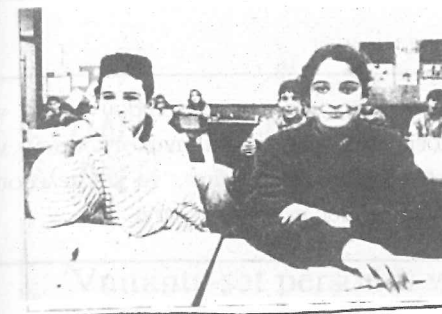
«ÉS EN SITO PONS. ÉS UN CORREDOR DE MOTOS I ARA ÉS ENTRENADOR D'EN CARLES CARDÚS.»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΕΙΝΑΙ Ο ΣΙΤΟ ΠΟΝΣ. ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΟΔΗΓΟΣ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑΣ ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ ΤΟΥ ΚΑΡΛΟΣ ΚΑΡΝΤΟΥΣ».

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΛΕΖΑΝΤΑ

ΓΡΑΦΗ ΛΕΖΑΝΤΑΣ ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ ΣΕ ΜΙΑ ΕΙΔΗΣΗ ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η δραστηριότητα αυτή παρεμβάλλεται στις δραστηριότητες που βοηθούν τη μελέτη της εφημερίδας.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Οι μαθητές μοιράζονται τις πληροφορίες που έχουν για τις ειδήσεις που σχετίζονται με τις φωτογραφίες. • Περιγράφονται προφορικά οι φωτογραφίες. • Διατυπώνονται υποθέσεις, για να συναχθεί το περιεχόμενο της λεζάντας. • Οι λεζάντες διαβάζονται, και σχολιάζονται τόσο τα χαρακτηριστικά τους, όσο και η σχέση τους με τις ειδήσεις και τις εικόνες.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαδικασίες ανάγνωσης. Εντοπισμός λέξεων-κλειδιών, για να στηριχθεί η σύνδεση ανάμεσα στη λεζάντα και τη φωτογραφία. • Σχέσεις μεταξύ του μηνύματος και της εικόνας.
ΥΛΙΚΑ	Φωτογραφίες από την επικαιρότητα και οι λεζάντες τους, που παρουσιάζονται χωριστά.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Ο αριθμός των φωτογραφιών και των κειμένων, ο βαθμός της πολυπλοκότητάς τους, κλπ., διευκολύνουν την προσαρμογή στις εκάστοτε συνθήκες των παιδιών. Συχνά, δε χρειάζεται να διαβαστεί ολόκληρο το κείμενο της είδησης για να γίνει η σύνδεση λεζάντας - φωτογραφίας, γεγονός που διευκολύνει τη δραστηριότητα για όσους μαθητές αποκωδικοποιούν αβέβαια.

Sandro i Gorana, a la seva classe de l'escola Pompeu Fabra de Lloret de Mar.

El camió que es va encendre a l'autopista al seu pas pel terme municipal de Sant Julià de Ramis.

Un aspecte del recinte on es va fer els concurs de cavalls de l'exposició de Puigcerdà.

Δραστηριότητα: ΣΥΝΔΕΣΗ ΛΕΖΑΝΤΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥΣ

Επίπεδο: 6 ετών

Οι φωτογραφίες και τα κείμενα δόθηκαν χωριστά και έπρεπε να συσχετιστούν και να κολληθούν σε ένα φύλλο χαρτιού. Αναφέρονται στους μαθητές ενός σχολείου, σ' ένα φορτηγό που πήρε φωτιά σ' έναν αυτοκινητόδρομο και σε ένα διαγωνισμό αλόγων.

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΑΣ ΜΙΑΣ ΕΙΔΗΣΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Αυτή η εργασία γίνεται για να συγκεντρωθούν και να τοποθετηθούν οι ειδήσεις σε έναν πίνακα ανακοινώσεων, να ενσωματωθούν στο περιοδικό του σχολείου, να αποτελέσουν συμπλήρωμα της γενικής δουλειάς με ειδήσεις, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Διαβάζονται και αναλύονται τίτλοι εφημερίδων σε ειδήσεις παρεμφερείς με αυτές που πρόκειται να δουλεутούν. • Οι μαθητές μοιράζονται τις πληροφορίες που υπάρχουν σε σχέση με την είδηση που επιλέχτηκε. • Η είδηση διαβάζεται (από τον εκπαιδευτικό ή τους μαθητές). • Επιλέγεται και σχολιάζεται η κεντρική ιδέα της είδησης. Η κεντρική ιδέα πρέπει στη συνέχεια να αντικατοπτριστεί στην επικεφαλίδα. • Γραφή και διόρθωση της επικεφαλίδας.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Επίδειξη ενδιαφέροντος και περιέργειας για τη δραστηριότητα. • Βαθμός κατάκτησης του αλφαριθμητικού συστήματος. • Γνώσεις για τα κειμενικά χαρακτηριστικά των επικεφαλίδων (συντομία, κεντρική ιδέα, έμφαση σε πλευρές που έχουν απήχηση, κλπ.).
ΥΛΙΚΑ	Πλήρη κείμενα με ειδήσεις, χωρίς τις επικεφαλίδες.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η ίδια είδηση μπορεί να δώσει αφορμή για πολύ διαφορετικές επικεφαλίδες. Είναι σκόπιμο ο εκπαιδευτικός να καταδείξει τη διαφορετικότητά τους στους μαθητές και να τις συνδέσει με την επίδραση που έχουν στον αναγνώστη. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να είναι κατάλληλη για ζευγάρια μαθητών.

UN AVIÓ SA STABELLA
AMB UNA MONTANYA.

Vuitanta-set persones van morir dilluns al vespre i vuit més van resultar ferides —una de gravetat—, perquè l'avió en què viatjaven va estavellar-se en el massís dels Vosges, prop de la capital alsaciana d'Estrasburg, a França. Entre les víctimes hi havia sis persones de nacionalitat espanyola. Nou persones van sobreviure, entre elles, una nena de vint mesos, que va resultar totalment il·lesa. Per tal d'esbrinar les causes de l'accident, s'han obert investigacions, una de judicial i una altra d'administrativa, que es basaran, sobretot, en les dues caixes negres de l'avió trobades pels equips de rescat.

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΜΙΑΝ ΕΙΔΗΣΗ

Επίπεδο: 5 ετών

Η είδηση αναφέρεται σε ένα αεροπορικό δυστύχημα που συνέβη κοντά στο Στρασβούργο. Ανάμεσα στα θύματα, ήταν και 6 Ισπανοί. Υπήρξαν μόνο εννέα επιζήσαντες, μεταξύ των οποίων και ένα κοριτσάκι 20 μηνών...

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

«UN AVIÓ S' ESTAVELLA AMB UNA MONTANYA.»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΣΥΝΤΡΙΒΕΤΑΙ ΣΕ ΒΟΥΝΟ».

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΕΙΔΗΣΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Γραφή ειδήσεων για το περιοδικό του σχολείου, για τον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Οι μαθητές μοιράζονται τις πληροφορίες που έχουν για την είδηση. - Διαβάζεται η είδηση από την εφημερίδα και εντοπίζονται καλά τα χαρακτηριστικά και τα βασικά της στοιχεία. - Αναλύονται τα γλωσσικά και γραφικά χαρακτηριστικά που έχουν τα κείμενα των ειδήσεων.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Επίδειξη ενδιαφέροντος για τις επίκαιρες πληροφορίες. - Βαθμός κατάκτησης του αλφαριθμητικού συστήματος. - Γνώσεις για τα κειμενικά χαρακτηριστικά των ειδήσεων. - Διαδικασίες γραφής και διόρθωσης. - Κατάλληλη μορφή και τυπογραφική εμφάνιση.
ΥΛΙΚΑ	Φωτογραφίες και εικόνες που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη είδηση, εφόσον αυτό είναι δυνατόν.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Όταν η δραστηριότητα πραγματοποιείται με μαθητές της Προσχολικής Αγωγής, μπορεί να συμπληρωθεί με την προφορική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου, την υπαγόρευση στον εκπαιδευτικό και, αργότερα, την αντιγραφή του κειμένου από τους μαθητές. Δεδομένου ότι το περιεχόμενο μιας είδησης είναι πολύπλοκο, η επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου έχει μεγάλη σημασία. Μπορεί να γίνει από μικρές ομάδες. Μια παραλλαγή της δραστηριότητας είναι να δοθεί ο τίτλος και να γράψουν οι μαθητές την είδηση. Μπορεί επίσης να προταθούν τοπικές ειδήσεις ή ειδήσεις που αφορούν άμεσα τα παιδιά, αρκεί να είναι αρκετά σημαντικές.

Campions!!!

El Barça guanya la primera Copa d'Europa de la seva història

· AÍ A LES 8 DE LA NIT

A LAS 8 TA DÍ DE WEMBLEY EL BARÇA VA DERROTAR AL
SAMPDORIA I EL BARÇA GUANYA LA COPA.
AL GOL EL VA FER EN KOEMAN PER UNA FALTA
I FALTAVEN 8 MINUTS DE LA PRÒRROGA. I QUAN
VA ACABAR LA PRÒRROGA, ELS JUGADORS ES
VAN POSAR LA CAMISETA DEL BARÇA I VAN
ANAR A BUSCAR LA COPA PEL PASSADÍS I LA COPA
SE LA VAN PASSAR D'UN A L'ALTRE, ENSENYANT-
LA A LA GENT.

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΕΙΔΗΣΗΣ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΑ
Επίπεδο: 6 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

«Ahir a, a les 8 de la nit, a l'estadi de Wembley, el Barça va derrotar el Sampdoria i el Barça guanyà la Copa. El gol el va fer en Koeman per una falta i faltaven 8 minuts de la pròrroga. I quan va acabar la pròrroga, els jugadors es van posar la camiseta del Barça i van anar a buscar la Copa pel passadís i la Copa se la van passar d'un a l'altre, ensenyant-la a la gent.»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΕΣ!!! Η ΜΠΑΡΣΑ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΥΠΕΛΛΟ ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ.
[Είδηση]: Χτες, στις 8 το βράδυ, στο στάδιο του Γουέμπλεϋ, η Μπάρσα σντρινψε τη Σαμπντόρια και η Μπάρσα κέρδισε το Κύπελλο. Το γκολ το έβαλε ο Κέμαν μετά από φάουλ και έμεναν 8 λεπτά παράτασης. Κι όταν τέλειωσε η παράταση, οι παίκτες έβαλαν τη φανέλα της Μπάρσα και πήγαν στο διάδρομο να πάρουν το Κύπελλο και έδιναν το Κύπελλο ο ένας στον άλλο, δείχνοντάς το στον κόσμο.

Els Nens D'en Quim

El dia 9 de Febrer a 3/4 de 4 van néixer 2 nens i 1 nena que els seus pares es diuen Maria i Quim. Els nens del Quim i de la Maria es diuen Pau, Mar i Miquel quan van néixer eren massa petits i els van haver de posar a una incubadora. Pesaven 1'800-2-2'200 nosaltres els vam anar a veure a la clínica i eren molt bonics.

Aitana - Parina

3-93

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΕΙΔΗΣΗΣ ΠΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Επίπεδο: 6 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

«ELS NENS D'EN QUIM (se refiere a un maestro de la escuela, que ha tenido trillizos).

«El dia 9 de febrer, a 3/4 de 4, van néixer 2 nens i 1 nena que els seus pares es diuen Maria i Quim i de la Maria es diuen Pau, Mar i Miquel. Quan van néixer eren massa petits i els van haver de posar en una incubadora. Pesaven 1'800 - 2 - 2'200. Nosaltres els vam anar a veure a la clínica i eren molt bonics.»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

(Η είδηση αναφέρεται σε ένα δάσκαλο του σχολείου, που απέκτησε τρίδυμα). ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΚΙΜ. Στις 9 Φεβρουαρίου, στις τέσσερις παρά τέταρτο, γεννήθηκαν δύο αγόρια και ένα κορίτσι, που οι γονείς τους ονομάζονται Μαρία και Κιμ. Τα παιδιά της Μαρίας και του Κιμ λέγονται Πάου, Μαρ και Μικέλ. Όταν γεννήθηκαν ήταν πολύ μικρά και χρειάστηκε να τα βάλουν στη θερμοκοιτίδα. Ζύγισαν 1.800 - 2 - 2.200. Εμείς πήγαμε να τα δούμε στο μαιευτήριο. Ήταν πολύ όμορφα.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Οργανώνεται η συγκέντρωση ειδήσεων για κάποιο θέμα, για την κατασκευή ενός επιτοίχιου πίνακα, για το περιοδικό του σχολείου.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Παρατηρείται η εφημερίδα και η οργάνωσή της σε θεματικά τμήματα. • Αντιπαραβάλλεται η ονομασία του τμήματος με τις ειδήσεις που περιέχει. Εδραιώνονται τα κριτήρια με βάση τα οποία θα αποφασιστεί αν οι ειδήσεις θα συμπεριληφθούν σ' αυτό ή σ' εκείνο το τμήμα. • Αποφασίζεται ποια τμήματα εφημερίδας χρειάζεται να χρησιμοποιηθούν για την εργασία που προτάθηκε. • Επιλέγονται οι ειδήσεις που μας ενδιαφέρει να κατατάξουμε στο κάθε τμήμα. • Οι ειδήσεις ομαδοποιούνται κατά τα τμήματα που συμφωνήθηκαν και αιτιολογείται η ομαδοποίηση.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Γνώσεις για την οργάνωση της εφημερίδας και καθορισμός των κριτηρίων για τη συμπερίληψη των ειδήσεων στα αντίστοιχα τμήματα. • Διαδικασίες ανάγνωσης. Εκτίμηση των επικεφαλίδων ως πηγή πληροφόρησης. • Εντοπισμός του θέματος της είδησης.
ΥΛΙΚΑ	Επικεφαλίδες ειδήσεων από διάφορες εφημερίδες. Οργάνωση των τμημάτων της εφημερίδας.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Μπορεί να ετοιμαστεί μια ειδική δραστηριότητα, για να δουλεутούν αυτά τα περιεχόμενα, έχει όμως περισσότερο νόημα, αν αυτή η εργασία πραγματοποιηθεί σε σύνδεση με ευρύτερα σχέδια εργασίας: περιοδικό του σχολείου, θεματικά ντοσιέ, κλπ.

CATALUNYA ESPANYA-MON CULTURA ESPORTS

L'Ajuntament de Barcelona
demana quatre anys de
presó per a nou caps rapats

GUERRA ALS BÀLGANS
Les tropes espanyoles que ahir
van arribar a Split començaran
la seva missió el 15 de novembre

Solemne inauguració
del primer curs de la
Universitat de Girona

El Valvi guanya el Dyc
Breogán (75-72) en el
retorn d'Ivanovic

Clinton, a punt de ser president

El Barça pot
aconseguir avui el
primer títol de la
temporada, la
Supercopa

Δραστηριότητα: ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ (Επικεφαλίδες: Καταλωνία / Ισπανία - Κόσμος / Πολιτιστικά / Σπορ).

Επίπεδο: 7 ετών

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΔΕΣΗ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΩΝ ΜΕ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΙΔΗΣΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η εργασία αυτή μπορεί να χρησιμεύσει ως προετοιμασία για τη γραφή πρωτότυπων επικεφαλίδων από τους μαθητές. Οι εν λόγω ειδήσεις μπορεί να αποτελέσουν μέρος της μελέτης ενός τμήματος εφημερίδας, ενός θέματος, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Διανέμονται, χωριστά, τα κείμενα των ειδήσεων και οι αντίστοιχες επικεφαλίδες τους. - Διαβάζονται πλήρως οι επικεφαλίδες και εντοπίζεται η κεντρική ιδέα. - Διαβάζεται πλήρως, ή με τη βοήθεια διάφορων δεικτών, η είδηση, για να αιτιολογηθεί η σύνδεσή της με την επικεφαλίδα. - Σύνδεση της επικεφαλίδας με το κείμενο. - Αιτιολόγηση της σύνδεσης και σχετική συζήτηση.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Διαδικασία ανάγνωσης: εκτιμάται η λειτουργία της επικεφαλίδας ως περίληψη της κεντρικής ιδέας της είδησης. - Διαδικασία ανάγνωσης: χρήση δεικτών (επιρρήματα, χρονικοί σύνδεσμοι, κ.ά.). - Κειμενικά χαρακτηριστικά των επικεφαλίδων.
ΥΛΙΚΟ	Επικεφαλίδες και κείμενα ειδήσεων, που μοιράζονται χωριστά τα πρώτα από τα δεύτερα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Είναι μια εργασία εξαιρετική για τη μελέτη της κεντρικής ιδέας ενός κειμένου και της χρήσης δεικτών κατά την ανάγνωση (τόπος, ημερομηνία, κλπ.).

Un noi polonès de setze anys s'anuncia a la premsa per vendre's un ronyó

S'encén el remolc d'un camió a l'autopista A-7, a Sant Julià de Ramis

Els Mossos immobilitzen un altre autocar que feia viatges pirata

Rescaten una nena que va passar deu hores en un iot bolcat a alta mar

■ Tarragona. — Els Mossos d'Esquadra van immobilitzar ahir a Tarragona un autocar de l'empresa Playa de Oro, de Salou, a causa que no tenia l'autorització corresponent per efectuar el transport de viatgers per carretera. Amb aquest ja són 18 els autocars que feien viatges pirates i han estat immobilitzats pels Mossos d'Esquadra des de l'inici dels controls, el 27 d'agost passat, arran de l'accident ocorregut a Torreblanca (Plans Alta) en què van morir 46 persones. Un portaveu de la policia autonòmica va explicar que l'autocar llogat per l'empresa Playa de Oro va ser immobilitzat al peatge de l'autopista A-7 a l'entrada de Tarragona, quan anava cap a Barcelona. L'autocar no disposava de la necessària documentació per efectuar el transport de viatgers en el trajecte de Salou a Barcelona. La policia ha tramès les diligències policiaques pràctiques per aquesta immobilització a la Direcció General de Transports de la Generalitat perquè tramiti la corresponent denúncia contra l'empresa. / EFE

— El remolc d'un camió que anava carregat de fruita va incendiar-se ahir al matí, quan circulava en direcció a la Jonquera per l'autopista A-7, al terme municipal de Sant Julià de Ramis. Els bombers, que van ser avisats deu minuts abans de les onze del matí i abans de la una del migdia ja tornaven a ser al parc de Girona, van anar al lloc de l'incendi i van haver de ruixar primer les caixes de fusta i de cartó que contenien la fruita i posteriorment va ser necessari descarregar-les totes, segons van explicar.

Una dotació de la Guàrdia Civil, de Trànsit es va traslladar al lloc del succeís per tal de desviar el trànsit, ja que durant unes dues hores —mentre els bombers apagaven el foc— van quedar aturats el camió. Efectius de la Creu Roja també van ser avisats, però no van haver de fer cap servei ja que no hi va haver cap persona ferida. / M. BARRERA

Les dones acci en les mateixes Podran incorporar-s

■ CASELLAS
■ Girona. — Les dones poden optar per primer cop a les places de soldats i mariners professionals en les mateixes condicions que els homes, segons es preveu a la primera convocatòria de places que es va publicar al BOE divendres passat. Aquesta convocatòria és la primera que es fa després de l'aprovació, l'estiu passat, del Reglament que estableix el nou model de tropa i marineria professional. D'acord amb aquesta reglamentació, les dones es poden incorporar.

■ Varsòvia. — Un noi de setze anys s'ha anunciat per tal de vendre urgentment un dels seus dos ronyons. «Déu va tenir poca visió creant un home amb un sol fetge i un cor. T'imagines el negoci que podríem fer els necessitats si tinguéssim dos cors i dos fetges i, a més, el bé que podríem fer a la gent que té un peu a la tomba?», comenta el jove. El noi, que té sentit del comerç, garanteix, a l'anunci, que el ronyó que ofereix està en perfectes condicions, ja que mai ha abusat de l'alcohol. Aquest jove no és l'únic polonès disposat a desfer-se d'un ronyó. Robert Konarski, de 29 anys, va confessar que, fa uns anys, va llegir que per un ronyó podria aconseguir fins a un milió de marca. Aquest, que en cap moment va pensar a vendre's els seus òrgans, va començar a buscar donants. Posteriorment va muntar una societat que ofereix ronyons de gran qualitat de donants polonesos més joves de 30 anys.

Δραστηριότητα: ΣΥΝΔΕΣΗ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

Επίπεδο: 7 ετών

(Σε αυτή την περίπτωση, η ανάγνωση της επικεφαλίδας και των πρώτων γραμμών κάθε είδησης αρκούν για την αντιστοίχιση).

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΜΙΑΣ ΕΙΔΗΣΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Αναζητούνται πληροφορίες, για να χρησιμοποιηθούν αργότερα σε εργασίες ξαναγραφίματος, επεξεργασίας ενός ντοσιέ ή περιοδικού, κλπ. Η ανάγνωση γίνεται για να επιλεγούν ειδήσεις σε σχέση με διάφορα κριτήρια (το ενδιαφέρον τους, η συνάφειά τους με το θέμα του ντοσιέ ή του περιοδικού, κλπ.).
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Προετοιμάζεται η ανάγνωση: ελέγχονται οι προηγούμενες γνώσεις για την είδηση, διατυπώνονται υποθέσεις με βάση την εικόνα, κλπ. • Διαβάζεται και σχολιάζεται η επικεφαλίδα, συνάγεται το περιεχόμενο του κειμένου από την επικεφαλίδα. • Ο εκπαιδευτικός ή, απευθείας, οι μαθητές, διαβάζουν προηγουμένως την είδηση, για να συλλάβουν την υπόθεση (τι συνέβη;). • Γίνονται διαδοχικές αναγνώσεις, για να εντοπιστούν όλα τα στοιχεία της είδησης (πού, πότε, γιατί...). • Ανακεφαλαίωση. • Προφορική ανασύνθεση.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαδικασίες ανάγνωσης ειδήσεων. • Διαδικασίες ρηματοποίησης του γραπτού: ανακεφαλαίωση και ανασύνθεση του κειμένου. • Επίδειξη περιέργειας και ενδιαφέροντος για το μέσο και την επικαιρότητα.
ΥΛΙΚΟ	Μια είδηση η οποία είτε διαβάζεται απευθείας από την εφημερίδα είτε επιλέγεται για να διαβαστεί από κοινού.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η εργασία μπορεί να πραγματοποιηθεί συλλογικά ή από μικρές ομάδες. Στη δεύτερη περίπτωση, κάθε ομάδα μπορεί να δουλεύει μια διαφορετική είδηση και να την ανασυνθέτει προφορικά, ώστε να την ακούν και οι υπόλοιποι συμμαθητές.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ: ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ, ΒΙΒΛΙΩΝ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ, ΚΛΠ.	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η δραστηριότητα μπορεί να αποτελεί μέρος ενός σχολικού περιοδικού ή ενός πίνακα στη βιβλιοθήκη της τάξης, που θα πληροφορεί τους συμμαθητές για την ανάγνωση ενός βιβλίου, ή μιας ειδικής γωνιάς “προτάσεων” στην τάξη.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Κάθε μαθητής, ή ομάδα μαθητών, επιλέγει το αντικείμενο για το οποίο θα γράψει την κριτική του επισκόπηση (ένα βιβλίο, ένα έργο, ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα, ένα παιχνίδι, ένα θέαμα, κλπ.). • Γίνεται προφορική επεξεργασία του σχολίου: συνιστάται ή όχι, εκτίθενται τα επιχειρήματα για τα υπέρ και τα κατά, κλπ. • Γίνεται προφορική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου, η οποία ακολουθεί τις συμφωνημένες οδηγίες: εντοπίζεται πλήρως το αντικείμενο του σχολίου, περιγράφεται συνοπτικά η υπόθεση ή τα κύρια χαρακτηριστικά, διατυπώνεται το κριτικό σχόλιο. • Γράφεται το πρόχειρο, διορθώνεται, και εκδίδεται το κείμενο.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Κριτική εκτίμηση του αντικειμένου του σχολίου. Επιχειρηματολογία και συζήτηση. Ποιες αξίες έχουν προτεραιότητα. • Διαπίστωση των σημείων στα οποία συμφωνούν όλοι, μετά τη συζήτηση. • Διαδικασίες γραφής: προκαταρκτικό κείμενο, πρόχειρο, διόρθωση και έκδοση.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η εργασία αυτή απαιτεί να έχουν διαβαστεί και σχολιαστεί προηγουμένως κατάλληλες κριτικές για κινηματογραφικά έργα, βιβλία, παιχνίδια, κλπ. από εφημερίδες, παιδικά περιοδικά ή άλλα κείμενα.

US RECOMANEM

Videogames. Nintendo

PELICULA LA BELLA I LA BESTIA
Es una pel·lícula que es molt maca i es tracta d'un príncep encantat que no volia deixar entrar a una bruixa que s'aparellava a canvi d'una rosa. I la veïa era una bruixa que li va llansar un encanteri sobre tot el castell.

Vila (Terc 93)

Hi ha un joc que's diu: Zeldu
i es molt divertit i pots comprar
i apostar amb un vell i pots
passar per un laberint.
Pots pagar claus per obrir
portes i les vides son coves.
Hi ha unes fadcs que te
donen vides i per comprar i
apostar has de entrar a unes
coves que hi ha. []

Jaine (3.93)

Fester

A Madrit a anet la Carmen Sevilla.
Amec el dia 25 de març a ballar
una sevillana i es fara un
autograf.

El dia 24 vindran els nois i noies
de Sancasion de vivir a Bogur.
I Per els nens i nenes petits el dia 21
vindrà la Xuxa a canja xuxuxa
xaXaXa. ANNA C (-191)

TELEVISION

Programa superlatiu fan-
geu landia al supracai
i primo va al bar
i das pres te que ana
ala muntanya i te
que salva a Galina i
te co anque n'ha sa an-
na brava i es mal di-
vortit

VIDEO JOCS

Hi ha un foc que es diu estrit fàstic II
 que es de lluita. Magrada molt i qui no
 hagi guiat qui el compain es molt
 durament i val 20 pèts. També fan
 carne rme, si tel pases donan
 molts de pèns. Tambe canbi ha un
 que enrampan i altres son caratecas.
 També hi ha un que es un poli i es
 de lluita amb altres i en hi ha un que
 llenra bumerangs que matan

TELEVISION

TELEVISIÓ
Programa hablandosenti-
ent de la varca.
Parlan de animals i de
pluja i de l'home
se diu Jesus Vazquez. Es diver-
tit perquè surten coses
diferents.
Quintanar 93

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ ΓΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ, ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΒΙΝΤΕΟΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Επίπεδο: 7 ετών

Μετάφραση: ΕΡΓΟ Η ΩΡΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΡΑΣ. Είναι μια πολύ ωραία ταινία και αναφέρεται σε ένα μαγεμένο πρίγκιπα που δεν ήθελε να αφήσει να μπει μέσα μια γριούλα που ζητούσε καταφύγιο, δίνοντας για αντάλλαγμα ένα τριαντάφυλλο. Και η γριούλα ήταν μάγισσα που τον μάγεψε και του έκλεψε όλο το κάστρο. ΒΙΝΤΕΟΠΑΙΧΝΙΔΙΑ. NINTENDO. Υπάρχει ένα παιχνίδι που λέγεται Ζέλντου και είναι πολύ ενδιαφέρον. Μπορείς να αγοράσεις και να βάλεις στοίχημα με ένα γέρο και μπορείς να περάσεις από ένα λαβύρινθο. Μπορείς να πάρεις κλειδιά για να ανοίξεις πόρτες και οι ζωές είναι καρδιές. Υπάρχουν κάποιες νεράιδες που σου δίνουν ζωές και για να αγοράσεις και να βάλεις στοίχημα πρέπει να περάσεις από κάποιες σπηλιές. ΓΙΟΡΤΕΣ. Η Κάρμεν Σεβίγια πήγε στη Μαδρίτη. Πηγαίνετε να χορέψετε στις 25 του μήνα και θα σας δώσει αυτό-γραφο...

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ**► Περιεχόμενο**

- Σύντομα μηνύματα, με πειστικά επιχειρήματα επικεντρωμένα στις αρετές του προϊόντος, του εμπορικού οίκου, κλπ.
- Ύπαρξη συγκινησιακών συνειρμών, εκτός από το καθαυτό εμπορικό μήνυμα.
- Συνθήματα (σλόγκαν) και σύντομα τραγούδια που είναι εύκολο να απομνημονεύσουν. Αξία της επανάληψης.
- Παρουσία υπαινικτικών εικόνων που συνοδεύουν το κείμενο.

► Μορφή

- Ποικιλία τυπογραφικών χαρακτήρων που χρησιμοποιούνται για την ιεράρχηση της πληροφορίας.
- Παρουσία λογοτύπων.
- Εικόνες, χρώματα, γραφήματα...

► Γραμματική

- Κείμενα με απλή σύνταξη. Πολλές φορές, περιλαμβάνουν μόνο ουσιαστικά και όχημα. Ομοιότητα με τα απαριθμητικά κείμενα.
- Χρήση τύπων που δηλώνουν προσταγή, υποχρέωση ή ανάγκη.
- Χρήση υποτακτικής έγκλισης και μέλλοντα.
- Χρήση τύπων στο δεύτερο πρόσωπο.

► Διαδικασίες ανάγνωσης

- Εντοπισμός του τύπου του προϊόντος και της μάρκας.
- Εντοπισμός του επιχειρήματος που χρησιμοποιείται.
- Ανάγνωση της εικόνας σε σχέση με το επιχείρημα που προβάλλεται.
- Χρήση θεματικών κατηγοριοποιήσεων των διαφημίσεων (σύμφωνα με τον τύπο των προϊόντων, τις λέξεις που χρησιμοποιούνται...).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

0. ΕΠΙΛΕΓΟΝΤΑΙ καταστάσεις οι οποίες ευνοούν την ενσωμάτωση, στην τάξη, εμπορικών διαφημίσεων ως στοιχεία γραπτής επικοινωνίας: διαφημίσεις, συνθήματα, λογότυποι, κλπ. προϊόντων που προορίζονται για προσωπική και οικογενειακή κατανάλωση και τα οποία είναι γνωστά στα παιδιά από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
1. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ: ο εκπαιδευτικός και/ή οι μαθητές φέρνουν στην τάξη υποδείγματα διαφημίσεων, που προβάλλονται σε διάφορα ενημερωτικά μέσα (έντυπα, τηλεόραση, κλπ.).
2. ΕΚΘΕΣΗ, ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ των υλικών που φέρνουν οι μαθητές ή/και ο εκπαιδευτικός στην τάξη. Εντοπισμός των προϊόντων και του πληροφοριακού περιεχομένου της διαφήμισης, με βάση στοιχεία του κειμένου και των συμφραζομένων (ανάλογα με το μέσο πληροφόρησης, την παρουσία εικόνων, τα τυπογραφικά μέσα, κλπ.). Συλλογική επεξεργασία της πληροφορίας.
3. Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΔΙΝΕΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ για τα χαρακτηριστικά του διαφημιστικού μηνύματος: κείμενα που βασίζονται στην πειθώ ή στα επιχειρήματα, συνάρθρωση κειμένου-εικόνας, είδη τυπογραφικών στοιχείων... σύμφωνα με την εμπορική λειτουργία του μηνύματος. Κριτικός σχολιασμός πλευρών που αφορούν την κατανάλωση, την εισαγωγή διακρίσεων (εθνικών, φύλου...), κλπ.
4. ΣΑΦΕΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: αποφασίζεται το είδος του κειμένου που πρόκειται να παραχθεί, η ομαδοποίηση των μαθητών, τα υλικά, κλπ.
5. ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ που πρόκειται να γραφεί και ακολουθούνται οι οδηγίες και οι προϋποθέσεις που ορίστηκαν. Το προκαταρκτικό κείμενο προσαρμόζεται στο περιεχόμενο του πρωτότυπου κειμένου και στα χαρακτηριστικά του.
6. ΓΡΑΦΗ του κειμένου και επεξεργασία της διαφήμισης (κόψιμο και κόλλημα, εικονογράφηση, αναπαραγωγή ή σχεδιασμός νέου λογότυπου...).
7. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ των διάφορων εργασιών που πραγματοποιήθηκαν. Ανάγνωση, επανεξέταση και διόρθωση σύμφωνα με τα συμφωνημένα κριτήρια.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3 και 4 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να φέρουν διαφημίσεις ή συσκευασίες πραγματικών προϊόντων, που να αναφέρονται σε κάποιο θέμα μελέτης: τρόφιμα, παιχνίδια, κλπ. Οι εμπορικές συσκευασίες μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για τη γωνιά του μαγαζιού.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Τα παιδιά παρατηρούν εφημερίδες και περιοδικά. • Διακρίνουν τις διαφημίσεις από τα υπόλοιπα κείμενα. Ποιος είναι ο επικοινωνιακός στόχος των διαφημίσεων και ποια τα γραφιστικά χαρακτηριστικά τους. • Παρατηρούν τις συσκευασίες και τα χαρακτηριστικά τους. • Εντοπίζουν τους λογότυπους και τις μάρκες. • Ο εκπαιδευτικός διαβάζει το κείμενο της διαφήμισης. • Εντοπίζονται και αναγνωρίζονται σημαντικές λέξεις ή γράμματα. • Γίνεται κριτικός σχολιασμός του κειμένου.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαφοροποίηση μεταξύ εικόνων, αριθμών και γραμμάτων. • Εντοπισμός και αναγνώριση λογότυπων και εικόνων. • Σχέση ανάμεσα στο κείμενο και τον επικοινωνιακό στόχο της διαφήμισης. • Χρήση διαδικασιών ερμηνείας, εντοπισμού και αναγνώρισης των σημαντικών πλευρών. • Κριτική στάση απέναντι στον καταναλωτισμό των παιδιών.
ΥΛΙΚΟ	• Διαφημίσεις από εφημερίδες και περιοδικά. • Πραγματικές συσκευασίες εμπορικών προϊόντων.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΛΟΓΟΤΥΠΟΙ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΛΟΓΟΤΥΠΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών (καθώς και στην Πρωτοβάθμια).
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Ο λογότυπος αποτελεί μια ενδιάμεση μορφή μεταξύ σχεδίου και γραπτής λέξης. Η παρουσία του στην κοινωνία έχει τεράστια σημασία και η σωστή χρήση του είναι απαραίτητη για τον προσανατολισμό στο χώρο.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Επιλέγονται λογότυποι με συνηθισμένη, καθημερινή χρήση, και με βάση διάφορα θεματικά κριτήρια: κυκλοφορική και οδική σηματοδότηση· σήμανση εμπορικών καταστημάτων, εμπορικές μάρκες, λογότυποι αθλητικών ειδών, κλπ. • Μελετάται η εικόνα και το μήνυμα που μας υποβάλλει. • Γίνεται σαφής η έννοια και η χρήση του λογότυπου. • Γράφεται δίπλα στο λογότυπο η λέξη ή η φράση που τον περιγράφει.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Ανάγνωση της εικόνας και η σχέση της με το κείμενο. • Ο λογότυπος ως δείκτης και ως στοιχείο προσανατολισμού στο χώρο. Οικουμενική αξία και παγκοσμιότητα της οπτικής επικοινωνίας. • Διαδικασίες ανάγνωσης και βαθμός κατάρτισης του αλφαριθμητικού συστήματος.
ΥΛΙΚΟ	Σήματα οδικής κυκλοφορίας, σηματοδότηση κρατικών κ.ά. υπηρεσιών, λογότυποι αθλημάτων, εμπορικές μάρκες, κλπ.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4 και 5 ετών (καθώς και στην Πρωτοβάθμια).
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η δραστηριότητα συνδέεται με την κατανάλωση, την επεξεργασία θεματικών μελετών (διαφήμιση, διατροφή, παιχνίδια, κλπ.) ή με την επεξεργασία διαφημίσεων για το περιοδικό του σχολείου.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Αναλύονται τα γλωσσικά και γραφιστικά χαρακτηριστικά των διαφημίσεων, καθώς και ο επικοινωνιακός τους στόχος. • Προετοιμάζεται η ανάγνωση: αναγνωρίζονται οι λογότυποι και οι εικόνες, εντοπίζονται οι προηγούμενες γνώσεις των μαθητών, διατυπώνονται υποθέσεις, παρατηρούνται και σχολιάζονται οι εικόνες, κλπ. • Διαβάζονται οι διαφημίσεις, με μεγαλύτερη ή μικρότερη βοήθεια από τον εκπαιδευτικό, ανάλογα με την περίπτωση: εντοπίζονται οι ιδέες-κλειδιά, οι αποδέκτες του μηνύματος, κλπ. • Γίνεται κριτικός σχολιασμός.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Σχέσεις μεταξύ κειμένου και εικόνων. • Κριτική στάση απέναντι στα διαφημιστικά μηνύματα. • Διαδικασίες ανάγνωσης των διαφημίσεων.
ΥΛΙΚΟ	Διαφημίσεις από εφημερίδες και περιοδικά.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η κριτική ανάγνωση των διαφημίσεων αποτελεί μια σημαντική δραστηριότητα καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής πορείας.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΜΙΑΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΛΟΓΟΤΥΠΟ Ή ΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5 και 6 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Γραφή διαφημίσεων για το περιοδικό του σχολείου.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Οι μαθητές θα επιλέξουν, από ένα περιοδικό, το προϊόν που επιθυμούν να διαφημίσουν, κόβοντας τον αντίστοιχο λογότυπο και/ή τις σχετικές εικόνες. • Αναλύονται τα γλωσσικά και γραφιστικά χαρακτηριστικά των διαφημίσεων. • Γίνεται συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου, με βάση τα όσα είπαν προφορικά οι μαθητές. • Πραγματοποιείται η γραφή, η διόρθωση και η έκδοση της διαφήμισης.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Συνάρθρωση κειμένου - εικόνας. • Κριτική αποτίμηση των διαφημιστικών μηνυμάτων. • Γραφή πειστικών συνθημάτων και μηνυμάτων. • Περιγραφή του αντικειμένου, με υπογράμμιση της χρησιμότητας ή της αξίας του. • Διαδικασίες γραφής, διόρθωσης και έκδοσης. Χρήση διάφορων τυπογραφικών στοιχείων για τη γραφή της διαφήμισης.
ΥΛΙΚΟ	Εμπορικοί λογότυποι και φωτογραφίες.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Αυτή η δραστηριότητα είναι πολύ αποδοτικότερη, όταν γίνεται με ζευγάρια ή με μικρές ομάδες.

LA XUCOLATA NESTLE
TE ALIMENTS I UN GRAN
SABOR
COMPREU LA XUCOLATA
NESTLE CES MOL BONA

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΜΙΑΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ
Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

«LA XOCOLATA NESTLÉ TÈ
ALIMENTS I UN GRAN SABOR /
COMPREU LA XOCOLATA
NESTLÉ QUE ÈS MOLT BONA.»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

“Η σοκολάτα Νεστέλέ είναι θρεπτική και
με υπέροχη γεύση / Αγοράστε σοκο-
λάτα Νεστέλέ που είναι πολύ καλή”.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

► Περιεχόμενο

- Εξήγηση των στόχων της επιστολής, της απάντησης που περιμένουμε και πώς την περιμένουμε.
- Σε προσωπικές επιστολές: πληροφόρηση για τα γεγονότα, τρυφερά διατυπωμένες φράσεις, ενδιαφέρον για τον παραλήπτη... Δυνατότητα να συμπεριληφθούν λογο-τεχνικά στοιχεία.

► Μορφή

- Τύπος χαρτιού.
- Ημερομηνία, παραλήπτης, χαιρετισμός, κείμενο, αποχαιρετισμός και υπογραφή.
- Φάκελος: διεύθυνση, αποστολέας, θέση του γραμματόσημου...

► Γραμματική

- Συντακτικές μορφές ευγένειας: χαιρετισμός, παρουσίαση, αποχαιρετισμός.
- Ρήματα σε ενεστώτα, ιστορικούς και μέλλοντες χρόνους, καθώς και σε υποτακτική.
- Συχνότητα παρουσίας ερωτήσεων.

► Διαδικασίες ανάγνωσης

- Εντοπισμός και αναγνώριση του παραλήπτη, της ημερομηνίας και του αποστολέα.
- Εντοπισμός και αναγνώριση του είδους της επιστολής (προσωπική, εμπορική, επίσημη με πληροφοριακό χαρακτήρα, με αιτήματα...).
- Εντοπισμός και αναγνώριση του θέματος και των σημαντικών περιστάσεων.
- Εντοπισμός και αναγνώριση των τύπων ευγένειας, της παρουσίας και του αποχαιρετισμού.
- Εντοπισμός και αναγνώριση της απάντησης που περιμένει ο αποστολέας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

0. ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΥΝΟΪΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ είτε για να γραφούν επιστολές που πρόκειται να σταλούν, είτε για να πάρει πληροφορίες ο αποστολέας σχετικά με μηνύματα που έχει λάβει με το ταχυδρομείο.
1. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ επιστολών: προσωπικά γράμματα, αιτήσεις, εμπορική αλληλογραφία, αλληλογραφία με την οποία ζητούνται πληροφορίες ή αποστέλλονται έγγραφα, κλπ., από επιστολές που καταφθάνουν στο σχολείο ή στο σπίτι. Μνημονεύεται ιδιαίτερα ο επικοινωνιακός στόχος της επιστολής ως κριτήριο του περιεχομένου του κειμένου, καθώς και οι γραφικές πλευρές της σύνθεσής της, των τύπων ευγένειας, κλπ.

2. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ, ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ των προσωπικών απόψεων και των προηγούμενων γνώσεων των μαθητών σχετικά με τις επιστολές.
3. ΣΑΦΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ, του σκοπού και των όρων της εργασίας που πρόκειται να πραγματοποιηθεί.
4. ΑΝΑΓΝΩΣΗ:

Από τον εκπαιδευτικό:

- Ημερομηνία, αποστολέας, παρουσίαση...
- Προφορική ανταλλαγή απόψεων για το τι προσδοκίες, υποχρεώσεις, κλπ. δημιουργεί το μήνυμα.
- Σχολιασμένη ανάγνωση ("μεγαλόφωνη σκέψη").
- Ανακεφαλαίωση των όσων διαβάστηκαν.
- Σημείωση, στον πίνακα, των σημαντικών πλευρών αυτών που διαβάστηκαν.

Από τους μαθητές:

- Προφορική ανταλλαγή απόψεων για το τι προσδοκίες, υποχρεώσεις, κλπ. δημιουργεί το μήνυμα.
- Συλλογική ανάγνωση του κειμένου: προσοχή στις συμβατικές πλευρές της επιστολής, στις πλευρές του κειμένου και του περιεχομένου του.
- Καταγραφή σημειώσεων για τις σημαντικές πλευρές.
- Ανακεφαλαίωση των όσων διαβάστηκαν.

5. ΓΡΑΦΗ:

- Εξηγούνται σαφώς οι οδηγίες, ο σκοπός και οι όροι της δραστηριότητας.
- Συλλογική προφορική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου, σε περίπτωση που όλη η ομάδα πραγματοποιεί την ίδια δραστηριότητα.
- Γραφή του κειμένου:
 - Από τον εκπαιδευτικό: τα παιδιά υπαγορεύουν στον εκπαιδευτικό. Ο εκπαιδευτικός γράφει το κείμενο και παρεμβαίνει στη διαδικασία οικοδόμησης του κειμένου.
 - Από τους μαθητές, που δουλεύουν είτε μόνοι τους είτε ως μέλη ομάδας.
- Συλλογική ανάγνωση, επανεξέταση και διόρθωση, με βάση τα συμφωνημένα κριτήρια: να είναι το μήνυμα πραγματικά κατανοητό στον παραλήπτη, να ακολουθούνται οι συμβατικές πλευρές, η μορφή, οι τυπικές εκφράσεις, η ορθογραφία...
- Καθαρογραφή.
- Γραφή του φακέλου, σφράγιση και αποστολή.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΜΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η επιστολή είναι μια πραγματική επιστολή που θα φθάσει, π.χ., στο σχολείο. Είναι καλό η τάξη να γράφει και να λαμβάνει διάφορα γράμματα: από πρώην μαθητές, από εκπαιδευτικούς ή μαθητές που αρρώστησαν, από μαθητές που πήγαν ταξίδι, από ιδρύματα και φορείς, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Παρατηρείται ο φάκελος: σε ποιον απευθύνεται, ποιος είναι ο αποστολέας, από πού στέλνεται... και συνάγεται το περιεχόμενο. • Παρατηρείται η επιστολή: πώς είναι γραμμένη, ημερομηνία, αρχικός χαιρετισμός, τρόπος αποχαιρετισμού, κλπ. • Ο εκπαιδευτικός διαβάζει την επιστολή. Η ανάγνωση διακόπτεται, για να γίνουν σχόλια, να ανακεφαλαιωθούν οι παράγραφοι, να συγκεντρωθούν ερωτήσεις ή θέματα που υποβάλλει η ανάγνωση, κλπ. • Γίνεται η τελική ανακεφαλαίωση, εντοπίζονται τα συναισθήματα που αντανakλά και δημιουργεί η επιστολή και διατυπώνονται απαντητικές προτάσεις.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Λειτουργία της επιστολής: μετάδοση συναισθημάτων, αφήγηση εμπειριών, έκφραση ευχαριστιών, γνωστοποίηση... • Ιδιαίτερα κειμενικά χαρακτηριστικά της αλληλογραφίας. • Διαδικασίες ανάγνωσης.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η γραφή και λήψη επιστολών αποτελεί ένα εξαιρετικό μέσο κινητοποίησης για την ανάγνωση και τη γραφή κειμένων που βασίζονται στο νόημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4, 5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Γράφουμε επιστολές στην τάξη, για να απαντήσουμε σε ένα γράμμα που λάβαμε, για να στείλουμε τους χαιρετισμούς μας σ' ένα συμμαθητή που αρρώστησε, να επικοινωνήσουμε με μαθητές άλλων σχολείων, να ζητήσουμε πληροφορίες ή υλικό, να δώσουμε τη γνώμη μας στο διευθυντή μιας εφημερίδας ή σε κάποιο δημόσιο πρόσωπο, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Αναλύεται η κατάσταση γραφής της επιστολής: σε ποιον απευθύνεται, τι θέλουμε να του πούμε, κλπ. • Υπενθυμίζονται τα ιδιαίτερα κειμενικά χαρακτηριστικά της αλληλογραφίας. • Γίνεται συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου. • Γράφονται πρόχειρα και, στη συνέχεια, διορθώνονται. • Αν πρόκειται να σταλεί μια μόνο συλλογική επιστολή, γράφεται στον πίνακα, με βάση τα πρόχειρα των παιδιών ή τη συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου. • Καθαρογράφεται η επιστολή, συμπληρώνεται ο φάκελος και στέλνεται. • Λαμβάνεται απόφαση για το αν θα περιληφθούν ή όχι σχέδια, αντικείμενα, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Κειμενικά χαρακτηριστικά της αλληλογραφίας. • Διαδικασίες προετοιμασίας για τη γραφή. • Γραφή, διόρθωση, έκδοση.
ΥΛΙΚΟ	Φάκελος, χαρτί αλληλογραφίας, γραμματόσημα...
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Μπορεί να πρόκειται για μια επιστολή που είτε γράφεται ατομικά από ένα μαθητή ή από μικρή ομάδα, είτε γράφεται συλλογικά από όλη την τάξη. Σε κάθε περίπτωση, η δραστηριότητα θα προσαρμοστεί ανάλογα.

GIRON 2 JUNY 1989

OLA-ALBERS.
TOSALS NENS DALASCOLA
ATSUDEM AFALTA
POSA TBOABIAT
IAXI PODREMAUT RNAR
M ATOGA
MOLSPATOS
PAU

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΑΡΡΩΣΤΟ ΣΥΜΜΑΘΗΤΗ
Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

«HOLA ALBERT S. / TOTS ELS
NENS DE L'ESCOLA ET TROBEM
A FALTAR / POSA'T BO AVIAT I
AIXÍ PODREM TORNAR A
JUGAR / MOLTS PETONS. PAU»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΓΕΙΑ ΣΟΥ ΑΛΜΠΕΡΤΟ Σ. / ΣΕ
ΝΟΣΤΑΛΓΟΥΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ / ΓΙΝΕ ΓΡΗΓΟΡΑ
ΚΑΛΑ ΚΙ ΕΤΣΙ ΘΑ ΜΠΟΡΕΣΟΥΜΕ
ΝΑ ΞΑΝΑΠΑΙΞΟΥΜΕ. ΠΟΛΛΑ
ΦΙΛΙΑ. ΠΑΟΥ».

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΥΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΜΙΑΣ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Γράφουμε ειδοποιήσεις και σημειώματα για να δοθούν στους γονείς, με αφορμή μian εκδρομή, την ανάγκη να φέρουν τα παιδιά υλικά ή ειδικές πληροφορίες από το σπίτι τους, κλπ. Μπορούμε επίσης να γράψουμε σημειώματα για άλλους εκπαιδευτικούς ή τάξεις του σχολείου, για το διευθυντή..., για να βρεθούν χαμένα αντικείμενα, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Ορίζεται η κατάσταση εκείνη που γεννά την ανάγκη να γραφεί μια ειδοποίηση: περιεχόμενο, παραλήπτης, στόχος... • Ακολουθεί συζήτηση και συμφωνείται το περιεχόμενο του κειμένου και ο τρόπος να το εκφράσουμε με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια και συντομία. • Γραφή και διόρθωση με σκοπό την αποστολή στον παραλήπτη. • Οι μαθητές αντιγράφουν το κείμενο της ειδοποίησης στο κατάλληλο γραφικό υλικό.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Στοιχεία που ορίζουν την επικοινωνιακή κατάσταση. • Ιδιαίτερα κειμενικά χαρακτηριστικά των ειδοποιήσεων και των σημειωμάτων. Ομοιότητες και διαφορές τους με την επιστολή. • Μάθηση του αλφαριθμητικού συστήματος και παρατήρηση των διαδικασιών γραφής. • Συνήθειες προσοχής και φροντίδας της εμφάνισης του γραπτού κατά την αντιγραφή.
ΥΛΙΚΟ	Συνιστάται η χρήση χαρτιού με διαστάσεις που να ταιριάζουν σε μian ειδοποίηση: σε φύλλο της ατζέντας του σχολείου, σε χαρτί με ειδικές διαστάσεις (και ίσως χρωματιστό), κλπ.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Όσο ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα, πρέπει να ξαναδιαβάζει ό,τι γράφει, ώστε οι μαθητές να αποφασίζουν αν είναι σκόπιμο να προσθέσουν ή να αφαιρέσουν κάτι. Είναι επίσης σκόπιμο, ο εκπαιδευτικός να δίνει πληροφορίες για το πώς γράφει: φωνητική ανάλυση, γράμματα που χρησιμοποιεί, κλπ.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΡΑΦΗ ΕΝΟΣ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΟΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Το να αφήνουμε ειδοποιήσεις και σημειώματα στους γονείς, τα αδέρφια, τους φίλους, κλπ., είναι μια συνηθισμένη κοινωνική πράξη και είναι καλό τα παιδιά να τη συνηθίσουν ήδη από το σχολείο.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Ορίζεται η κατάσταση που δημιουργεί την ανάγκη να μεταδώσουμε γραπτά ένα συγκεκριμένο μήνυμα. • Ο μαθητής γράφει το σημείωμα. • Το ελέγχει ξανά και το διορθώνει με τέτοιο τρόπο, ώστε να βεβαιωθεί ότι θα το κατανοήσει ο παραλήπτης.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Στοιχεία που ορίζουν την επικοινωνιακή κατάσταση. • Ιδιαίτερα κειμενικά χαρακτηριστικά των ειδοποιήσεων και των σημειωμάτων. Ομοιότητες και διαφορές από την επιστολή. • Διαδικασίες γραφής.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	

ANGELETS ..

ABUI MA CAIGUT

UNA DEN

IMALE MANJADA- SENSE BULGE.

PURTEUMA UNA COSA PAR MI

I PAR LA ~~LA~~ ANNA

Eare molta Bundat
jordi

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ “ΠΟΝΤΙΚΑΚΙ ΠΕΡΕΘ”

Επίπεδο: 5 ετών

Όταν σ’ ένα μικρό παιδί πέφτει κάποιο δόντι, το βάζει κάτω από το μαξιλάρι του και την επόμενη μέρα τα “αγγελάκια” — αντί για το παραδοσιακό “ποντικάκι Πέρεθ” — του αφήνουν ένα δώρο. Το συγκεκριμένο παιδί —ο Ζόρντι, 5 ετών— το κατάπιε και μηχανεύτηκε να αντικαταστήσει το δόντι με ένα σημείωμα. Το σημείωμα λέει: “Αγγελάκια: Σήμερα μου έπεσε ένα δόντι και το κατάπιε κατά λάθος. Φέρτε κάτι για μένα και την Άννα [την αδελφή του]. Θα φέρομαι καλά. Ζόρντι”.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Το να προσκαλέσουμε γονείς, εκπαιδευτικούς, μαθητές άλλων τάξεων... σε ένα συγκεκριμένο γεγονός: σε μια θεατρική παράσταση ή παράσταση κουκλοθέατρου, μια γιορτή, την έκθεση κάποιου υλικού, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Αναλύεται η κατάσταση που δίνει την αφορμή για το γράψιμο της πρόσκλησης. • Παρατηρούνται και σχολιάζονται διάφορες άλλες προσκλήσεις: σε γιορτές, εκθέσεις, γάμους, κλπ. • Συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου και γραφή του στον πίνακα. • Πλήρης διόρθωση. • Έκδοση της πρόσκλησης, με προσθήκη της εικόνας ή της διακόσμησης που θεωρούνται κατάλληλες ώστε να προκαλέσουν θετική ανταπόκριση. • Αναπαραγωγή και αποστολή.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Κειμενικά χαρακτηριστικά των προσκλήσεων: διαστάσεις, περιεχόμενο, κλπ. Διαφορές τους με τις αφίσες, τις επιστολές, κ.ο.κ. • Διαδικασίες γραφής και διόρθωσης. • Διαδικασίες έκδοσης, με ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα της παρουσίασης, τη διακόσμηση της κάρτας, κλπ.
ΥΛΙΚΟ	Χαρτόνια με διαστάσεις πρόσκλησης. Αντίτυπα διάφορων προσκλήσεων για παρατήρηση και σχολιασμό.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Είναι σημαντικό να δίνεται προσοχή στην παρουσίαση του κειμένου: στο πώς κατανέμεται το κείμενο στην κάρτα, πώς διπλώνεται, στη χρήση ειδικών τυπογραφικών στοιχείων και μέσων (“λετρασέτ”, αυτοκόλλητα γράμματα...).

ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

► Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα:
Υπαγόρευση επικεφαλίδων γνωστών ειδήσεων στον εκπαιδευτικό

Αξιολογούνται οι ακόλουθοι στόχοι:

- 1. Συμμετοχή στην προηγούμενη διαδικασία, δηλαδή στην προφορική και συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου.
- 2. Ποιες λεπτομέρειες και ακριβή στοιχεία συνεισφέρουν τα παιδιά, με βάση τη γνώση της είδσης.
- 3. Συνοχή ανάμεσα στο κείμενο που προτείνεται και στην εικόνα που πρέπει να συνοδεύει την επικεφαλίδα (τη φωτογραφία της είδσης).
- 4. Σεβασμός της γλωσσικής δομής που προσιδιάζει στις επικεφαλίδες.

► Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα:
Γραφή επικεφαλίδας και λεζάντας ειδήσεων που διαβάστηκαν στην τάξη

Εδώ, ο εκπαιδευτικός παρατηρεί και καταγράφει το βαθμό επίτευξης των ακόλουθων στόχων, από πλευράς των μαθητών:

- 1. Προσπέλαση στην αλφαβητική γραφή.
- 2. Οικειοποίηση των περιεχομένων του προκαταρκτικού κειμένου.
- 3. Επίτευξη σωστής δομής, στο κείμενο που γράφεται.
- 4. Συμπλήρωση και ακρίβεια της πληροφορίας.
- 5. Συμμετοχή του μαθητή στη δραστηριότητα.

► Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα:
Ταξινόμηση ειδήσεων κατά τμήματα, σε επιτοίχιο πίνακα

Σε αυτή την περίπτωση, ο εκπαιδευτικός παρατηρεί και καταγράφει τις δεξιότητες των μαθητών σε σχέση με την ανάγνωση, τη χρήση δεικτών για την ερμηνεία, το επίπεδο αποκωδικοποίησης, ένταξης του νοήματος, κλπ.

► Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα:
Γραφή μιας είδσης για το περιοδικό της τάξης

Κατά την αξιολόγηση αυτής της περίπτωσης, ο εκπαιδευτικός δίνει ιδιαίτερη σημασία στη στάση που τηρούν οι μαθητές κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας και, κυρίως, στο αν και κατά πόσο γίνεται σεβαστή η πλήρης δομή της είδσης και η μορφή της.

ΥΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΑΣ/ΟΝ ΓΝΩΣΤΗΣ/ΟΝ ΕΙΔΗΣΗΣ/ΕΩΝ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ (ΟΜΑΔΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ)						ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ					
ΜΑΘΗΤΕΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΟΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ, ΓΝΩΣΗ ΕΙΔΗΣΗΣ/ΕΩΝ	ΣΥΝΟΧΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ-ΕΙΚΟΝΑΣ	ΔΟΜΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΩΣ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ						

[illegible][illegible]

[illegible]

Λογοτεχνικά κείμενα:
*Χαρακτηριστικά, διαγράμματα διδασκαλίας
και δραστηριότητες*

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Η λογοτεχνία είναι μια αστείρευτη πηγή για την άντληση θεμάτων εργασίας: ο γραπτός λόγος δεν είναι μόνο λογοτεχνία —γι’ αυτό χρειάζεται, άλλωστε, να δουλεύονται και άλλα είδη κειμένων— αλλά η καλή λογοτεχνία αποτελεί την κορυφή του γραπτού λόγου και συνιστά ένα θεμελιώδες τμήμα της κουλτούρας που το σχολείο οφείλει να προσφέρει στα παιδιά.

Ο εκπαιδευτικός δεν πρέπει να ξεχνά ποιος είναι ο βασικός επικοινωνιακός στόχος της λογοτεχνίας: να παρέχει ευχαρίστηση μέσω της απόλαυσης, της αισθητικής ομορφιάς, της σύνδεσής της με τα όνειρα και τις φαντασιώσεις μας, της ικανότητάς της να αναβιώνει περιπέτειες, ήρωες, μύθους...

Η ευχαρίστηση, που δικαιώνει την ύπαρξη της λογοτεχνίας, πρέπει να βιώνεται στην τάξη. Πρέπει να τη βιώνει ο εκπαιδευτικός και να τη μεταδίδει. Οι δραστηριότητες με λογοτεχνικά κείμενα πρέπει να ετοιμάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπουν στο παιδί να νιώθει ευχαρίστηση, όταν διαβάζει και επεξεργάζεται λογοτεχνικά κείμενα.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί διαθέτουν επαρκή κριτήρια για να επιλέξουν την ποίηση, το παραμύθι ή το θεατρικό έργο που είναι κατάλληλα για τους μαθητές τους.

Τώρα, όμως, να αξίζει τον κόπο να παραθέσουμε λίγα σχόλια σε σχέση με τα λογοτεχνικά κείμενα.

Καταρχήν, είναι σημαντικό να ποικίλλουν τα λογοτεχνικά είδη που δουλεύονται στην τάξη: να μην περιοριζόμαστε στα παραμύθια, παρότι αυτά αποτελούν αναμφίβολα την κατεξοχήν παιδική λογοτεχνία. Ποίηση, θέατρο, κόμιξ, τραγούδια, αινίγματα, κλπ. πρέπει να κάνουν συχνά την εμφάνισή τους στην τάξη.

Επειτα, θεωρούμε σημαντικό, όποτε είναι εφικτό κάτι τέτοιο, να ανατρέχουμε σε πρωτότυπες και πλήρεις εκδόσεις: καλύτερα αμιγής παιδική λογοτεχνία παρά βιβλία με ανάμικτα κείμενα, που συγκεντρώνουν λίγο απ' όλα.

Η πληθώρα εκδόσεων για παιδιά κάθε ηλικίας αναζωπύρωσε το ενδιαφέρον για τους κλασικούς και εξέχοντες συγγραφείς λογοτεχνίας. Η επαφή με τα σύγχρονα και ενδιαφέροντα παραμύθια δεν πρέπει να μας κάνει να λησμονούμε τη μεγάλη παράδοση των παραμυθιών που περιλαμβάνει η ιστορία της λογοτεχνίας. Η επίδραση της τηλεόρασης και η απώλεια της προφορικής παράδοσης, στα πλαίσια της οποίας εξηγούνταν παραμύθια στα παιδιά, είχαν ως αποτέλεσμα να περιοριστεί η γνώση τους των κλασικών παραμυθιών, όπως η *Κοκκινোসκουφίτσα*, ο *Πήτερ Παν*, η *Σταχτοπούτα*, ο *Αυλητής του Χάμελιν*, ο *Παπουτσωμένος Γάτος*, ο *Πινόκιο*, τα *Κάλαντα των Χριστουγέννων* του Ντίκενς, κλπ.

Παρ' όλα αυτά, πρόκειται για παραμύθια που παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον και, επιπλέον, τα πρωτότυπα κείμενα έχουν λογοτεχνικά σχήματα που εξοικειώνουν τα παιδιά με την ομορφιά του γραπτού λόγου.

Κατά τον ίδιο τρόπο, είναι σκόπιμο να υπάρχουν στις τάξεις, ακόμα και σ' αυτές των πολύ μικρών παιδιών, κείμενα που χρησιμεύουν ως πολιτισμικές αναφορές του κόσμου μας. Κλασικοί θρύλοι προσαρμοσμένοι για παιδιά, παγκόσμιες μυθολογίες, βιβλικές ιστορίες, Άραβες και Ασιάτες συγγραφείς... Η λογοτεχνία αποτελεί τον καλύτερο τρόπο προσέγγισης της πολιτισμικής διαφορετικότητας, που εμπλουτίζει τον κόσμο και τη χώρα μας: μύθοι και θρύλοι από την Καστίλη, την Ανδαλουσία, τη Χώρα των Βάσκων, κλπ. θα διευρύνουν τους ορίζοντες των μαθητών μας τόσο όσο και τα παραμύθια και οι θρύλοι με μακρινή, γεωγραφικά, προέλευση.

Αν οι μαθητές δεν μπορούν ακόμα να τα διαβάσουν μόνοι τους, μπορεί να το κάνει ο εκπαιδευτικός για λογαριασμό τους.

Ο σεβασμός και η εκτίμηση της σκέψης των παιδιών ενδυναμώνει την πεποίθησή μας ότι δεν πρέπει να τα αντιμετωπίζουμε σαν να ήταν ανόητα, ούτε να υποτιμούμε την αντιληπτική τους ικανότητα και τον ενθουσιασμό που δείχνουν για τα μεγάλα θέματα και τους μεγάλους συγγραφείς.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

► Λειτουργία

- Δημιουργούν στον αναγνώστη ειδικά συναισθήματα και συγκινήσεις.
- Παρέχουν απόλαυση και διασκέδαση.
- Περιέχουν και κοινοποιούν φανταστικά ή παράξενα συμβάντα.

- Θυμίζουν γεγονότα και συγκινήσεις που έχει βιώσει η ομάδα ή ο καθένας χωριστά.
- Μεταδίδουν πολιτισμικές, κοινωνικές και ηθικές αξίες.

► Υποδείγματα

- Παραμύθια, αφηγήσεις, θρύλοι...
- Ποίηση, παροιμίες, τραγούδια, αινίγματα...
- Θέατρο, κουκλοθέατρο, μαριονέτες...
- Κόμιξ.

► Περιεχόμενο

- Τυπικές φόρμουλες αρχής και τέλους (Μια φορά κι έναν καιρό... Κόκκινη κλωστή δεμένη...).
- Περιγραφή προσώπων, καταστάσεων, περιβαλλόντων...
- Αφήγηση πραγματικών ή φανταστικών γεγονότων.
- Κοινοποίηση συναισθημάτων και συγκινήσεων.

► Μορφή

- Σύνθεση κειμένου και εικόνας σε μορφή βιβλίου, με εξώφυλλο...
- Αξία της στίξης, ώστε, π.χ., να διαφοροποιείται η αφήγηση από το διάλογο.
- Ποίηση: οργάνωση σε στίχους και στροφές. Καλλιγράμματα...
- Πιθανή χρησιμοποίηση με άλλα εκφραστικά μέσα: θέατρο, μουσική, χορός, οπτικο-ακουστικά μέσα...

► Γραμματική

- Παραμύθια και αφηγήσεις: συντακτικοί τύποι σε τρίτο πρόσωπο, ρηματικοί χρόνοι που δηλώνουν παρελθόν. Τύποι σε ευθύ λόγο και πρώτο πρόσωπο: διάλογοι. Λογοτεχνικά σχήματα...
- Ποίηση: συχνή τροποποίηση των συννηθισμένων συντακτικών δομών. Ομοιοκαταληξία, ύφος, λογοτεχνικά σχήματα...

► Διαδικασίες ανάγνωσης

- Σιωπηλή και προσωπική ανάγνωση.
- Σημασία του τονισμού, όταν η ανάγνωση γίνεται μεγαλόφωνα, κατά την απαγγελία, κλπ.
- Αναγνώριση του αφηγηματικού διαγράμματος: κατάσταση, πλοκή, λύση.
- Αναγνώριση των ειδικών λογοτεχνικών μέσων (ύφος, λογοτεχνικά σχήματα, λεξιλόγιο...).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΚΑΙ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ

0. Οργανώνεται η λογοτεχνική βιβλιοθήκη της τάξης. Περιέχει διάφορα είδη παιδικής λογοτεχνίας με όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό ποιοτικών λογοτεχνικών βιβλίων. Προτρέπουμε τις οικογένειες να αγοράζουν καλά παιδικά βιβλία για τα παιδιά τους και τα παιδιά να φέρνουν στο σχολείο βιβλία από το σπίτι τους. Οργανώνονται χώροι μέσα στην τάξη, για να βλέπουν και να διαβάζουν βιβλία. Τα παιδιά επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη του σχολείου και άλλες δημόσιες βιβλιοθήκες, και γνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας τους... Εξοικειώνονται με τη συστηματική ανάγνωση λογοτεχνίας τόσο στο σχολείο όσο και στο σπίτι.

1. ΕΠΙΛΕΓΕΤΑΙ το παραμύθι που πρόκειται να διαβαστεί:

Αν το παιδί επιλέγει το βιβλίο:

Παρατηρούμε ποια κριτήρια χρησιμοποιεί για να επιλέξει ένα παραμύθι. Του ζητάμε να αιτιολογήσει την επιλογή του. Το προτρέπουμε να λάβει υπόψη του και άλλα κριτήρια: την ποικιλία των κειμένων, τα εγκωμιαστικά σχόλια των συμμαθητών του... Το βοηθάμε να αποκτήσει αισθητικά κριτήρια για την εικονογράφηση, ευρύτερα από αυτά που χρησιμοποιεί συνήθως. Το διαπαιδαγωγούμε ώστε να υιοθετήσει κριτική στάση για την τηλεόραση και τον καταναλωτισμό στην επιλογή των βιβλίων...

Αν ο εκπαιδευτικός επιλέγει το βιβλίο που πρόκειται να διαβαστεί:

Λαμβάνουμε υπόψη την ποιότητα του κειμένου και την εικονογράφηση, καθώς και την προσαρμογή τους στα ενδιαφέροντα των μαθητών, χωρίς να υποτιμούμε τις δυνατότητές τους. Κατά πόσο το βιβλίο ταιριάζει, όσο αυτό είναι δυνατόν, με το θέμα που δουλεύεται στην τάξη. Ποιες αξίες μεταφέρει για την αλληλεγγύη, τη πολιτισμική διαφορετικότητα, το ρόλο της γυναίκας...

2. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ του παραμυθιού: ξεφύλλισμα, ανάγνωση του τίτλου (είτε διαβάζουν μόνοι τους οι μαθητές είτε διαβάζει ο εκπαιδευτικός), αποτίμηση του εξώφυλλου, σχολιασμός των χαρακτηριστικών της έκδοσης (τύπος χαρτιού, τυπογραφικά στοιχεία, κλπ.), κοίταγμα όλων των σελίδων και των εικόνων (περιεχόμενο και ποιότητα). Συναγωγή του περιεχομένου του παραμυθιού: το θέμα και οι χαρακτήρες, ερωτήματα για το τι θα συμβεί στη συνέχεια, επεξεργασία υποθέσεων σχετικά με το περιεχόμενο, κλπ.

3. ΑΝΑΓΝΩΣΗ:

Από τον εκπαιδευτικό:

Θεατροποιημένη εξήγηση ή/και ανάγνωση του παραμυθιού, εκφραστικός τονισμός, προσαρμογή της φωνής στα χαρακτηριστικά του αντίστοιχου προσώπου του παραμυθιού, υπογράμμιση των παύσεων, εκφορά σχολίων —του τύπου “μεγαλόφωνη σκέψη”— στη διάρκεια της ανάγνωσης και σε σχέση με ό,τι διαβάζεται: επαλήθευση υποθέσεων που είχαν διατυπωθεί προηγουμένως, αναγνώριση των εκπλήξεων που προκαλούνται, υποβολή ερωτήσεων σε σχέση με ό,τι διαβάστηκε ή ό,τι θα ακολουθήσει. Διατήρηση του ενδιαφέροντος των παιδιών...

Από τους μαθητές:

Ατομική, ΣΙΩΠΗΛΗ ανάγνωση του παραμυθιού ή αποσπασμάτων του.

Η ατομική ανάγνωση συνδυάζεται με μεγαλόφωνη ανάγνωση, καθώς και με ανάγνωση αποσπασμάτων από τον εκπαιδευτικό, ώστε τα παιδιά να αντιλαμβάνονται καλύτερα τις στρατηγικές κατανόησης του κειμένου και τους διάφορους στόχους της ανάγνωσης: επαλήθευση υποθέσεων, πρόσληψη νέων πληροφοριών, ανακεφαλαίωση των όσων διαβάστηκαν...

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για τους άλλους στόχους της ανάγνωσης, όπως η αξιολόγηση της ποιότητας της αποκωδικοποίησης, η διαπίστωση της αναγνωστικής ταχύτητας ή ο βαθμός κατανόησης του περιεχομένου, κλπ. είναι προτιμότερο να χρησιμοποιούνται άλλου είδους και συντομότερα κείμενα. Τα λογοτεχνικά κείμενα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο απόλαυσης και να μένουν εκτός αξιολογικών απαιτήσεων ή της προσπάθειας που καταβάλλεται για τη μάθηση της αποκωδικοποίησης.

4. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΤΩΝ ΟΣΩΝ ΔΙΑΒΑΣΤΗΚΑΝ και συλλογική ανασύνθεση του κειμένου. Δίνεται βάρος στην κατανόηση του αφηγηματικού διαγράμματος, στις περιστάσεις που είναι σημαντικές για την εξέλιξη της υπόθεσης και τη λύση, στα ουσιαστικά χαρακτηριστικά των προσώπων, στην αιτιολόγηση του τίτλου, κλπ.

5. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ, εφόσον είναι εφικτό.

Σχολιασμός του κειμένου: περιεχόμενο, ποιες αξίες δηλώνονται, πρωτοτυπία, κλπ. Υφολογικές και λογοτεχνικές πλευρές: λεξιλόγιο, λογοτεχνικοί χαρακτήρες, επαναλήψεις, ονοματοποιίες, τυπικές φόρμουλες αρχής και τέλους, γραμματικές πλευρές που ξεχωρίζουν... Υπογράμμιση της ορθογραφίας, όποτε αυτό είναι δυνατό: γραφή δύσκολων λέξεων, ονόματα των χαρακτήρων, κλπ.

Απομνημόνευση αποσπασμάτων ή/και τραγουδιών που περιλαμβάνονται στο κείμενο.

Δραματοποίηση του παραμυθιού στην τάξη, αναπαράσταση χαρακτήρων, φανταστική ανάπλαση σκηνικών, τοπίων...

Ζωγραφικά σχέδια με τους χαρακτήρες του παραμυθιού, διάφορες σκηνές καταστάσεις, κλπ.

6. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΞΑΝΑΓΡΑΨΙΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ:

Προσχολική Αγωγή:

- Υπαγόρευση, από τα παιδιά στον εκπαιδευτικό, αποσπασμάτων που έχουν επιλεγεί από πριν: ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα και διαβάζει ό,τι γράφει τα παιδιά ελέγχουν τι γράφεται και τι λείπει.
- Ταξινόμηση συνεχόμενων, διαδοχικών εικόνων που σχετίζονται με το κείμενο, το οποίο ανασυνθέτουν με αυτό τον τρόπο.

- Γραφή, από τους μαθητές, του τίτλου, των ονομάτων των χαρακτήρων του παραμυθιού, των τυπικών, αμετάβλητων εκφράσεων...
- Γραφή, από τους μαθητές, ορισμένων επιλεγμένων αποσπασμάτων, τα οποία έχουν προηγουμένως απομνημονεύσει και που συνοδεύονται από εικόνες.

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση:

- Σαφής εξήγηση των οδηγιών, των όρων ξαναγραφίματος, των στόχων, κλπ. (αν πρόκειται για περίληψη, για όλο το παραμύθι ή για μέρος του· αν πρέπει να δουλέψουν μόνοι τους, ανά ζευγάρια ή σε ομάδες...).
- Συλλογική επεξεργασία, κομμάτι-κομμάτι, του προκαταρκτικού κειμένου. Οικειοποίηση του περιεχομένου του κειμένου και των χαρακτηριστικών του από τα παιδιά.
- Ξαναγράψιμο του κειμένου, με βάση την προηγούμενη επεξεργασία. Ατομική και συλλογική ανάγνωση και επανεξέταση των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν. Διόρθωση της συνοχής, της σύνθεσης και του περιεχομένου του τελικού κειμένου, σύμφωνα με τα προαποφασισμένα κριτήρια. ΕΔΩ, ΔΕΝ ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΑΙ ΠΛΕΥΡΕΣ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ Ή ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ που θα μπορούσαν να μας απομακρύνουν από τον θεμελιώδη στόχο: το να μάθουν, δηλαδή, τα παιδιά τη δομή και την τεχνική της λογοτεχνικής σύνθεσης.

Καθαρογραφία, εφόσον αποφασίζεται, με ταυτόχρονη επανεπεξεργασία του κειμένου. Η επανεπεξεργασία βασίζεται στη διόρθωση που έχει ήδη γίνει.

Σε περίπτωση που αποφασιστεί ότι το κείμενο θα εκδοθεί μετά την καθαρογραφία, μπορεί να γίνει η τελική και πλήρης ορθογραφική του διόρθωση.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΕΝΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Αυτή η δραστηριότητα δε χρειάζεται ιδιαίτερη αιτιολόγηση, λόγω της ευχαρίστησης που προκαλεί και της σημασίας της, δεδομένου ότι η επαφή με τη λογοτεχνία αποτελεί από μόνη της εμπειρία για τα παιδιά.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Επιλέγεται το παραμύθι που πρόκειται να διαβαστεί: αυτό που έφερε ένα παιδί από το σπίτι του, ένα παραμύθι από τη βιβλιοθήκη της τάξης, κάποιο που αναφέρεται σε ένα κατάλληλο θέμα ή που είναι, απλώς, όμορφο, διασκεδαστικό, ενδιαφέρον... • Διαμορφώνονται ειδικές συνθήκες για την ανάγνωση: τα παιδιά είναι σιωπηλά και ήσυχα, καθισμένα ή ξαπλωμένα σε μια ειδική γωνιά... • Τα παιδιά παρατηρούν το βιβλίο: τις διαστάσεις του, το εξώφυλλο, τις εικόνες, την αίσθηση που προκαλεί, αν έχει πολλά ή λίγα γράμματα, κλπ. • Ανάγνωση του τίτλου: τι θέλει να πει; Πρόβλεψη του περιεχομένου... • Εμφατική ανάγνωση, κατά πλήρεις ενότητες. Ο εκπαιδευτικός διακόπτει (όχι συχνά), για να βεβαιωθεί ότι οι μαθητές έχουν κατανοήσει ό,τι διαβάστηκε, για να προβλέψουν το περιεχόμενο (ανάγνωση με χαμηλότερη φωνή και τόνο), κλπ. • Ανακεφαλαίωση και προφορική ανασύνθεση του παραμυθιού.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Η ευχαρίστηση που παρέχει η ανάγνωση. • Κινητοποίηση και ενδιαφέρον για λογοτεχνικά κείμενα. • Ανάπτυξη συνηθειών για την προσεκτική παρακολούθηση της ανάγνωσης. • Υποδείγματα λογοτεχνικής ανάγνωσης. • Διαδικασίες ανάγνωσης.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η κατάσταση πρέπει να προετοιμάζεται έτσι ώστε να προκαλεί ευχαρίστηση και να ενθαρρύνει το ενδιαφέρον για την ανάγνωση. Είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να καθιστά σαφή τη σχέση μεταξύ αυτού που λέει και αυτού που είναι γραμμένο, όπως και το να εξηγεί και να αιτιολογεί τον τρόπο με τον οποίο διαβάζει.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΕΝΟΣ ΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3 και 4 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Από τη στιγμή που ο εκπαιδευτικός εξηγήσει το παραμύθι, οι μαθητές είναι διατεθειμένοι να προσπαθήσουν να διαβάσουν.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Αφού ο εκπαιδευτικός εξηγήσει ή διαβάσει το παραμύθι, γράφει τον τίτλο στον πίνακα, με γράμματα κεφαλαία και σε απόσταση το ένα από το άλλο. - Ο εκπαιδευτικός διαβάζει τον τίτλο στους μαθητές και συνοδεύει τη ρηματοποίηση με κίνηση, για να δείξει κάθε λέξη που διαβάζει. - Ζητάει από τους μαθητές να αναγνωρίσουν λέξεις που εμφανίζονται στον τίτλο: θα αποτιμηθεί η χρήση δεικτών όπως αρχικά ή γνωστά γράμματα, μέγεθος της λέξης, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Μάθηση του αλφαριθμητικού συστήματος. - Χρήση δεικτών του κειμένου για τον εντοπισμό και την αναγνώριση λέξεων. - Μονάδα και χωρισμός των λέξεων.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Στις πολύ αρχικές περιόδους, θα επικεντρώσουμε την προσοχή μας στον εντοπισμό και την αναγνώριση ουσιαστικών και λέξεων που έχουν νόημα. Αργότερα, τα παιδιά μπορούν να διαβάζουν όλες τις λέξεις, διάφορους τίτλους ταυτόχρονα, κλπ.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΔΟΧΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΘΟΥΝ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Οι διαδοχικές καρτέλες, με εικόνες, μιας αφήγησης —είτε πρόκειται για ένα γνωστό παραμύθι είτε για απλή ιστορία— επιτρέπουν στα παιδιά να μάθουν τα χαρακτηριστικά της αφήγησης και διευκολύνουν τη μάθηση της γραφής. Το να τις βάλουν τα παιδιά σε σειρά συνιστά θεμελιώδη δεξιότητα —την κατανόηση των αφηγηματικών διαγραμμάτων— την οποία δεν αποκτούν πάντοτε στο σπίτι.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Οι μαθητές πρέπει να διαθέτουν από πριν πληροφορίες για την προκειμένη αφήγηση. Μπορεί να πρόκειται για καρτέλες από ένα παραμύθι που τους είναι ήδη γνωστό, για εικόνες από μια τηλεοπτική διαφήμιση με υπόθεση, για μια περιπέτεια που είναι σε θέση να την κατανοήσουν εύκολα με βάση τις εικόνες. - Οι μαθητές σχολιάζουν, καταρχήν, χωρισμένοι σε μικρές ομάδες, τι αναπαριστά η κάθε εικόνα. - Με βάση την κατανόηση της κάθε εικόνας, διατυπώνουν υποθέσεις σχετικά με μια πιθανή διαδοχή, από την οποία να προκύπτει πλοκή. Τέλος, συμφωνείται μια σειρά που θα πρέπει να εξηγηθεί και να αιτιολογηθεί στην τάξη —στις υπόλοιπες ομάδες και στον εκπαιδευτικό...
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Σχέση της εικόνας με το λόγο. - Αφηγηματική δομή: η σημασία των ρημάτων που δηλώνουν δράση και των ρηματικών χρόνων. Παρουσίαση, πλοκή και λύση της δράσης. - Προφορική έκφραση, με σωστό τρόπο, της διαδοχής των εικόνων.
ΥΛΙΚΟ	Εικόνες κομμένες και ανακατεμένες.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η σύντομη ιστορία μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μόνο προφορικής επεξεργασίας ή να γραφεί ατομικά ή από μικρή ομάδα. Η δραστηριότητα πρέπει να πραγματοποιείται με ολιγομελείς ομάδες, έτσι ώστε τα παιδιά να μπορούν να επιχειρηματολογούν και να αποφασίζουν ποια εκδοχή θα επιλέξουν.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΙΤΛΩΝ ΓΝΩΣΤΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ, ΑΠΟ ΜΙΑ ΛΙΣΤΑ ΠΙΘΑΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Μάθηση ανάγνωσης με κείμενα που κινητοποιούν και έχουν νόημα.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Γράφεται στον πίνακα ή σε ένα φύλλο χαρτιού μια λίστα με τίτλους παραμυθιών. Οι τίτλοι έχουν κενά που αντιστοιχούν σε λέξεις που έχουν νόημα για τα παιδιά. Δίπλα, γράφεται μια λίστα με βοηθητικές, πιθανές λέξεις —περισσότερες από τις αναγκαίες— με παρόμοιο θέμα και που είναι νοηματικά παρεμφερείς με τις λέξεις που λείπουν από τους τίτλους. • Ζητείται από τα παιδιά να συμπληρώσουν τους τίτλους των παραμυθιών. Αν το έχουν ανάγκη, μπορούν να συμβουλευτούν τη λίστα με τις βοηθητικές λέξεις.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαδικασίες ανάγνωσης και αναγνώρισης γνωστών κειμένων. Αναγνώριση του κενού και της λέξης που λείπει. • Ανάγνωση μεμονωμένων λέξεων, οι οποίες συνδέονται με το θέμα. • Γραφή λέξεων. • Μάθηση του αλφαβητικού συστήματος.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η πραγματοποίηση αυτής της δραστηριότητας ενδείκνυται ιδιαίτερα για ζευγάρια μαθητών ή μικρές ομάδες. Η δραστηριότητα μπορεί να προσαρμοστεί στα χαρακτηριστικά της ομάδας με διάφορους τρόπους: μπορούν να μπουν περισσότεροι ή λιγότεροι τίτλοι, με μεγαλύτερο ή μικρότερο αριθμό κενών, με βοηθητικές λέξεις που να εμφανίζουν μικρότερη ή μεγαλύτερη νοηματική συγγένεια, κλπ.

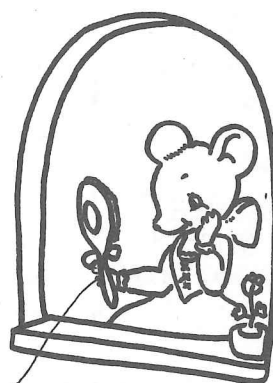
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΛΙΣΤΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ Ή ΤΙΤΛΟΥΣ ΓΝΩΣΤΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ, ΜΕ ΤΙΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Για να μπουν επιγραφές σε εικόνες, να γίνει ένας επιτοίχιος πίνακας, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Μετά την ανάγνωση κάθε παραμυθιού, μπορούμε να προτείνουμε στα παιδιά να γράψουν το όνομα των χαρακτήρων του, κάτι που αποτελεί μια καλή άσκηση μάθησης του αλφαβητικού συστήματος. • Οι εικόνες των χαρακτήρων του παραμυθιού μπουν να συνδεθούν με το γραμμένο όνομά τους, ως άσκηση αναγνώρισης λέξεων που έχουν νόημα και παράλληλα με την εργασία που περιλαμβάνει τη γραφή του μικρού ονόματος των παιδιών. • Η εργασία μπουν να γίνει πολυπλοκότερη, αν αναμιχθούν χαρακτήρες από διάφορα παραμύθια.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Αναγνώριση των εικόνων και σύνδεσή τους με το αντίστοιχο όνομα του χαρακτήρα του παραμυθιού. • Αναγνώριση των γραπτών ονομάτων, με χρήση διάφορων δεικτών (ποσότητα γραμμάτων, αρχικά γράμματα, γράμματα που έχουν νόημα, κλπ.).
ΥΛΙΚΟ	Εικόνες χαρακτήρων των παραμυθιών και παράλληλη λίστα (ή χαρτόνια) με γραμμένα τα ονόματά τους, ώστε να είναι δυνατή η σύνδεση.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Μπορούμε να ανεβάσουμε το επίπεδο δυσκολίας, όχι μόνο διευρύνοντας τον αριθμό των χαρακτήρων, αλλά και συνδέοντάς τους με τις χαρακτηριστικότερες φράσεις τους (για παράδειγμα, την Κοκκινοσκουφίτσα με τη φράση “Τι μεγάλο στόμα έχεις!”).

EL GAT AMB BOTES

LA CAPUTXETA VERMELLA

LA RATETA QUE ESCOMBRAVA L'ESCALETA

Δραστηριότητα: ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΤΙΤΛΟ
Επίπεδο: 4 ετών
 [Ο Παπουτωμένος Γάτος, Η Κοκκινোসκουφίτσα, Το Φαντασμένο Ποντικάκι]

LA CAPUTXETA

Miss Raquel emet
hark

EN PATUFET

OH! QUINA BOCA
 TAN GROSSA
 QUE TENS?

SOC A LA PANXA
 DEL BOU....

LA RATETA

A VEURE
 QUINA VEU FAS?

EL LLOP

BUFARÉ, BUFARÉ
 I LA CASA TIRARÉ

Δραστηριότητα: ΣΥΝΔΕΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

Επίπεδο: 5 ετών

Η Κοκκινোসκουφίτσα λέει: "Ω! Τι μεγάλο στόμα που έχεις...". Ο λύκος λέει: "Θα φουξώ, θα φουξώ και το σπίτι θα γκρεμίσω...". Το φαντασμένο ποντικάκι λέει: "Για να δούμε, τι φωνή έχεις;"

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΚΟΜΙΞ

ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΕΝΟΣ ΚΟΜΙΞ (Η ΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ) ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Αποτελεί μια καλή άσκηση ανάγνωσης, με δεδομένο το ενδιαφέρον των παιδιών, αφού πρόκειται για κόμιξ ή παραμύθι.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Το κόμιξ ή το παραμύθι πρέπει να είναι γνωστό στα παιδιά ή, σε αντίθετη περίπτωση, να έχει απλή δομή. • Τα παιδιά αναγνωρίζουν την εικόνα και διατυπώνουν υποθέσεις για το ποια είναι η φράση που της αντιστοιχεί. • Διαβάζουν τις φράσεις του διαλόγου και τις συνδέουν με τις εικόνες, αναζητώντας τη σωστή αντιστοιχία. • Ξαναδιαβάζουν και ελέγχουν τη συνοχή του αποτελέσματος.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Σχέση κειμένου-εικόνας. • Ερμηνεία (ανάγνωση) του συνόλου των εικόνων, με πρόβλεψη του προσχεδίου μιας πιθανής υπόθεσης που προκύπτει από τις εν λόγω εικόνες. • Διαδικασίες ανάγνωσης των διαλόγων, με τρόπο που να εξάγεται νόημα. • Αναγνώριση δεικτών οι οποίοι να επιτρέπουν την επεξεργασία μιας χρονολογικής αλυσίδας γεγονότων: χρονικοί σύνδεσμοι, ρηματικοί χρόνοι, κλπ.
ΥΛΙΚΟ	Αναπαραγωγή του κόμιξ ή των εικόνων του παραμυθιού και ανακατεμένοι διάλογοι, σε ένα χωριστό φύλλο χαρτιού.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Πρόκειται για σύνθετη δραστηριότητα —με μεγάλο γνωστικό ενδιαφέρον σε ό,τι αφορά την εξασφάλιση μιας ανάγνωσης με νόημα— η οποία προϋποθέτει προσεκτική επιλογή του κειμένου, έτσι ώστε οι μαθητές να είναι σε θέση να βρουν τη λύση. Το ζήτημα δεν είναι τόσο να βρουν τη σωστή απάντηση, όσο να οικοδομήσουν μια ιστορία με συνοχή στο επίπεδο της υπόθεσης και της γλώσσας.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΟΣ ΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Δραματοποίηση ενός παραμυθιού, για να παρουσιαστεί στους μαθητές άλλων τάξεων του σχολείου.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Προηγούμενη, πλήρης γνώση του παραμυθιού. • Προετοιμασία της αναπαράστασης: ποιοι χαρακτήρες του παραμυθιού εμφανίζονται, ποιος θα τους υποδυθεί, υλικά διακόσμησης, ενδυματολογικά στοιχεία, κλπ. • Συλλογική γραφή της θεατρικής προσαρμογής: αποφασίζεται αν θα υπάρχει αφηγητής, οργανώνονται οι διάλογοι, κλπ. • Ατομική γραφή, με αντιγραφή ή αναπαραγωγή του πρωτότυπου κειμένου, και απομνημόνευση του κειμένου που αναλογεί στον καθένα. • Πρόβες για την κίνηση, τον τονισμό, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Μετατροπή ενός παραμυθιού σε θεατρικό κείμενο. • Διαδικασίες γραφής. • Διαδικασίες ανάγνωσης και απομνημόνευσης. • Διαδικασίες αναπαράστασης: σωματική έκφραση, τονισμός, σεβασμός στο ρυθμό του έργου, κλπ. • Συνάρθρωση διάφορων λόγων: λεκτική επικοινωνία, πλαστική έκφραση, μουσική, κλπ.
ΥΛΙΚΟ	• Κείμενα για όλους. • Υλικά για την αναπαράσταση: μεταμιμήσεις, διακοσμητικά στοιχεία, κλπ.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Επειδή πρόκειται για σύνθετη εργασία, είναι καλό να οργανωθεί προσεκτικά και να οριστούν οι υπεύθυνοι (ηθοποιοί, διακόσμηση, μουσικοί, αφίσες, προσκλήσεις, κλπ.). Η αναπαράσταση μπορεί να γίνει με ηθοποιούς, με μαριονέτες, σε μορφή θεάτρου σκιών, με διαφάνειες, κλπ.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΥΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΝΟΣ ΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ, ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Πρόκειται για μια εξαιρετική δραστηριότητα, η οποία βοηθά τα παιδιά να εξοικειωθούν με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του λογοτεχνικού γραπτού λόγου και να μάθουν τις βάσεις της γραπτής έκθεσης.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Ο εκπαιδευτικός διαβάζει το παραμύθι, πραγματοποιώντας εμβόλιμα σχόλια. - Το παραμύθι ανακεφαλαιώνεται και σχολιάζονται τα σημαντικότερα γλωσσικά χαρακτηριστικά του. - Γίνεται συλλογική προφορική ανασύνθεση και ακολουθεί υπαγόρευση στον εκπαιδευτικό.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Σχέσεις μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου. Διαφοροποιείται αυτό που πρέπει να γραφεί από αυτό που αποτελεί σχολιασμό του παραμυθιού. - Διαδικασίες γραφής, πριν το στάδιο της κωδικοποίησης. - Μάθηση του αλφαβητικού συστήματος, βασισμένη στο πρότυπο που προσφέρει ο εκπαιδευτικός. - Εξοικείωση με τα κειμενικά χαρακτηριστικά του παραμυθιού και της αφήγησης: συνοχή, ειρμός, ειδικά λογοτεχνικά μέσα, κλπ. - Διαδικασίες κατάκτησης του κειμένου για την πραγματοποίηση της υπαγόρευσης.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η γραφή από πλευράς του εκπαιδευτικού εκπληρώνει ένα διπλό στόχο: δείχνει στους μαθητές πώς οικοδομείται ένα λογοτεχνικό κείμενο και τους παρέχει ένα πρότυπο για το πώς γράφεται.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΕΝΟΣ ΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Οι τίτλοι των παραμυθιών που διαβάζονται στην τάξη μπορούν να συγκεντρωθούν σε μια λίστα. Ο τίτλος μπορεί να χρησιμεύσει για να φιλοτεχνηθούν εξώφυλλα σε φωτοτυπημένα βιβλία που θα χρησιμοποιηθούν στην τάξη...
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Αφού τα παιδιά γνωρίσουν το παραμύθι, “διαβάσουν” και σχολιάσουν τον τίτλο, μπορεί ο εκπαιδευτικός να τους προτείνει να τον γράψουν. - Δεδομένου ότι ο τίτλος είναι σταθερός και αναλλοίωτος (δεν επιννοείται), πρέπει το κείμενο που θα γραφεί να είναι απολύτως σαφές σε όλους τους μαθητές. - Ο τίτλος γράφεται και διορθώνεται. Η διόρθωση δεν είναι πλήρης: γίνεται μέχρι το σημείο που ο μαθητής μπορεί να γράψει μόνος του, με τη σχετική βοήθεια από τον εκπαιδευτικό.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Μάθηση του αλφαβητικού συστήματος. - Εισαγωγή στη γραφή φράσεων. Χωρισμός λέξεων.
ΥΛΙΚΟ	Αν πρόκειται να φιλοτεχνηθεί το εξώφυλλο του παραμυθιού, πρέπει να προβλεφθεί ειδική μορφή: διαστάσεις, σχέδιο για το εξώφυλλο, ταίριασμα του κειμένου με την εικονογράφηση, κλπ.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Ανάλογα με το επίπεδο γραφής και το βαθμό κατάρκτησης του αλφαβητικού συστήματος, ο εκπαιδευτικός μπορεί να προτείνει την αντιπαραβολή του διορθωμένου γραπτού με τον πρωτότυπο τίτλο του παραμυθιού. Η δραστηριότητα μπορεί να γίνει και στον πίνακα, ώστε να δώσει τη δυνατότητα να διορθωθούν συλλογικά πλευρές της αλφαβητικής γραφής, του χωρισμού των λέξεων και άλλες συμβάσεις της γραφής.

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΕΝΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ (Η Κοκκινοσκουφίτσα).
Επίπεδο: 4 ετών

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΕΝΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ ΜΕ ΚΕΝΑ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Είναι ένας τρόπος να εστιαστεί η προσοχή του μαθητή στην κατανόηση του κειμένου και στη γραφή αποσπασμάτων που να έχουν νόημα και να συμβαδίζουν με το επίπεδό του (χαρακτήρες του παραμυθιού, άλλες λέξεις, τέλος φράσεων, ολόκληρα τμήματα του παραμυθιού, το τέλος...).
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Ο εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές μια αναπαραγωγή του παραμυθιού, από την οποία έχουν παραλειφθεί λέξεις ή άλλα αποσπάσματα του κειμένου. Τα αποσπάσματα αυτά πρέπει να έχουν νόημα και να μπορούν να τα συναγάγουν οι μαθητές. • Ο μαθητής ή η ομάδα των μαθητών διαβάζουν προσεκτικά το κείμενο, ώστε να μπορέσουν να αναγνωρίσουν τη λέξη ή το απόσπασμα που έχει παραλειφθεί. • Γράφονται οι όροι που λείπουν, ώστε να συμπληρωθεί το κείμενο. • Διορθώνεται η συνοχή της λέξης που προστέθηκε, η ορθογραφία της, κλπ. σε συνάρτηση με τις δυνατότητες του μαθητή.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαδικασίες ανάγνωσης με πρόβλεψη του περιεχομένου του κειμένου. • Ένθεση της λέξης που λείπει με βάση τα συμφραζόμενα ή τους δείκτες του κειμένου. • Μάθηση του αλφαριθμητικού συστήματος ή, κατά περίπτωση, των γραμματικών κανόνων (διαχωρισμός λέξεων, ορθογραφία, συμφωνία κατά γένος, αριθμό..., κλπ.).
ΥΛΙΚΟ	Κείμενο με κενά.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Ο βαθμός δυσκολίας σε αυτή τη δραστηριότητα παρουσιάζει τεράστια ποικιλία, γι' αυτό μπορεί να προσαρμοστεί στη διαφορετικότητα των μαθητών και σε όλα τα σχολικά επίπεδα. Μπορεί να πραγματοποιηθεί ατομικά (από κάθε μαθητή) ή από ζευγάρια μαθητών.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΞΑΝΑΓΡΑΨΙΜΟ ΕΝΟΣ ΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΕΙΚΟΝΕΣ ΣΤΗ ΣΩΣΤΗ ΣΕΙΡΑ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4, 5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Γραφή παραμυθιών, για να αποτελέσουν μέρος της βιβλιοθήκης της τάξης, να ανταλλάγουν με βιβλία άλλων τάξεων ή ομάδων, να γίνει μια έκθεση, να συμπεριληφθούν στο περιοδικό του σχολείου, να δωρηθούν στους γονείς...
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Αφού τα παιδιά μάθουν τέλεια το παραμύθι, την υπόθεση και τα ειδικά γλωσσικά χαρακτηριστικά του, μπορούν να προχωρήσουν στη γραφή του. - Καταρχήν, θα γίνει η συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου. Η επεξεργασία θα έχει μορφή λεπτομερειακής προφορικής ανασύνθεσης του παραμυθιού και το κείμενο θα έχει καταμνηθεί σε συνάρτηση με τις εικόνες που έχουν τα παιδιά στη διάθεσή τους. - Γράφεται το κάθε τμήμα του παραμυθιού. Επανεξετάζεται και διορθώνεται το κείμενο μέχρι εκεί που ο μαθητής μπορεί να διορθώσει μόνος του, με την ανάλογη βοήθεια από τον εκπαιδευτικό. - Ζωγραφίζονται οι εικόνες, γίνεται η βιβλιοδεσία, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Γνώσεις για τα γενικά χαρακτηριστικά των αφηγήσεων και τα ειδικά χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου παραμυθιού. - Διαδικασίες γραφής: προφορική ανασύνθεση και επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου. - Μάθηση του αλφαβητικού συστήματος ή, κατά περίπτωση, και των γραμματικών κανόνων που είναι σε θέση να κατανοήσει το παιδί. - Σύνδεση κειμένου - εικόνας. - Έκδοση και κατάλληλη παρουσίαση.
ΥΛΙΚΟ	Φύλλα χαρτιού με σχήμα σαν κι αυτό του παραμυθιού και τα οποία μπορούν να δεθούν εύκολα. Μια εικόνα σε κάθε σελίδα και κενός χώρος, λευκός ή με γραμμές, για τη γραφή.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΞΑΝΑΓΡΑΨΙΜΟ ΕΝΟΣ ΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΕΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Σε ορισμένες περιπτώσεις, η γραφή μεγάλων κειμένων —ως άσκηση οικοδόμησης ενός κειμένου— μπορεί να είναι πολύ διεγερτική για το παιδί. Όταν οι μαθητές γνωρίζουν καλά το κείμενο, είναι επόμενο να γράφουν πολλά, γεγονός που τους δίνει σιγουριά και ευχαρίστηση. Βέβαια, στα μεγάλα κείμενα, η ποιότητα της γραφής (σε ό,τι αφορά τη μορφή) είναι συνήθως κατώτερη, δεδομένου ότι η έκταση των κειμένων δυσχεραίνει τη διόρθωση.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Απαιτείται τα παιδιά να είναι σίγουρα ότι γνωρίζουν καλά όλο το παραμύθι. Προτού γράψουν, θα ήταν χρήσιμο να το ανασυνθέσουν και να ετοιμάσουν το προκαταρκτικό κείμενο ή να έχουν ένα προσχέδιο κατά νου. - Στη συνέχεια, γράφουν το κείμενο χωρίς άλλη διακοπή ή παρέμβαση. Γίνεται ένα τελικό σχόλιο από τον εκπαιδευτικό, επικεντρωμένο στη διάταξη των ιδεών, τα κενά ή τις ασυνέχειες. Η διόρθωση περιορίζεται αποκλειστικά στις σημαντικές λέξεις.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Κειμενικά χαρακτηριστικά του παραμυθιού. - Διαδικασίες συνεχόμενης γραφής, χωρίς διακοπές. - Απόκτηση της συνήθειας να γράφονται μεγάλα κείμενα, που προσφέρουν μεγαλύτερα περιθώρια ελευθερίας απ' ό,τι τα σύντομα κείμενα.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Πρόκειται για μια πολύ προσωπική εργασία και, επομένως, είναι προτιμότερο να γίνεται ατομικά. Συχνά, η διάρκειά της δυσχεραίνει την ομαδική εργασία γραφής του κειμένου.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΕΝΟΣ ΓΝΩΣΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η ανάγνωση ενός παραμυθιού τίθεται σαν να επρόκειτο για την επίλυση ενός προβλήματος.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Το παραμύθι που θα ανασυντεθεί θα πρέπει να είναι γνωστό στους μαθητές ή, σε αντίθετη περίπτωση, η δομή του να είναι απλή και ευπρόσιτη στους μαθητές. • Το κείμενο του παραμυθιού δίνεται στους μαθητές κατατμημένο σε πλήρεις ενότητες που έχουν νόημα (φράσεις ή παράγραφοι), αλλά οι ενότητες αυτές τους δίνονται ανακατεμένες, χωρίς τη σωστή σειρά. • Διαβάζονται διαδοχικά οι διάφορες ενότητες. • Οι ενότητες ταξινομούνται με βάση διάφορους δείκτες του κειμένου: είτε την πράξη που περιγράφεται, είτε χρονικούς, αιτιολογικούς, κλπ. δείκτες. • Ελέγχεται η τελική συνοχή του κειμένου που έχει ανασυντεθεί.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαδικασίες ανάγνωσης. • Εκτίμηση των δεικτών του κειμένου που δηλώνουν αλληλουχία, συνέχεια. • Εκτίμηση της σημασιολογικής συνοχής και της συνοχής της υπόθεσης που έχει το τελικό κείμενο.
ΥΛΙΚΟ	Κείμενο κατατμημένο σε φράσεις χωρίς σειρά αλλά με νόημα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Πρόκειται για γνωστικά σύνθετη εργασία, δεδομένου ότι απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη πολλαπλοί παράγοντες ταυτόχρονα. Γι' αυτό, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η ανάλυση του τύπου των λαθών που κάνουν τα παιδιά (ποιες πλευρές αγνοήθηκαν, ποιες δυσκολίες παρουσιάστηκαν στην ερμηνεία των άρθρων, προθέσεων, συνδέσμων, κλπ.), ώστε να μπορέσει ο εκπαιδευτικός να τους διδάξει ειδικές στρατηγικές. Η δραστηριότητα γίνεται ευκολότερη, αν διαβάσουμε προηγουμένως τις ενότητες ή αν προβούμε σε σύντομο σχολιασμό τους.

i li portaria

que li deien Caputxeta Vermella.

Hi havia una vegada

una nena molt maca

un cistellet amb mel i formatge

que està malalta

La Caputxeta Vermella

- Ves a casa de la teva avia

Un dia la seva mare li va dir:

Δραστηριότητα: ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΕΝΟΣ ΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ (Η Κοκκίνοσκουφίτσα)

Επίπεδο: 6 ετών

Μετάφραση των φράσεων: για να της δώσεις / που το έλεγαν Κοκκίνοσκουφίτσα. / Μια φορά κι έναν καιρό / ήταν ένα πολύ όμορφο κοριτσάκι / ένα καλαθάκι με μέλι και τυρί. / που είναι άρρωστη / Η Κοκκίνοσκουφίτσα / — Πήγαινε στο σπίτι της γιαγιάς / Μια μέρα η μητέρα της της είπε:

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΙΑΣ ΣΕΙΡΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΜΕ ΔΙΑΛΟΓΟ, ΒΑΣΙΣΜΕΝΩΝ ΣΕ ΕΝΑ ΓΝΩΣΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Πρόκειται για τη μετατροπή ενός παραμυθιού σε κόμιξ, γεγονός που αποτελεί επιπρόσθετο κίνητρο λόγω των μετασχηματισμών που χρειάζεται να γίνουν. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να χρησιμεύσει για να εισαγάγει τους μαθητές στην τεχνική του κόμιξ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Προϋποθέτει ότι οι μαθητές γνωρίζουν καλά το κείμενο του παραμυθιού. • Θα πρέπει, καταρχήν, να αποφασιστεί ο αριθμός, τα χαρακτηριστικά και η διαδοχή των εικόνων που θα πρέπει να σχεδιαστούν. Το κείμενο κάθε εικόνας θα πρέπει να έχει τη μορφή διαλόγου. Ακολουθεί η επεξεργασία του κειμένου: τι κείμενο περιλαμβάνει κάθε εικόνα και τι κείμενο αντιστοιχεί σε κάθε χαρακτήρα του παραμυθιού. • Όταν τα παιδιά σχεδιάζουν τις εικόνες, πρέπει να δοθεί προσοχή, ώστε να μείνει αρκετός χώρος για το κείμενο.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Μετατροπή μιας αφήγησης από πλάγιο σε ευθύ λόγο. • Αναγνώριση των αποκαλυπτικότερων καταστάσεων του κειμένου. • Συνάρθρωση κειμένου-εικόνας. • Διαδικασίες γραφής.
ΥΛΙΚΟ	Είναι προτιμότερο κάθε σκηνή να σχεδιαστεί σε χωριστά φύλλα χαρτιού με ειδικό σχήμα ή να χωριστεί ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού σε περιορισμένο αριθμό σκηνών.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η δραστηριότητα αυτή είναι καλύτερο να πραγματοποιηθεί από ζευγάρια παιδιών ή μικρές ομάδες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

0. Οργανώνεται η συχνή και συνεχής παρουσία ποιημάτων, τραγουδιών, παροιμιών, αινιγμάτων, δίστιχων... στην τάξη.
1. ΕΠΙΛΕΓΕΤΑΙ η ποίηση που πρόκειται να διαβαστεί / γραφεί, σύμφωνα με τις ανάγκες της ομάδας, την ποιότητα του κειμένου, το ενδιαφέρον του περιεχομένου, τη συμβατότητα με τα θέματα που δουλεύονται, κλπ.
2. Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΔΙΑΒΑΖΕΙ εκφραστικά, υπογραμμίζοντας την ομοιοκαταληξία, το ρυθμό, τη μουσικότητα του ποιήματος. Συλλογικός σχολιασμός: ποιο είναι το νόημα του ποιήματος, ποια είναι η σχέση του νοήματος με τις ποιητικές εικόνες, την ομορφιά, το ρυθμό, την ομοιοκαταληξία, κλπ. Σχολιάζεται η δομή του ποιήματος.
3. ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΓΓΕΛΙΑ. Κατά την απαγγελία, δίνεται προσοχή στο ρυθμό και τον τονισμό, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του ποιήματος, κλπ.
4. ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ. Αν τα παιδιά έχουν απομνημονεύσει το ποίημα, η δραστηριότητα που συνίσταται στην ανάγνωσή του αποδεικνύεται πολύ χρήσιμη για να μάθουν τα χαρακτηριστικά του αλφαβητικού συστήματος και της αποκωδικοποίησης. Αν το παιδί ξέρει το περιεχόμενο του ποιήματος, μπορεί να σταθεί για να αναλύσει τη σχέση ανάμεσα σ' αυτό που λέει και σ' αυτό που είναι γραμμένο, να δει, δηλαδή, την αντιστοιχία μεταξύ του ήχου και της γραφής: μήκος, ποικιλία, γνωστά γράμματα...

Αν δεν έχει απομνημονεύσει το ποίημα, προσπαθεί, όταν το διαβάζει, να παρατηρήσει τα χαρακτηριστικά του: χωρισμός σε στίχους, ομοιοκαταληξία, στροφές, ειδική διάταξη της φράσης... Επιπλέον, η ερμηνεία του ποιήματος απαιτεί συχνά επιπρόσθετες εξηγήσεις και σχολιασμό των μεταφορών, των ποιητικών συνειρμών μεταξύ αντικειμένων και εικόνων, των συγκρίσεων...

Ένα γνωστό ή απομνημονευμένο ποίημα, επιτρέπει την πραγματοποίηση μιας πολύ πλούσιας δραστηριότητας: το ποίημα μπορεί, για παράδειγμα, να ανασυντεθεί από τα αποσπάσματα που έχει ανακατέψει ο εκπαιδευτικός και να χρησιμοποιηθούν οι δείκτες του κειμένου (κεφαλαία, κλπ.).

5. ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΞΑΝΑΓΡΑΨΙΜΟ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Όταν πρόκειται για ποιήματα που έχουν απομνημονευτεί

Τα μικρότερα παιδιά μπορούν να γράψουν τον τίτλο, να συμπληρώσουν τα κενά που έχει το κείμενο...

Αφού θυμηθούν το κείμενο, απαγγέλλοντάς το, μπορούν να το γράψουν το καθένα χωριστά ή ανά ζευγάρια. Το ξαναγράψιμο του ποιήματος από ζευγάρια διευκολύνει αυτόν που υπαγορεύει να ελέγχει αν είναι σωστά όσα γράφονται. Η διόρθωση γίνεται μεταξύ ίσων και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της γραφής.

Διόρθωση, καθαρογραφή, έκδοση (εφόσον υπάρχει ανάγκη).

Σύνθεση πρωτότυπων ποιημάτων:

Συχνά, η δομή των ποιημάτων που διαβάζονται στην τάξη είναι εύκολη και επαναλαμβανόμενη: δίστιχα, παροιμίες, κλπ. Τα παιδιά, από 5 ετών και πάνω, αφού παρατηρήσουν, συζητήσουν, σχολιάσουν κλπ. τα χαρακτηριστικά των ποιημάτων, μπορούν να γράψουν πρωτότυπα ποιήματα, ακολουθώντας το υπόδειγμα που τους έχει δοθεί και εφαρμόζοντας τα ίδια μέσα και χαρακτηριστικά σε άλλα αντικείμενα ή/και καταστάσεις.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΛΕΞΗΣ ΣΕ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΕΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η κινητοποίηση των παιδιών, όταν πρόκειται για γνωστά τους τραγούδια, δίνει νόημα σε μια δραστηριότητα ανάγνωσης που παρουσιάζεται ως παιχνίδι.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Θυμίζεται στα παιδιά το κείμενο του τραγουδιού, το οποίο στη συνέχεια διαβάζεται και αναγνωρίζεται ο τίτλος του. Ο εκπαιδευτικός διαβάζει ολόκληρο το κείμενο. • Προτείνεται στους μαθητές να αναζητήσουν μια λέξη που να έχει νόημα, να επαναλαμβάνεται και, κατά προτίμηση, να μην είναι μονοσύλλαβη. • Οι μαθητές αιτιολογούν την επιλογή τους, αναφέροντας τους δείκτες που χρησιμοποίησαν. Η απόφαση συζητείται, μελετώνται εναλλακτικές λύσεις, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Μάθηση του αλφαβητικού συστήματος και αποκωδικοποίηση. • Διαδικασίες ανάγνωσης: εντοπισμός και αναγνώριση λέξεων. Χρήση δεικτών για τη διάκριση μεταξύ διαφορετικών λέξεων.
ΥΛΙΚΟ	Το κείμενο ενός τραγουδιού, γραμμένο με κεφαλαία.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η δραστηριότητα είναι καλό να πραγματοποιείται με μικρές ομάδες, για να ενθαρρύνεται η συζήτηση και η διατύπωση διαφορετικών υποθέσεων. Υπάρχουν πολλά επίπεδα δυσκολίας, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του τραγουδιού, της λέξης που επιλέχτηκε, κλπ.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΕΝΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΤΟΝ ΑΠΑΡΤΙΖΟΥΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Να μάθουν ανάγνωση τα παιδιά με ένα κείμενο που τα παρακινεί και με μια δραστηριότητα που μοιάζει με παιχνίδι.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Ο εκπαιδευτικός θυμίζει στα πιο μικρά παιδιά τον τίτλο του τραγουδιού ή τα αφήνει να τον συναγάγουν, αν έχουν ήδη εισέλθει στη φάση της αποκωδικοποίησης. • Διαβάζουν (αποκωδικοποιούν + ερμηνεύουν) τις μεμονωμένες λέξεις. • Συσχετίζουν τις λέξεις και συνθέτουν τον τίτλο. • Συζητούνται τα αποτελέσματα, εκτίθενται τα επιχειρήματα και αναλύονται τα πιθανά λάθη που έγιναν.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Μάθηση του αλφαβητικού συστήματος και αποκωδικοποίηση. • Διαδικασίες ανάγνωσης. • Κριτήρια γραμματικής συνοχής της φράσης. Χωρισμός των λέξεων. Αξία των άρθρων, προθέσεων, συνδέσμων, κλπ.
ΥΛΙΚΟ	Καρτελίτσες με γραμμένες τις μεμονωμένες λέξεις.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Οι τίτλοι μπορούν να περιλάβουν διάφορα επίπεδα δυσκολίας, τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό της δραστηριότητας. Η δραστηριότητα είναι προτιμότερο να γίνει με ζευγάρια ή μικρές ομάδες. Τα μεγαλύτερα παιδιά μπορούν να αποπειραθούν να ανασυνθέσουν δύο τίτλους ταυτόχρονα.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΕΝΟΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΟΥΕΥΜΕΝΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΣ ΑΝΑΚΑΤΕΥΤΕΙ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5 και 6 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Να μάθουν ανάγνωση τα παιδιά με ένα κείμενο που τα παρακινεί και με μια δραστηριότητα που παρουσιάζεται ως λύση σε ένα παιχνίδι.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Τα παιδιά απομνημονεύουν και συγκρατούν στη μνήμη τους το τραγούδι. - Ο εκπαιδευτικός διαβάσει ολόκληρο το κείμενο, δείχνοντας τους διαφορετικούς στίχους που το συναρτίζουν. - Σχολιάζονται τα κειμενικά χαρακτηριστικά του τραγουδιού: η ομοιοκαταληξία, η διάταξη κατά στίχους και στροφές, οι επωδοί, κλπ. - Εντοπίζεται ο τίτλος. - Διαβάζονται και μπαίνουν στη σειρά οι στίχοι μέχρι να αναυτεθεί το κείμενο. - Συζητείται το αποτέλεσμα και αναλύονται τα λάθη.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Διαδικασίες ανάγνωσης σε κάθε στίχο. - Σκέψη για τη γλώσσα. Εδραιώνονται σωστές σχέσεις μεταξύ των στίχων, με τη χρήση κριτηρίων που αναφέρονται στη συνοχή του νοήματος, στη γραμματική συνοχή των φράσεων και άλλα (αναγνώριση συγκεκριμένων λέξεων, αρχικών γραμμάτων, κλπ.).
ΥΛΙΚΟ	Καταμνημένο κείμενο του τραγουδιού έτσι ώστε να υπάρχει ένας πλήρης στίχος σε κάθε καρτέλτσα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί ατομικά, από κάθε ένα μαθητή, ο οποίος στη συνέχεια θα συγκρίνει το αποτέλεσμα του με αυτό ενός συμμαθητή για επαλήθευση.

DE LA MUNTANYA, DE LA MUNTANYA

DE LA MUNTANYA DE VEURE EL TEMPS

PASTORET, D'ON VÉNS ?

PASTORET, D'ON VÉNS ?

Ai QUIN TEMPS QUE FA ,

PLOU i NEVA, PLOU i NEVA

PLOU i NEVA i NEVARÀ

Ai QUIN TEMPS QUE FA

Δραστηριότητα: ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΕΝΟΣ ΓΝΩΣΤΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

«Pastoret, d'on véns? / De la muntanya, de la muntanya / Pastoret, d'on véns? / De la muntanya de veure el temps / Ai quin temps que fa / plou i neva, plou i neva/ Ai quin temps que fa / plou i neva i nevarà.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Βοσκόπουλο, από πού έρχεσαι; / Απ' το βουνό, απ' το βουνό / Βοσκόπουλο, από πού έρχεσαι; / Απ' το βουνό, να δω τι καιρό κάνει / Αχ, τι καιρό κάνει! / Βρέχει και χιονίζει, βρέχει και χιονίζει / Αχ, τι καιρό κάνει! / Βρέχει και χιονίζει και θα χιονίζει.

(Οι καρτέλες στη φωτογραφία εμφανίζονται ανακατεμένες)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΕΝΩΝ ΕΝΟΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΕΝΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4, 5 και 6 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Να συνδυαστεί η ανάγνωση με νόημα και η γραφή, με αφορμή ένα ποίημα που οι μαθητές έμαθαν στα πλαίσια κάποιου σχετικού θέματος ή σχολικής εργασίας.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Απομνημονεύεται το κείμενο του ποιήματος. - Το κείμενο διαβάζεται συλλογικά, με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, και εντοπίζονται τα κενά που πρέπει να γραφούν. - Στη συνέχεια, το κείμενο διαβάζεται ατομικά ή από ζευγάρια μαθητών. Λαμβάνεται απόφαση για τη λέξη που λείπει. - Γράφεται η λέξη που συμπληρώνει το κενό. - Συζητούνται τα αποτελέσματα και αναλύονται τα λάθη που ενδεχομένως υπάρχουν.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Διαδικασίες ανάγνωσης και επεξεργασία υποθέσεων για τη λέξη που λείπει. - Διαδικασίες αλφαβητικής γραφής λέξεων. - Κριτήρια συνοχής και ειρμού του κειμένου.
ΥΛΙΚΟ	Το κείμενο ενός ποιήματος από το οποίο έχουν παραλειφθεί ορισμένες λέξεις, που έχουν αντικατασταθεί από ένα κενό πλαίσιο.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Για να γίνει ευκολότερη η δραστηριότητα, μπορεί να δοθούν στο μαθητή οι λέξεις που έχουν παραλειφθεί και τις οποίες θα πρέπει να τοποθετήσει στο αντίστοιχο σημείο.

ABEL
DIMARTS-14-MARÇ-1989

LA MONA

LA MONA RUDONA

AVIAT

MAJAREM

GALETAS

ENSUCRADES

I XOCULATAS

CALENT

Δραστηριότητα: ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΚΕΝΩΝ ΣΕ ΕΝΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΕΝΟ ΠΟΙΗΜΑ

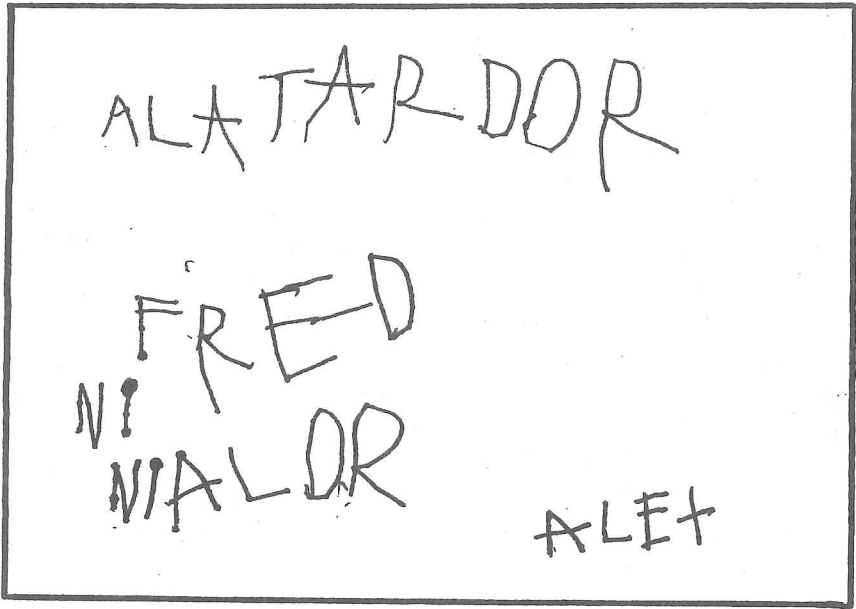
Επίπεδο: 5 ετών

(Ο τίτλος του ποιήματος είναι "Η μόνα": ονομασία ενός παραδοσιακού γλυκού της Καταλωνίας που το χαρίζουν οι νονοί στα βαφτιστήρια τους το Πάσχα).

Μετάφραση: Η στρογγυλή "μόνα" / σύντομα θα τη φάμε / ζαχαρωμένα μπισκότα / και ζεστή σοκολάτα.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΣΤΙΧΟ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3, 4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Να συγκεντρωθούν λαϊκές παροιμίες οι οποίες να σχετίζονται με το θέμα που αποτελεί αντικείμενο μελέτης στην τάξη.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Από όσες παροιμίες ξέρει ο εκπαιδευτικός, οι μαθητές ή οι γονείς τους ή από όσες περιλαμβάνονται σε μια συλλογή παροιμιών που διαβάζει ο εκπαιδευτικός, επιλέγονται εκείνες που ταιριάζουν με την εκάστοτε περίπτωση. - Αναλύονται τα κειμενικά χαρακτηριστικά των παροιμιών: δομή του δίστιχου, σύνδεση των ιδεών, σχετικό χιούμορ, κλπ. - Ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα το πρώτο μέρος της παροιμίας και καλεί τους μαθητές να το διαβάσουν (ή να το συναγάγουν με βάση διάφορους δείκτες). - Οι μαθητές συμπληρώνουν προφορικά την παροιμία. - Ο εκπαιδευτικός, ή κάποιος μαθητής, τη γράφει και γίνεται συλλογική διόρθωση.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Κειμενικά χαρακτηριστικά των παροιμιών. - Διαδικασίες ανάγνωσης. - Συναγωγή και σύνδεση του μέρους που λείπει. - Διαδικασίες γραφής και διόρθωσης, όπου υπάρχει ανάγκη.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να γίνει συλλογικά. Φυσικά, είναι προτιμότερο η ομάδα να έχει περιορισμένο αριθμό μελών, για να διευκολυνθεί και να διασφαλιστεί η συμμετοχή όλων (χρησιμοποίηση μιας γωνιάς, χωρισμός της τάξης στα δύο, κλπ.).

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΣΤΙΧΟ
Επίπεδο: 4 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

«Α ΛΑ ΤΑΡΔΟΡ... ΝΙ ΦΡΕΔ ΝΙ
CΑΛΟΡ»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

“ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΚΙ ΑΝ ΕΡΘΕΙ,
ΟΥΤΕ ΚΡΥΟ ΟΥΤΕ ΖΕΣΤΗ”

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΥΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΝΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ ΑΠΟ ΖΕΥΓΑΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Να γράφουν τραγούδια ή ποιήματα που έχουν μάθει οι μαθητές, για να τα στείλουν σε άλλα παιδιά, να τα συμπεριλάβουν στο περιοδικό του σχολείου, να επεξεργαστούν μια συλλογή τραγουδιών για την τάξη, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Διαβάζεται και απομνημονεύεται το τραγούδι. • Αναλύονται τα κειμενικά χαρακτηριστικά του τραγουδιού. • Δραστηριότητα γραφής: οι δύο μαθητές μοιράζονται την εργασία και εναλλάσσονται στους ρόλους εκείνου που υπαγορεύει και ελέγχει ό,τι γράφεται και εκείνου που γράφει. • Επανεξετάζεται το γραπτό κείμενο. Διορθώνεται είτε με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού είτε συγκρινόμενο με το πρότυπο. • Καθαρογράφεται και γίνεται η επιμέλειά του για να εκδοθεί (τυπογραφικά στοιχεία του τίτλου, διακόσμηση του κειμένου, κλπ.).
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαδικασίες γραφής και υπαγόρευσης. • Συζήτηση, κατά την εξέλιξη της δραστηριότητας, για πλευρές και δυσκολίες ορθογραφίας, συνοχής, γραμματικής συμφωνίας, κλπ. • Διόρθωση, καθαρογραφή, επιμέλεια-έκδοση.
ΥΛΙΚΟ	Είναι προτιμότερο να χρησιμοποιηθεί, για την τελική έκδοση, μια διαφοροποιημένη μορφή χαρτιού (σε ό,τι αφορά τις διαστάσεις, την οργάνωση του χώρου, τη διακόσμηση, κλπ.).
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Τα ζευγάρια που πρόκειται να δουλέψουν μαζί είναι καλό να επιλεγούν έτσι, ώστε και οι δύο μαθητές να δουλεύουν με ισότιμο τρόπο.

PABLO

L' ABELLA

ABELLETA

PER LA FARIGOLA

ABELLETA

PEL FARIGOLAR.

MERITXELL

VOLA

(J. VERDAGUER)

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΕΝΟΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΕΝΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ ΑΠΟ ΖΕΥΓΑΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ

Επίπεδο: 5 ετών

Παρατηρήστε πώς κάθε παιδί του ζευγαριού γράφει κι από έναν στίχο του τραγουδιού.

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

«L' ABELLA / ABELLETA VOLA /
PER LA FARIGOLA / ABELLETA
(VOLA) / PEL FARIGOLAR. J.
Verdaguer.»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«Η ΜΕΛΙΣΣΑ» / ΠΙΕΤΑ ΜΕΛΙΣ-
ΣΟΥΛΑ / ΓΥΡΩ ΑΠ' ΤΟ ΘΥΜΑΡΙ /
ΜΕΛΙΣΣΟΥΛΑ (ΠΙΕΤΑ) / ΓΥΡΩ ΑΠ'
ΤΗ ΘΥΜΑΡΙΑ.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΓΡΑΦΗ ΕΝΟΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΕΝΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ Ή ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Να καταγραφούν τα ποιήματα και τα τραγούδια που έχουν μάθει οι μαθητές στην τάξη, σε μια συλλογή τραγουδιών για προσωπική χρήση του μαθητή.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Το κείμενο διαβάζεται με τρόπο που να έχει νόημα και, στη συνέχεια, απομνημονεύεται. • Συζητούνται οι πλευρές του περιεχομένου και της μορφής του κειμένου, καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ποιήματος ή του τραγουδιού. • Προσωπική γραφή του κειμένου, σε μορφή πρόχειρου. • Διορθώνονται οι πλευρές που το παιδί μπορεί να βελτιώσει με βοήθεια. Διασφαλίζεται ότι το κάθε παιδί έχει κατανοήσει, ανάλογα με τις δυνατότητές του, το κείμενο που πρόκειται να χρησιμοποιήσει. • Το κείμενο καθαρογράφεται, εκδίδεται, δένεται και αρχειοθετείται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαδικασίες αλφαβητικής γραφής. • Διαδικασίες διόρθωσης των λαθών. • Καθαρογραφία, έκδοση, βιβλιοδεσία και αρχειοθέτηση.
ΥΛΙΚΟ	Η μορφή του καθαρογραμμένου κειμένου καλύτερα να είναι ενοποιημένη, με βάση κάποιο κριτήριο (διαστάσεις, πλαίσιο...).
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Όταν πρόκειται για απομνημονευμένα κείμενα, καταργείται η εργασία της σύνθεσης, ώστε η προσοχή του μαθητή να επικεντρωθεί στη γραφή, την ορθογραφία, την καλλιγραφία, κλπ. Όταν τα παιδιά έχουν μεγαλύτερες δυσκολίες ή είναι μικρότερης ηλικίας, δικαιολογείται η αντιγραφή του πρότυπου.

· ΡΕΙΤΕΝ ΟΝΒΑΡΟ -

· ΜΕΣ (ΙΒΙΟ -

· ΟΝ ΡΕΛ ΑΕΡ -
· ΣΙΕΙΑ ΟΚΥΑΡ -

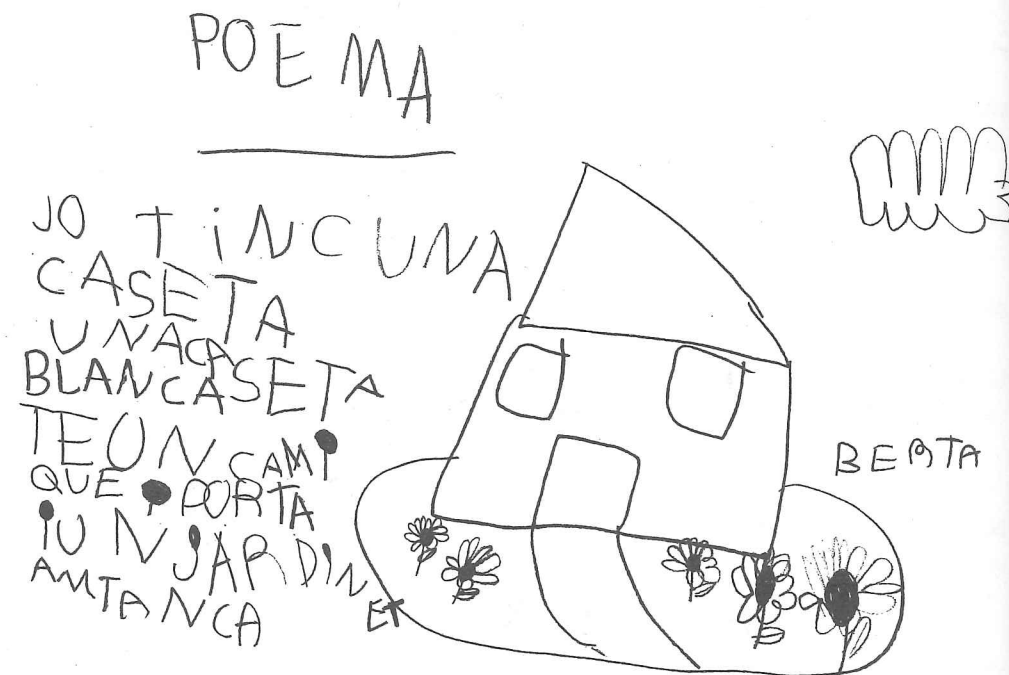
· ΝΕ Ο ΝΕΛ -

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΕΝΟΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΕΝΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

Επίπεδο: 4 ετών

Διορθωμένη μετάφραση: “Ο ΠΕΠΙΤΟ ΣΕ ΜΙΑ ΒΑΡΚΑ / ΜΟΥ ΕΓΡΑΨΕ / ΕΝΑ ΧΑΡΤΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΙ / ΑΝ ΗΘΕΛΑ ΝΑ / ΤΟΝ ΠΑΝΤΡΕΥΤΩ”.

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΕΝΟΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΕΝΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ

Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

«JO TINC UNA CASETA / UNA CASETA BLANCA / TÈ UN CAMÍ / QUE HI PORTA / I UN JARDINET / AMB TANCA.»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

“Έχω εγώ ένα σπιτάκι / ένα σπιτάκι άσπρο / Έχει ένα μονοπάτι που οδηγεί σ’ αυτό / κι ένα κηπάκι με φράχτη”.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ / ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΓΡΑΦΗ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΣΤΙΧΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η ποίηση αποτελεί ένα ιδιαίτερα κατάλληλο κείμενο για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας των παιδιών, εξαιτίας του σύ- ντομου χαρακτήρα της, της ομορφιάς και της χάρης ορισμένων λεκτικών συνειρμών τους οποίους τα παιδιά επεξεργάζονται εύκολα, κλπ. Μπορεί να γίνει ένας λογοτεχνικός διαγωνισμός, να δημοσιευθούν ποιήματα των παιδιών στο περιοδικό του σχολείου, να γίνει ένα βιβλίο ποιημάτων για τους γονείς...
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Η δουλειά με τραγούδια, ποιήματα, παροιμίες, ομοιοκατάλη- κτα αινίγματα, κλπ. προσφέρει στο παιδί πλήθος προτύπων για να οργανώσει την ποιητική φαντασία του. Σε κάθε περίπτωση, όμως, θα πρέπει να καταστήσουμε σαφές σε ποιο πρότυπο αναφερόμαστε (δίστιχο, παροιμία, αίνιγμα ή ποίημα με συγκε- κριμένα μορφολογικά χαρακτηριστικά). • Με αφετηρία τη σαφήνεια του προτύπου, που χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς, μπορεί να προκύψει καταιγισμός ιδεών στην τάξη —ελεύθεροι συνειρμοί λέξεων μετά από παρό- τρυση των παιδιών— που θα ενεργοποιήσουν τη φαντασία των μαθητών. • Κάθε μαθητής —ή κάθε ζευγάρι— γράφει το ποίημα. Δίνεται έμφαση στη δημιουργικότητα και την ομορφιά των εικόνων και των λέξεων που χρησιμοποιούνται. • Ακολουθεί πλήρης διόρθωση, με τη βοήθεια του εκπαιδευτι- κού, καθαρογραφία και έκδοση.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Γνώσεις για τα χαρακτηριστικά της ποίησης. • Διαδικασίες ποιητικής και λογοτεχνικής δημιουργίας. • Διαδικασίες γραφής, διόρθωσης και καλλιγραφικής έκδοσης.
ΥΛΙΚΟ	Σε περίπτωση έκδοσης ενός βιβλίου, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις αισθητικές πλευρές και σε μια ειδική μορφή και σχήμα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Περιστρεφόμενα, και εφόσον πρόκειται για “αλυσιδωτά” ποιήματα, ενδέχεται να είναι χρήσιμη η σύνθεσή τους με ευρύτερες ομάδες.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

➤ Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα: Εξήγηση ενός παραμυθιού από τον εκπαιδευτικό και συλλογική, προφορική επανεπεξεργασία

Ο εκπαιδευτικός καταγράφει το επίπεδο της προφορικής κατανόησης, της προφορικής έκφρασης και της συμμετοχής στη δραστηριότητα. Αργότερα, όταν δουλέψει με μικρές ομάδες, προσθέτει την ικανότητα του παιδιού να αναγνωρίζει και να βάζει σε σειρά τις εικόνες του παραμυθιού. Καταγράφεται, επίσης, αν και κατά πόσο το παιδί θυμάται τα ονόματα των χαρακτήρων και τις τυπικές εκφράσεις του παραμυθιού.

➤ Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα: Γραφή λίστας με τα ονόματα των χαρακτήρων του παραμυθιού

Σε αυτό τον πίνακα αξιολόγησης, ο εκπαιδευτικός καταγράφει το βαθμό κατάρτισης του αλφαβητικού συστήματος, αν το παιδί έχει αφομοιώσει την καθετότητα που προσιδιάζει στη λίστα και αν γνωρίζει τα ονόματα των χαρακτήρων του παραμυθιού.

➤ Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα: Ξαναγράψιμο ενός παραμυθιού με εικόνες

Πρόκειται για σύνθετη δραστηριότητα, που καταλαμβάνει διάφορες ώρες διδασκαλίας και που πραγματοποιείται μετά από την επεξεργασία διάφορων συλλογικών προχείρων, όταν τα παιδιά γνωρίζουν πια καλά το κείμενο. Σε αυτή την περίπτωση, όταν ο εκπαιδευτικός αξιολογεί το αποτέλεσμα, λαμβάνει υπόψη του μια σειρά πλευρών:

- Κατάκτηση του αλφαβητικού συστήματος.
- Περιεχόμενο (πιστότητα στο πρωτότυπο κείμενο, αφηγηματική συνοχή).
- Κειμενικά χαρακτηριστικά (προσαρμογή στις εικόνες, διαφοροποίηση του τίτλου τόσο από τις τυπικές φόρμουλες αρχής και τέλους του παραμυθιού, όσο και από τους διαλόγους).
- Μορφή (κατανομή του κειμένου στο χώρο, επικεφαλίδα...).
- Ορθογραφία (διαχωρισμός των λέξεων, χρήση κεφαλαίων και στίξη).

➤ Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα: Γραφή ενός γνωστού παραμυθιού

Και σε αυτή τη δραστηριότητα, ο εκπαιδευτικός καταγράφει διάφορες πλευρές που αναφέρονται στη συνοχή του κειμένου και στην πιστότητά του ως προς την πρωτότυπη υπόθεση, στη γραμματική (συμφωνία χρόνων των ρημάτων, ειδικό λεξιλόγιο...) και στην ορθογραφία.

➤ Πίνακας αξιολόγησης για τη δραστηριότητα: Επιλογή του σωστού τίτλου ενός γνωστού παραμυθιού, και μετέπειτα γραφή του

Σε αυτή την περίπτωση, όπου τα παιδιά επιλέγουν το σωστό τίτλο ανάμεσα από αυτούς που τους δίνονται, ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει τη δραστηριότητα έτσι, ώστε να πραγματοποιηθεί ατομικά. Ο στόχος είναι να καταγραφεί ο τρέχων βαθμός κατάρτισης της ανάγνωσης και της γραφής από πλευράς των παιδιών. Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τη δραστηριότητα ως σημείο αναφοράς για τη δουλειά που έχει και που πρόκειται να πραγματοποιηθεί σε ό,τι αφορά τη μάθηση των διαδικασιών του αλφαβητικού συστήματος.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΕΞΗΓΗΣΗ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ, ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΑΝΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕ ΜΙΚΡΗ ΟΜΑΔΑ (4 ή 5 ΜΑΘΗΤΕΣ)																		
	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ	ΕΞΗΓΗΣΗ (ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ)	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΙΚΟΝΩΝ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΣΕΙΡΑ	ΜΝΗΜΗ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ	ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ											
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	ΕΞΗΓΗΣΗ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ, ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΑΝΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕ ΜΙΚΡΗ ΟΜΑΔΑ (4 ή 5 ΜΑΘΗΤΕΣ)	ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΙΚΟΝΩΝ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΣΕΙΡΑ	ΜΝΗΜΗ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ	ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ												

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

Κείμενα παρουσίασης: Χαρακτηριστικά, διαγράμματα διδασκαλίας και δραστηριότητες

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Η γλώσσα μαθαίνεται και πρέπει να χρησιμεύει για να μαθαίνουμε περισσότερα. Συνήθως, όμως, οι δύο αυτές διαδικασίες τείνουν να είναι διαχωρισμένες: πρώτα διδάσκουμε τη γραφή και την ανάγνωση και μόνο αργότερα, σε πιο προχωρημένα επίπεδα, θεωρούμε την ανάγνωση και τη γραφή ως το κυρίαρχο μέσο για τη σχολική μάθηση.

Και όμως, τα κείμενα παρουσίασης μπορούν να εισαχθούν στην τάξη από την αρχή της μάθησης. Και όχι μόνο τα κείμενα, αλλά και η διδασκαλία των ιδιαίτερων τρόπων ανάγνωσης και γραφής των κειμένων παρουσίασης, που είναι σαφώς διαφοροποιημένοι από αυτούς των υπόλοιπων τύπων κειμένων.

Εργασίες όπως είναι η αναγνώριση του θέματος του κειμένου, ο εντοπισμός της κεντρικής ιδέας, η περίληψη, το γράψιμο με χρήση ακριβών όρων, οι σύντομες διατυπώσεις, τα προβλήματα της αριθμητικής, κλπ., δεν είναι από μόνες τους δύσκολες: η δυσκολία τους πηγάζει από το περιεχόμενο που, φυσικά, πρέπει να συμβαδίζει με τις προηγούμενες γνώσεις και να είναι προσαρμοσμένο στις μαθησιακές δυνατότητες των μαθητών μας.

Πρέπει να δουλεύονται κείμενα παρουσίασης στο γνωστικό αντικείμενο της Γλώσσας; Πρόκειται για μια συνηθισμένη ερώτηση, που τη θέτουν ιδίως οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στις ηλικίες 8 με 16. Βέβαια, πρόκειται για μια ερώτηση που δεν τίθεται σωστά. Ένα κείμενο παρουσίασης (για παράδειγμα, η εκφώνηση ενός προβλήματος αριθμητικής) αποτελεί γραπτό λόγο και πρέπει να αντιμετωπιστεί όχι μόνο ως

περιεχόμενο του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου (σε αυτή την περίπτωση, των μαθηματικών) αλλά, επιπλέον, και ως πρόβλημα λόγου. Το *ποιος* θα το κάνει είναι δευτερεύον: το σημαντικό είναι *κάποιος* εκπαιδευτικός (κι αν ήταν *όλοι*, ακόμα καλύτερα), να διδάξει αυτή την πλευρά του γραπτού λόγου.

Στην Προσχολική Αγωγή και στις πρώτες τάξεις της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η ερώτηση είναι άστοχη: ο ίδιος εκπαιδευτικός διδάσκει τη γλώσσα, καθώς και άλλα γνωστικά αντικείμενα που όλα περιέχουν και γλώσσα. Η πρότασή μας να δουλεύονται κείμενα παρουσίασης ήδη από την Προσχολική Αγωγή μπορεί να ξενίσει μόνον όσους καλλιεργούν μια διαστροφική συνήθεια αυστηρού διαχωρισμού των γνωστικών αντικειμένων.

Γιατί είναι γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούμε κείμενα παρουσίασης με μικρά παιδιά: δίνονται ορισμοί λέξεων, τίθενται καταστάσεις παρατήρησης και πειραματισμού, χρησιμοποιούνται βιογραφίες, γίνεται επεξεργασία ντοσιέ, σχολιάζονται θεματικοί επιτοίχιοι πίνακες, εξηγούνται και σχολιάζονται διαδικασίες κατασκευής, επεξεργασίας και παραγωγής, σχέσεις αιτίου-αιτιατού, κλπ.

Και μπορούν να χρησιμοποιηθούν πολύ περισσότερα: κατάλογοι ταξινόμησης, παιδικά βιβλία για ζώα, χώρες, ιστορικές περίοδοι, επαγγέλματα, κλπ.

Μερικά από αυτά τα θέματα μπορούν να κινήσουν το ενδιαφέρον του παιδιού τόσο (ή και περισσότερο) όσο τα παραμύθια και οι αφηγήσεις.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

► Λειτουργία

- Κατανόηση ή μετάδοση νέων γνώσεων.
- Μελέτη σε βάθος.

► Υποδείγματα

- Σχολικά βιβλία με κείμενα.
- Βιβλία τα οποία συμβουλευόμαστε τα παιδιά.
- Θεματικά άρθρα, αναφορές...
- Βιογραφίες.
- Προετοιμασία προφορικών εκθέσεων και διαλέξεων.
- Επισκοπήσεις.

► Περιεχόμενο

- Ορισμοί και εκφωνήσεις.
- Περιγραφές.
- Εξήγηση διαδικασιών.
- Περιλήψεις.

- Επιχειρηματολογίες.
- Υποθέσεις και συζήτηση των αποτελεσμάτων...
- Οδηγός, πίνακες περιεχομένων, διαγράμματα, λίστες/χάρτες με διάφορες ομαδοποιήσεις λέξεων...

► Μορφή

- Παρουσία τίτλων, υπότιτλων, γραφικών σχημάτων, διαγραμμάτων και τυπογραφικών χαρακτήρων (υπογραμμισμένων, έντονων, πλάγιων, κλπ.) που έχουν σημασία για την κατανόηση του κειμένου.

► Γραμματική

- Χρήση ακριβούς, αυστηρού και καθορισμένου λεξιλογίου. Κυριαρχία ουσιαστικών.
- Απρόσωπες εκφράσεις στο 3^ο πρόσωπο.
- Μεγάλη σημασιολογική σπουδαιότητα μορίων, άρθρων, προθέσεων, επιρρημάτων, (τοπικών, χρονικών, τροπικών, ποσοτικών...), συνδέσμων (αιτιολογικών, χρονικών, συμπερασματικών, κλπ.).

► Διαδικασίες ανάγνωσης

- Χρήση τίτλου και υπότιτλων ως περίληψη του θέματος και κεντρική ιδέα.
- Χρήση τυπογραφικών μέσων για να τονιστούν σημαντικές πλευρές (υπογράμμιση, αρίθμηση...).
- Αναγνώριση του θέματος και της κεντρικής ιδέας.
- Χρήση τεχνικών περίληψης.
- Ανασύνθεση του οδηγού από τις ερωτήσεις που μπορούν να απαντηθούν με τη βοήθεια του κειμένου.
- Εντοπισμός και αναγνώριση άγνωστων ή αμφίβολων όρων.
- Αναγνώριση μορίων, επιρρημάτων, συνδέσμων, κλπ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Το συννηθέστερο κείμενο παρουσίασης, στα σχολικά βιβλία με κείμενα και στις εργασίες των μαθητών, είναι ένα γραπτό κείμενο που περιγράφει πλευρές της πραγματικότητας, εξηγεί τις ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά αντικειμένων και φαινομένων, απαντά σε ερωτήσεις σχετικά με το τι, το πώς, το πότε και το γιατί συμβαίνει ή εκδηλώνεται το φαινόμενο, τις επιπτώσεις του, κλπ. Μπορεί να περιλαμβάνει, ή να μην περιλαμβάνει, συμπληρωματικά κείμενα: απαρίθμηση στοιχείων, ορισμούς, επισκοπήσεις, πίνακες και διαγράμματα, κλπ., τα οποία έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Ορισμένα από τα κείμενα αυτά, που συμπεριλαμβάνονται στα κείμενα παρουσίασης, σχολιάζονται παρακάτω.

Η δομή των κειμένων παρουσίασης μοιάζει με αυτή των ενημερωτικών κειμένων, δεδομένου ότι και τα δύο παρέχουν πληροφορίες. Παρ' όλα αυτά, στα κείμενα παρουσίασης, ο επικοινωνιακός στόχος του συγγραφέα συνίσταται στη μετάδοση της πληροφορίας με τον ακριβέστερο και εξαντλητικότερο δυνατό τρόπο και ανάλογα με τις δυνατότητες του αναγνώστη. Στα ενημερωτικά κείμενα, η πρόθεση για πληροφόρηση μπορεί να συνοδεύεται από στοιχεία που δεν εμφανίζονται σε ένα κείμενο παρουσίασης: ένα κείμενο πληροφόρησης μπορεί να διασκεδάσει, να σχολιάζει, να εκφράζει απόψεις ή αξιολογικές κρίσεις, κλπ.

Από την άλλη, υπάρχει, κατά τη γνώμη μας, μια πολύ σημαντική διαφορά που εδράζεται στην πρόθεση του αναγνώστη. Στην περίπτωση του κειμένου παρουσίασης, ο αναγνώστης επιζητά μια γνώση πλήρη, λεπτομερή και διεξοδική, γι' αυτό και χρησιμοποιεί ορισμένες ειδικές διαδικασίες ανάγνωσης, που είναι πολύ διαφορετικές από αυτές που χρησιμοποιεί όταν διαβάζει μια πληροφορία σε κάποια εφημερίδα ή περιοδικό. Στην περίπτωση των κειμένων παρουσίασης, ο στόχος είναι να μάθει κανείς όσο το δυνατόν περισσότερα, ενώ στα ενημερωτικά κείμενα, απλώς να... ενημερωθεί.

Μια σημαντική συνιστώσα των κειμένων παρουσίασης είναι οι επιστημονικές περιγραφές —αποτέλεσμα της συστηματικής παρατήρησης της πραγματικότητας. Η διαφορά με τη λογοτεχνική περιγραφή είναι προφανής. Κάποιες φορές, η επιστημονική περιγραφή εμφανίζεται ξεχωριστά, όπως, για παράδειγμα, στις δελτιοθήκες των βιβλιοθηκών και στα θεματικά λεξικά. Άλλοτε συμπεριλαμβάνεται σε ευρύτερου περιεχομένου κείμενα, όπου οι περιγραφές συνοδεύονται από άλλου είδους εξηγήσεις, επιχειρήματα, παρουσίαση στοιχείων, έκθεση πιθανοτήτων, κλπ.

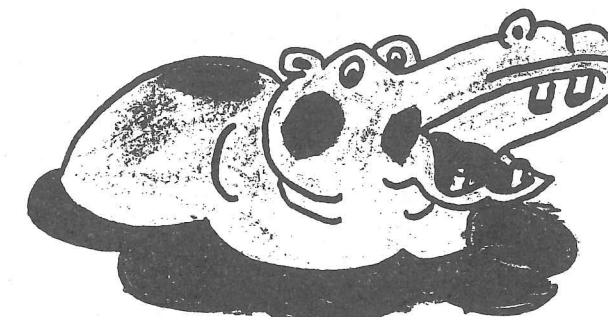
0. ΕΠΙΛΕΓΟΝΤΑΙ θέματα για να μελετηθούν στην τάξη.

1. Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΞΗΓΕΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΑ τη σπουδαιότητα του θέματος και την έννοια που έχει η μελέτη του. Ενεργοποιεί τις προηγούμενες γνώσεις των μαθητών και δίνει γενικές πληροφορίες για τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά του θέματος και τη διαδικασία μελέτης στην τάξη.
2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ: Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΔΙΑΒΑΖΕΙ τα κείμενα που συνδέονται με το θέμα. Σχολιάζει όχι μόνο το περιεχόμενό τους αλλά και τα ιδιαίτερα κειμενικά χαρακτηριστικά ενός κειμένου παρουσίασης: το θέμα, την κεντρική ιδέα, τον οδηγό ανάπτυξης του θέματος, κλπ.
3. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: αν πρόκειται για περιγραφή ή πληροφόρηση σχετικά με κάποια πλευρά του θέματος, θα πρέπει πρώτα να υπάρχει ένας οδηγός. Μπορεί να είναι ένας οδηγός ή ένας πίνακας συστηματικής παρατήρησης (φυτού, ζώου, πέτρας, κλπ.). Ή να είναι ένας γενικός οδηγός του θέματος, με μορφή ερωτήσεων, που, για να τις απαντήσουν τα παιδιά, θα πρέπει να ερευνηθούν.
4. ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ: μπορεί να πρόκειται για αναγνώσεις, παρατηρήσεις, πειράματα, αναζήτηση διάφορων πληροφοριών, κλπ. με στόχο να απαντήσουν στις ερωτήσεις ενός οδηγού που έχουμε ήδη θέσει υπόψη τους.

5. ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: με βάση τον οδηγό, που χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς, καταγράφονται οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν για κάθε κομμάτι, ταξινομούνται, γίνεται η περίληψή τους και συντίθεται το κατάλληλο γραπτό κείμενο που θα αποτελέσει το πρότυπο για την επεξεργασία του θέματος από τους μαθητές.
6. ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Ή ΤΗΝ ΑΝΑΦΟΡΑ: γίνεται ατομικά ή με μικρές ομάδες, και διορθώνεται έτσι, ώστε να ακολουθούνται τα κριτήρια συνοχής του περιεχομένου, συμπλήρωσης των πληροφοριών, κλπ.
7. ΕΠΑΝΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΧΕΙΡΩΝ και διόρθωση πλευρών της γραμματικής, ορθογραφίας, μορφής και παρουσίασης.
8. ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΤΕΛΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΥΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ, ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η δραστηριότητα αυτή έχει νόημα ως κατάληξη ενός θέματος που έχει δουλευτεί και αποσκοπεί στο να βοηθήσει τους μαθητές να συγκροτήσουν νοερά μια πλήρη αναπαράσταση αυτού που δουλεύτηκε στην τάξη.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Πραγματοποιείται συλλογική συζήτηση για τις πληροφορίες που διαθέτουν οι μαθητές σχετικά με το θέμα. Οι πληροφορίες μπορούν είτε να καταγραφούν με τη μορφή λίστας, όπου οι μαθητές θα διατυπώσουν όλες τις ιδέες τους που θα οργανωθούν στη συνέχεια, είτε με τη μορφή διαγράμματος ή ενός εννοιολογικού "χάρτη", στον οποίο θα οργανωθούν οι πληροφορίες. - Με βάση αυτές τις πληροφορίες, και με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, οι μαθητές οικοδομούν ένα συγκροτημένο κείμενο το οποίο υπαγορεύουν στον εκπαιδευτικό. - Το κείμενο αντιγράφεται σ' ένα τετράδιο ή εκδίδεται για να χρησιμεύσει σε μεταγενέστερες αναγνώσεις.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Πληροφορίες που σχετίζονται με το θέμα της μελέτης. Διαδικασίες οργάνωσης των πληροφοριών. - Διαδικασίες ανάγνωσης χωρίς κωδικοποίηση. Κειμενικά χαρακτηριστικά μιας περιγραφής. - Διαδικασίες αντιγραφής ή μεταγενέστερης ανάγνωσης.
ΥΛΙΚΟ	Το υλικό που έχει συγκεντρωθεί στην τάξη για το αντίστοιχο θέμα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η περιγραφή, την οποία έχουν επεξεργαστεί οι μαθητές και έχει αντιγράψει ο εκπαιδευτικός, μπορεί να συμπεριληφθεί σε έναν επιτοίχιο πίνακα ως σύνθεση που μπορεί να διαβαστεί, να αποτελέσει βοηθητική πηγή πληροφοριών για το θέμα και τη γραφή, κλπ.

HIPO POTAM

L' HIPO POTAM ÉS UN ANIMAL MAMÍFER,
EL MÉS GRAN D'AIGUA DOLÇA
ÉS UN HERBÍVOR QUE NOMÉS SURT
DE L'AIGUA LA NIT, PER MENJAR
ALA BORA DEL RIU.
ÉS PACÍFIC PERÒ NO LI AGRADA
QUE EL MOLESTIN

Δραστηριότητα: ΥΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ, ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ, ΚΑΙ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ

Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

HIPO POTAM. L' hipopotam és un animal mamífer. El més gran d'aigua dolça. És un herbívor que només surt de l'aigua a la nit, per menjar a la vora del riu. És pacífic però no li agrada que el molestin.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ. Ο ιπποπόταμος είναι θηλαστικό ζώο. Το μεγαλύτερο του γλυκού νερού. Είναι ένα φυτοφάγο που βγαίνει από το νερό μόνο τη νύχτα, για να φάει στην όχθη του ποταμού. Είναι φιλικό, αλλά δεν του αρέσει να το ενοχλούν.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ

ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η λειτουργικότητα σχετίζεται με τη δουλειά που γίνεται στο σχολείο για διάφορα θέματα.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Ενεργοποιούνται οι γνώσεις των μαθητών σχετικά με το θέμα της περιγραφής που τους προτείνεται. - Πραγματοποιείται επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου, το οποίο συνίσταται στην εκπόνηση ενός λεπτομερούς προσχεδίου που δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές για τη δομή της περιγραφής. - Ακολουθεί γραφή, διόρθωση και έκδοση του κειμένου.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Πληροφορίες που σχετίζονται με το θέμα της μελέτης. - Τα χαρακτηριστικά που διαθέτουν οι περιγραφές στα κείμενα παρουσίασης. - Διαδικασίες γραφής, διόρθωσης και έκδοσης.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΛΤΙΟΘΗΚΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Όταν μελετάται ένα θέμα στην τάξη (ζώα, φυτά, μεταφορικά μέσα, αθλήματα, κλπ.), έχει νόημα να συντάσσονται πληροφοριακά δελτία με την περιγραφή των διάφορων στοιχείων που μελετήθηκαν. Μπορεί, επίσης, να χρησιμεύσει για την ετοιμασία μιας έκθεσης των υλικών που συγκεντρώθηκαν.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Ορίζονται με σαφήνεια τα κριτήρια της ένταξης ενός στοιχείου στη δελτιοθήκη. - Γίνεται συζήτηση και συμφωνούνται οι κατευθυντήριες γραμμές που θα χρησιμοποιηθούν για την περιγραφή (βασικά χαρακτηριστικά), καθώς και η μορφή του δελτίου (διαστάσεις, χρώμα, θέση της εικόνας και του κειμένου, κλπ.). - Εκδίδονται και αναπαράγονται τα δελτία που συμφωνήθηκαν. - Γράφονται τα πρόχειρα, επαναξετάζονται και διορθώνονται. - Εκδίδονται τα πλήρη δελτία (στην ολοκληρωμένη τους μορφή). - Τα δελτία ταξινομούνται και αρχειοθετούνται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Χαρακτηριστικά των στοιχείων που μελετώνται, κριτήρια ταξινόμησης, κλπ. - Κειμενικά χαρακτηριστικά του περιγραφικού δελτίου. - Διαδικασίες γραφής, διόρθωσης και έκδοσης. - Διαδικασίες ταξινόμησης και αρχειοθέτησης.
ΥΛΙΚΟ	Δελτιοθήκη και χαρτονάκια με ειδικές διαστάσεις, που θα χρησιμεύσουν ως δελτία.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Τα δελτία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επεξεργασία συλλογών αποξηραμένων φυτών, μεταλλευμάτων, για σκελετούς ζώων, κλπ.

PATATA.
ES MENJA: LATIJA.
VIU: SOTA TERRA.
ÉS DE COLOR: MERO-GROC.
ÉS: MOLLA.
TÉ: GRILLS.
L'HA PORTAT: L. JOEL
DIA: 16-1-92

TAULA VEDDA

CACTUS

A DINS HI HA AIGUA
VIVEN AL DESERT
LES ESPINES SÓN LES FULLES
TÉ MOLTES TIGES.
L'HA PORTAT: ELISABET
SEMBLA UN ORIS

TAULA BLAVA, 5-2-92

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΔΕΛΤΙΩΝ ΦΥΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ

Επίπεδο: 5 ετών

Η εκπαιδευτικός έχει ετοιμάσει το δελτίο και οι μαθητές το συμπληρώνουν ομαδικά, με τους συμμαθητές τους που κάθονται στο ίδιο τραπέζι.

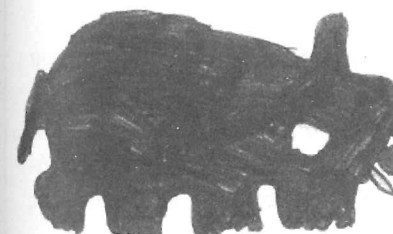
ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

PATATA:
ES MENJA: la tija.
VIU: sota terra.
ÉS DE COLOR: marró - groc.
ÉS: molla
TÉ: grills.
L'HA PORTAT: el Joel.
CACTUS:
A DINS HI HA aigua.
VIVEN AL desert.
LES ESPINES són les fulles.
TÉ MOLTES tiges.
L'HA PORTAT: Elisabet.
SEMBLA un orís.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΠΑΤΑΤΑ:
ΤΡΩΓΕΤΑΙ: το στέλεχος.
ΖΕΙ: κάτω από τη γη.
ΕΧΕΙ ΧΡΩΜΑ: καφεκίτρινο.
ΕΙΝΑΙ: υγρή.
ΕΧΕΙ: μάτια.
ΤΗΝ ΕΦΕΡΕ: ο Ζοέλ.
ΚΑΚΤΟΣ:
ΜΕΣΑ ΕΧΕΙ νερό.
ΖΟΥΝ ΣΤΗΝ έρημο.
ΤΑ ΑΓΚΑΘΙΑ ΕΙΝΑΙ τα φύλλα.
ΕΧΟΥΝ ΠΟΛΛΑ στελέχη.
ΤΟΝ ΕΦΕΡΕ η Ελισαμπέτ.
ΜΟΙΑΖΕΙ με αχινό.

LA-LAFAN ALBERT
BIU-AFRICA
NOSON-BIULENS
NOMENJCAR N
MENJAN-ERBAS
AIGUA-PARLAPEI
NEK-DAPANKA
MEGA-META-PARLABOCA
-MRFIL

LANAC GEMMA

MEX-DE-OUS
VIU-AM-OMA
QUAN-SURT-DAL-OU
EL-PARA-ILA-MARA-EL-CUIDAN
MENGAN-CUCS
FACUACUAC
VANANADA-AL-AIGUA
MENGAN-CAPGROSSUS
TENANANAMIS (LAGILA)
CAMBIAMLA-PLUMA

Δραστηριότητα: ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ ΖΩΩΝ

Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

ELEFANT. Viu a Àfrica. No són
violents. No mengen carn. Mengen
herbes. (Es tiren) Aigua per la pell.
Neixen de (la) panxa. Menja per la
boca. Marfil.
ALBERT.
L'ÀNEC. Neix d'ous. Viu amb l'home.
Quan surt de l'ou, el pare i la mare el
cuiden. Mengen cucs. Fan cuac-cuac.
Van a nedar a l'aigua. Mengen
capgrossos. Tenen enemics (l'àguila).
Canvien la ploma. GEMMA.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ: Ζει στην Αφρική. Δεν
είναι βίαιοι. Δεν τρώνε κρέας. Τρώνε
φυτά. (Ρίχνουν) νερό στο δέρμα τους.
Γεννιώνται από (την) κοιλιά. Τρώνε
από το στόμα. Ελεφαντόδοντο.
ΑΛΜΠΕΡΤ.
Η ΠΑΠΙΑ. Γεννιέται από αυγά. Ζει με
τον άνθρωπο. Όταν βγαίνει από το
αυγό, ο πατέρας και η μητέρα το
φροντίζουν. Τρώει σκουλήκια. Κάνουν
κουάκ-κουάκ. Πηγαίνουν να
κολυμπήσουν στο νερό. Τρώνε
γυρίνους. Έχουν εχθρούς (τον από).
Αλλάζουν φτέρωμα. ΤΖΕΜΜΑ.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΩΝ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΗΘΗΚΕ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Όταν τελειώσει η μελέτη ενός θέματος, καλό είναι να συγκεντρωθούν με συνθετικό τρόπο όσες πληροφορίες καταγράφηκαν γι' αυτό κατά τη διάρκεια της μελέτης του.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Ανακεφαλαιώνεται το θέμα, ενεργοποιούνται οι γνώσεις που αποκτήθηκαν, οργανώνονται οι πληροφορίες, κλπ. • Γίνεται συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου, υπό μορφή προσχεδίου, που βασίζεται στη διατύπωση ερωτήσεων-κλειδίων (τι είναι, πώς είναι, ποιες είναι οι λειτουργίες του, κλπ.). • Ακολουθεί επεξεργασία του πρόχειρου, επανεξέταση και διόρθωση. • Το κείμενο καθαρογράφεται και εκδίδεται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Επεξεργασία προσχεδίων και διαγραμμάτων για σύνταξη κειμένων παρουσίασης. • Διαδικασίες γραφής σε κείμενα παρουσίασης.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η δραστηριότητα μπορεί να γίνει με μικρές ομάδες. Η επεξεργασία των περιγραφών μπορεί να αποτελέσει αφορμή για την κατασκευή επιτοίχιων πινάκων, την έκδοση της δουλειάς στο περιοδικό του σχολείου, τη διοργάνωση εκθέσεων, κλπ.

hem estudiat

A sobre dels ossos tenim els músculs i els que aguanten els músculs i els enganxa son uns cordons que es diuen tendons.

El nostre respiratori té quatre parts i son la boca el nas la traquea i els pulmons.

El cor es l'encarregat de moure la sang.

Els sentits son tacte vista l'olfacte oïda gust

Ms aconsellem

- Seure bé i caminar molt recte.
- Per tenir bé la columna vertebral.
- Rentarse les dents cada dia.
- No fregar-se les mans brutes.
- Els ulls ni el nas ni a la boca ni a les urelles.

Aquestes trosses s'ataellen molt bé els papers

son l'orella l'orella l'orella

Δραστηριότητα: ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Επίπεδο: 6 ετών

Μετάφραση: ΜΕΛΕΤΗΣΑΜΕ: Πάνω απο τα κόκαλα, έχουμε τους μυς και αυτά που στηρίζουν τους μυς και τους ενώνουν, είναι κάποια σκοινιά που ονομάζονται τένοντες. Το αναπνευστικό σύστημα έχει τέσσερα μέρη και είναι: το στόμα, η μύτη, η τραχεία και οι πνεύμονες. Η καρδιά είναι υπεύθυνη για την κίνηση του αίματος. Οι αισθήσεις είναι: αφή, όραση, όσφρηση, ακοή και γεύση. ΣΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΟΥΜΕ: να κάθεστε σωστά και να περπατάτε με ίσια την πλάτη, για να είναι καλά η σπονδυλική σας στήλη. Να βουρτοίξετε καθημερινά τα δόντια σας. Να μη βάζετε τα βρώμικα χέρια σας στα μάτια ούτε στη μύτη ούτε στο στόμα ούτε στα αυτιά.

ROSA M^a

EL PLANETA TARI BOM BOLLA

- 1- El sol es una estrella.
- 2- Hi havia un grup de estrelles que es deien les germanes.
- 3- Les estrelles no es veu en perquè el sol les ilumina.
- 4- Les estrelles son de foc.
- 5- Hi ha una constel·lació de osa major.
- 6- La lluna de regades es lluna plena i tan vé es diu llum.

a nova.
7- El sol es molt gran.
8- Hi ha una estrella que no es mou i es diu estrella fija.
9- Les estrelles son de foc.

10- Un grup de estrelles es es una constel·lació.

Δραστηριότητα: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΥΤΩΝ ΠΟΥ ΕΜΑΘΑΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΝΗΤΑΡΙΟ

Επίπεδο: 7 ετών

Μετάφραση: ΤΟ ΠΛΑΝΗΤΑΡΙΟ. 1. Ο ήλιος είναι αστέρι. 2. Υπάρχει μια ομάδα αστεριών που λεγόταν «οι 7 αδελφές». 3. Δε βλέπουμε τα αστέρια, γιατί τα φωτίζει ο ήλιος. 4. Τα αστέρια είναι από φωτιά. 5. Υπάρχει ο αστερισμός της Μεγάλης Άρκτου. 6. Το φεγγάρι μερικές φορές είναι γεμάτο (πανσέληνος) και ονομάζεται επίσης νέο φεγγάρι. 7. Ο ήλιος είναι πολύ μεγάλος. 8. Υπάρχει ένα αστέρι που δεν κινείται και που ονομάζεται Πολικός Αστέρας. 9. Τα αστέρια είναι από φωτιά. 10. Αστερισμός είναι μια ομάδα αστεριών. ΡΟΣΑ ΜΑΡΙΑ.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΑΡΤΩΝ ΩΣ ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ
ΕΠΙΠΕΔΟ

6 και 7 ετών.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Οι εννοιολογικοί χάρτες (χάρτες με κατηγορίες λέξεων ή διαφόρων τύπων ομαδοποιήσεις) συνιστούν ένα ισχυρό εργαλείο για την οργάνωση των πληροφοριών. Έχουν νόημα, όταν γίνονται στην αρχή ενός θέματος (ως οργανωμένη συγκέντρωση προηγούμενων γνώσεων) και στο τέλος της διαδικασίας μελέτης (ως σύνθεση της μάθησης που πραγματοποιήθηκε). Μπορεί να έχουν ενδιαφέρον αυτά καθαυτά ή ως προσχέδιο που προηγείται της επεξεργασίας περιγραφών. Έχουν επίσης νόημα ως σύνθεση της ανάγνωσης ενός κειμένου παρουσίασης.

ΕΞΕΛΙΞΗ
ΤΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- Κάνουμε μια συζήτηση, πριν από τη μελέτη του θέματος ή την ανάγνωση του κειμένου, ώστε να εκτεθούν όλες οι ιδέες των παιδιών σχετικά με το θέμα. Οι ιδέες τους οργανώνονται σε ένα προσχέδιο, υπό τύπο ερωτήσεων για το “τι θέλουμε να επαληθεύσουμε”.
- Τοποθετούμε τον τίτλο σε ένα πλαίσιο στο πάνω μέρος και συνδέουμε με γραμμές τα διάφορα ερωτήματα που έχουμε διατυπώσει, γράφοντας δίπλα στη γραμμή την ερώτηση και αφήνοντας άγραφα πλαίσια, όπου θα πρέπει, στη συνέχεια, να συμπληρώσουμε τις πληροφορίες που συλλέξαμε.
- Μετά την ανάγνωση ή τη μελέτη του θέματος, επιστρέφουμε στον εννοιολογικό χάρτη, γεμίζοντας τα κενά, προσθέτοντας νέα ερωτήματα και συνδετικές γραμμές, περισσότερα πλαίσια, κλπ.
- Με βάση το χάρτη, οι μαθητές μπορούν να γράψουν τη συνθετική περιγραφή.

ΕΙΔΙΚΑ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Οργάνωση και χειρισμός των πληροφοριών.
- Επεξεργασία εννοιολογικών χαρτών.
- Διαδικασίες ανάγνωσης και γραφής, βάσει εννοιολογικών χαρτών.

ΥΛΙΚΟ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Η επεξεργασία εννοιολογικών χαρτών συνιστά μια εξαιρετικά ισχυρή στρατηγική μάθησης, από γνωστικής πλευράς, και αποτελεί ένα μέσο που βοηθά και ενισχύει τη σκέψη.

ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΕΣ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ: συχνά, στα λεξικά, οι ορισμοί των λέξεων συμπεριλαμβάνουν όλα τα προηγούμενα κριτήρια. Εξηγείται σε ποια κατηγορία ανήκει ο όρος, πώς είναι και σε τι χρησιμεύει. Επιπλέον, ενδέχεται να περιλαμβάνονται συνώνυμα, αντώνυμα, τυπικές φράσεις στις οποίες χρησιμοποιείται η λέξη, κλπ.

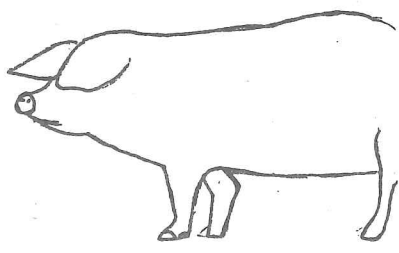
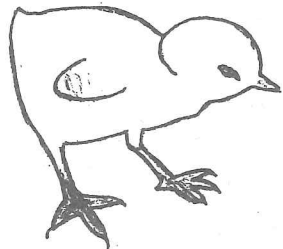
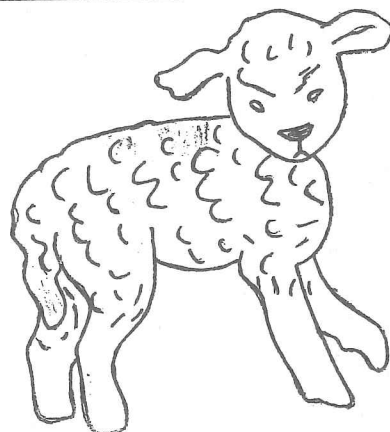
Πρώτα απ' όλα, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να παρουσιάσουν πλήθος υποδειγμάτων με ορισμούς που να ακολουθούν όλα αυτά τα κριτήρια, και να τα σχολιάσουν.

Στην τάξη, όταν προτείνονται ή σχολιάζονται ορισμοί, πρέπει να καθοδηγούμε τους μαθητές μας, αποσαφηνίζοντας τι τύπο ορισμού τους ζητάμε ή τους προτείνουμε.

2. **ΟΡΙΣΜΟΣ ΓΝΩΣΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.** Αποτελεί εξαιρετική μάθηση των χαρακτηριστικών ενός ορισμού. Οι απαντήσεις που δίνουν τα παιδιά στην ερώτηση "Τι είναι...;", μπορούν να καταγραφούν στον πίνακα, ομαδοποιημένες ανάλογα με τον εκάστοτε τύπο ορισμού (κατηγορικός, τελικός, περιγραφικός, λεξιλογικός...), και να αποτελέσουν αντικείμενο ομαδικού σχολιασμού συζήτησης.
3. **ΑΝΑΓΝΩΣΗ** των σωστών ορισμών, από τον εκπαιδευτικό ή τους μαθητές.
4. **ΓΡΑΦΗ** ορισμών που έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο σκέψης και συζήτησης. Η γραφή μπορεί να πραγματοποιηθεί ατομικά, από ζευγάρια ή μικρές ομάδες...
5. **ΔΙΟΡΘΩΣΗ** ή επανεξέταση των ορισμών που προέκυψαν. Δίνεται προσοχή στα κριτήρια που είχαν εξαρχής θεσπιστεί και συμφωνηθεί με τα παιδιά.
6. **ΚΑΘΑΡΟΓΡΑΦΗ**, έκδοση και ενσωμάτωση (στο λεξικό της τάξης, στο τετράδιο ορισμών, κλπ.).

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΟΡΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΟΝΟΜΑΤΙΣΤΟΥΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Τα αντικείμενα που ορίζονται πρέπει να αποτελούν μέρος του ίδιου σημασιολογικού πεδίου, το οποίο, με τη σειρά του, πρέπει να αποτελεί μέρος του θέματος που μελετάται ή της επεξεργασίας ενός σχεδίου εργασίας.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Τα παιδιά ανταλλάσσουν τις γνώσεις τους γύρω από έννοιες που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο των ορισμών. • Αναλύονται τα χαρακτηριστικά των ορισμών. • Προετοιμάζεται η ανάγνωση: δίνεται συλλογικά κάποιος ορισμός, αφού ληφθούν υπόψη διάφορες πιθανότητες. • Οι μαθητές διαβάζουν τον ορισμό. • Συζητώνται οι απαντήσεις και αναλύονται τα πιθανά λάθη.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Κατάκτηση ενός ειδικού λεξιλογίου. • Κειμενικά χαρακτηριστικά των ορισμών. • Διαδικασίες ανάγνωσης που προσιδιάζουν στους ορισμούς: γίνεται επεξεργασία των υποθέσεων και επαληθεύεται συστηματικά η προσαρμογή όλων και κάθε μιας από τις λέξεις του ορισμού.
ΥΛΙΚΟ	Κείμενο με τους διάφορους ορισμούς.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η ανάγνωση και η αντιπαραβολή των ορισμών θα χρησιμεύσουν ως υπόδειγμα και ως μάθηση για τη μεταγενέστερη επεξεργασία ορισμών από τους μαθητές.

Mamífer que té el cos gros, la pell dura de color de rosa, les orelles caigudes, les potes curtes i la cua curta i prima.	
An que té el cos cobert d'un plomissol gros, surt de l'ou al cap de 21 dies de ser covat per la lleca, és fill del gall i de la gallina.	
Mamífer remugant, pell espesa, cua llarga, fill de l'ovella i del marta, es cria per la seva carn i la llauna.	

Δραστηριότητα: ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΟΡΙΣΜΩΝ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΝΑ ΣΥΝΔΕΘΟΥΝ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΗ ΕΙΚΟΝΑ

Επίπεδο: 7 ετών

Μετάφραση: 1. Θηλαστικό που έχει μεγάλο σώμα, σκληρό δέρμα με ροζ χρώμα, πεσμένα αυτιά, κοντά πόδια και κοντή, λεπτή ουρά. 2. Πουλί που έχει σώμα καλυμμένο με κίτρινο φτέρωμα, βγαίνει από αυγό αφού το κλωσάσουν για 21 μέρες, παιδί του κόκκορα και της κότας. 3. Μηρυκαστικό θηλαστικό, πυκνό τρίχωμα, μακριά ουρά, παιδί της προβατίνας και του κριαριού, εκτρέφεται για το κρέας και το μαλλί του.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΟΡΙΣΜΟΙ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΟΡΙΣΜΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΕΝΑ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Οι ορισμοί ανήκουν στο ίδιο σημασιολογικό πεδίο, το οποίο συνδέεται με το θέμα εργασίας.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Οι μαθητές ανταλλάσσουν γνώσεις σχετικά με τα αντικείμενα που έχουν οριστεί. - Διαβάζονται οι ορισμοί και εντοπίζεται το κενό ("τι είναι αυτό που λείπει;"). - Ακολουθεί συζήτηση και λαμβάνεται απόφαση για τις λέξεις που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν, ώστε να συμπληρωθεί ο ορισμός. - Γίνεται συζήτηση και διόρθωση: προσαρμόζεται κατάλληλα αυτό που προστέθηκε στον ορισμό του αντικειμένου· οι λέξεις που χρησιμοποιούνται πρέπει να είναι ακριβείς, σύντομες, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Γνώσεις σχετικά με το θέμα της μελέτης. - Κειμενικά χαρακτηριστικά και στοιχεία που συνθέτουν τον ορισμό. - Διαδικασίες ανάγνωσης: πρόβλεψη του περιεχομένου.
ΥΛΙΚΟ	Ορισμοί από τους οποίους λείπουν είτε λέξεις που έχουν νόημα είτε ολόκληρα στοιχεία του ορισμού (κατηγορία, περιγραφή, λειτουργία, κλπ.).
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Μια παραλλαγή αυτής της δραστηριότητας είναι να διαβαστούν, κριτικά, ορισμοί που να περιέχουν εννοιολογικά λάθη τα οποία πρέπει να ανιχνευθούν και να διορθωθούν.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΟΡΙΣΜΟΙ

ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΟΡΙΣΜΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Οι όροι που πρόκειται να οριστούν ανήκουν στην ίδια οικογένεια ή σημασιολογικό πεδίο, και συνδέονται με το θέμα που μελετάται.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Οι μαθητές ανταλλάσσουν γνώσεις για κάθε ένα από τα αντικείμενα που πρέπει να οριστούν. • Υπενθυμίζονται τα βασικά χαρακτηριστικά του ορισμού. • Γίνεται συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου που αντιστοιχεί σε κάθε ορισμό. • Το/α κείμενο/α του/των ορισμού/ών γράφονται, επανεξετάζονται και διορθώνονται: εξετάζεται η κατηγορία στην οποία ανήκουν, η συνάφεια των στοιχείων τους, η δυνατότητα σαφούς διαφοροποίησής τους, η ακρίβεια και η συντομία του κάθε κειμένου.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Γνώσεις σχετικά με το θέμα και τα αντικείμενα της μελέτης. • Κειμενικά χαρακτηριστικά των ορισμών. • Διαδικασίες ανάγνωσης.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η εργασία της επεξεργασίας ορισμών μπορεί να γίνει, σε προφορικό επίπεδο, και κατά την Προσχολική Αγωγή, πρέπει όμως να λαμβάνεται υπόψη η εξελικτική δυνατότητα των μαθητών να δίνουν συγκεκριμένους τύπους ορισμών (να βασίζονται στη χρήση του αντικειμένου, στο συνειρμό με τμηματικά στοιχεία, κλπ.). Η δραστηριότητα μπορεί κάλλιστα να πραγματοποιείται με ζευγάρια μαθητών ή μικρές ομάδες.

QUÈ VOL DIR?
TRANSPORT ESPORTALABENDAUNCUSTATALALTARIMANGA
COTXE TEMOTORSTEULAN *TAMLETERODAST ASE ENTUS
TAXI SERBEXPARPURTA ALABENSINOTEOTA AVNARESTA
FURGONETA LA FURGUNET ASARBEXPARPURTA FERUSE TRAVALLA
CAMIO SARBEXPARNA AUMPRAITAMBERARNADABACANAS

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΟΡΙΣΜΩΝ
Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

QUÈ VOL DIR?
TRANSPORT: és portar la gent d'un costat a l'altre i menjar.
COTXE: té motors, té volant i també té rodes i seients («asientus»).

TAXI: serveix per portar la gent, si no té cotxe, a una festa.

FURGONETA: La furgoneta serveix per portar ferros i treballar.

CAMIO: serveix per anar a comprar i també per anar de vacances.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΤΙ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΠΕΙ;
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ: είναι να πηγαίνει τον κόσμο από το ένα μέρος στο άλλο και (να μεταφέρει;) φαγητό.

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ: έχει μηχανές, έχει τιμόνι και επίσης έχει καθίσματα.

ΤΑΞΙ: χρησιμοποιεί για να πηγαίνει τον κόσμο, αν δεν έχει αυτοκίνητο, σε μια γιορτή.

ΜΙΚΡΟ ΦΟΡΤΗΓΟ: το μικρό φορτηγό χρησιμοποιεί για να μεταφέρει σίδερα και για τη δουλειά.

ΚΑΜΙΟΝΙ: χρησιμοποιεί για τα ψώνια και επίσης για να πηγαίνουμε διακοπές.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΟΡΙΣΜΟΙ

ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Το λεξικό της τάξης, που περιλαμβάνει το βασικό λεξιλόγιο και τους όρους που έχουν χρησιμοποιηθεί για τη μελέτη διάφορων θεμάτων, χαρακτήρων από παραμύθια που έχουν διαβαστεί, κλπ., αποτελεί ένα χρήσιμο βοήθημα όχι μόνο για να θυμούνται τα παιδιά αλλά, επιπλέον, για να το συμβουλεύονται και να αντλούν πληροφορίες για την επίλυση προβλημάτων γραφής: να εντοπίζουν γράμματα, να διορθώνουν τη γραφή λέξεων, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Εντοπίζεται η λέξη ή οι λέξεις που αντιστοιχούν στο αντικείμενο. • Ακολουθεί γραφή της λέξης στο πρόχειρο και συλλογική διόρθωση. • Η λέξη καθαρογράφεται στο αντίστοιχο σημείο ενός μικρού χαρτονιού. • Τέλος, η λέξη ταξινομείται και αρχειοθετείται σύμφωνα με τα θεσπισμένα κριτήρια: αλφαβητικά, θεματικά, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Λεξιλόγιο. • Γνώσεις αλφαβητικού συστήματος. • Χρήση διαδικασιών της καθαρογραφής. • Ταξινόμηση και αρχειοθέτηση.
ΥΛΙΚΟ	Χαρτονάκια με ίδιο μέγεθος, που έχουν την εικόνα του αντικειμένου ή του χαρακτήρα που αναπαριστάται (διαφορετικά χρώματα ανάλογα με το θέμα).
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Αν η γραφή του ονόματος πραγματοποιείται στο πίσω μέρος του μικρού χαρτονιού, το λεξικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παιχνίδι ανάγνωσης και εντοπισμού λέξεων (να μαντεύουν τα παιδιά περί τίνος πρόκειται).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ

Θα θεωρήσουμε ως κριτική επισκόπηση το κείμενο παρουσίασης που περιλαμβάνει μια απαρίθμηση σταδιακών βημάτων, πλευρών, κλπ. που περιγράφονται και ιεραρχούνται κατάλληλα, ώστε να καταγράψουν κάτι που παρατηρήθηκε ή πραγματοποιήθηκε. Για παράδειγμα, η κριτική ανασκόπηση μιας εξόδου ή επίσκεψης, με απαρίθμηση των φάσεων και των δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν, ή η επισκόπηση ενός πειράματος που συμπεριλαμβάνει τα υλικά, τις υποθέσεις, τα βήματα που πραγματοποιήθηκαν, τα συμπεράσματα, κλπ. Η χρονική διαδοχή ή η διαδικασία συνιστούν το χαρακτηριστικό που διαφοροποιεί την επισκόπηση από, π.χ., την αναφορά ή την περιγραφή.

Συνήθη υποδείγματα κριτικών επισκοπήσεων: δρομολόγια, βιογραφίες, δελτία εργαστηριακών ή άλλων πειραμάτων, κλπ.

Οι δραστηριότητες γι' αυτού του τύπου τα κείμενα περιλαμβάνονται, συνήθως, σε ευρύτερες εργασίες, είτε πρόκειται για σχέδια εργασίας είτε για θεματικά ντοσιέ, ή στο σύνολο των σχολικών δραστηριοτήτων που αφορούν ένα θέμα.

Σε κάθε περίπτωση, και ανάλογα με το σχολικό επίπεδο, τον στόχο ή το πλαίσιο της δραστηριότητας, ο εκπαιδευτικός θα καθορίσει τη δομή του κειμένου, τα κριτήρια που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν, τη μορφή και το προσχέδιο της επισκόπησης.

0. ΕΠΙΛΟΓΗ των καταστάσεων που είναι κατάλληλες για την πραγματοποίηση επισκοπήσεων. Για παράδειγμα, μια επίσκεψη σε ζωολογικό κήπο ή σε ενυδρείο, έξοδος στην εξοχή για τη συλλογή υλικών, επισκέψεις σε αγροκτήματα, εργαστήρια, εργοστάσια, φυσικά πάρκα, κλπ.
1. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ανάλογων επισκοπήσεων, τις οποίες παρουσιάζει ο εκπαιδευτικός ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, και οι μαθητές.
2. ΑΠΟΦΑΣΗ για τη δομή, το προηγούμενο προσχέδιο, τη μορφή, τους στόχους, κλπ. της δραστηριότητας.
3. ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ στις οποίες περιλαμβάνονται, επιπλέον, οι προϋποθέσεις πραγματοποίησης της δραστηριότητας, η διαδοχή των εργασιών που προτείνονται, κλπ.
4. ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ των μαθητών σχετικά με το θέμα που πρόκειται να εξεταστεί, και ποιες πλευρές είναι ενδιαφέρουσες για να παρατηρηθούν. Οι γνώσεις αυτές ανταλλάσσονται μεταξύ των μαθητών, ανακεφαλαιώνονται και μπαίνουν σε σειρά οι ιδέες της ομάδας. Οι προηγούμενες γνώσεις αξιολογούνται, διατυπώνονται ερωτήσεις που θα πρέπει να απαντηθούν στην επισκόπηση και, αν υπάρχει ανάγκη, διατυπώνονται προηγούμενες υποθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα (ενός πειράματος, για παράδειγμα).
5. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.
6. ΓΡΑΦΗ της επισκόπησης, από μικρές ομάδες, με την άμεση παρουσία του εκπαιδευτικού —τουλάχιστον στα αρχικά επίπεδα που μας απασχολούν— η οποία διευκολύνει την οικοδόμηση του κειμένου.
7. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ των συμπερασμάτων. Δίνεται προσοχή στην πιστότητα των κριτηρίων που θεσπίστηκαν (προηγούμενο προσχέδιο, μορφή, δομή...).
8. Ξαναγίνεται η επισκόπηση και ακολουθεί ΚΑΘΑΡΟΓΡΑΦΗ.
9. Η επισκόπηση ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΕΤΑΙ στο αντίστοιχο ντοσιέ, φάκελο, κλπ.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ

ΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ ΜΙΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ: ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΞΟΔΟΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	4 και 5 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η επισκόπηση μιας εκδρομής μπορεί να αποτελέσει μέρος του "ημερολογίου της τάξης", στο οποίο συγκεντρώνονται οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται. Η επισκόπηση μπορεί να δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου, κλπ., κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Πραγματοποιείται συλλογική συζήτηση, ώστε τα παιδιά να θυμηθούν τη διαδικασία της δραστηριότητας, να επιλέξουν τις σημαντικότερες πλευρές που πρόκειται να συμπεριληφθούν στην επισκόπηση και να τις οργανώσουν με βάση τη διαδοχή τους: πρώτο, δεύτερο, κλπ. - Ακολουθεί επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου και συζητώνται οι χρονικοί σύνδεσμοι που βοηθούν στη σύνδεση των διάφορων σταδίων. - Το κείμενο γράφεται, επανεξετάζεται, διορθώνεται και καθαρογράφεται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Σκέψη σε βάθος για τις διάφορες διαδικασίες οργάνωσης, χρονικού εντοπισμού και τοποθέτησης των πληροφοριών. - Διαδικασίες γραφής.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να είναι χρήσιμο να διαφοροποιηθεί η διαδρομή της εκδρομής (με ένα σχεδιάγραμμα, όπου θα σημειώνονται τα μέρη απ' όπου πέρασαν οι μαθητές) από τη γραφή του κειμένου της επισκόπησης.

12ª FESTA DEL PEDAL SANT JOAN 11-5-93.
91 DE MAIG 1993

GRAM BICICLETADA

El dia 9 de Maig vam anar a la Biciclada de Sant Joan.

A les nou del matí vam sortir tots junts de la plaça cap el camí de Vall-llò. Iga i del Fjoraz.

Després vam tornar cap a Palamós i la pràctica va fer pèssim tot el dia perquè passàvem les hores sense fer res.

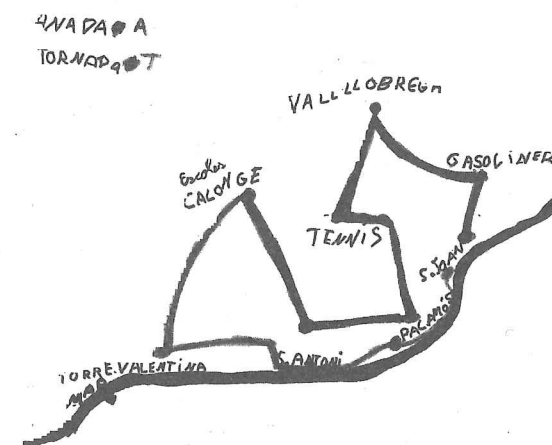
Vam anar fins a les escoles de Calonge i allà hi vam entrar i descansar.

El cap d'una setmana vam passar per la riera de Torre Valentina i vam fer tot el passeig de S. Antoni de cap a cap.

Vam passar per l'hotel amb i passant per allà on hi ha un trosset de platja vam anar a passar al passeig de Palamós. Estava ple de gent que esperaven que passéssim. I vam seguir cap a S. Joan.

A la fi ja vam arribar ben contents i una mica cansats.

Montse 2^a
Carme Panties nous

Δραστηριότητα: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΙΑΣ ΓΙΟΡΤΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Επίπεδο: 7 ετών

Μετάφραση: ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΙΑ. Στις 9 Μαΐου πήγαμε με ποδήλατα στο Σαντ Ζοάν [μια γειτονιά]. Στις εννιά το πρωί ξεκινήσαμε όλοι μαζί από την πλατεία προς το δρόμο του Βαλ-λιόμπρεγα και του Φιγκεράρ. / Έπειτα, γυρίσαμε προς το Παλαμός και η αστυνομία σταμάτησε όλα τα αυτοκίνητα, για να περάσουν τα ποδήλατα χωρίς κίνδυνο. / Φτάσαμε μέχρι τα σχολεία του Καλόνγκε [κοντινό χωριό] και εκεί φάγαμε και ξεκουραστήκαμε. / Λίγο αργότερα φτάσαμε κοντά στην όχθη, στην Τόρρε Βαλεντίνα και περάσαμε από το ξενοδοχείο Άουμπι και, περνώντας από εκεί που φαίνεται ένα κομματάκι παραλίας, σταματήσαμε στον πανέμορφο χώρο περιπάτου, στο Παλαμός. Ήταν γεμάτο ανθρώπους που περίμεναν να περάσουμε. Και συνεχίσαμε μέχρι το Σαντ Ζοάν. / Στο τέλος φτάσαμε πολύ ευχαριστημένοι και λίγο κουρασμένοι. Μόντσε.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΙΑΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (Ανάπτυξη ενός φυτού ή ενός ζώου)	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η καταγραφή συστηματικών παρατηρήσεων σχετικά με την ανάπτυξη μιας ζωντανής ύπαρξης, αποκαλύπτει διαδικασίες αλλαγών που είναι καλό να συγκεντρώνονται και να συντίθενται.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Συγκεντρώνονται οι καταγραφές συστηματικής παρατήρησης που έχουν πραγματοποιηθεί. • Εντοπίζονται τα βασικά στάδια που πρόκειται να περιληφθούν στην επισκόπηση. • Γίνεται επεξεργασία του προσχεδίου, για να εξηγηθεί κάθε στάδιο (περιγραφή, καταγραφή της αλλαγής, εξήγηση). • Γράφεται το κείμενο σε πρόχειρο, επανεξετάζεται η συνοχή του περιεχομένου, η γραμματική συμφωνία και διορθώνεται η ορθογραφία μέχρι το σημείο εκείνο που μπορεί να φτάσει ο μαθητής, με βοήθεια. • Το κείμενο καθαρογράφεται και εκδίδεται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Περιγραφή και εξήγηση μιας παρατεταμένης χρονικής διαδικασίας. • Ειδικό λεξιλόγιο που προσιδιάζει στο θέμα. • Επεξεργασία ειδικών προσχεδίων. • Διαδικασίες γραφής.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Οι χρονικά παρατεταμένες διαδικασίες που συνεπάγονται αλλαγές, ενέχουν οπμαντικές εννοιολογικές δυσκολίες σε ό,τι αφορά τον καθορισμό των σταδίων και την εξήγηση των αλλαγών που σημειώνονται. Αυτές οι δυσκολίες πρέπει να αντιμετωπίζονται με ποικίλους τρόπους, ώστε να γίνεται σεβαστή η σκέψη των παιδιών, χωρίς να επιβάλλεται ένας ενιαίος και μοναδικός τρόπος περιγραφής.

GRUP: GÍRAFES
HEM SEMBRAT: CALENDULA
EL DIA: 17 de març

COMENCEN A GERMINAR
DATA: 23 de març

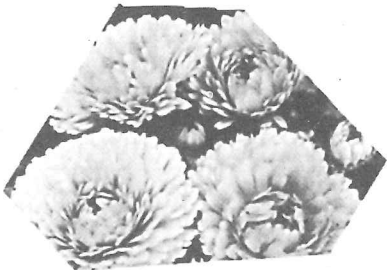
SURTEN LES PRIMERES FULLES
DATA: 24 de març

DIBUIXEU UNA FULLA:
m

OBSERVACIONS:

- HAN GERMINAT MOLTES LLAVORS O POCES: moltes
- LA TUA DE LES PLANTES CREIX MÉS EN ALGUNA O EN ALTRES: alguna
- NECESSITEN MOLTA AIGUA: si molta aigua
- Quan vau tornar de vacances estava
molt feixuga i no les havia regat.
- Quan molt feixuga a la classe fa molta calor i els disoltes
i els diu: estaven molt feixuga

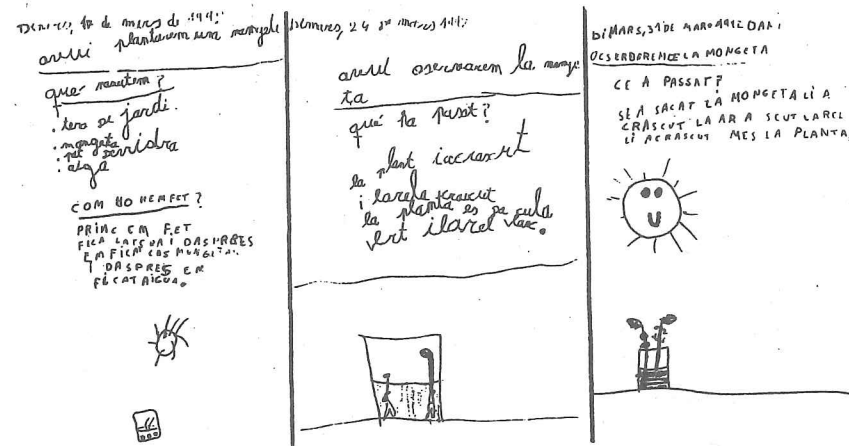
FLORS I LLAVORS

Δραστηριότητα: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ ΜΕΡΙΚΩΝ ΣΠΟΡΩΝ

Επίπεδο: 6 ετών

Μετάφραση: ΟΜΑΔΑ: Καμπλοπαρδάλες [όνομα της τάξης]. ΦΥΤΕΨΑΜΕ: Καλέντουλες. ΜΕΡΑ: 17 Μαρτίου. ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΝΑ ΒΛΑΣΤΑΙΝΟΥΝ. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 23 Μαρτίου. ΒΓΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΦΥΛΛΑ. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 24 Μαρτίου. ΣΧΕΔΙΑΣΤΕ ΕΝΑ ΦΥΛΛΟ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Βλάστησαν πολλοί ή λίγοι σπόροι: πολλοί. Το στέλεχος των φυτών μεγαλώνει περισσότερο σε ύψος ή σε πάχος: ύψος. Χρειάζονται πολύ νερό: ναι, πολύ νερό. Όταν γυρίσαμε από τις διακοπές, είχαν πεθάνει, γιατί είχαν μείνει απόιστα. Μεγαλώνουν πολύ, γιατί κάνει πολλή ζέστη στην τάξη. Τα Σάββατα και τις Κυριακές ήταν στα σκοτεινά.

Δραστηριότητα: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΝΟΣ ΦΥΤΟΥ (ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ)
Επίπεδο: 6 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

Avui plantarem una mongeta què necessitem?

- terra de jardí
- mongeta
- pot de vidre
- aigua

Com ho hem fet?

Primer hem fet /ficar la terra i després hem ficat les mongetes i després hem ficat l'aigua.

Avui observarem la mongeta

Què ha passat?

La planta ja ha crescut i l'arrel ha crescut. La planta és de color verd i l'arrel blanca.

Observarem (de) la mongeta.

Què ha passat?

S'ha assecat la mongeta, li ha crescut l'arrel. Li ha crescut més la planta.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Σήμερα θα φυτέψουμε ένα φασόλι.

Τι χρειαζόμαστε;

- χώμα από τον κήπο
- φασόλι
- γυάλινο δοχείο
- νερό

Πώς το κάναμε;

Πρώτα βάλαμε το χώμα / κι ύστερα βάλαμε τα φασόλια κι ύστερα βάλαμε το νερό.

Σήμερα θα παρατηρήσουμε το φασόλι.

Τι έγινε;

Το φυτό μεγάλωσε και η ρίζα μεγάλωσε. Το φυτό έχει πράσινο χρώμα και η ρίζα άσπρο.

Θα παρατηρήσουμε το φασόλι.

Τι έγινε;

Το φασόλι ξεράθηκε, μεγάλωσε η ρίζα του. Το φυτό μεγάλωσε περισσότερο.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

5, 6 και 7 ετών.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Κατά την εξελικτική πορεία ενός σχεδίου εργασίας μπορεί να χρειαστεί η καταγραφή μιας βιογραφίας που θα έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον των παιδιών (εφευρέτες, καλλιτέχνες...). Η βιογραφία μπορεί να αποδειχτεί χρήσιμο βοήθημα σε περιπτώσεις όπου το σχολείο επισκέπτεται κάποιον (συγγραφέα, σχεδιαστή...).

Επιπλέον, μπορεί να έχει νόημα όταν τα παιδιά παίρνουν συνεντεύξεις από κάποια δημοφιλή πρόσωπα, για να καταγράψουν, π.χ., τις αλλαγές στον τρόπο ζωής των παππούδων, των μεγαλύτερων, κλπ.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- Αναλύονται και σχολιάζονται διάφορα είδη βιογραφιών: ενός συγγραφέα που η βιογραφία του βρίσκεται στο οπισθόφυλλο ενός βιβλίου, μιας βιογραφίας που αποτελεί εισαγωγή σε μια συνέντευξη, ενός βιβλίου που πραγματεύεται τη βιογραφία κάποιου...
- Εντοπίζονται πληροφορίες για το πρόσωπο: από συνεντεύξεις, περιοδικά, βιβλία, εγκυκλοπαίδειες...
- Αποσαφηνίζονται και υπενθυμίζονται τα κειμενικά χαρακτηριστικά της βιογραφίας που πρόκειται να γράφει. Γίνεται επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου.
- Το κείμενο γράφεται, διορθώνεται, καθαρογράφεται...

ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Κειμενικά χαρακτηριστικά της βιογραφίας.
- Διαδικασίες ανάγνωσης: λήψη και χειρισμός γραπτών πληροφοριών.
- Διαδικασίες συνέντευξης.
- Διαδικασίες γραφής.

ΥΛΙΚΟ

Βιβλία, περιοδικά, κλπ. που μπορούν να τα συμβουλευτούν οι μαθητές.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Το σχολείο πρέπει να χρησιμοποιεί τα βιογραφικά κείμενα, δίνοντας έμφαση στο πρότυπο των προσώπων και στο σεβασμό της διαφορετικότητας των βιωμάτων. Από την άλλη, τα κείμενα αυτά αποτελούν μια εξαιρετική εισαγωγή στην —με πνευματικό περιεχόμενο— παρουσίαση της παρόδου του χρόνου.

ANGEL DABAN

Es un cantant molt famós
i canta cançons infantils.
i fa jocs per nens
Ell també i canta
unes cançons
Es a quest de que enamoren
la fotografia

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΜΙΑΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ
Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

ÀNGEL DABAN. És un cantant molt famós i canta cançons infantils.

Ell també canta unes cançons que enamoren. És aquest de la fotografia.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ANXEL ΔΑΜΠΙΑΝ. Είναι ένας διάσημος τραγουδιστής που τραγουδάει παιδικά τραγούδια.

Τραγουδάει επίσης και μερικά τραγούδια για την αγάπη. Είναι αυτός στη φωτογραφία.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Παρατηρούνται βραχείας διάρκειας φυσικά φαινόμενα και διαδικασίες, που σχετίζονται με τα θέματα μελέτης.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Αναλύονται επισκοπήσεις πειραμάτων για να λειτουργήσουν ως υποδείγματα. • Διατυπώνεται η ερώτηση που δίνει την αφορμή για το πείραμα (τι θα συμβεί αν...;). Η ομάδα των μαθητών διατυπώνει επίσης διάφορες υποθέσεις που βασίζονται σε προηγούμενες γνώσεις. • Σχολιάζεται το σχετικό δελτίο που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί. Σχολιάζονται τα αναγκαία υλικά και οι πράξεις που πρέπει να γίνουν, περιγράφονται τα αποτελέσματα και εξηγούνται. • Πραγματοποιείται το πείραμα. • Η επισκόπηση γράφεται, επανεξετάζεται, διορθώνεται και εκδίδεται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Ειδικό λεξιλόγιο, σεβασμός των όσων έχουν καταγραφεί στο δελτίο, συνοχή της εξήγησης. • Κείμενικά χαρακτηριστικά ενός δελτίου καταγραφής πειραμάτων. • Διαδικασίες γραφής.
ΥΛΙΚΟ	Δελτία κατάλληλα για επισκοπήσεις πειραμάτων.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η δραστηριότητα αυτή είναι προτιμότερο να πραγματοποιείται με μικρές ομάδες ή ζευγάρια. Η δραστηριότητα διευκολύνεται από την συμπερίληψη σχεδίων και διαγραμμάτων που αναφέρονται στα διαδοχικά στάδια του πειράματος.

Fes el teu laboratori

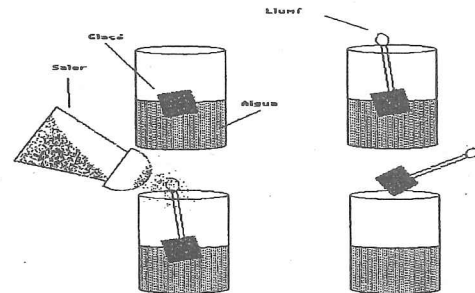
ecològica

EXPERIMENTS CASOLANS

COM TREURIEM UN GLAÇÓ DE DINS L'AIGUA AMB UN LLUMÍ?

Material: sal, got, gel, aigua, llumí.
 Manera de fer-ho:
 1-Posem aigua al got.
 2-Posem el gel a l'aigua.
 3-Posem el llumí sobre el gel.

4-Tirem la sal sobre el gel.
 5-El llumí s'enganxa al gel i ja podem treure el glaçó.
 Què hem après?
 Que la sal desfà el gel.
 Alumn@s de primer.

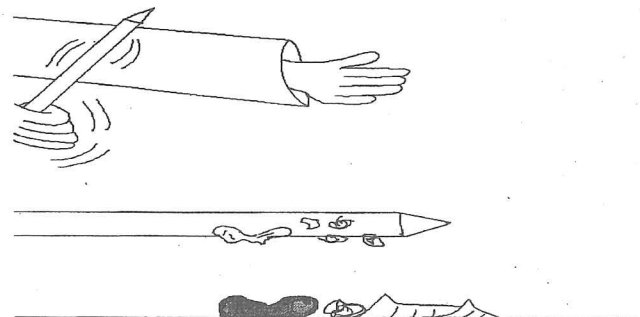

COM HO FARIEM PERQUÈ UN BOLÍGRAF ENGANCHÉS PAPERETS?

Material:
 -Bolígraf
 -Objecte de llana (bufanda, jersey, guants...)
 -Trossets d'un tovalló de paper.

Manera de fer-ho:
 Freguem el bolígraf a la llana i, sense que el boli toqui la taula, els papers s'hi enganxaran.

Què hem après?
 -El boli agafa corrent de la llana.
 -El boli actua com un imant.
 Alumn@s de primer.

Δραστηριότητα: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΔΥΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Επίπεδο: 6 ετών

Μετάφραση: ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ. ΠΩΣ ΘΑ ΕΒΓΑΖΕΣ ΕΝΑ ΠΑΓΑΚΙ ΜΕ ΕΝΑ ΣΠΙΡΤΟ; Υλικά: αλάτι, ποτήρι, παγάκι, νερό, σπέρτο. Τρόπος για να γίνει το πείραμα: 1. Βάζουμε νερό στο ποτήρι. 2. Βάζουμε το παγάκι στο νερό. 3. Βάζουμε το σπέρτο πάνω στο παγάκι. 4. Ρίχνουμε το αλάτι πάνω στο παγάκι. 5. Το σπέρτο κολλάει στο παγάκι και μπορούμε πια να το βγάλουμε. Τι μάθαμε; Ότι το αλάτι διαλύει τον πάγο. ΤΙ ΘΑ ΕΚΑΝΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΚΟΛΛΗΣΟΥΝ ΧΑΡΤΑΚΙΑ Σ' ΕΝΑ ΜΟΛΥΒΙ; Υλικά: μολύβι, μάλλινο αντικείμενο (κασκόλ, πουλόβερ, γάντια...), κομματάκια χαρτοπετσέτας. Τρόπος για να γίνει: τρίβουμε το μολύβι στο μάλλινο και, χωρίς το μολύβι να αγγίξει το τραπέζι, τα χαρτάκια θα κολλήσουν πάνω του. Τι μάθαμε; Το μολύβι ηλεκτρίζεται από το μαλλί. Το μολύβι λειτουργεί σαν μαγνήτης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΝΤΟΣΙΕ

Θεωρούμε το ΝΤΟΣΙΕ ως μια συγκέντρωση εγγράφων που πραγματοποιήθηκαν, ή μελετήθηκαν, από τους μαθητές στα πλαίσια ενός σχεδίου εργασίας ή ενός θέματος μελέτης. Το ντοσιέ περιλαμβάνει, συνήθως, έγγραφα όπως ορισμούς, επισκοπήσεις, εικονογραφήσεις, περιλήψεις, δελτία εργασίας, κείμενα απαριθμητικά, ενημερωτικά, παρουσίασης, με οδηγίες χρήσης ή/και λογοτεχνικά.

Η επεξεργασία ενός ντοσιέ απαιτεί νέες, πρόσθετες εργασίες: επεξεργασία του εξώφυλλου, δείκτες, δέσιμο, επικεφαλίδες...

0. ΕΠΙΛΟΓΗ των κατάλληλων επικοινωνιακών καταστάσεων που αιτιολογούν την πραγματοποίηση ντοσιέ.

1. ΑΠΟΦΑΣΗ για τις προϋποθέσεις της δραστηριότητας: οργάνωση και κριτήρια ταξινόμησης των υλικών, επεξεργασία δεικτών, τίτλων ή υπότιτλων, σελιδοποίηση, δέσιμο, κλπ.

2. ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν και οι οποίες πρόκειται να ενσωματωθούν στο ντοσιέ. Ελέγχονται τα αντίστοιχα περιεχόμενα, ώστε να ανασυντεθεί νοερά το σύνολο των εργασιών που έχουν γίνει στα πλαίσια του θέματος που δουλεύτηκε.

3. ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ των συγκεκριμένων οδηγιών που πρέπει να ακολουθηθούν για την επεξεργασία των δραστηριοτήτων.

4. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ των ΠΡΟΧΕΙΡΩΝ κειμένων, ατομικά ή ομαδικά.

5. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ των πρόχειρων:

Σε σχέση με τα συμφωνημένα κριτήρια

Σε σχέση με τις ορθογραφικές και μορφολογικές πλευρές

6. ΚΑΘΑΡΟΓΡΑΦΗ του κειμένου και τελική, οριστική πραγματοποίηση των εργασιών.

7. ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ, έκδοση και δέσιμο.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΝΤΟΣΙΕ

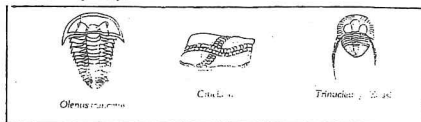
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η επεξεργασία προσχεδίων εργασίας είναι θεμελιώδης, ώστε να οργανώνονται οι ιδέες των μαθητών, να κατευθύνεται σωστά η αναζήτηση πληροφοριών εκ μέρους τους και για να αποκτά σφαιρικό νόημα κάθε ένα από τα συστατικά μέρη μιας μελέτης, σχεδίου εργασίας, ντοσιέ, ανάγνωσης κειμένων, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Ενεργοποιούνται και ανταλλάσσονται οι σχετικές, προηγούμενες γνώσεις των μαθητών. - Ενθαρρύνεται η διατύπωση ερωτήσεων από όλη την τάξη. Οι ερωτήσεις σημειώνονται στον πίνακα, για να τις θυμούνται, και, εφόσον χρειάζεται, συμπληρώνονται από τον εκπαιδευτικό. - Οι ερωτήσεις ταξινομούνται και ομαδοποιούνται κατά θεματικές ενότητες, με βάση τις προτάσεις των μαθητών. - Οι θεματικές ενότητες ταξινομούνται, μπαίνουν σε σειρά, και οργανώνεται το προσχέδιο (τμήματα, υπο-τμήματα, κλπ.). - Το προσχέδιο γράφεται στο τετράδιο εργασίας του μαθητή.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Οργάνωση των προηγούμενων γνώσεων. Διατύπωση υποθέσεων και ερωτήσεων. - Ταξινόμηση των θεμάτων κατά ιεραρχημένες κατηγορίες. - Σύνθεση και δομή των προσχεδίων στα κείμενα παρουσίασης. - Διαδικασίες γραφής.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Αφού διατυπωθούν οι ερωτήσεις, μικρές ομάδες μαθητών μπορούν να διατυπώσουν προτάσεις για την ταξινόμηση, την θέση σε σειρά και το προσχέδιο (σκελετό) της εργασίας. Έτσι, η συλλογική συζήτηση, καθώς και η αντιπαραβολή των διάφορων προσχεδίων, θα προκαλέσει τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή και θα ευνοήσει την ευρεία εμπλοκή των μαθητών στην εργασία.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΝΤΟΣΙΕ

ΠΛΗΡΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΝΤΟΣΙΕ ΜΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Όταν ολοκληρώνεται μια θεματική μονάδα, ένα σχέδιο εργασίας, κλπ., χρειάζεται ανακεφαλαίωση και οργάνωση όλων των πληροφοριών και των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν. Δεν πρόκειται για “αποθήκευση” πληροφοριών αλλά για συνολική οργάνωσή τους.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Ομαδοποιούνται οι καταγραφές που έχουν γίνει και οι οποίες αφορούν τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν σχετικά με το εκάστοτε θέμα. - Υπενθυμίζεται το προσχέδιο που εκπονήθηκε στην αρχή της εργασίας. - Οι καταγραφές ταξινομούνται, χωριστά, στα διάφορα τμήματα του προσχεδίου. Επανεξετάζεται και διορθώνεται η θεματική ταξινόμηση των όσων καταγράφηκαν. - Ακολουθεί συλλογική συζήτηση και εδραιώνονται τα, καταρχήν, γενικά σημεία κοινής αποδοχής. Εντοπίζονται οι αμφιβολίες. Επανεξετάζεται το προσχέδιο, ώστε να προσαρμοστεί στη δουλειά που όντως πραγματοποιήθηκε (διεύρυνση, απαλειφή τμημάτων, ανάπτυξη υπο-τμημάτων...). - Γράφεται συλλογικά ο τελικός πίνακας περιεχομένων του ντοσιέ. - Γίνεται η τελική ταξινόμηση και αρχειοθέτηση του ντοσιέ. - Συμπληρώνεται το εξώφυλλο, το δέσιμό του, κλπ.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Κειμενικά χαρακτηριστικά του ντοσιέ. - Ταξινόμηση και θέση σε σειρά των γραπτών κειμένων. - Επεξεργασία λεπτομερών πινάκων περιεχομένων. - Ταξινόμηση, αρχειοθέτηση και έκδοση (εξώφυλλο, κλπ.) του ντοσιέ.
ΥΛΙΚΟ	Το σύνολο των πραγματοποιημένων εργασιών. Αναγκαία υλικά για το εξώφυλλο και το δέσιμο.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Πρέπει να επιμείνουμε στο γεγονός ότι η επεξεργασία του ντοσιέ δε συνιστά χειρωνακτική εργασία αλλά γνωστικό έργο ανακεφαλαίωσης και σύνθεσης του θέματος.

ELS ANIMALS QUE VIVEN A LA TERRA FA MOLTS I MOLTS D'ANYS

Fa molts d'anys (5.000 milions) el primer que es va formar va ser el sol. Després es van formar els altres planetes i la Terra. A la Terra hi havia molts de rocs i tot eren pedres i desert. No hi havia herba i animals ni persones. En el mar vivien uns animals molt petits.

COM ERAN ELS HOMES FA MOLTS D'ANYS

Fa 30 milions d'anys els humans que eren una espècie de mones es van separar. Uns van ser mones i els altres es van anar transformant de mica en mica amb homes. El primer animal que se sembla al home es diu: AUSTRALOPITHECUS

Les coses que tenien diferents els homes i els mones eren:
1- La manera de caminar. Els homes caminaven drets i els mones ajupits recolzant-se amb els punys dels dits de les mans.
2- Els homes tenien el cervell més gros.
3- Els mones tenien la mandíbula més grossa.
4- Tenien la forma dels braços i cames diferents.
5- Els mones no podien ajuntar el dit petit de la mà amb el gros.

Δραστηριότητα: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΝΟΣ ΝΤΟΣΙΕ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΖΩΗ

Επίπεδο: 6 ετών

Μετάφραση: ΤΑ ΖΩΑ ΠΟΥ ΖΟΥΣΑΝ ΣΤΗ ΓΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΑ ΧΡΟΝΙΑ. Πριν από πολλά χρόνια (5 δισεκατομμύρια) το πρώτο που σχηματίστηκε ήταν ο ήλιος. Έπειτα σχηματίστηκε η Γη και οι άλλοι πλανήτες. Στη Γη υπήρχαν πολλά ηφαίστεια και είχε μόνο πέτρες και ερήμους. Δεν υπήρχε χορτάρι και ακόμα δε ζούσαν ούτε ζώα ούτε άνθρωποι. Στη θάλασσα ζούσαν μερικά πολύ μικρά ζώα. ΠΩΣ ΉΤΑΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΟΛΛΑ ΧΡΟΝΙΑ. Πριν από 30 εκατομμύρια χρόνια, οι σίμιοι, που ήταν ένα είδος πιθήκων, χωρίστηκαν. Μερικοί έγιναν πίθηκοι και οι άλλοι άρχισαν να μεταμορφώνονται, σιγά-σιγά, σε ανθρώπους. Το πρώτο ζώο που μοιάζει στον άνθρωπο λέγεται: αυστραλοπίθηκος. Τα πράγματα που ήταν διαφορετικά στους ανθρώπους και στους πίθηκους ήταν: 1. Ο τρόπος βαδίσματος, οι άνθρωποι βάδιζαν όρθιοι και οι πίθηκοι σκυφτοί και στηρίζονταν στους κόμπους των δαχτύλων των χεριών. 2. Οι άνθρωποι είχαν μεγαλύτερο εγκέφαλο. 3. Οι πίθηκοι είχαν μεγαλύτερο σαγόνη. 4. Το σχήμα των χεριών και των ποδιών ήταν διαφορετικό. 5. Οι πίθηκοι δεν μπορούσαν να ενώσουν το μικρό δάχτυλο του χεριού με τον αντίχειρα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

Οι στρατηγικές κατανόησης των κειμένων παρουσίασης είναι τόσο πολύπλοκες που θα μπορούσαν να γεμίσουν ατέλειωτους τόμους. Φυσικά, αυτό το βιβλίο δε σκοπεύει να μας δυσκολέψει τη ζωή, αλλά να τη διευκολύνει. Είμαστε βέβαιοι, γιατί το έχουμε δοκιμάσει στις τάξεις, ότι τα παιδιά ηλικίας μεταξύ 3 και 8 ετών είναι σε θέση να προσεγγίσουν την κατανόηση κειμένων παρουσίασης που αντιστοιχούν στο επίπεδό τους. Και, κάτι ακόμα πιο εμφανές, μπορούν να μάθουν να διαβάζουν και να κατανοούν κείμενα παρουσίασης, χρησιμοποιώντας τις θεμελιώδεις στρατηγικές που προσιδιάζουν σε αυτό τον τύπο κειμένου.

Οι εργασίες που είναι αναγκαίες για να εγγυηθούν την καλή κατανόηση ενός κειμένου παρουσίασης —εργασίες που διαφέρουν από αυτές που ισχύουν για τους άλλους τύπους κειμένων— είναι, βασικά, οι ακόλουθες πέντε:

1. Ο ορισμός του τεχνικού λεξιλογίου.
2. Η σωστή αναγνώριση του θέματος.
3. Η αναγνώριση της/των κεντρικής/ών ιδέας/ιδεών.
4. Η αναγνώριση της καλής περίληψης του κειμένου.
5. Η επεξεργασία μιας καλής περίληψης.

1. Ο ορισμός του τεχνικού λεξιλογίου

Ένα κείμενο παρουσίασης χαρακτηρίζεται από τη χρήση ενός τεχνικού και επιστημονικού λεξιλογίου, ακριβούς και αυστηρού... Η χρήση λεξικού, ακόμα κι όταν πρόκειται για παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας, δε διασφαλίζει την κατανόηση του κειμένου και, επομένως, χρειάζεται να δίνονται ορισμοί απλοί και προσπελάσιμοι από το παιδί. Έχουμε ήδη αναφερθεί στο θέμα αυτό.

2. Η σωστή αναγνώριση του θέματος

Το θέμα του κειμένου αντιστοιχεί στην ερώτηση "Για ποιο πράγμα πρόκειται;". Πολύ συχνά, στην περίπτωση των κειμένων παρουσίασης, το θέμα δηλώνεται στον τίτλο για παράδειγμα, "Η διατροφή των πιγκουίνων". Η σημασία του τίτλου ως δείκτης του κειμένου υπάρχει, επίσης, σε ορισμένα ενημερωτικά κείμενα (ειδήσεις) και στα κείμενα με οδηγίες χρήσης, σε αντίθεση με τα λογοτεχνικά κείμενα, όπου ο τίτλος δύσκολα υπαινίσσεται το περιεχόμενό τους (Η Οδύσσεια, Εκατό χρόνια μοναξιάς, Κοκκινόσκουφίτσα...)

Γι' αυτό, είναι σημαντικό να διαβάζεται και να σχολιάζεται ο τίτλος (κάτι που δε συνηθίζεται ακόμα κι όταν πρόκειται για μεγαλύτερους μαθητές) και, με βάση τον τίτλο, να προβλέπεται το περιεχόμενο του κειμένου. Κι όχι μόνο ο τίτλος: οι υπότιτλοι, οι λέξεις με πλάγιους ή έντονους χαρακτήρες, οι υπογραμμισμένες ή οι γραμμένες με κεφαλαία, οι λέξεις που βρίσκονται σε πλαίσια, καθώς και άλλα τυπογραφικά χαρακτηριστικά, είναι θεμελιώδη για την κατανόηση ενός κειμένου.

3. Η αναγνώριση της/των κεντρικής/ών ιδέας/ιδεών

Η κεντρική ιδέα ενός κειμένου ή μιας παραγράφου είναι η απάντηση στην ερώτηση “Ποιο είναι το σημαντικότερο που λέγεται για (αυτό) το θέμα;”.

Η δυσκολία έγκειται στο ότι οι μαθητές μας έχουν διαφορετικές ιδέες και αντιλήψεις από εμάς σε σχέση με το ποιο είναι το σημαντικότερο...

Για παράδειγμα, σημαντικότερο μπορεί να είναι αυτό που τους τραβάει περισσότερο την προσοχή: τα παραδείγματα και τα ανέκδοτα, τα οποία αποτυπώνονται ευκολότερα στη μνήμη τους.

Άλλοι μαθητές θεωρούν ότι το πιο σημαντικό είναι πάντα η πρώτη φράση της παραγράφου. Η αλήθεια είναι ότι, πολύ συχνά, αυτό συμβαίνει —γεγονός που διευκολύνει πολύ την κατανόηση του κειμένου— αλλά όχι πάντα.

Άλλοι είναι πεπεισμένοι ότι, αν εμφανίζεται κάποιος αριθμός στο κείμενο, είναι βέβαιο ότι πρόκειται για σπουδαίο στοιχείο (η δύναμη των μαθηματικών!).

Οφείλουμε να τους διδάξουμε να ξεχωρίζουν ό,τι είναι σημαντικό. Ο καλύτερος τρόπος που βρήκαμε είναι να συνηθίσουν οι μαθητές να διατυπώνουν ερωτήσεις πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την ανάγνωση. Θα το δούμε παρακάτω...

4. Η αναγνώριση της καλής περίληψης του κειμένου

Πάνω-κάτω, καλή περίληψη είναι η συλλογή των κεντρικών ιδεών κάθε παραγράφου. Στην πραγματικότητα, στη δυσκολία αναγνώρισης της κεντρικής ιδέας προστίθεται και η δυσκολία του κατάλληλου συσχετισμού, σύνδεσης και διευθέτησής τους. Γι’ αυτό και είναι τόσο δύσκολο να γίνει μια καλή περίληψη.

Βέβαια, οι μαθητές είναι πολύ ευκολότερο να διακρίνουν μια καλή περίληψη από μια κακή.

Γι’ αυτό, ειδικά στα αρχικά επίπεδα, προτείνουμε να προσφέρονται στους μαθητές —εν είδει συνηθισμένης σχολικής εργασίας— πολλά και καλά παραδείγματα περιλήψεων, τις οποίες θα έχει επεξεργαστεί ο εκπαιδευτικός με βάση το συλλογικό σχολιασμό του κειμένου. Και, επίσης, ο εκπαιδευτικός να τους προτρέπει να διακρίνουν ποια είναι η καλύτερη περίληψη, ανάμεσα από δύο ή περισσότερες. Πολύ ευκολότερο, πολύ διδακτικότερο...

5. Η επεξεργασία μιας (καλής) περίληψης

Αν και είναι δυσκολότερο, τα παιδιά μπορούν να διεκπεραιώσουν σωστά αυτή την εργασία, αρκεί να διαθέτουν τα κατάλληλα για το επίπεδό τους κείμενα, να τα έχουν δουλέψει προηγουμένως στην τάξη, να έχουν δει καλές περιλήψεις, πώς τις κάνει ο εκπαιδευτικός, κλπ.

Μια καλή βοήθεια: διατύπωση ερωτήσεων, επεξεργασία κατευθυντήριων γραμμών για την ανάγνωση

Για να βρει κανείς κάτι, πρέπει να ξέρει τι ψάχνει...

Όταν οι μαθητές βρίσκονται μπροστά σε ένα κείμενο παρουσίασης, πρέπει να ξέρουν με σαφήνεια τι πρέπει να μάθουν, να επαληθεύσουν ή να γνωρίσουν. Αυτό σημαίνει ότι η επιλογή του κειμένου πρέπει να (τους) είναι σαφής: γιατί διαβάζουμε αυτό το κείμενο και όχι κάποιο άλλο; Σε τι αναφέρεται; Τι σχέση έχει με το κείμενο που κάναμε πριν;

Πρέπει, επίσης, να είναι σαφές το τι αναζητούν. Τι θέλουμε να μάθουμε γι’ αυτό το θέμα; Αυτός ακριβώς είναι ο στόχος των δραστηριοτήτων που προετοιμάζουν την ανάγνωση: να ενεργοποιούν τις προηγούμενες γνώσεις (τι γνωρίζουμε γι’ αυτό το θέμα;), να δίνουν αφορμή για διατύπωση ερωτήσεων που έχει ενδιαφέρον να αποσαφηνιστούν (τι τρώνε οι πιγκουίνοι; πώς το βρίσκουν; πώς το μασούν;...). Οι ερωτήσεις αυτές πρέπει να διατυπώνονται πριν την ανάγνωση και με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού. Και οι μαθητές πρέπει να τις έχουν μπροστά τους καθ’ όλη τη διάρκεια της ανάγνωσης: να τις βλέπουν γραμμένες στον πίνακα, να τους τις υπενθυμίζει συχνά ο εκπαιδευτικός...

Ενώσω διαβάζουν, οι μαθητές πρέπει να επιβεβαιώνουν το νόημα των ερωτήσεων (λέει εδώ τι τρώνε οι πιγκουίνοι;) ή να διατυπώνουν νέες, συμπληρωματικές.

Όταν τελειώνει η ανάγνωση, οι απαντήσεις σε αυτές τις ερωτήσεις συνιστούν τον τρόπο αναγνώρισης των βασικών ιδεών, επεξεργασίας της περίληψης και καλής κατανόησης του κειμένου.

Ενδέχεται το κείμενο να κάνει λόγο για πολύ περισσότερα πράγματα, που δε συμπεριλαμβάνονται στις αρχικές ερωτήσεις. Αυτές οι πρόσθετες πληροφορίες, τις περισσότερες φορές, δεν είναι ούτε αναγκαίες ούτε σχετικές με τους στόχους της ανάγνωσης: μπορεί, λοιπόν, κανείς να τις παραβλέψει χωρίς ιδιαίτερο πρόβλημα; Ίσως όχι. Ίσως χρειάζεται να γίνουν νέες ερωτήσεις και νέες αναγνώσεις του ίδιου κειμένου.

Έτσι μαθαίνει κανείς να μαθαίνει διαβάζοντας.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΑΝΑΓΝΩΣΗ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΕΝΩΝ ΣΕ ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Ένα κείμενο παρουσίασης, σχετικό με το θέμα που έχει δουλευτεί στην τάξη, μπορεί να βοηθήσει τη σύνθεση και την οργάνωση των συσσωρευμένων πληροφοριών. Η παρουσία κενών, σε λέξεις που να έχουν νόημα, θα βοηθήσει τους μαθητές να θυμηθούν και να προσδιορίσουν τους όρους που έχουν δουλευτεί.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Επιλέγεται ένα κείμενο το οποίο να συγκεντρώνει τις βασικές έννοιες που έχουν δουλευτεί σε σχέση με το θέμα που εξετάστηκε. Μπορεί να πρόκειται για ένα κείμενο δημοσιευμένο σε βιβλίο ή περιοδικό. Παρ' όλα αυτά, είναι καλύτερα το κείμενο να το έχει επεξεργαστεί είτε ο εκπαιδευτικός είτε, συλλογικά, οι ίδιοι οι μαθητές. - Ο εκπαιδευτικός εκδίδει το κείμενο, αφήνοντας κενές ορισμένες από τις πιο σημαντικές και με νόημα λέξεις ή ορισμούς. - Κάθε μαθητής θα συμπληρώσει τα κενά όπως νομίζει. - Στη συνέχεια, θα συζητηθεί συλλογικά η ακρίβεια των απαντήσεων και θα αποτιμηθούν τα επιχειρήματα υπέρ ή κατά, για την κάθε απάντηση.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Οι θεμελιώδεις έννοιες του θέματος που δουλεύτηκε. - Διαδικασίες ενεργούς ανάγνωσης στα κείμενα παρουσίασης: πρόβλεψη περιεχομένου, διατύπωση υποθέσεων, χρήση ειδικού λεξιλογίου, κλπ.
ΥΛΙΚΟ	Κείμενο σύνθεσης, με παραλείψεις τις οποίες έχει επιλέξει ο εκπαιδευτικός.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Ένας τρόπος για να διευκολυνθεί η δραστηριότητα, σε περίπτωση που το κείμενο αποδεικνύεται πολυσύνθετο για τους μαθητές, είναι να συνοδευτεί από μια λίστα με ανακατεμένους τους όρους που πρέπει να χρησιμοποιηθούν. Άλλες παραλλαγές μπορούν να εστιαστούν σε συγκεκριμένες πλευρές: χρήση χρονικών επιρρημάτων (καταρχήν, πρώτα, ύστερα, έπειτα...), ορισμών, τίτλων...

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΑΝΑΓΝΩΣΗ

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΙΤΛΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΤΙΤΛΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Στην περίπτωση των κειμένων παρουσίασης, οι τίτλοι, οι υπότιτλοι, τα τμήματα, κλπ., έχουν μεγάλη σημασία και οι μαθητές πρέπει να διδαχθούν πώς να τους αντιμετωπίζουν, για να κατευθύνουν σωστά την ανάγνωσή τους.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Το θέμα του κειμένου αναγνωρίζεται με βάση την ανάγνωση του τίτλου (Τι πραγματεύεται το κείμενο;) - Αναγνωρίζεται, όπου υπάρχει ανάγκη, η κεντρική ιδέα που εκφράζεται στον τίτλο (Τι λέγεται για το κείμενο;). Ακολουθεί συζήτηση, πρόβλεψη του περιεχομένου και διατύπωση ερωτήσεων. - Διαβάζονται οι τίτλοι των τμημάτων, για να χρησιμεύσουν ως κατευθυντήριες γραμμές σε σχέση με το κείμενο. Γίνεται επεξεργασία ενός "πίνακα περιεχομένων", σχολιασμός και συζήτηση. - Ακολουθεί ανάγνωση του κειμένου, με στόχο να διαπιστωθεί σε ποιο βαθμό το κείμενο είναι προσαρμοσμένο στον τίτλο και τους υπότιτλους. - Διατυπώνονται εναλλακτικές προτάσεις για τον τίτλο, ως περίπτωση της κεντρικής ιδέας.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	Διαδικασίες ανάγνωσης σε κείμενα παρουσίασης.
ΥΛΙΚΟ	Κείμενο με τίτλο που να έχει νόημα και δομή η οποία να συνίσταται σε τμήματα με υπότιτλους.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Μια παραλλαγή της δραστηριότητας είναι η χρήση απλών, ατιτλοφόρων κειμένων, με αφετηρία τα οποία συζητείται συλλογικά και αναζητείται ένας κατάλληλος τίτλος και πραγματοποιείται κατάτμηση του κειμένου, με προσθήκη υπότιτλων.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΑΝΑΓΝΩΣΗ

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΙΔΕΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Πρόκειται για τον εντοπισμό πληροφοριών και απαντήσεων σε ερωτήσεις που έχουν διατυπωθεί εκ των προτέρων και σε σχέση με ένα θέμα εργασίας.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Με βάση το προσχέδιο της εργασίας και την ενεργοποίηση των προηγούμενων γνώσεων, θα εντοπιστούν οι συγκεκριμένες ερωτήσεις, που η απάντησή τους αναζητείται στο κείμενο. - Γίνεται μια πρώτη ανάγνωση του κειμένου, κατά την οποία η προσοχή εστιάζεται στις ερωτήσεις που έχουν διατυπωθεί προηγουμένως. Αυτές θα είναι οι κεντρικές ιδέες κατά την άποψή μας. - Μια δεύτερη ανάγνωση μπορεί να δώσει αφορμή για τη διατύπωση νέων ερωτήσεων, που θα βοηθήσουν τον εντοπισμό και άλλων σημαντικών ιδεών του κειμένου.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	Διαδικασίες ανάγνωσης στα κείμενα παρουσίασης: αναγνώριση και εντοπισμός της/των κεντρικής/ών ιδέας/ιδεών.
ΥΛΙΚΟ	Κείμενο που έχει επιλεγεί γι' αυτή τη δραστηριότητα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Είναι καλό ο εκπαιδευτικός να αναγνωρίζει και να συζητά για τις αντιλήψεις και τις ιδέες των παιδιών σχετικά με το τι είναι σημαντικό σε ένα κείμενο· να συζητά την τάση να διακρίνουν τα παραδείγματα και τα ανέκδοτα, να αναγνωρίζουν τους αριθμούς ως σημαντικούς, να εκλαμβάνουν ως κεντρική ιδέα την πρώτη φράση της παραγράφου, κλπ.

ELS GRANS GLAÇOS

Als pols de la Terra les temperatures són molt baixes. Tan baixes que l'aigua del mar se solidifica i es converteix en glaç.

Però, a vegades, grans blocs de glaç es desprenen i queden surant a l'aigua.

Els corrents marins els empenyen i, a poc a poc, es van desplaçant. Aquests blocs són els icebergs.

Alguns icebergs són enormes. Són formats per muntanyes de glaç, tot i que només se'n veu una petita part.

Els icebergs són molt perillosos per a la navegació.

Actualment els vaixells moderns porten un instrument, anomenat radar, que els permet detectar a molta distància la presència d'aquests blocs de glaç. Així no xoquen contra ells.

ELS GRANS GLAÇOS

1. Els grans glaços són els icebergs.
2. Als icebergs són als pols perquè i fa molta fred i l'aigua s'ha congelat..
3. els icebergs són muntanyes de gel del mar.
4. els icebergs són perillosos per els vaixells, perquè poden xocar.

ANNA JORDI
SEGON E G B

Δραστηριότητα: ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΙΔΕΩΝ
Επίπεδο: 7 ετών

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΤΑ ΠΑΓΟΒΟΥΝΑ. Οι θερμοκρασίες στους πόλους της Γης είναι πολύ χαμηλές. Τόσο χαμηλές που το νερό της θάλασσας στερεοποιείται και μετατρέπεται σε πάγο. / Μερικές φορές, όμως, μεγάλα κομμάτια πάγου ξεκολλούν και επιπλέουν στο νερό. / Τα θαλάσσια ρεύματα τα σπρώχνουν και, σιγά-σιγά, τα μετακινούν. Αυτά τα κομμάτια λέγονται παγόβουνα. / Μερικά παγόβουνα είναι τεράστια. Αποτελούνται από βουνά πάγου, παρότι φαίνεται μόνο ένα μικρό μέρος τους. / Τα παγόβουνα είναι πολύ επικίνδυνα για τη ναυσιπλοΐα. / Στις μέρες μας, τα πλοία διαθέτουν ένα όργανο που λέγεται ραντάρ και που τους επιτρέπει να ανιχνεύουν από μεγάλη απόσταση την παρουσία αυτών των κομματιών πάγου. Έτσι, τα πλοία δε συγκρούονται μεταξύ τους.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

1. Οι μεγάλοι πάγοι λέγονται παγόβουνα. 2. Τα παγόβουνα βρίσκονται στους πόλους, γιατί εκεί κάνει πολύ κρύο και το νερό παγώνει. 3. Τα παγόβουνα είναι βουνά από πάγο της θάλασσας. 4. Τα παγόβουνα είναι επικίνδυνα για τα πλοία, επειδή μπορεί να συγκρουστούν. Άννα και Ζόρντι.
ΣΧΟΛΙΟ: Στην τάξη, πρώτα μίλησαν για το θέμα. Οι μαθητές είχαν ένα σωρό ιδέες και γνώσεις για τους πόλους, αλλά γνώριζαν ελάχιστα για τα παγόβουνα, παρότι ήξεραν τη λέξη και είχαν δει φωτογραφίες. Πρώτα, έγινε επεξεργασία ενός προσχεδίου ανάγνωσης με τις ερωτήσεις: 1. Τι είναι οι μεγάλοι πάγοι; 2. Πού βρίσκονται και γιατί; 3. Πώς είναι; Με βάση αυτές τις ερωτήσεις, το ζευγάρι των μαθητών έγραψε τις κεντρικές ιδέες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, χρησιμοποίησαν τη γραφομηχανή της τάξης.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΑΝΑΓΝΩΣΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ ΜΙΑΣ ΕΚΔΡΟΜΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Μπορεί να χρησιμεύσει ως υπόδειγμα προτού να γραφεί η επισκόπηση ή για να αποφηνιστεί ένα πρόβλημα που τίθεται κατά τη μελέτη του θέματος.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Προετοιμασία της ανάγνωσης: τι θέμα πραγματεύεται το κείμενο που θα διαβαστεί, τι νόημα έχει να γίνει η ανάγνωση, ποιος είναι ο στόχος της, ποιες πλευρές πρέπει να επιλεγούν, κλπ. • Ο εκπαιδευτικός, ή ένας μαθητής, κάνουν μια πρώτη ανάγνωση του κειμένου, ώστε να γίνει γνωστό σε όλους το νόημα και η δομή της επισκόπησης. • Οι μαθητές, ο καθένας για λογαριασμό του, ξαναδιαβάζουν το κείμενο, υπογραμμίζοντας τα ονόματα που θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν στο δρομολόγιο. • Ο εκπαιδευτικός καθιστά σαφείς τις οδηγίες για το πώς πρέπει να γίνει το σχεδιάγραμμα του δρομολογίου (κάθετο ή κυκλικό· πάνω σε χάρτη· χρησιμοποιώντας βελάκια που να δείχνουν την κατεύθυνση, κλπ.). • Πραγματοποιείται το σχεδιάγραμμα με βάση τις λέξεις που έχουν υπογραμμιστεί. Ακολουθεί επανεξέταση, συζήτηση και διόρθωση.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαδικασίες ανάγνωσης: σε ένα κείμενο, επιλέγονται οι πληροφορίες που είναι απολύτως απαραίτητες για τη δραστηριότητα. • Απαριθμητική γραφή δρομολογίων. Σύνδεση δρομολογίων με τη χρήση χαρτών.
ΥΛΙΚΟ	Όποτε υπάρχει ανάγκη, αναπαραγωγή χάρτη. Υποδείγματα δρομολογίων.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ / ΑΝΑΓΝΩΣΗ

ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΕΝΑ ΑΝΑΚΑΤΕΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Μπορεί να χρησιμεύσει ως άσκηση, ώστε οι μαθητές να αφομοιώσουν καλύτερα τη δομή ενός κειμένου που αναφέρεται σε διαδικασίες οι οποίες έχουν ήδη μελετηθεί στην τάξη —για παράδειγμα, στην εξέλιξη του μεταξοσκώληκα. Ή για να δείξουμε πώς γίνεται το δελτίο ενός πειράματος, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Εκτός από τον τίτλο, που δίνεται πλήρης, ο εκπαιδευτικός θα κατατμήσει το κείμενο σε πλήρεις και κατανοητές μονάδες (στα διάφορα στάδια) και θα τις ανακατέψει. • Πριν από τη δραστηριότητα, θα ενεργοποιηθούν οι γνώσεις που έχουν οι μαθητές για την εν λόγω διαδικασία, ώστε να θυμηθούν τα διαδοχικά στάδια. • Οι μαθητές θα διαβάσουν κάθε ένα από τα τμήματα του κειμένου και θα ανασυνθέσουν το κείμενο. • Θα ακολουθήσει επανεξέταση των αποτελεσμάτων, εντοπισμός των πιθανών λαθών και συλλογική συζήτηση.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Διαδικασίες ανάγνωσης που να έχει νόημα, σε επισκοπήσεις οι οποίες περιλαμβάνουν διαδικασίες και διαδοχικά στάδια.
ΥΛΙΚΟ	Κείμενο κατατμημένο σε μονάδες γραμμένες σε χαρτονάκια ή σε ειδικό φύλλο χαρτιού.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η ανάλυση και ερμηνεία λαθών αποκτά ιδιαίτερη σημασία, όταν πρόκειται να μάθουν οι μαθητές να αποτιμούν τους δείκτες των κειμένων, οι οποίοι κατευθύνουν τις αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν.

ESCARBAT DEL PA

Ous o

Els ous surten del escarbat gamella. Els ous son de color blanc.

Les larves tenen una pell, quan van creixen se surten una altra pell. Quan es mouen: Mengan pa i galletes. Color marró glauc i ratlles marrons, potes en marró i tenen 6 potes.

Pupar

Son de color blanques. No es mouen. No menja. I pupar es com ertex en escarbat.

Escarbat

son de color negre. Tenen potes. Mengan pa i pastanaga.

Δραστηριότητα: ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΣΚΑΡΑΒΑΙΟΥ ΤΟΥ ΨΩΜΙΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΕΝΑ (ΑΝΑΚΑΤΕΜΕΝΟ) ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΓΡΑΨΕΙ ΕΝΑΣ ΜΑΘΗΤΗΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

Επίπεδο: 7 ετών

Μετάφραση: ΣΚΑΡΑΒΑΙΟΣ ΤΟΥ ΨΩΜΙΟΥ. Αυγά: τα αυγά βγαίνουν από το θηλυκό σκαρβαίο. Τα αυγά έχουν άσπρο χρώμα. Νύμφες: οι νύμφες έχουν δέρμα, όταν μεγαλώνουν βγάζουν άλλο δέρμα. Όταν αλλάζουν (δέρμα). Τρώνε ψωμί κι αλεύρι. (Έχουν) χρώμα ανοιχτό καστανό με σκούρες καστανές ρίγες. Κινούνται και έχουν έξι πόδια. Κουκούλια: Έχουν άσπρο χρώμα. Δεν κινούνται. Δεν τρώνε και έπειτα μεταμορφώνονται σε σκαρβαίο. Σκαρβαίος: Έχουν μαύρο χρώμα. Έχει πόδια. Τρώνε ψωμί και καρότο.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

► **Πίνακες αξιολόγησης για τη δραστηριότητα:**
Προφορική συλλογική επεξεργασία της περιγραφής ενός πουλιού (που τη γράφει ο εκπαιδευτικός)

Στόχος του πίνακα είναι η καταγραφή, σε επίπεδο ομάδας, του βαθμού αναγνώρισης των ονομάτων πουλιών, με βάση τις εικόνες, το τι γνωρίζει ο κάθε μαθητής για τα φυσικά χαρακτηριστικά του πουλιού που περιγράφεται, την ταξινόμηση των χαρακτηριστικών ανά κατηγορία και τη στάση του κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας. Η δραστηριότητα πραγματοποιείται με μικρές ομάδες, γεγονός που διευκολύνει την καταγραφή.

► **Πίνακες αξιολόγησης για τη δραστηριότητα:**
Ατομική ανάγνωση ορισμών σχετικά με θέματα που έχουν μελετηθεί

Σε αυτό τον πίνακα, ο εκπαιδευτικός διαφοροποιεί τις προηγούμενες γνώσεις του μαθητή για το θέμα από το βαθμό κατανόησης του κειμένου που διαβάστηκε. Επίσης, προτείνεται να καταγραφεί η ποιότητα της εξήγησης και της επιχειρηματολογίας στις οποίες προβαίνει το παιδί με βάση τις δικές του ερμηνείες.

► **Πίνακες αξιολόγησης για τη δραστηριότητα:**
Επεξεργασία μιας περιγραφής με θέμα την επίσκεψη σε μια έκθεση

Ο εκπαιδευτικός αξιολογεί τρία χρονικά σημεία της διαδικασίας γραφής: την προετοιμασία, τη γραφή —δίνοντας προτεραιότητα στο περιεχόμενο— και τη διόρθωση των συμβατικών πλευρών (μορφή, παρουσίαση, κλπ.).

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ				
ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΕΝΑ ΘΕΜΑ (Π.Χ. ΠΟΥΛΙΩΝ), ΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ						
ΜΑΘΗΤΕΣ	ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΕΙΚΟΝΕΣ	ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ (Παράδειγμα: πουλά, κεφάλι, ράμφος, πόδια, γρήγορα..., τρώει..., ζουν σε...)	ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΓΝΩΣΤΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ (Τροφή, φυσικό περιβάλλον, φυσικά χαρακτηριστικά)	ΑΝΑΓΝΩΣΗ/ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΓΙΑ Ο,ΤΙ ΓΡΑΦΗΚΕ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ							ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΟΡΙΣΜΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΗΘΗΚΑΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΠΟΥ ΟΡΙΣΤΗΚΑΝ. ΑΤΟΜΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ.							
ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΠΙΠΕΔΑ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ		ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΤΟΥ/ΤΩΝ ΟΡΙΣΜΟΥ/ΩΝ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΟΥ ΔΙΑΒΑΣΤΗΚΕ	ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ Ή ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ	
	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟ- ΣΜΕΝΗ ΣΤΟ ΝΟΗΜΑ					

[illegible]

Κείμενα με οδηγίες χρήσης:
*Χαρακτηριστικά, διαγράμματα διδασκαλίας
και δραστηριότητες*

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Κείμενα με οδηγίες χρήσης είναι αυτά που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με το πώς περατώνεται μια δραστηριότητα· πρόκειται για οδηγίες. Τα εν λόγω κείμενα μπορεί να είναι απλά, όπως π.χ. οι οδηγίες για την πραγματοποίηση μιας σχολικής δραστηριότητας, ή τόσο σύνθετα, όπως, π.χ., ένας κοινοβουλευτικός νόμος. Οδηγίες υπάρχουν στις χειρωνακτικές κατασκευές, στα παιχνίδια, ως επεξηγήσεις για τη χρήση μηχανημάτων, στις συνταγές μαγειρικής, στους κάθε είδους κανονισμούς, κλπ.

Οι σχολικές εργασίες είναι γεμάτες με οδηγίες που αφορούν τον τρόπο πραγματοποίησής τους. Ένα από τα συνηθέστερα παράπονα των εκπαιδευτικών είναι ότι “οι μαθητές δε διαβάζουν τις οδηγίες” όταν πρόκειται να πραγματοποιήσουν μια δραστηριότητα. Κι όχι μόνο στην Προσχολική Αγωγή, αλλά και στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ακόμα και στο πανεπιστήμιο! Κι αν η ανάγνωση των οδηγιών δεν είναι εύκολη, η γραφή τους —η “εξήγηση με λέξεις” των εργασιών που συνεπάγεται η κάθε δραστηριότητα— είναι εξίσου δύσκολη.

Στην παραπάνω περίπτωση, ίσως δεν έχει αφιερωθεί χρόνος στη διδασκαλία των ειδικών δεξιοτήτων που προϋποθέτει η ανάγνωση και η γραφή αυτού του τύπου κειμένων. Ή δεν έχει δοθεί αρκετή σημασία στην έκφραση και την ορθή κατανόηση των οδηγιών. Οι εκπαιδευτικοί, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, συνηθίζουν να *εξηγούν* —ή να διαβάζουν οι ίδιοι— τις σημαντικές οδηγίες. Οι μαθητές, από την πλευρά τους, έχουν την τάση να πιστεύουν ότι αυτή η εξήγηση τους είναι αρκετή. Μερικές φορές οι οδηγίες επαναλαμβάνονται σταθερά και απαράλλαχτα σε διάφορες εργασίες... γεγονός που τους κάνει να πιστεύουν ότι δεν αξίζει τον κόπο να τις διαβάζουν. Έτσι, οποιαδήποτε αλλαγή στην ουσία της δραστηριότητας θα περάσει απαρατήρητη...

Όπως και να 'χει, τα κείμενα με οδηγίες χρήσης, οι ίδιες οι οδηγίες δηλαδή, απαιτούν πολύ συγκεκριμένους τρόπους ανάγνωσης και γραφής. Και οι τρόποι αυτοί πρέπει να διδάσκονται, και μάλιστα από πολύ πρώιμη ηλικία, στο σχολείο.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

► Λειτουργία

- Ρύθμιση της ανθρώπινης συμπεριφοράς με ακριβή τρόπο για την επίτευξη ενός στόχου.

► Υποδείγματα

- Οδηγίες που δίνονται στο σχολείο.
- Συνταγές μαγειρικής.
- Κανονισμοί, κώδικες, κανόνες: συμπεριφοράς, παιχνιδιών...
- Οδηγίες χειρισμού υλικών, μηχανημάτων, κλπ.
- Οδηγίες για την πραγματοποίηση χειρωνακτικών εργασιών...

► Περιεχόμενο

- Λεπτομερής εξήγηση σχετικά με τον τρόπο πραγματοποίησης ενός συγκεκριμένου έργου.
- Παρουσία γραφικών σχημάτων και σημείων για την εικονογράφηση του περιεχομένου.

► Μορφή

- Πεζό κείμενο, γραφικά διαφοροποιημένο από το υπόλοιπο κείμενο (π.χ., η απαρίθμηση των αναγκαίων υλικών γράφεται με διαφορετικά τυπογραφικά στοιχεία).
- Χρήση διαγραμμάτων και τρόπων ταξινόμησης: αρίθμηση των φάσεων, σκελετός, προσχέδια, κλπ.

► Γραμματική

- Σύντομες και ακριβείς φράσεις. Χρήση ειδικού λεξιλογίου, ανάλογα με το εκάστοτε θέμα, και ιδιαίτερα ρημάτων που δηλώνουν δράση.
- Χρήση απρόσωπων εκφράσεων σε ενεστώτα ή δεύτερο πρόσωπο προστακτικής.
- Σημασία χρονικών συνδέσμων για την κατάδειξη της αλληλουχίας των πράξεων.

► Διαδικασίες ανάγνωσης

- Χρήση εικόνων και γραφικών σχημάτων ως συμπληρώματα των πληροφοριών που παρέχει το κείμενο.
- Αναγνώριση της αλληλουχίας των φάσεων (τι γίνεται πρώτα, τι έπεται...).
- Αναγνώριση, εντοπισμός και κατανόηση των ρημάτων που δηλώνουν δράση.
- Οι μαθητές μαθαίνουν να συμβουλευονται το κείμενο των οδηγιών κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης της εργασίας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ. ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

0. ΕΠΙΛΟΓΗ του επικοινωνιακού πλαισίου και της κατάστασης που ευνοεί τη χρήση και/ή την παραγωγή τέτοιου τύπου των κειμένων, σε σχέση με μια συγκεκριμένη αναγκαιότητα που προέκυψε ή τέθηκε στην τάξη.

1. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ που αναφέρονται στο θέμα το οποίο επιλέχτηκε. Ο σχολιασμός αυτός θα πρέπει να επιτρέπει την εξαγωγή των αναγκαίων πληροφοριών σε ό,τι αφορά τα γραφικά και γλωσσικά χαρακτηριστικά του υποδείγματος, καθώς και την ενεργοποίηση των προηγούμενων γνώσεων των μαθητών σε σχέση με το θέμα που πρόκειται να εξεταστεί.

2. ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ και των κριτηρίων για τη λογική σειρά του κειμένου, με τρόπο ώστε να μπορούν οι μαθητές να ερμηνεύσουν εύκολα πώς πρέπει να πραγματοποιήσουν σωστά τη δραστηριότητα που τους προτείνεται.

3. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ, η οποία λαμβάνει υπόψη και περιλαμβάνει:

- Το χωρισμό του κειμένου σε ενότητες: λίστες υλικών, διαδικασία επεξεργασίας, κλπ.
- Την χρονική διαδοχή των εργασιών που απαιτούνται για την ορθή πραγματοποίηση της δραστηριότητας (η διαδοχή μπορεί να αριθμείται).
- Κοινή συντακτική οργάνωση: απλές φράσεις, ίδιοι χρόνοι και πρόσωπα ρημάτων, κλπ.
- Συγκεκριμένα μορφολογικά χαρακτηριστικά: χρήση ρημάτων που δηλώνουν δράση, σε οριστική ή προστακτική έγκλιση ("κόψτε", "κολλήστε"...).

4. ΓΡΑΦΗ

Από τον εκπαιδευτικό:

- Συλλογική οικοδόμηση του κειμένου, σύμφωνα με τον πίνακα-διάγραμμα του προκαταρκτικού κειμένου και των οδηγιών (Υπαγόρευση στον εκπαιδευτικό).

Από τους μαθητές:

- Συνήθως, στην Προσχολική Αγωγή, προτείνεται η γραφή της λίστας υλικών, σύμφωνα με όσα ισχύουν για τη γραφή των μικρών ονομάτων των μαθητών.
- Παραγωγή, από ζευγάρια μαθητών ή ολιγομελή ομάδα, σύμφωνα με τον πίνακα-διάγραμμα του προκαταρκτικού κειμένου και των οδηγιών.

5. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΑΥΤΟΥ ΠΟΥ ΓΡΑΦΗΚΕ. Αντιπαραβολή διάφορων παραγωγών για το ίδιο θέμα.

6. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΔΙΟΡΘΩΣΗ, επικεντρωμένη σε πλευρές όπως η συμπλήρωση του περιεχομένου, η αναδιάταξή του, ο καθορισμός των ρημάτων ή/και των χρονικών και τοπικών δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν, κλπ.

7. ΚΑΘΑΡΟΓΡΑΦΗ, ΕΚΔΟΣΗ και ενσωμάτωση των υλικών στο αντίστοιχο ντοσιέ, φάκελο, κλπ.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΥΠΑΓΟΡΕΥΣΗ, ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ, ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΜΙΑΣ ΣΥΝΤΑΓΗΣ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3 και 4 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η επεξεργασία ενός απλού προϊόντος στην τάξη, με βάση μια γνωστή συνταγή (σαλάτα, γλυκό, κλπ.).
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Το προϊόν έχει προηγουμένως παρασκευαστεί στην τάξη, με τη συμμετοχή των μαθητών. • Ενώσω ετοιμάζεται η συνταγή, γίνεται προφορική ανακεφαλαίωση της πραγματοποιημένης εργασίας. • Οι μαθητές υπαγορεύουν στον εκπαιδευτικό τη λίστα με τα υλικά και με τη σειρά που τα χρησιμοποίησαν. • Ο εκπαιδευτικός τη γράφει στον πίνακα, ρηματοποιώντας ό,τι γράφει. • Τα παιδιά μπορούν να αντιγράψουν αργότερα τη λίστα, ζωγραφίζοντας ή συσχετίζοντας τις λέξεις με το σχέδιο του κάθε υλικού.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Σχέσεις μεταξύ γραπτού και προφορικού λόγου: επιλογή του τι γράφεται απ' όσα λέγονται. • Μάθηση του αλφαβητικού συστήματος: διαφοροποίηση μεταξύ γραμμάτων, σχεδίων, αριθμών, κλπ. Συμβατικές πλευρές, χρήση γραμμάτων... • Κάθετη διάταξη της λίστας.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Σε αυτές τις πρώιμες δραστηριότητες, ο εκπαιδευτικός εστιάζει την προσοχή των μαθητών στη λειτουργία της γραφής (σε αυτή την περίπτωση, στο γεγονός ότι το γράψιμο διευκολύνει το να θυμόμαστε) και στους τρόπους γραφής.

COCA
"WIS"
OUS
FARINA
SUCRE
ELIMONA
YOGURT
PINYONS

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΛΙΣΤΑΣ ΥΛΙΚΩΝ

Επίπεδο: 4 ετών

Οι μαθητές έχουν αντιγράψει τη λίστα που είχαν προηγουμένως υπαγορεύσει στον εκπαιδευτικό και που εκείνος την είχε γράψει στον πίνακα.

Μετάφραση: Γλυκό "Κόκα": αυγά, αλεύρι, ζάχαρη, λεμόνι, γιαούρτι, κουκουνάκια

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΓΡΑΦΗ ΛΙΣΤΑΣ ΜΕ ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΜΙΑΣ ΣΥΝΤΑΓΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	3 και 4 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η χρήση συνταγών μαγειρικής στη τάξη είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία όχι μόνο της γλώσσας αλλά και σημαντικών περιεχομένων που συνδέονται, για παράδειγμα, με τη διατροφή, τις οικογενειακές συνήθειες, την ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Η λίστα των υλικών μπορεί να γραφεί είτε πριν από την πραγματοποίηση της ίδιας της δραστηριότητας, ώστε να φέρουν τα παιδιά τα υλικά από το σπίτι τους, είτε μετά, για να τα θυμούνται. • Τα παιδιά βλέπουν, σε μια συνταγή, πώς γράφονται τα υλικά. • Θυμούνται τα υλικά που χρειάζονται για την εκτέλεσή της. • Γράφεται η λίστα των λέξεων και επανεξετάζεται. Συζητούνται τα κριτήρια που χρησιμοποιεί κάθε μαθητής σε σχέση με το αλφαβητικό σύστημα γραφής.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Μάθηση του αλφαβητικού συστήματος με χρήση απαριθμητικών κειμένων.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Μπορούν επίσης να γραφούν τα εργαλεία ή/και τα σκεύη που πρόκειται να χρειαστούν οι μαθητές για την εκτέλεση της συνταγής.

16 D'ABRIL DE 1992 MARC

la mona

ingredients 3 ous

sucres

farina

1 iogur de llimona

1 sobre de llevadura real

xocolata desfeta

1 bol

utensilis: 1 forquilla

1 safata pel forn

Llaminadures per adornar-la

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΜΙΑΣ ΣΥΝΤΑΓΗΣ

Επίπεδο: 5 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

LA MONA

Ingredients: oli / 3 ous / sucre / farina /
1 iogur de llimona / 1 sobre de llevadura
Royal / xocolata desfeta / mantega.
Utensilis: 1 bol / 1 forquilla / 1 safata pel
forn. Llaminadures per adornar-la.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η "MONA" (ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ ΓΛΥΚΟ)

Υλικά: λάδι / 3 αυγά / αλεύρι /
1 γιαούρτι λεμόνι / 1 φακελάκι μαγιάς
Ρουαγιάλ / ρευστή σοκολάτα /
βούτυρο.
Εργαλεία: 1 μπολ / 1 πηρούνι / 1 ταψί
για το φούρνο.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5 και 6 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η δραστηριότητα μπορεί να αναφέρεται σε μια χειρωνακτική εργασία που πραγματοποιήθηκε στην τάξη, σε μια συνταγή μαγειρικής, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Αφού γίνει πρώτα η επεξεργασία του εν λόγω προϊόντος, υπενθυμίζονται προφορικά τα βασικά στάδια της διαδικασίας. - Γίνεται η συλλογική, προφορική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου, με βάση το κάθε στάδιο. - Οι μαθητές γράφουν το κείμενο. - Ακολουθεί επανεξέταση και διόρθωση του κειμένου, ανάλογα με τις δυνατότητες του κάθε μαθητή.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Κειμενικά χαρακτηριστικά των κειμένων με οδηγίες χρήσης. - Διαδικασίες γραφής.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η γραφή μπορεί να γίνει από ζευγάρια μαθητών ή από μικρές ομάδες. Η δραστηριότητα διευκολύνεται από την ύπαρξη εικόνων, που μπορεί να δοθούν στα παιδιά με τη σειρά ή ανακατεμένες, έτσι ώστε να ανασυνθέσουν μόνα τους τη διαδικασία. Μπορούν, επίσης, να τις σχεδιάσουν τα ίδια, αλλά, σε αυτή την περίπτωση, θα πρέπει να αποσαφηνιστούν περισσότερο τα διάφορα στάδια της επεξεργασίας.

COM ES FÀC UN
PERISCOPÍ?

- 1-S'agafa un cartó rectangular.
- 2- Es divideix en quatre parts iguals amb un llapis.
- 3- Es fan dos forats iguals quadrats.
- 4- Es dibuixa el lloc i la posició a on posarem els miralls.
- 5- Es doblega per les línies i s'enganxa.
- 6- Es col·loquem els miralls.

¡ EL PERISCOPÍ
JA ESTÀ FET!!!!

Aitana (2^a)
ANNA A
Març 1993

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟΥ

Επίπεδο: 7 ετών

Μετάφραση: ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΝΑ ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ; 1. Παίρνουμε ένα ορθογώνιο χαρτόνι. 2. Το διαιρούμε, με ένα μολύβι, σε τέσσερα ίσα μέρη. 3. Κάνουμε δύο ίδιες, τετράγωνες τρύπες. 4. Σχεδιάζουμε το σημείο και τη θέση όπου θα τοποθετήσουμε τους καθρέφτες. 5. Το διπλώνουμε στα σημάδια και το κολλάμε. 6. Βάζουμε τους καθρέφτες. ΤΟ ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ ΕΙΝΑΙ ΚΙΟΛΑΣ ΕΤΟΙΜΟ!!!! Αϊτάνα και Άννα, Μάρτιος 1993.

LES DISFRESSES DE CARNIVAL

Com es fa una disfressa de follet?

- 1- S'agafa una cartulina
- 2- Es retalla la cartulina
- 3- Es pinta la cartulina retallada.
- 4- Es dibuixa una cara i es decora.
- 5- Quan està tot es dibuixa i es decora perquè no piqui la corba.
- 6- S'agafa palla i es decora un paper perquè no piqui la corba.
- 7- S'agafa un plàstic i es retalla per fer el vestit
- 8- Es dibuixen botons amb un rotulador negre. (Mira pàg. 93)

COM ES FA UNA DISFRESSA DE SARDANISTES?

- 1- A'gafes una bossa d'ombra negra
- 2- Li fas un forat per posar el cap i el xiscl de la bossa la retalles en forma de punxes.
- 3- A'gafes un cartó d'algun color i retalles unes ales després les punxes.
- 4- A'gafes un tros de llana i li fas uns mocassins negres.

EL QUE NESESITES:

- 1- Ombres d'ombra
- 2- Dents i mitges clares
- 3- I un cinturon.

I JA TENS LA DISFRESSA!!

AITANA - ANNA A

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΙΑΣ ΜΕΤΑΜΦΙΕΣΗΣ

Επίπεδο: 7 ετών

Μετάφραση: ΟΙ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΜΦΙΕΣΕΙΣ. Πώς γίνεται μια στολή νάνου; 1. Παίρνουμε ένα χαρτόνι. 2. Το κόβουμε. 3. Χρωματίζουμε το κομμένο χαρτόνι. 4. Το βερνικιώνουμε και το αφήνουμε να στεγνώσει. 5. Όταν στεγνώσει, το διπλώνουμε και το συρράπτουμε. 6. Παίρνουμε άχυρο και το κολλάμε σε ένα χαρτί για να μη μας τοιμπάει το πηγούνι. Παίρνουμε ένα κομμάτι πλαστικό και το κόβουμε, για να κάνουμε το ρούχο. 7. Ζωγραφίζουμε κουμπιά με ένα μαύρο μαρκαδόρο.

Πώς γίνεται μια στολή μικρής νεράιδας; 1. Παίρνεις μια πράσινη σακούλα σκουπιδιών. 2. Της κάνεις μια τρύπα, για να περνάει το κεφάλι σου, και κόβεις το κάτω μέρος της σακούλας έτσι, ώστε να κάνει μύτες. 3. Παίρνεις ένα χρωματιστό χαρτόνι, το κόβεις για να κάνεις φτερά κι ύστερα τα ζωγραφίζεις. 4. Παίρνεις ένα κομμάτι μάλλινο ύφασμα και του κρεμάς στρογγυλά μακαρόνια. ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΣΑΙ: 1. Πάνινα παπούτσια. 2. Πουλόβερ και ανοιχτόχρωμο καλσόν. 3. και μια ζώνη. Η ΣΤΟΛΗ ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΗ!!!

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΓΡΑΦΗ ΜΙΑΣ ΣΥΝΤΑΓΗΣ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η παρασκευή διατροφικών προϊόντων στην τάξη. Οι συνταγές που γράφονται μπορούν να συγκεντρωθούν σε ένα ντοσιέ συνταγών.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Το προϊόν έχει προηγουμένως παρασκευαστεί στην τάξη. • Αναλύονται τα κειμενικά χαρακτηριστικά των συνταγών μαγειρικής και δίνεται προσοχή στη μορφή των συνταγών. • Γίνεται η διάκριση μεταξύ των υλικών και της διαδικασίας εκτέλεσης. • Ακολουθεί η συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου και τονίζονται οι διαφορετικές φάσεις της διαδικασίας εκτέλεσης, καθώς και τα κατάλληλα ρήματα, που δηλώνουν δράση. • Οι μαθητές γράφουν και διορθώνουν το κείμενο, για να διασφαλίσουν ότι θα είναι κατανοητό από τον αποδέκτη.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Κειμενικά χαρακτηριστικά των συνταγών μαγειρικής. • Διαδικασίες γραφής.
ΥΛΙΚΟ	Χαρτί με ειδικές διαστάσεις και εσωτερική μορφή, ειδικά αν προτείνεται στους μαθητές η έκδοση ενός βιβλίου μαγειρικής για παιδιά.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η γραφή συνταγών απαιτεί να έχουν χειριστεί τα παιδιά στην τάξη βιβλία μαγειρικής, ως πρότυπο. Η συμμετοχή των γονέων στη δραστηριότητα μπορεί να είναι πολύ σημαντική: μπορούν να συνεισφέρουν απλές συνταγές, να συμμετάσχουν, μαζί με τα παιδιά, στην εκτέλεση που γίνεται στο σχολείο, να τα βοηθήσουν να τις ετοιμάσουν μόνα τους στο σπίτι, κλπ.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΜΙΑΣ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Εντάσσεται στα πλαίσια των αντίστοιχων δραστηριοτήτων στην τάξη.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Προετοιμάζεται η ανάγνωση. Αιτιολογείται το νόημα της πραγματοποίησης μιας χειρωνακτικής εργασίας και η χρησιμότητά της. • Εφόσον χρειάζεται, διαβάζονται προηγουμένως οι εικόνες ως άσκηση πρόβλεψης του περιεχομένου των οδηγιών. Σε αντίθετη περίπτωση, γίνεται προφορική πρόβλεψη της διαδικασίας επεξεργασίας (πώς θα μπορούσαμε να το κάνουμε;) • Ακολουθεί σφαιρική ανάγνωση, κατά την οποία αναγνωρίζονται τα σημαντικά στάδια και εξασφαλίζεται η ολική κατανόηση του κειμένου. • Πραγματοποιείται η δραστηριότητα, ενώ οι μαθητές ανατρέχουν κατά διαστήματα στις οδηγίες, για να τις συμβουλευτούν.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Κειμενικά χαρακτηριστικά των οδηγιών. • Διαδικασίες ανάγνωσης κειμένων με οδηγίες χρήσης.
ΥΛΙΚΟ	Οδηγίες πραγματοποίησης της δραστηριότητας.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Αν οι οδηγίες συνοδεύονται από εικόνες, πρέπει ο εκπαιδευτικός να επιμένει στο ότι τα παιδιά οφείλουν να ανατρέχουν στο κείμενο, για να αποφύγουν λάθη. Κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης της δραστηριότητας, οι απαντήσεις στις απορίες που ενδέχεται να προκύψουν θα πρέπει να αναφέρονται, όσο αυτό είναι δυνατόν, σ' ό,τι είναι γραμμένο· θα πρέπει, δηλαδή, ο εκπαιδευτικός να αποφεύγει να απαντά με παραδείγματα, όταν τον ρωτούν οι μαθητές.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΜΙΑΣ ΣΥΝΤΑΓΗΣ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Εκτέλεση του προϊόντος στην τάξη ή στο σπίτι.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Αιτιολογείται το ενδιαφέρον που παρουσιάζει η δραστηριότητα της μαγειρικής. • Προετοιμάζεται η ανάγνωση: σχολιάζεται ο τίτλος και διατυπώνονται υποθέσεις σχετικά με την εκτέλεση της συνταγής. • Διαβάζονται και σχολιάζονται τα υλικά: σε τι θα χρειαστούν; Διαβάζεται και σχολιάζεται η διαδικασία της εκτέλεσης: ποια εργαλεία θα χρειαστούν, κλπ. • Ανακεφαλαιώνεται η ανάγνωση. • Εκτελείται η συνταγή. Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης, οι μαθητές ανατρέχουν στο κείμενο και το συμβουλευονται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Κειμενικά χαρακτηριστικά των συνταγών. • Διαδικασίες ανάγνωσης σε κείμενα με οδηγίες χρήσης.
ΥΛΙΚΟ	Συνταγή μαγειρικής που εκτελείται εύκολα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Είναι ενδιαφέρον να διαπιστώσουν τα παιδιά στην πράξη (είτε μόνα τους είτε μέσω του προτύπου που παρέχει ο εκπαιδευτικός ή το σπίτι) ότι η συνταγή πρέπει να είναι διαρκώς μπροστά μας κατά την εκτέλεση, ώστε να αποφεύγονται λάθη. Η δραστηριότητα διευκολύνεται, αν η συνταγή συνοδεύεται από εικόνες που επεξηγούν τη διαδικασία.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΝΟΣ ΜΕΝΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΕΝΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ΜΕ ΣΥΝΤΑΓΕΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Το μενού μπορεί να επιλεγεί για να παρασκευαστεί σε μια σχολική γιορτή, μια εκδρομή, μια γιορτή γενεθλίων, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Καθορίζονται σαφώς τα κριτήρια επιλογής της συνταγής που πρόκειται να χρησιμοποιήσουμε, σε σχέση με το στόχο που επιδιώκουμε. - Φυλλομετράται το βιβλίο που πρόκειται να συμβουλευτούμε: αν έχει εικόνες, αν έχει πολλές συνταγές, κλπ. - Ακολουθεί λεπτομερής μελέτη των περιεχομένων του βιβλίου και εξετάζονται τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την οργάνωση των συνταγών. Επιλέγονται τα κεφάλαια που μας ενδιαφέρουν, κλπ. - Διαβάζονται οι τίτλοι των συνταγών και επιλέγονται οι υποψήφιες συνταγές. - Διαβάζονται οι συνταγές και επιλέγεται το μενού. - Γίνεται συλλογική συζήτηση των διάφορων προτάσεων.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Χαρακτηριστικά των βιβλίων συνταγών: εσωτερική οργάνωση, κλπ. - Διαδικασίες ανάγνωσης βιβλίων συνταγών και πώς τα συμβουλευόμαστε. Χρήση των περιεχομένων, επιλογή αυτού που θα διαβάσουμε, κλπ. - Επιλογή των πιθανών συνταγών, από όσες διαβάστηκαν, σε σχέση με τα κριτήρια που έχουν καθοριστεί από πριν (πρόγευμα ή γεύμα, ευκολία εκτέλεσης, κόστος, κλπ.).
ΥΛΙΚΟ	Είναι σημαντική η χρήση βιβλίων μαγειρικής που κυκλοφορούν στο εμπόριο, ακόμα κι αν χρειάζεται να απομονωθούν ορισμένα τμήματα, ώστε να διευκολυνθεί η ανάγνωση.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η εργασία ανάγνωσης του βιβλίου πρέπει να γίνει από εξαιρετικά ολιγομελείς ομάδες. Μπορεί οι διάφορες ομάδες να συμβουλευθούν διαφορετικά βιβλία και να αντιπαραβάλουν τα συμπεράσματά τους. Μπορεί, επίσης, να πρόκειται για μια εργασία που έχει ανατεθεί σε μια συγκεκριμένη ομάδα μαθητών, ενώ οι υπόλοιποι πραγματοποιούν άλλες, παρόμοιες δραστηριότητες (διακόσμηση για τη γιορτή, επιλογή της μουσικής, οργάνωση του χώρου και των επίπλων, κλπ.).

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΥΝΤΑΓΩΝ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΙΤΛΟΥΣ Ή ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΤΟΥΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Σύνθεση ενός ντοσιέ με συνταγές, ενός επιτοίχιου πίνακα, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Διαβάζονται όλοι οι τίτλοι, ώστε να θυμηθούν οι μαθητές σε ποια φαγητά αναφέρονται. - Επιλέγεται ένας τίτλος: οι μαθητές προβλέπουν τα αναγκαία υλικά και τα ψάχνουν στις συνταγές, ώστε να επιλέξουν ποια είναι η πιθανή συνταγή που αντιστοιχεί στον τίτλο. - Διαβάζεται ολόκληρη η συνταγή, ώστε να επιβεβαιωθεί, αν υπάρχει ανάγκη, ότι πράγματι αντιστοιχεί στον τίτλο.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	Χρήση των διαδικασιών ανάγνωσης, για να επιλέγεται και να διακρίνεται ένα κείμενο μεταξύ διάφορων άλλων: χρήση συμφραζομένων ως κριτήρια για την επιλογή (εικόνες των φαγητών, εφόσον υπάρχουν, αναγκαία υλικά...).
ΥΛΙΚΟ	Τίτλοι, ή υλικά, που δίνονται χωριστά από τις συνταγές.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η παρουσία εικόνων των φαγητών μπορεί να χρησιμοποιηθεί, όταν η δραστηριότητα απευθύνεται σε παιδιά Προσχολικής Αγωγής. Άλλα κριτήρια προσαρμογής στη διαφορετικότητα μπορούν να αναζητηθούν στον αριθμό των συνταγών, στο βαθμό που αυτές διαφέρουν μεταξύ τους, κλπ.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΣΥΝΤΑΓΩΝ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΤΟΥΣ ΥΛΙΚΟ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να χρησιμεύσει για την τελική σύνθεση του βιβλίου συνταγών της τάξης, την ετοιμασία του πίνακα περιεχομένων και τη σειρά των συνταγών· την οργάνωση, δηλαδή, μιας αρχειοθήκης με τις συνταγές της τάξης...
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Καταρχήν, τα παιδιά συμβουλευόνται πίνακες περιεχομένων από διάφορα συμβατικά βιβλία συνταγών, ώστε να συζητήσουν τα κριτήρια ταξινόμησης των υλικών. - Οι μαθητές, χωρισμένοι σε μικρές ομάδες, διαβάζουν τις διάφορες συνταγές που έχουν στη διάθεσή τους και τις ταξινομούν, όπως αυτοί νομίζουν, σύμφωνα με το βασικό τους υλικό. - Ακολουθεί συλλογική συζήτηση με θέμα τα κριτήρια ταξινόμησης και ομαδοποίησης των υλικών (π.χ., ρύζι και ζυμαρικά, θα μπουν μαζί ή ξεχωριστά;). Συμφωνείται ένα κοινό κριτήριο ταξινόμησης. - Κάθε ομάδα αναδιοργανώνει τις συνταγές της σύμφωνα με το τελικό κριτήριο που συμφωνήθηκε.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Κριτήρια ταξινόμησης των τροφών. - Διαδικασίες ανάγνωσης κειμένων με οδηγίες χρήσης. - Διαδικασίες οργάνωσης των πληροφοριών και θέσπιση θεματικών δεικτών.
ΥΛΙΚΟ	Το σύνολο των συνταγών που έχουν αποτελέσει αντικείμενο επεξεργασίας στην τάξη. Μια αρχειοθήκη του εμπορίου με συνταγές που πρέπει να μπουν σε σειρά, κλπ.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Ο εκπαιδευτικός οφείλει να προσέξει ώστε να προσαρμόσει τη δυσκολία της εργασίας στα χαρακτηριστικά της ομάδας των μαθητών του.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΓΡΑΦΗ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΚΑΠΟΙΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ (ενυδρείο, βιβλιοθήκη, κλπ.).	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η καταγραφή των σημείων που έχουν συμφωνηθεί σε σχέση με το χειρισμό κάποιου υλικού, τη χρήση των βιβλίων της βιβλιοθήκης, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Πραγματοποιείται, στην τάξη, συλλογική διαπραγμάτευση των κανόνων λειτουργίας σε σχέση με το εκάστοτε θέμα. - Αναλύονται τα κειμενικά χαρακτηριστικά των οδηγιών, των κανονισμών, κλπ. - Γίνεται συλλογική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου. - Ακολουθεί η γραφή, διόρθωση και έκδοση του πίνακα με τις οδηγίες χρήσης ή/και τους κανόνες που συμφωνήθηκαν.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Συνήθειες συζήτησης, λήψη αποφάσεων και επίδειξη σεβασμού στους κανόνες. - Διαδικασίες γραφής κειμένων με οδηγίες χρήσης.
ΥΛΙΚΟ	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Ανάλογα με την πρόθεση και τον επικοινωνιακό στόχο του εκπαιδευτικού, η δραστηριότητα της γραφής θα γίνει είτε ατομικά, ώστε να έχει καταγραφμένη ο κάθε μαθητής τη συμφωνημένη διαδικασία, είτε συλλογικά. Στη δεύτερη περίπτωση, η γραφή, διόρθωση και τελική έκδοση του πίνακα θα γίνουν με σκοπό την καταγραφή και δημοσιοποίηση των οδηγιών που συμφωνήθηκαν.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΑΝΑΚΑΤΕΜΕΝΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Να διαπιστώσουν οι μαθητές πόσο σημαντικό είναι να ακολουθούνται με τη σειρά κάποιες απλές οδηγίες, για παράδειγμα στην περίπτωση της συναρμολόγησης κάποιου μηχανήματος.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Η δραστηριότητα που πρόκειται να πραγματοποιηθεί πρέπει να είναι γνωστή στους μαθητές. • Οι οδηγίες της δραστηριότητας μοιράζονται αποσπασματικά, στη διάρκεια των διάφορων σταδίων της διαδικασίας, και ανακατεμένες. • Οι μαθητές θα ανασυνθέσουν το κείμενο και θα το διορθώσουν, ακολουθώντας τις οδηγίες σύμφωνα με τη σειρά που εκείνοι έχουν αποφασίσει. • Ακολουθεί επανεξέταση του κειμένου.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Κειμενικά χαρακτηριστικά κειμένων με οδηγίες χρήσης. • Ειδικό λεξιλόγιο οδηγιών, ανάλογα με το έργο στο οποίο αναφέρονται. • Διαδικασίες ανάγνωσης, με σύνδεση των τμημάτων του κειμένου.
ΥΛΙΚΟ	Κείμενο που έχει καταμνηθεί σε πλήρεις μονάδες (που αντιστοιχούν στις φάσεις της διαδικασίας).
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η παρουσία εικόνων, αριθμών, κλπ. διευκολύνει την πραγματοποίηση της δραστηριότητας, αλλά μπορεί και να μειώσει την αξία της: μπορεί να μη χρειάζεται καμιά ανάγνωση ώστε να λυθεί το πρόβλημα.

CREMA CATALANA

Ingredients (per 6 persones)	Materials
* 1 litre de llet.	* 1 pot força gran.
* 6 rovells d'ou (sense clara).	* 1 pot mitjà.
* 250 grams de sucre.	* Una forquilla.
* 2 cullerades grosses de "maizena."	* Un colador.
* Un polsim de vainilla	* 6 cassoles.
* 1 barra de canyella.	* 1 fogó.
* la pela d'una llimona.	

Preparació.

- * Primer de tot, bullim la llet en el pot gros, amb la llimona i la canyella.
- * Havent bullit, ho deixem refredar.
- * Mentre es va refredant, amb la forquilla barregem els rovells i el sucre, a l'altre pot.
- * Quan ja és ben freda, passem la llet pel colador.
- * Tot seguit, barregem la llet, ja colada, amb els rovells i el sucre que hem barrejat abans.
- * Hi afegim, finalment, la "maizena" i la vainilla.
- * Ben barrejat tot, ho posem al foc i ho anem remenant fins que quedi una mica espès, però a l'aguait que no bulli.
- * Omplim ja les 6 cassoles amb la crema i les deixem refredar, abans de servir a taula.

Δραστηριότητα: ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΜΙΑΣ ΣΥΝΤΑΓΗΣ

Επίπεδο: 6 και 7 ετών

Μετάφραση: Υλικά: 1 λίτρο γάλα, 6 κρόκοι αυγών (χωρίς τα ασπράδια), 250 γραμμάρια ζάχαρη, 2 μεγάλες κουταλιές "κορν-φλάουερ", λίγο άρωμα βανίλιας, 1 μπιστουνάκι κανέλας, η φλούδα ενός λεμονιού. Σκεύη: 1 αρκετά μεγάλη κατσαρόλα, μια μεσαία κατσαρόλα, ένα πηρούνι, ένα σουρωτήρι, 6 μικρές φόρμες, μια εστία. ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ: • Πρώτα, βράζουμε το γάλα στη μεγάλη κατσαρόλα, με το λεμόνι και την κανέλα. • Αφού το βράσουμε, το αφήνουμε να κρυώσει. • Ενώ το γάλα κρυώνει, χτυπάμε με το πηρούνι, στην άλλη κατσαρόλα, τους κρόκους και τη ζάχαρη. • Όταν το γάλα κρυώσει τελείως, το σουρώνουμε με το σουρωτήρι. • Στη συνέχεια, αναμινύουμε το γάλα που έχουμε ήδη σουρώσει, με τους κρόκους και τη ζάχαρη που έχουμε χτυπήσει πριν. • Τέλος, προσθέτουμε το "κορν-φλάουερ" και τη βανίλια. • Αφού αναμειχθούν όλα καλά, βάζουμε την κατσαρόλα στη φωτιά και ανακατεύουμε μέχρι να πιάσουν λίγο τα υλικά και προσέχοντας να μη βράσουν. • Γεμίζουμε τις 6 μικρές φόρμες με την κρέμα και τις αφήνουμε να κρυώσουν, πριν τις σερβίρουμε στο τραπέζι.

Σχόλιο: Τα τμήματα του κειμένου της ετοιμασίας δίνονται στους μαθητές ανακατεμένα. Η ανασύνθεση του σωστού κειμένου, αν και πολύπλοκη, σε αυτή την περίπτωση υποβοηθάται, σε κάθε τμήμα του, από την παρουσία μορφολογικών δεικτών ("πρώτα", "αφού", "στη συνέχεια"...), συντακτικών δεικτών ("ενώ το γάλα κρυώνει", "το γάλα που έχουμε ήδη σουρώσει"...), και σημασιολογικών δεικτών ("στην άλλη κατσαρόλα", "προσθέτουμε", "σερβίρουμε στο τραπέζι"...). Έτσι, η ανασύνθεση απαιτεί κάποιες συγκεκριμένες τεχνικές για να οργανωθεί το κείμενο και δεν αρκούν διαισθητικές προσεγγίσεις.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΝΟΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Να μάθουν οι μαθητές ένα παιχνίδι, μια νέα πρόταση για δουλειά στην τάξη, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Παρέχεται κίνητρο στα παιδιά και αιτιολογείται η μελέτη του συγκεκριμένου παιχνιδιού. • Οι μαθητές διερευνούν το υλικό του παιχνιδιού και διατυπώνουν τις προβλέψεις τους σχετικά με το περιεχόμενό του. • Ο εκπαιδευτικός συνοψίζει τα βασικά χαρακτηριστικά του παιχνιδιού, για να βοηθηθούν οι μαθητές, όταν διαβάσουν τις οδηγίες του. • Ακολουθεί η ανάγνωση του κειμένου των κανόνων: κάθε κανόνας πρέπει να σχολιαστεί χωριστά, ώστε να διασφαλιστεί η κατανόηση του λεξιλογίου. • Το παιχνίδι παίζεται, ενώ ταυτόχρονα οι μαθητές συμβουλεύονται τους κανόνες, ώστε να λύσουν κάθε αμφιβολία που ενδεχομένως τίθεται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Χαρακτηριστικά των κειμένων με οδηγίες χρήσης. • Διαδικασίες πολύ προσεκτικής ανάγνωσης και αναδρομής στους κανόνες κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης της δραστηριότητας.
ΥΛΙΚΟ	Το υλικό του παιχνιδιού με τις γραπτές οδηγίες του.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Η ανάγνωση των κανόνων ενός παιχνιδιού παρουσιάζει γνωστικές δυσκολίες, γι' αυτό και ο εκπαιδευτικός πρέπει να προσφέρει την αναγκαία βοήθεια (εικόνες, διαγράμματα, επιλεγμένα τμήματα του κειμένου...) η οποία να διευκολύνει την καταβολή πνευματικής προσπάθειας.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΝΟΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η δραστηριότητα έχει νόημα για να εξηγηθεί στους συμμαθητές ένα παιχνίδι που δεν ξέρουν, για να καταρτιστεί μια αρχειοθήκη ή ένα βιβλίο με τα παιχνίδια της τάξης, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	• Αναλύονται στην τάξη τα χαρακτηριστικά των κειμένων που περιλαμβάνουν κανόνες παιχνιδιών: παράθεση υλικών, αριθμός παικτών, κριτήριο με βάση το οποίο εναλλάσσονται οι παίκτες, κλπ. • Ακολουθεί η επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου: υπενθυμίζονται οι κανόνες του εν λόγω παιχνιδιού και δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη λογική σειρά με την οποία πρόκειται να τους παρουσιάσουμε. • Το κείμενο γράφεται, διορθώνεται και εκδίδεται.
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	• Κειμενικά χαρακτηριστικά των οδηγιών παιχνιδιών. • Διαδικασίες γραφής κειμένων με οδηγίες χρήσης.
ΥΛΙΚΟ	Βιβλία που περιλαμβάνουν παιχνίδια, οδηγίες παιχνιδιών που κυκλοφορούν στο εμπόριο, κανονισμοί αθλημάτων, κλπ., τα οποία μπορούν να χρησιμοποιήσουν ως υποδείγματα.
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	Και σε αυτή την περίπτωση, όπως και στην προηγούμενη, οι δυσκολίες γραφής κανόνων είναι σημαντικές. Ο εκπαιδευτικός προσφέρει την αναγκαία βοήθεια: σχεδιάζει ένα διάγραμμα στον πίνακα, αριθμεί τους κανόνες, σημειώνει τις σημαντικότερες λέξεις, κλπ.

JOC DE L'OCA

L'oca - as de passa a
l'altre oca i torna a
tira.

El pont - espera que tots
t'abansin.

La posada - dos cops
sense tira.

Els daus - tens de passa
a l'altre dau.

El pou - dos cops sense
tira.

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΤΗΣ ΧΗΝΑΣ
Επίπεδο: 7 ετών

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

L'oca: has de passar a l'altra oca i tornar a tirar. / El pont: espera que tots t'avancin / La posada: dos cops sense tirar / Els daus: has de passar a l'altre dau / El pou: dos cops sense tirar.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η χήνα: πρέπει να φτάσεις στην επόμενη χήνα και να ξαναρίξεις τα ζάρια. / Η γέφυρα: περίμενε μέχρι να περάσουν όλοι οι άλλοι / Το χάνι: χάνεις τη σειρά σου δύο φορές / Το πηγάδι: χάνεις τη σειρά σου δύο φορές.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΛΗΦΘΗΚΑΝ ΣΕ ΜΙΑ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ	
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	5, 6 και 7 ετών.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	Η δραστηριότητα αποσκοπεί στο να καταγραφούν με σαφήνεια όσες αποφάσεις λήφθηκαν κατά τη διάρκεια μιας συνέλευσης, στο να μπορεί να ανατρέξει κανείς μελλοντικά σε αυτές, σε περίπτωση αμφιβολίας ή διαφωνίας, στο να επικολληθούν στην τάξη, για να χρησιμεύουν ως κοινό σημείο αναφοράς σε ό,τι αφορά τους κανόνες συμπεριφοράς των μαθητών, κλπ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	- Σχολιάζονται και αναλύονται απλά υποδείγματα πρακτικών και κανονισμών. - Πριν από τη συνέλευση, συμφωνείται ποιος θα εκτελεί χρέη γραμματέα για να σημειώνει ό,τι αποτελεί το περιεχόμενο των αποφάσεων (στην Προσχολική Αγωγή μπορεί να είναι ο ίδιος ο εκπαιδευτικός ή ο εκπαιδευτικός μπορεί να βοηθάει το μαθητή στην εκτέλεση του έργου του). - Μετά τη συνέλευση, ο γραμματέας υπαγορεύει τις αποφάσεις που λήφθηκαν, οι οποίες γράφονται συλλογικά στον πίνακα. Αποσαφηνίζεται το περιεχόμενό τους. - Το κείμενο διορθώνεται και εκδίδεται (γράφεται σε βιβλίο πρακτικών, σε έναν πίνακα, κλπ.).
ΕΙΔΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- Σχέσεις μεταξύ γραπτού και προφορικού. - Κειμενικά χαρακτηριστικά πρακτικών και κανονισμών. - Διαδικασίες γραφής κειμένων με οδηγίες χρήσης.
ΥΛΙΚΟ	Βιβλίο πρακτικών, πίνακας...
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	

*com ens fem de portar a colònies?
acords d'assemblea*

- A colònies fem de fer cas als mestres.
- A la nit no farem senyari a les habitacions.
- A casa de la Pilarín bayés ens portarem molt bé.
- El dia que anirem a veure el senyor Jordi nojal farem de ser molt ben educats.
- Participarem en totes les activitats.

com

Δραστηριότητα: ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΜΙΑΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Σχολείο Ειδικής Αγωγής. Η Ελένα είναι μια μαθήτρια 16 ετών που πάσχει από σύνδρομο Ντάουν. Μέχρι την ηλικία των 10 ετών παρακολουθούσε ένα κανονικό σχολείο σε αγροτική περιοχή. Από τότε, παρακολουθεί ένα δημόσιο σχολείο Ειδικής Αγωγής. Θέμα της συνέλευσης, στην οποία αναφερόμαστε, ήταν η συμπεριφορά των μαθητών στη διάρκεια δυο εξαιρετικών —και μακρινών— επισκέψεων που επρόκειτο να κάνουν: η μια ήταν η συνάντηση με την εικονογράφο παιδικών παραμυθιών Πιλαρίν Μπαγιές, στο εργαστήρι της, και η άλλη, με τον Πρόεδρο της Αυτόνομης Κοινότητας (=Κυβέρνησης) της Καταλωνίας, με την ευκαιρία της απονομής ενός βραβείου στο σχολείο. Η Ελένα, όπως και οι συμμαθητές της, έγραφαν όπως νόμιζαν το κείμενο με τις αποφάσεις της συνέλευσης. Στη συνέχεια, ξανάγραψε το κείμενο με βάση τις διορθώσεις που είχε κάνει ο εκπαιδευτικός.

Μετάφραση: Πώς πρέπει να συμπεριφερθούμε στο κτίριο της κατασκήνωσης; Αποφάσεις της Συνέλευσης. — Στην κατασκήνωση πρέπει να προσέχουμε ό,τι μας λένε οι δάσκαλοί μας. — Το βράδυ να μην κάνουμε θόρυβο στα δωμάτιά μας. — Στο σπίτι της Πιλαρίν Μπαγιές θα φερθούμε πολύ καλά. — Τη μέρα που θα πάμε να δούμε τον κ. Ζόρντι Πουζόλ (σημ.: Πρόεδρος της Αυτόνομης Κοινότητας της Καταλωνίας) θα πρέπει να είμαστε πολύ ευγενικοί. — Θα συμμετέχουμε σε όλες τις δραστηριότητες. Ελένα.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ												
ΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΜΙΑΣ ΣΥΝΤΑΓΗΣ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ, ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ (ΑΤΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ)												
ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΠΙΠΕΔΑ ΓΡΑΦΗΣ				ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ	ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ: ΟΝΟΜΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΓΡΑΜΜΙΚΟΤΗΤΑ... ΧΟΡΙΣΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟ-ΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ				
	ΠΡΟΣΥΛΛΑΒΙΚΗ	ΣΥΛΛΑΒΙΚΗ	ΣΥΛΛΑΒΟ / ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ	ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ								
								</				

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΛΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

[illegible]

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

[illegible]

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

[illegible]

Κεφάλαιο 29

Η οργάνωση της δραστηριότητας σε σχέδια εργασίας (projects)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Με βάση ό,τι έχουμε παρατηρήσει στα σχολεία, θεωρούμε ότι, αναμφίβολα, η οργάνωση της σχολικής δουλειάς γύρω από σχέδια εργασίας αποτελεί έναν εκπληκτικό τρόπο συνάθροισης των μαθησιακών καταστάσεων.

Το σχέδιο εργασίας είναι ένας τρόπος να δουλεύεται η γνώση στα πλαίσια της πραγματικότητας που περιβάλλει τους μαθητές. Και δεν αναφερόμαστε αποκλειστικά στο άμεσο, φυσικό περιβάλλον: σε ορισμένες περιπτώσεις, υπάρχουν πολυσήμαντα εξωτικά θέματα, που τους προκαλούν μεγάλη περιέργεια και επιθυμία για γνώση.

Στην πραγματικότητα, τα θέματα αυτά εμφανίζονται σε όλη τους την πολυπλοκότητα, ενσωματώνοντας διάφορους στόχους, σκοπούς, οπτικές γωνίες, κλπ. Είναι δύσκολο, στα πλαίσια ενός και μόνο σχεδίου εργασίας, να επιτύχουμε την ισόρροπη παρουσία όλων των γνωστικών περιοχών και αντικειμένων του αναλυτικού προγράμματος. Η αλήθεια είναι ότι, σύμφωνα με την εμπειρία μας, τα σχέδια εργασίας περιλαμβάνουν, ιδιαίτερα, γνώσεις για το λόγο (γραπτό και προφορικό), για το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον και για την αισθητική αγωγή. Τα μαθηματικά δεν μπορούν πάντα να ενσωματωθούν σε ένα σχέδιο εργασίας... εκτός κι αν βιάσουμε λίγο την κατάσταση. Αλλά κάτι τέτοιο δε θα έπρεπε να μας ανησυχεί: υπάρχουν άλλοι χώροι και θέματα που μας επιτρέπουν να δουλέψουμε —με τρόπο που να έχει νόημα— τα μαθηματικά, τη μουσική ή άλλα γνωστικά αντικείμενα. Όταν μελετώνται θέματα που άπτονται της πραγματικότητας, ένα θέμα-κλειδί είναι πάντοτε ο χειρισμός των πληροφοριών που προέρχονται από διάφορες πηγές και εκφραστικά μέσα (λεκτικά, πλαστικά, οπτικο-ακουστικά, κλπ.). Ο λόγος, ως μέσο επικοινωνίας και έκφρασης αλλά και ως όχημα μάθησης, καταλαμβάνει σημαντικό χώρο σχεδόν σε κάθε είδους σχέδια εργασίας.

Σύμφωνα με τις εμπειρίες που είχαμε σε ορισμένα σχολεία που έχουν υιοθετήσει αυτό τον τρόπο οργάνωσης της δραστηριότητας, εμφανίζεται μεγάλη ποικιλία καταστάσεων σε ό,τι αφορά τη χρονική διάρκεια του σχεδίου εργασίας, την οργάνωση της τάξης και των χώρων, κλπ. Συχνά, το ίδιο το θέμα (που έχει επιλεγεί και από τους μαθητές) είναι αυτό που καθορίζει τον τρόπο εξέλιξης της εργασίας.

Μια πλευρά που χαρακτηρίζει και διαφοροποιεί τα σχέδια εργασίας —σε σχέση με άλλες προτάσεις— είναι ο πρωταγωνιστικός ρόλος που διαδραματίζουν οι μαθητές σε ό,τι αφορά τη λήψη αποφάσεων και πραγματοποίησης της εργασίας. Και με αυτό δεν εννοούμε καθόλου ότι τους αφήνουμε να κάνουν ό,τι νομίζουν, ότι εμπιστευόμαστε την τύχη τους στον αυθορμητισμό ή στο ότι θα μάθουν από μόνοι τους. Εννοούμε ότι πρέπει να δημιουργούνται καταστάσεις οι οποίες να τους ενθαρρύνουν, να τους κινητοποιούν —να τους αναγκάζουν, αν προτιμάτε— να παίρνουν αποφάσεις, να αναλύουν, να σκέπτονται σε βάθος, να συζητούν, να διακινδυνεύουν υποθέσεις, να αντιπαραβάλλουν, να αναζητούν πληροφορίες, κλπ. με λίγα λόγια, να σκέπτονται, με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού.

Η συμμετοχή των μαθητών στην απόφαση και την πραγματοποίηση του σχεδίου εργασίας αρχίζει από την πρώτη κιόλας στιγμή: από την επιλογή του θέματος και την κατάρτιση του πρώτου προσχεδίου, που θα αποτελέσει την αφορμή και τη βάση για το σχέδιο εργασίας. Ο όγκος της δραστηριότητας που πρόκειται να πραγματοποιηθεί, και η οποία μοιράζεται στην ομάδα-τάξη, θα περατωθεί από τους ίδιους τους μαθητές: αυτοί θα συγκεντρώσουν πληροφορίες, θα φέρουν υλικά, θα τα επεξεργαστούν, κλπ. Με αυτό τον τρόπο, εμπλέκονται στη δουλειά του σχολείου και οι οικογένειες των μαθητών.

Στη συνέχεια, παρουσιάζουμε μερικά παραδείγματα που πραγματοποιήθηκαν σε σχολεία της περιοχής μας και τα οποία αναφέρονται σε θέματα σχεδίων και προσχεδίων εργασίας, σκελετών, δραστηριοτήτων γλώσσας, κλπ. (Vert και Vilanova, 1989 και 1990).

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Περιλαμβάνουμε αποκλειστικά, και ενδεικτικά, ορισμένα από τα θέματα που έχουμε ήδη φέρει σε πέρας, πρόσφατα, σε σχολεία της περιοχής μας. Υπάρχουν, φυσικά, πολύ περισσότερες δυνατότητες. Τα θέματα που έχουμε επιλέξει, και που αναφέρουμε στη συνέχεια, αποτελούν προϊόν συλλογικής απόφασης, που έχει ληφθεί στην τάξη, μετά από μια διαδικασία “καταιγισμού ιδεών” εκ μέρους των μαθητών —και του εκπαιδευτικού, φυσικά. Οι ιδέες αυτές συζητούνται αργότερα, ώστε οι μαθητές να έχουν τη δυνατότητα να επιχειρηματολογήσουν υπέρ ή κατά κάθε επιλογής που προσφέρεται.

- Το ανθρώπινο σώμα.
- Τα φυτά του δάσους και του κήπου.
- Ο ουρανός (μετεωρολογία, ταξίδια στον αέρα, ο αέρας...).
- Το Σύμπαν (αστρονομία).
- Οι δεινόσαυροι.
- Τα άλογα.
- Οι πεταλούδες.

- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες.
- Τα κοχύλια.
- Τα μεταλλεύματα.
- Διάσημα πρόσωπα του χωριού (υπάρχουν πολλά, γιατί τα χωριά όπου δουλεύουμε πολλές φορές είναι θέρετρα: σε ένα χωριό μπορεί να ζουν ή να παραθερίζουν: κάποιος ταχυδακτυλουργός, επισκέπτες για επαγγελματικούς λόγους, ένας ζωγράφος ή γλύπτης, ένας σκιτσογράφος, οι μοναχοί ενός γνωστού μοναστηριού, κλπ.).
- Γουατεμάλα (επισκόπηση της χώρας, με αφορμή την άφιξη ενός κοριτσιού που κατέγινε από εκεί).¹
- Ο χρυσός (από που εξορύσσεται, χρυσοχοΐα...).
- Ανακύκλωση οικιακών απορριμμάτων (χαρτί, γυαλί, μπαταρίες, παλιά ρούχα, καύση απορριμμάτων...).
- Τα πουλιά.
- Το κρύο.
- Διάσημα πρόσωπα που πέθαναν ή προς τιμή των οποίων γίνεται κάποιο επετειακό αφιέρωμα (Νταλί, απονομή βραβείου Νόμπελ, κάποιος διάσημος ποιητής ή ζωγράφος, κλπ.).
- Το Ράλι Παρίσι - Ντακάρ.
- Επίσκεψη στο ζωολογικό κήπο.
- Κατασκηνώσεις και σχολικές επισκέψεις.
- Έπεξεργασία, έκδοση και διανομή του περιοδικού του σχολείου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΣΧΕΔΙΩΝ

Αφού αποφασιστεί το θέμα, η συλλογική συζήτηση επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των περιεχομένων που κινούν την περιέργεια των παιδιών και γίνεται η επεξεργασία του προσχεδίου της εργασίας. Σε μερικά σχολεία, οι εκπαιδευτικοί ζητούν από τους μαθητές να διατυπώσουν την προσωπική τους πρόταση για το προσχέδιο, ενώ άλλοι προτιμούν να το επεξεργαστούν συλλογικά στην τάξη.

Στη συνέχεια, θα δούμε ένα παράδειγμα, με το προσχέδιο εργασίας του σχεδίου “Ο ΟΥΡΑΝΟΣ” (δεύτερη τάξη Προσχολικής Αγωγής):

1°. ΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ; ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ;

- Αέρας, άνεμος
- Σύννεφα
- Ήλιος
- Φεγγάρι

¹ Η Ισπανία, λόγω πολιτισμικών δεσμών και κοινής γλώσσας —και όχι λόγω γεωγραφικής εγγύτητας— φιλοξενεί σημαντικό αριθμό μεταναστών που προέρχονται από χώρες της νότιας Αμερικής (ΣτΜ).

- Αστέρια
- Η Γη
- Οι πλανήτες
- Χιόνι
- Βροχή
- Θύελλες: αστραπές, βροντές, χαλάζι...
- Φως και σκοτάδι
- Ομίχλη
- Παγετοί
- Ο καιρός

2°. ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

- Πρωί, απόγευμα και νύχτα
- Ουράνιο τόξο

3°. ΓΙΑΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΕΡΑ ΚΑΙ ΝΥΧΤΑ;

4°. ΟΙ ΕΠΟΧΕΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

5°. ΜΟΛΥΝΣΗ

- Ποιος μολύνει
- Συνέπειες: κλιματολογικές αλλαγές, αρρώστειες...

6°. ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ

- Αεροπλάνα
- Πύραυλοι
- Αερόστατα

Η ανάπτυξη αυτού του σχεδίου εργασίας επέτρεψε, εκτός από τη συγκέντρωση των πληροφοριών, την πραγματοποίηση μεγάλης ποικιλίας επιστημονικών πειραμάτων. Για παράδειγμα, πώς επιδρά ο αέρας στα πανιά, στη ναυσιπλοΐα· τι συμβαίνει όταν μετακινούμε ένα κερί· ατμός και αναπνοή· κατασκευή ενός πλιακού ρολογιού, ενός αητού· σαπουνόφουσκες· η μέρα και η νύχτα, κλπ.

Βέβαια, το αρχικό προσχέδιο είναι πάντα πολύ κατώτερο από το τελικό αποτέλεσμα: στη διάρκεια της εργασίας ενσωματώνονται νέα ερωτήματα, νέα θέματα... Ας δούμε, για παράδειγμα, τη διαφορά μεταξύ του αρχικού και του τελικού προσχεδίου στο σχέδιο εργασίας “ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΣΩΜΑ”:

Προσχέδιο που είχε συμφωνηθεί στην αρχή του σχεδίου εργασίας (26-09-91):

Στην αρχική συλλογική συζήτηση, αφού πρώτα είχε συμφωνηθεί το θέμα, αποφασίστηκε να δουλευτόύν οι παρακάτω πλευρές του: Από το θέμα που προτάθηκε, το ανθρώπινο σώμα δηλαδή, αυτό που ήταν το πιο ενδιαφέρον και αποτελούσε τον άξονα του σχεδίου εργασίας ήταν η ερώτηση στην απάντηση: Πώς είμαστε από μέσα;

Το ανθρώπινο σώμα: πώς είμαστε από μέσα

- Τα κόκαλα
- Τα δάχτυλα
- Τα αυτιά
- Η καρδιά
- Τα έντερα
- Ο εγκέφαλος
- Τα μάτια
- Τα χέρια
- Τα πόδια
- Τα πέλματα
- Οι φλέβες
- Η κοιλιά
- Η μύτη
- Το πρόσωπο
- Το στόμα
- Ο λαιμός
- Το αίμα
- Οι δύο σωλήνες [τραχεία και οισοφάγος]
- Ο σφυγμός

Τελικό προσχέδιο: για τι μιλήσαμε και τι μάθαμε στη διάρκεια του σχεδίου εργασίας (17-12-91)

Το σχέδιο εργασίας για το ανθρώπινο σώμα κατέλαβε όλο το πρώτο τρίμηνο, σε συνδυασμό, φυσικά, με πολλές και διάφορες άλλες σχολικές δραστηριότητες. Στο τέλος, συγκεντρώθηκαν όσα είχαν αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια του σχεδίου εργασίας. Όπως θα δείτε, στην πορεία προέκυψαν ένα σωρό θέματα και αναπτύχθηκαν πρωτοβουλίες εκ μέρους των μαθητών, με αποτέλεσμα να διευρυνθεί το αρχικό προσχέδιο. Μερικές φορές τα θέματα απλώς τέθηκαν στην τάξη και, μεταξύ άλλων, έγινε λόγος και γι' αυτά, ενώ άλλες πλευρές αναπτύχθηκαν μέσω ιδιαίτερων δραστηριοτήτων.

Τελικό προσχέδιο: Το ανθρώπινο σώμα: πώς είμαστε από μέσα;**► Τα μάτια:**

- Πώς είναι: μέρη και χαρακτηριστικά.
- Πώς βλέπουμε: το φως και η κόρη: αλλαγές μεγέθους.
- Η προστασία των ματιών και η φροντίδα τους.
- Οι φακοί των ματιών: ελαττώματα της όρασης.
- Τα δάκρυα.
- Τα χρώματα των ματιών.

► Το στόμα:

- Τι κάνουμε με το στόμα: τρώμε, αναπνέουμε, μιλάμε, γελάμε, φυσάμε, μασάμε, μορφαζουμε...
- Τα μέρη του στόματος και οι λειτουργίες τους.
- Η οδοντοστοιχία: οι ονομασίες των ειδών των δοντιών και οι λειτουργίες τους: τα μέρη του δοντιού: η οδοντοφυΐα των παιδιών: υγιεινή του στόματος: οι οδοντογιατροί: οι τεχνητές οδοντοστοιχίες.
- Η γλώσσα: πώς είναι, σε τι χρησιμεύει...

► Τα αυτιά:

- Η ακοή: μερικές φορές ακούμε λιγότερο.
- Τα μέρη του αυτιού.
- Τι υπάρχει μέσα, πώς είναι το αυτί.
- Υγιεινή και φροντίδα του αυτιού.

► Η μύτη:

- Αναπνοή από τη μύτη.
- Πώς είναι εσωτερικά η μύτη.
- Οι βλέννες: τι είναι, σε τι χρησιμεύουν...
- Η μύτη ματώνει...

► Ο εγκέφαλος:

- Πώς είναι, πού είναι.
- Σε τι χρησιμεύει.

► Το προσχέδιο:

- Τι είναι. Τα ονόματα των βασικών κοκάλων.
- Οι λειτουργίες των διάφορων κοκάλων.

- Πώς είναι τα κόκαλα, από μέσα κι απ' έξω.
- Μορφές και μεγέθη των κοκάλων (σε σύγκριση με τα κόκαλα ενός σκύλου).
- Η σπονδυλική στήλη.
- Το κρανίο. Παρατήρηση του κρανίου ενός προβάτου.
- Ο σκελετός των ψαριών. Σύγκριση με τον ανθρώπινο σκελετό. Πώς είναι τα κόκαλα του ψαριού.
- Μπορεί να σπάσουν τα κόκαλα; Τι συμβαίνει όταν σπάνε;

► Τα πόδια και τα χέρια:

- Πώς είναι εσωτερικά.
- Οι λειτουργίες και τα μέρη τους.
- Τα χέρια, τα πόδια.

► Το δέρμα:

- Σε τι χρησιμεύει.
- Πώς είναι: οι πόροι: το δέρμα κόβεται: το δέρμα ζαρώνει και αποκτά ρυτίδες...
- Τα ζώα έχουν δέρμα. Η χρησιμότητα που έχει το δέρμα για τα ζώα. Σε τι χρησιμεύει το δέρμα στους ανθρώπους.
- Τα χρώματα του δέρματος, οι ανθρώπινες φυλές.

► Πώς γεννιόμαστε:

Όταν είμαστε μέσα στη μητέρα μας:

- Πώς είμαστε, πώς συντηρούμαστε, πώς τρώμε, πώς βλέπουμε, πόσο καιρό μένουμε μέσα στη μητέρα μας...

Όταν γεννιόμαστε:

- Ο γιατρός και το μαιευτήριο, με ποιον τρόπο γεννιόμαστε, τι κάνουν τα μωρά (τα αδέρφια μας), θηλασμός...

► Τα όργανα της χώνεψης:

- Πού πηγαίνει η τροφή;

- Το στομάχι: πώς μετατρέπεται η τροφή.
- Τα έντερα: κακά και πιπί.
- Διατροφικές συνήθειες: να τρώμε απ' όλα.

➤ **Η καρδιά και οι πνεύμονες:**

- Πώς είναι.
- Πού βρίσκονται.
- Σε τι χρησιμεύουν.
- Τι συμβαίνει όταν κουραζόμαστε.
- Φροντίδα και υγιεινή.

➤ **Το αίμα:**

- Πώς είναι.
- Σε τι χρησιμεύει.
- Από πού περνάει.
- Πληγές και αίμα: γιατί, πώς σταματάει η αιμορραγία, πώς καθαρίζονται και φροντίζονται οι πληγές...
- Ο σφυγμός: τι είναι, πώς τον καταλαβαίνουμε, γιατί...

➤ **Οι μύες:**

- Τι είναι, πώς είναι.
- Σε τι χρησιμεύουν: δύναμη, κίνηση, φυσική και αθλητική δραστηριότητα.

➤ **Το ανθρώπινο σώμα από μέσα:**

- Παρατήρηση καρτελών, παιχνίδια ανατομίας.
- Οι γιατροί: πώς το εξετάζουν, πώς ξέρουν τι συμβαίνει μέσα μας.
- Πώς μας θεραπεύουν τα φάρμακα.

**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
ΣΕ ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Όσο διαρκεί μια διαδικασία πραγματοποίησης ενός σχεδίου εργασίας, αναφέρονται πολλές και διάφορες εργασίες που μπορεί να καταλήξουν στη συμπερίληψη όλων των τυπολογιών κειμένων. Ως παράδειγμα, θα εκθέσουμε τις τυπολογίες κειμένων που συμπεριλήφθηκαν στην πραγματοποίηση ενός συγκεκριμένου θέματος:

Θέμα: Η επίσκεψη στο Ζωολογικό κήπο της Βαρκελώνης

Επίπεδο: 6 και 7 ετών.

Δραστηριότητα 1. Παρατήρηση και περιγραφή ενός χαρακτηριστικού ζώου, από κάθε μια από τις πέντε ομάδες σπονδυλωτών, με βάση έναν πίνακα παρατήρησης.

Τυπολογία κειμένου: Κείμενο παρουσίασης - Απαριθμητικό κείμενο: δελτίο καταγραφής δεδομένων.

Δραστηριότητα 2. Γραφή ενός πληροφοριακού σημειώματος στους μαθητές άλλων τάξεων με το οποίο τους ζητούμε να μας διευκολύνουν, ώστε να έρθουμε σε επαφή με διάφορα ζώα και να τα παρατηρήσουμε.

Τυπολογία κειμένου: Ενημερωτικό κείμενο, σημείωμα.

Δραστηριότητα 3. Γραφή του προγράμματος της εκδρομής, για να ενημερώσουμε και να πληροφορήσουμε τους γονείς.

Τυπολογία κειμένου: Ενημερωτικό κείμενο, επιστολή.

Δραστηριότητα 4. Γραφή των χαρακτηριστικών των ζώων που παρατηρήσαμε στο Ζωολογικό κήπο. Οι σχετικές πληροφορίες αναζητούνται από τις ενημερωτικές καρτέλες που είναι αναρτημένες στο Ζωολογικό κήπο.

Τυπολογία κειμένου: Κείμενο παρουσίασης, περιγραφή.

Δραστηριότητα 5. Περιγραφή ενός ζώου που παρατηρήσαμε στο Ζωολογικό κήπο, με βάση τις σημειώσεις που κατέγραψε ένα άλλο ζευγάρι συμμαθητών (με αυτό τον τρόπο, αξιολογείται το κύρος των σημειώσεων που καταγράφηκαν κατά την επίσκεψη).

Τυπολογία κειμένου: Κείμενο παρουσίασης, περιγραφή.

Δραστηριότητα 6. Αναζήτηση πληροφοριών για διάφορα αξιοπερίεργα στοιχεία που εμφανίζουν διάφορα ζώα στο Ζωολογικό κήπο. Γραφή των πληροφοριών, από ζευγάρια μαθητών, έτσι ώστε κάθε παιδί να υπαγορεύει σε κάποιον συμμαθητή του.

Τυπολογία κειμένου: Ενημερωτικό κείμενο, αξιοπερίεργα.

Δραστηριότητα 7. Σύνθεση ενός δελτίου για κάθε ζώο που μελετήθηκε. Το δελτίο αποτελείται από: σχέδιο, περιγραφή (δραστηριότητα 1) και τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν και καταγράφηκαν στη δραστηριότητα 6.

Τυπολογία κειμένου: Κείμενο παρουσίασης και ενημερωτικό κείμενο, δελτίο.

Δραστηριότητα 8. Γραφή του ποιήματος "Στο Πάρκο", το οποίο έχουν προηγουμένως απομνημονεύσει τα παιδιά. Γραφή νέων, επινοημένων δίστιχων που είναι παρόμοια με αυτά του ποιήματος.

Τυπολογία κειμένου: Λογοτεχνικό κείμενο παρουσίασης, ποιήματα.

Δραστηριότητα 9. Επεξεργασία διαφανειών, από τα σχέδια των ζώων που έχουν κάνει τα παιδιά, με το κείμενο που αντιστοιχεί σε κάθε μια από τις διαφάνειες.

Τυπολογία κειμένου: Λογοτεχνικό κείμενο, αφήγηση με οπτικοακουστική υποστήριξη.

Δραστηριότητα 10. Κατασκευή ζώων με διάφορα υλικά, όπου, κατά την κατασκευή, ακολουθούνται γραπτές οδηγίες.

Τυπολογία κειμένου: Κείμενο με οδηγίες χρήσης, οδηγίες.

Δραστηριότητα 11. Σύνθεση και κατασκευή ενημερωτικών αφισών με τις οποίες προσκαλούνται άλλες τάξεις να δουν τις διαφάνειες.

Τυπολογία κειμένου: Απαριθμητικό κείμενο, αφίσες.

Δραστηριότητα 12. Γραφή αινιγμάτων που επινοούν τα παιδιά για τα ζώα του Ζωολογικού κήπου.

Τυπολογία κειμένου: Λογοτεχνικό κείμενο, αινίγματα.

**ΠΛΕΥΡΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΟΥΝ
ΣΕ ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΤΗΣ (ΕΣ)
1. ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ	• Συμμετέχει στις συζητήσεις. • Υποβάλλει ερωτήσεις. • Εκθέτει επιχειρήματα. • Εξηγεί απόψεις και γνώμες.	• Σκέφτεται προτάσεις. • Αναλύει εναλλακτικές λύσεις. • Θέτει προσωπικά ενδιαφέροντα. • Λαμβάνει αποφάσεις που αφορούν τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά του σχετικά με τα θέματα που εξετάζονται. • Αιτιολογεί τα επιχειρήματά του.
2. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ	• Μοιράζονται, συζητούν και συμφωνούν: Τι θα διδαχθεί, τι θα μάθουν: περιεχόμενα της μάθησης. Πώς θα γίνει: μέσα, μέθοδοι, υλικά, τεχνικές... Πότε θα γίνει: οργάνωση και σχεδιασμός της εργασίας στο χρόνο. • Ατομική, και συλλογική, επεξεργασία του προσχεδίου.	
3. ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΕΞΕΛΙΞΗ, ΠΡΑΓΜΑΤΟ- ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟ- ΤΗΤΩΝ	• ΣΧΕΔΙΑΖΕΙ τη δομή του σχεδίου εργασίας: σύνδεση με τα περιεχόμενα του αναλυτικού προγράμματος και τα γνωστικά αντικείμενα· ειδικές οδηγίες, στόχοι και κριτήρια αξιολόγησης, κλπ. • Προτείνει και ΟΡΓΑΝΩΝΕΙ βοηθήματα, μέσα και εργαλεία. (Καθ'οδηγεί τις ιδέες των μαθητών. Αποφασίζει ποια είναι η ενδεδειγμένη εκπαιδευτική βοήθεια κατά περίπτωση. Δίνει εξηγήσεις και πληροφορίες... Διατυπώνει ερωτήσεις, προτείνει εναλλακτικές λύσεις και διαδικασίες δουλειάς. Προωθεί καταστάσεις γνωστικών συγκρούσεων. Διευκολύνει την επεξεργασία προσωπικών και/ή συλλογικών υποθέσεων. Προωθεί θετικές στάσεις. Γράφει, διαβάζει, υπαγορεύει, εκθέτει, συνοψίζει... • ΑΞΙΟΛΟΓΕΙ: τη διαδικασία, το αποτέλεσμα, το σχεδιασμό... αποφασίζει την απαιτούμενη βοήθεια, επανεξετάζει την κατάσταση και διορθώνει ό,τι χρειάζεται...	• ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙ τις δραστηριότητες. • Συνεισφέρει υλικά. • Αναζητεί πληροφορίες. • Χειρίζεται τις πληροφορίες. • Πραγματοποιεί προφορικές εκθέσεις. • Παρατηρεί την πραγματικότητα. • Ζητά πληροφορίες από ενήλικες που γνωρίζουν το θέμα, από άλλους συμμαθητές. • Χειρίζεται τα κείμενα και τα διάφορα μέσα πληροφόρησης: οπτικοακουστικά, γραφικά, πλαστικά... • Γράφει και διαβάζει κείμενα, για να εντοπίσει στοιχεία, να πληροφορηθεί, να ταξινομήσει και να απαριθμήσει, να απολαύσει, να μελετήσει, να μάθει πώς να κάνει... • Προβαίνει σε ατομική και συλλογική αξιολόγηση των περιεχομένων που μαθαίνει και της σχέσης τους με τους αρχικά επιδιωκόμενους στόχους. Αξιολογεί τη διαδικασία εξέλιξης της δραστηριότητας, τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν σε σχέση με τα προ-συμφωνημένα κριτήρια, κλπ.
4. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	• Ανακεφαλαιώσεις, μερικές και σταδιακές, των όσων διδάχτηκαν και μαθεύτηκαν. • Περίληψη των δραστηριοτήτων και των περιεχομένων που μελετήθηκαν. • Επεξεργασία των προσωπικών και συλλογικών συνθέσεων. • Επεξεργασία του —σχετικού με το θέμα— εγγράφου, ντοσιέ, αρχείου, κλπ. • Διατύπωση “εκκρεμών ζητημάτων”, προτάσεις για νέα θέματα...	

Εκπαιδευτικές διαδικασίες και δραστηριότητες για τη γλώσσα κατά την εξέλιξη του σχεδίου εργασίας

	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
1. ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ	- Καθίστανται σαφείς οι επιθυμίες και οι αναγκαιότητες για τη γνώση. - Διατυπώνονται ενδιαφέροντα, ερωτήσεις, επικοινωνιακοί στόχοι. - Εντοπίζονται θέματα προς μάθηση. - Ενεργοποιούνται προηγούμενες γνώσεις, εμπειρίες και επιθυμίες. - Λαμβάνονται αποφάσεις σε σχέση με την ίδια τη μάθηση.	- Προφορική συνεισφορά με υποδείξεις ("καταιγισμός ιδεών"). - Επιχειρηματολογία υπέρ των προσωπικών αποφάσεων και συνεισφορών. - Θέση ζητημάτων, συνέλευση, συλλογική συζήτηση, λήψη αποφάσεων...
2. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ	- Οργανώνονται τα περιεχόμενα. - Ιεραρχούνται οι ανάγκες και τα ζητήματα που τέθηκαν. - Σχεδιάζεται η δουλειά. - Δημιουργείται ένα επικοινωνιακό πλαίσιο, το οποίο να είναι ευνοϊκό για την εξέλιξη της δραστηριότητας που θα ακολουθήσει: κινητοποίηση και εμπλοκή των μαθητών.	
3. ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΕΞΕΛΙΞΗ, ΠΡΑΓΜΑΤΟ- ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟ- ΤΗΤΩΝ	- Εδραιώνονται σχέσεις μεταξύ προηγούμενων και νέων γνώσεων. - Αναγνωρίζονται ανάγκες και περιορισμοί, και καθορίζεται η αναγκαία βοήθεια. - Εντοπίζονται, οργανώνονται και ταξινομούνται πληροφορίες, γνώσεις, υλικά... με διάφορους τρόπους: επιτοίχιοι πίνακες και πίνακες ανακοινώσεων, γωνιές και εργαστήρια, λευκώματα, αρχειοθήκες και προσωπικά ντοσιέ και φάκελοι... - Οικοδομούνται διαγράμματα γνώσεων μέσω της αλληλεπίδρασης και της συλλογικής δουλειάς. - Αξιολογείται, ατομικά και συλλογικά, η διαδικασία της μάθησης και των περιεχομένων που έχουν διδαχθεί.	- Ανάγνωση και γραφή ποικίλων κειμένων. - Διαδικασίες: αναζήτησης και εντοπισμού πληροφοριών (χρήση βιβλιοθηκών, πινάκων περιεχομένων...). - Χειρισμός των πληροφοριών (περίληψη, αναγνώριση κεντρικών ιδεών, σύνθεση...). - Επεξεργασία διάφορων εγγράφων (προσχέδιο, περιεχόμενα, πίνακες, βιβλιογραφίες...).
4. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	- Συνείδηση της δουλειάς που πραγματοποιήθηκε: αρχική πρόθεση, βαθμός προσαρμογής αυτού που πραγματοποιήθηκε στην αρχική πρόθεση, στόχοι που επιτεύχθηκαν, αποτελεσματική μάθηση, αμφιβολίες και περιορισμοί... - Αναδιοργάνωση και αποσαφήνιση αποχρώσεων, σχέσεων, διαδικασιών, στάσεων.	- Προφορική ανακεφαλαίωση. - Προφορική έκθεση. - Γραφή προσχεδίων πινάκων περιεχομένων, διαγραμμάτων, πινάκων με ομάδες λέξεων ("ενοιολογικοί χάρτες"), κλπ. - Ζητήματα που τίθενται από κοινού. - Επεξεργασία και έκδοση ντοσιέ.

XIU - XIU

Número 4 Juny de 1992

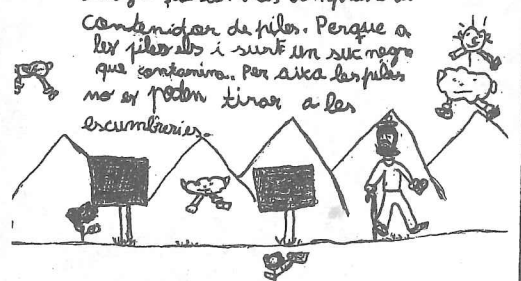
Edita: Escola d'Acte Arcaica - Caratena de Furnells - Regue Parindizas: clasc slozans, clasc llasans, clasc torreugues clasc dels gosius 29-5-92 Laila (1^a)

La naturalesa i les excumbreries

No tot sa de tira a les excumbreries KIRA (1^a 16-3-92)

Que s'ha de fer amb les piles?

Les piles s'han de portar a la botiga que les has comprat e al contenidor de piles. Perque si les piles alts i surt un xuc negre que contaminar. Per això les piles no es poden tirar a les excumbreries

CRISTINA - NOONJA - QUIR - DAVID M. (2^a) 16-3-92

SUMARI

La natura i les excumbreries... 1-2

Escola 3-4-5-6-7

Catalunya 8-9-10

Internacional 11

Huiscup 12

El temps 13

Resetas 14

Race literari 15

Tel·lègraf maxas 16-17

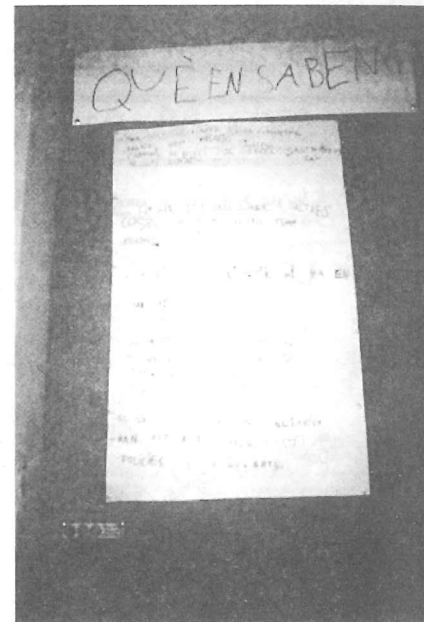
Anims 18-19

Acudits i antratanis 20-21

Ultimas noticies 22

Σχέδιο εργασίας: ΕΚΔΟΣΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Το περιοδικό αυτό συντάχθηκε και εκδόθηκε από μαθητές 6 και 7 ετών. Περιέχει μια μονογραφία με θέμα "Η ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ", με επικεφαλίδα η οποία ξεχωρίζει από το υπόλοιπο κείμενο και εικονογράφηση στο εξώφυλλο, η οποία αναφέρεται στις χρησιμοποιημένες μπαταρίες. Στα συνοπτικά περιεχόμενα (στη δεξιά στήλη), μπορούμε να παρατηρήσουμε ορισμένα από τα τμήματα του περιοδικού, όπως το Ωροσκόπιο, ο Καιρός, Συνταγές, Λογοτεχνική Γωνιά, Ανέκδοτα ή Τελευταίες Ειδήσεις

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΠΙΤΟΙΧΙΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΡΜΕΝΑ ΑΠΟ ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Τα θέματα είναι "ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ", "ΤΑ ΑΛΟΓΑ" και "ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ" (Προσχολική Αγωγή). Οι πίνακες περιέχουν ειδικό λεξιλόγιο, ανάλογα με το εκάστοτε θέμα, σχολιασμένες εικόνες, περιλήψεις, κλπ.

Παραρτήματα

Αποσκοπώντας στο να διευκολύνουμε τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιήσουν αυτόνομα τον τρίτο τόμο, συγκεντρώσαμε εδώ ορισμένα στοιχεία που θεωρούμε χρήσιμα.

Καταρχήν, αναπαράγουμε, ομαδοποιημένα, τα ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ, τα οποία εμφανίζονται στο δεύτερο τόμο επικεφαλής των διδακτικών κατευθύνσεων σε κάθε ενότητα περιεχομένων. Όταν σχεδιάζονται οι δραστηριότητες στην τάξη, πράγμα που αποτελεί και το στόχο αυτού του τόμου, ο εκπαιδευτικός οφείλει να λαμβάνει πάντοτε υπόψη του τα περιεχόμενα που προτίθεται να διδάξει. Συχνά, θα πρέπει να τα επανεξετάσει, ώστε να βεβαιωθεί ότι όλα τα περιεχόμενα διδάσκονται με ισορροπο τρόπο κατά τη διάρκεια του χρόνου.

Έπειτα, συγκεντρώνουμε, επίσης ομαδοποιημένη, την ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ την οποία συνιστούμε για τη διδασκαλία των περιεχομένων του αναλυτικού προγράμματος. Η σχέση μεταξύ περιεχομένων και τύπων δραστηριοτήτων παρουσιάζεται λεπτομερώς στο δεύτερο τόμο, στο τέλος κάθε κεφαλαίου, όπου μνημονεύονται οι διδακτικές κατευθύνσεις των ενοτήτων ("Πλευρές προς παρατήρηση"...).

Τελικά, ο σχεδιασμός μιας δραστηριότητας στην τάξη καταλήγει να συνενώνει τους τύπους των κειμένων με τους τύπους των δραστηριοτήτων που συνιστώνται για κάθε περιεχόμενο. Έτσι, για παράδειγμα, όταν έχουμε ένα παραμύθι, μια είδηση ή μια συνταγή, πρέπει να αποφασίσουμε ποιες δραστηριότητες από τις παρακάτω, θα προτείνουμε στην τάξη:

- Δραστηριότητες διαφοροποίησης μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου (ανάγνωση από τον εκπαιδευτικό, ανακεφαλαίωση από τους μαθητές...).

- Δραστηριότητες μάθησης του αλφαριθμητικού συστήματος (ερμηνεία της προσωπικής γραφής, ερμηνεία κειμένων με βάση τις εικόνες).
- Δραστηριότητες γραφής (αντιγραφή, υπαγόρευση, ξαναγράψιμο...).
- Δραστηριότητες ανάγνωσης (ανασύνθεση κειμένων, περίληψη και αναγνώριση της κεντρικής ιδέας...).
- Δραστηριότητες σκέψης σε βάθος για τη γλώσσα (γραμματική διόρθωση...).
- Δραστηριότητες συνάρθρωσης μεταξύ του συστήματος λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας (διαδοχή εικόνων, δραματοποίηση, τραγούδια...).

Στη συνέχεια, στο 3^ο παράρτημα, συγκεντρώνουμε τη ΣΧΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΥΠΟΥΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ, εν είδει πίνακα περιεχομένων αυτού του τόμου. Τέλος, δείχνουμε μια συλλογή ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ λόγω του ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν ως τρόπος συγκέντρωσης, κινητοποίησης και νοηματοδότησης μεγάλου μέρους των δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται στην τάξη.

1^ο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ενότητα 2. Χρήσεις και τρόποι γραπτής επικοινωνίας

Κομμάτι 2.1. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΠΡ-ΓΡ).

Έννοιες

ΠΡ-ΓΡ: Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΩΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ: ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Σχέσεις μεταξύ του προφορικού και του γραπτού λόγου.
2. Αναγκαιότητες και καταστάσεις γραπτής επικοινωνίας στο σύνθετο περιβάλλον των μαθητών.
3. Λειτουργίες, επικοινωνιακός στόχος και σκοπός του γραπτού λόγου.
4. Τα εργαλεία του γραπτού λόγου: βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, παραμύθια, αφίσες, επιγραφές, διαφημίσεις και άλλα. Η βιβλιοθήκη.
5. Παραλλαγές της γραπτής γλώσσας. Γλωσσική και πολιτισμική ποικιλία στην κοινωνία, την Ισπανία και τον κόσμο.

Διαδικασίες

ΠΡ-ΓΡ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΡΘΡΩΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Η ρηματοποίηση του γραπτού:
 - 1.1. Επίδειξη προσοχής και κατανόηση αφηγήσεων, παραμυθιών και άλλων μινυμάτων που διαβάζονται από έναν ενήλικα ή συμμαθητή.
 - 1.2. Προφορική ανακεφαλαίωση των όσων διαβάστηκαν.
 - 1.3. Προφορική ανασύνθεση παραμυθιών και αφηγήσεων.
 - 1.4. Απαγγελία, δραματοποίηση, τραγούδι, έκθεση, κλπ. γραπτών κειμένων που έχουν απομνημονευθεί, με χρήση της προφοράς, του ρυθμού, του τονισμού και των κινήσεων που αρμόζουν στο περιεχόμενό τους.
2. Προφορική επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου που πρόκειται να γραφεί.
3. Ετοιμασία προφορικών εκθέσεων.

Στάσεις

ΠΡ-ΓΡ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΓΡΑΠΤΟ ΛΟΓΟ ΚΑΙ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟ ΛΟΓΟ

1. Εκτίμηση της γραπτής γλώσσας ως μέσο επικοινωνίας και μετάδοσης κουλτούρας, και ως μέσο για τον προγραμματισμό και την πραγματοποίηση συγκεκριμένων εργασιών.
2. Εκτίμηση της ανάγνωσης και της γραφής ως πηγή απόλαυσης και αναψυχής.
3. Κινητοποίηση: περιέργεια, αυτονομία, προσωπική πρωτοβουλία, δημιουργικότητα, στάση αμφίδρομης δράσης και συνεργασιμότητας, σεβασμός στη διαφορετικότητα των συμμαθητών και θετική, αλλά κριτική, εκτίμηση του εαυτού στη διάρκεια δραστηριοτήτων οι οποίες συνδέονται με το γραπτό λόγο.
4. Ευχαρίστηση και απόλαυση για το άκουσμα και το ξεφύλλισμα παραμυθιών και άλλων κειμένων τα οποία διαβάζει κάποιος ενήλικας.
5. Εκτίμηση και ενεργός συμμετοχή σε δραστηριότητες απαγγελίας, δραματοποίησης, έκθεσης, κλπ. κειμένων στην τάξη.
6. Εκτίμηση και συμμετοχή σε δραστηριότητες προφορικής ανασύνθεσης παραμυθιών και αφηγήσεων.
7. Ενεργός, σε βάθος και εποικοδομητική συμμετοχή κατά την ανακεφαλαίωση κειμένων που έχουν διαβαστεί.

8. Ενεργός, σε βάθος και εποικοδομητική συμμετοχή κατά την επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου.
9. Σεβασμός και επίδειξη προσοχής και φροντίδας για τα υλικά και τα εργαλεία του γραπτού λόγου (βιβλία, περιοδικά, κλπ.).
10. Σεβασμός και υιοθέτηση των κανόνων που έχουν θεσπιστεί για τη χρήση των βιβλιοθηκών.
11. Εκτίμηση της γλωσσικής και πολιτισμικής διαφορετικότητας στην κοινωνία, την Ισπανία και τον κόσμο.

Κομμάτι 2.2. ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ: ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ (ΑΛΦ)

Εννοιες

ΑΛΦ: ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1. Διαφορές μεταξύ της γραφής και άλλων γραφικών μορφών.
2. Γνώση των γραμμάτων και των συμβάσεων της γραφής (γραμμικότητα, κατεύθυνση από τα αριστερά προς τα δεξιά, κλπ.).
3. Γνώσεις για το σύστημα κωδικοποίησης του γραπτού λόγου (γραφή).
4. Γνώσεις για το σύστημα αποκωδικοποίησης του γραπτού λόγου (ανάγνωση).

Διαδικασίες

ΑΛΦ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1. Διαφοροποίηση μεταξύ των γραπτών μορφών και άλλων γραφικών μορφών έκφρασης.
2. Χρήση της γνώσης των γραμμάτων και των συμβάσεων του συστήματος: γραμμικότητα, κατεύθυνση από τα αριστερά προς τα δεξιά, κατανομή του κειμένου στο χώρο...
3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ (Γραφή):
 - 3.1. Χρήση των γνώσεων για το αλφαβητικό σύστημα:
 - Χρησιμοποίηση ποσοτικών και ποιοτικών (ποικιλία) κριτηρίων κατά τη χρήση γραμμάτων (ή άλλων γραφικών σημείων) για τη γραφή ονομάτων ή/και τη σύγκριση λέξεων.

- Σχέση μεταξύ των γραμμάτων και των ήχων της λέξης. Συλλαβική και φωνητική αναγνώριση και κατάτμηση.
- Σύνδεση ήχου - γραμμάτων.
- Ορθογραφικές υποθέσεις.

3.2. Γραφικές διαδικασίες της γραφής γραμμάτων και λέξεων.

4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ (Ανάγνωση):

4.1. Χρήση των γνώσεων για το αλφαβητικό σύστημα:

- Αναγνώριση του προσωπικού ονόματος και άλλων λέξεων.
- Χρήση της εικόνας και του επικοινωνιακού πλαισίου ως δεικτών. Χρήση ποσοτικών ενδείξεων του κειμένου για την ερμηνεία του.
- Χρήση ποιοτικών δεικτών (γράμματα) για την ερμηνεία του κειμένου.
- Ανάγνωση προσαρμοσμένη στο κείμενο.

4.2. Διαδικασίες φωνολογικής απόδοσης, συλλαβισμού, σφαιρικής ανάγνωσης και αναγνωστικής ταχύτητας.

Στάσεις

ΑΛΦ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΤΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. Ευνοϊκή προδιάθεση για τη μάθηση στα πλαίσια του σχολείου: επίδειξη περιέργειας, ενδιαφέροντος για ό,τι τίθεται στην τάξη, προσοχής, αυτονομίας, κλπ.
2. Εκτίμηση της προσωπικής προσπάθειας που καταβάλλεται για σκέψη σε βάθος, ως πηγή μάθησης και προσωπικής διαμόρφωσης.
3. Θετική αυτοεκπλήρωση, με εκτίμηση των προσωπικών δυνατοτήτων για σκέψη σε βάθος και επιχειρηματολογία για ό,τι γράφεται.
4. Συνείδηση και αποδοχή των προσωπικών ορίων και εκτίμηση των δυσκολιών ως ένα εμπόδιο που πρέπει να υπερπηδηθεί.
5. Προδιάθεση για αλληλεπίδραση και συλλογική δουλειά. Αποδοχή της διαφορετικότητας των ρυθμών μάθησης που εμφανίζουν οι συμμαθητές της ομάδας.

Κομμάτι 2.3. Η ΓΡΑΦΗ ΩΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ (ΓΡ)

Έννοιες

ΓΡ: Η ΓΡΑΦΗ ΩΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1. Αναγκαίες γνώσεις:

- Περιεχόμενο που θέλουμε να κοινοποιήσουμε.
- Επικοινωνιακός στόχος της γραφής.
- Χαρακτηριστικά του αποδέκτη και της επικοινωνιακής κατάστασης.
- Τύποι κειμένων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν.
- Ιεράρχηση των ιδεών που πρόκειται να μεταδοθούν και με ποια σειρά.
- Επιδιδώσιμο ύφος και κατάλληλα μέσα για την επίτευξή του.
- Μορφή, έκδοση, δέσιμο και αρχειοθέτηση του κειμένου.

Διαδικασίες

ΓΡ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΡΑΦΗΣ:

1. Αποφασίζεται το θέμα και η κατάσταση γραφής.
2. Αποσαφηνίζεται ο σκοπός και ο στόχος της γραφής.
3. Αποφασίζεται ποιος είναι ο αποδέκτης.
4. Λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά του κειμένου.
5. Γίνεται επεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου: περιεχόμενο.
6. Αμφίδρομη γραφή. Επανεπεξεργασία του προκαταρκτικού κειμένου. Αναγνώριση και επίλυση προβλημάτων κωδικοποίησης.
7. Επανεξέταση: ξαναδιάβασμα, αξιολόγηση και διόρθωση του γραπτού, σύμφωνα με προαποφασισμένα κριτήρια.
8. Καθαρογραφία: έκδοση και αναπαραγωγή του κειμένου.

Στάσεις

ΓΡ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΓΡΑΦΗ

1. Εκτίμηση της γραφής ως μέσο επικοινωνίας, μελέτης, απόλαυσης και διασκέδασης.
2. Ενεργός περιέργεια για τη γραφή νέων λέξεων και κειμένων.
3. Ενεργός, αυτόνομη και δημιουργική στάση κατά την προετοιμασία του κειμένου που πρόκειται να γραφεί.
4. Αλληλεπίδραση, ικανότητα συνεργασίας και επίδειξη σεβασμού στη διαφορετικότητα κατά τη συλλογική επεξεργασία κειμένων.
5. Δραστηριοποίηση και ικανότητα αυτοαξιολόγησης κατά τη διαδικασία γραφής. Αναγνώριση και εντοπισμός των αμφιβολιών, καθώς και επιθυμία για την επίλυσή τους.
6. Στάση αναζήτησης δημιουργικών και προσωπικών διαύλων επικοινωνίας κατά τη γραφή κειμένων.
7. Απαιτήσεις από τον εαυτό κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης των παραγωγών και εκτίμηση της σαφήνειας, της σειράς και της καλής εμφάνισης των κειμένων με σκοπό την επίτευξη καλύτερης επικοινωνίας.
8. Συνήθειες προσεκτικής επανεξέτασης των διορθώσεων που έχουν γίνει στο γραπτό.

Κομμάτι 2.4. Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΩΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ (ΑΝ)

1. Αναγκαίες γνώσεις για την ανάγνωση:

- Αναγκαιότητα και στόχος της ανάγνωσης.
- Δείκτες του επικοινωνιακού πλαισίου, που χρησιμεύουν για την πρόβλεψη του περιεχομένου (κατάσταση, εικονογράφηση, τυπογραφικοί χαρακτήρες, γραφικό υλικό του κειμένου...).
- Θέμα του κειμένου που πρόκειται να διαβαστεί.
- Δομή του κειμένου, ανάλογα με την τυπολογία του.
- Λεξιλόγιο, τυπικές εκφράσεις, κλπ.
- Ειδικές γραμματικές πλευρές του κειμένου.

Διαδικασίες

ΑΝ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

1. Αποσαφήνιση του στόχου της ανάγνωσης και του θέματος του κειμένου.
2. Πρόβλεψη του περιεχομένου:
 - Ενεργοποίηση προηγούμενων γνώσεων.
 - Χρήση των συμφραζομένων και άλλων δεικτών για την κατανόηση του κειμένου.
 - Διατύπωση ερωτήσεων.
3. Αμφίδρομη ανάγνωση:
 - Σταδιακή οικοδόμηση του νοήματος του κειμένου.
 - Επαλήθευση και επαναδιατύπωση υποθέσεων.
 - Αναγνώριση και ανάλυση των λαθών που γίνονται κατά την ανάγνωση.
4. Ανακεφαλαίωση.
5. Διεύρυνση της ανάγνωσης.

Στάσεις

ΑΝ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

1. Κινητοποίηση, επίδειξη περιέργειας και ενδιαφέροντος εκ μέρους του παιδιού για την ανάγνωση κειμένων που απαντώνται στο περιβάλλον του.
2. Απαιτήσεις από τον εαυτό κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης και εκτίμηση της προσωπικής κατανόησης του κειμένου. Αυτοαξιολόγηση του βαθμού κατανόησης και των δυσκολιών που παρουσιάζονται κατά την ανάγνωση.
3. Κριτική στάση για τα μηνύματα που εκπέμπουν τα γραπτά κείμενα και ιδιαίτερη ευαισθητοποίηση ως προς αυτά που περιλαμβάνουν διακρίσεις κοινωνικές, εθντικές, φύλου, κλπ.
4. Ενεργός και διερευνητική στάση ως προς το κείμενο: διατύπωση ερωτήσεων και υποθέσεων, συσχετισμός και σύνδεση με τα ήδη γνωστά, διατύπωση κρίσεων και προσωπικών γνώμων, κλπ.

5. Προσοχή, συγκέντρωση, πειρία και τάξη κατά τη διάρκεια της ατομικής ή συλλογικής ανάγνωσης και ενεργός συμμετοχή σε εργασίες προετοιμασίας και σχολιασμού του κειμένου.
6. Συνήθειες ανάγνωσης στο σχολείο και το σπίτι. Χρήση βιβλιοθηκών.

Κομμάτι 2.5. ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΩΣ ΒΑΣΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΤΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΚΕΙΜ)Έννοιες

ΚΕΙΜ: ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΩΣ ΒΑΣΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΤΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Το κείμενο ως βασική μονάδα του γραπτού λόγου έτσι όπως χρησιμοποιείται στην κοινωνία. Ποικιλία των γραπτών κειμένων.
2. Τυπολογίες κειμένων. Το κριτήριο του επικοινωνιακού στόχου, κατά την ανάγνωση και τη γραφή, ως οργανωτικό στοιχείο της τυπολογίας των κειμένων. Χρήση του κριτηρίου αυτού.
3. Δομή και χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν εκείνους τους τύπους κειμένων οι οποίοι χρησιμοποιούνται με τη μεγαλύτερη συχνότητα στην κοινωνία και τις σχολικές εργασίες:
 - 3.1. Σκοπός και επικοινωνιακός στόχος (χειρισμός στοιχείων, πληροφόρηση, ευχαρίστηση, μελέτη, πράξη).
 - 3.2. Ειδική λειτουργία του κάθε κειμένου.
 - 3.3. Υποδείγματα κειμένων που απαντώνται στην κοινωνική πραγματικότητα.
 - 3.4. Ειδικά περιεχόμενα κάθε κειμένου.
 - 3.5. Μορφή και γραφικό υλικό που προσιδιάζουν σε κάθε κείμενο.
 - 3.6. Γραμματική του κειμένου (μορφολογική σύνταξη, λεξιλόγιο, μακροδομή...).

Διαδικασίες

ΚΕΙΜ: ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΤΥΠΟ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΡΑΦΗΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΤΟΧΟ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- 1.1. Απαριθμητικά κείμενα.
- 1.2. Ενημερωτικά κείμενα.
- 1.3. Λογοτεχνικά κείμενα.
- 1.4. Κείμενα παρουσίασης.
- 1.5. Κείμενα με οδηγίες χρήσης.

2. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΥΠΟ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΤΟΧΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

- 2.1. Εντοπισμός και χειρισμός στοιχείων σε απαριθμητικά κείμενα.
- 2.2. Αναγνώριση του θέματος και κύρια χαρακτηριστικά του γραπτού σε ενημερωτικά κείμενα που περιέχουν γενικές πληροφορίες.
- 2.3. Αισθητική ευαισθητοποίηση και ευχαρίστηση για και κατά την ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων.
- 2.4. Μάθηση και μελέτη κειμένων παρουσίασης: θέμα, κεντρική ιδέα, περίληψη του κειμένου, σύνδεση μεταξύ των μερών του κειμένου (διάγραμμα), ειδικό λεξιλόγιο, κλπ.
- 2.5. Πραγματοποίηση απλών εργασιών, σύμφωνα με τις οδηγίες που περιέχει ένα κείμενο με οδηγίες χρήσης.

Στάσεις

ΚΕΙΜ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Εκτίμηση του γραπτού λόγου ως μέσο επικοινωνίας που μπορεί να προσαρμοστεί σε διάφορους στόχους και καταστάσεις.
2. Επίδειξη σεβασμού και προσοχής στη διαφορετικότητα των κειμένων και στην προσαρμογή τους στο στόχο της ανάγνωσης και της γραφής, την επικοινωνιακή κατάσταση και το πλαίσιο, καθώς και σε άλλες προϋποθέσεις της ανάγνωσης και της γραφής.
3. Ακρίβεια στον εντοπισμό και τη μετάδοση στοιχείων που περιέχονται σε απαριθμητικά κείμενα.
4. Εκτίμηση της σαφήνειας, συντομίας και θελκτικότητας που χαρακτηρίζουν τα ενημερωτικά κείμενα.
5. Εκτίμηση της αισθητικής και ανθρωπιστικής ευαισθησίας των λογοτεχνικών κειμένων.
6. Θετική στάση και συνήθειες προσοχής, μελέτης και σκέψης σε βάθος, όταν πρόκειται για κείμενα παρουσίασης.
7. Εκτίμηση της σαφήνειας, λεπτομερούς έκθεσης και ακρίβειας των οδηγιών σε κείμενα με οδηγίες χρήσης.

Ενότητα 3: Ανάλυση και σκέψη για τη γλώσσα (ΣΚΕΨΗ)

Έννοιες

ΣΚΕΨΗ: ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. Αναγκαιότητα της μορφής ως μέσο για την επίτευξη καλύτερης χρήσης της γλώσσας.
2. Βασικές δομές της γλώσσας (στο επίπεδο του κειμένου, της φράσης και της λέξης) και η λειτουργία τους μέσα στο κείμενο.
3. Καταλληλότητα των κειμένων. Ποικιλία που εμφανίζουν οι τρόποι έκφρασης ενός μηνύματος, σε σχέση με το επικοινωνιακό πλαίσιο και την επικοινωνιακή κατάσταση. Παραλλαγές ανάλογα με τον επικοινωνιακό στόχο του συγγραφέα, τον αποδέκτη του μηνύματος, τον τύπο του κειμένου και το επικοινωνιακό πλαίσιο. Επίπεδα χρήσης της γλώσσας.
4. Συνοχή του κειμένου. Δομή του κειμένου και συνοχή του περιεχομένου. Λεξιλόγιο: ετυμολογία, συνώνυμα, πολύσημα. Λογοτεχνικά μέσα για το χρώματισμό ή την έμφαση της εκφραστικότητας του κειμένου.
5. Ενότητα του κειμένου. Μορφοσυντακτικές πλευρές. Συμφωνία, χρήση των ρηματικών χρόνων και των εγκλίσεων ανάλογα με την επικοινωνιακή κατάσταση. Χρήση επιρρημάτων, προθέσεων, συνδέσμων, κλπ. για τη συνάρθρωση του περιεχομένου.
6. Ορθογραφία: χωρισμός των λέξεων· αντιστοιχίες ήχου/λέξης και εισαγωγή απλών ορθογραφικών κανόνων. Χρήση κεφαλαίων και πεζών. Εισαγωγή στους κανόνες τονισμού.
7. Εισαγωγή στη λογοτεχνία: υφολογικές πλευρές, λογοτεχνικοί χαρακτήρες και είδη σε σχέση με κείμενα που έχουν διαβαστεί στο σχολείο (παραμύθια, ποιήματα, θέατρο, κόμικς...). Εισαγωγή στο έργο ορισμένων επιλεγμένων συγγραφέων.

Διαδικασίες

ΣΚΕΨΗ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. Εξερεύνηση των βασικών δομών της γλώσσας (μορφολογική σύνταξη, ορθογραφία, λεξιλόγιο, κλπ.) με αφετηρία καταστάσεις κατανόησης και παραγωγής κειμένων.

2. Παρατήρηση των σχέσεων που συνδέουν τις μορφοσυντακτικές δομές των κειμένων, με το νόημα και τον επικοινωνιακό στόχο του μηνύματος.
3. Παρατήρηση των συντακτικών, μορφολογικών και ορθογραφικών κανονικοτήτων στις προφορικές και γραπτές παραγωγές.
4. Διατύπωση και επιβεβαίωση υποθέσεων για τη λειτουργία των βασικών δομών της γλώσσας σε εργασίες κατανόησης και παραγωγής κειμένων.
5. Διατύπωση και επιβεβαίωση υποθέσεων για τις ορθογραφικές συμβάσεις.
6. Ρηματοποίηση των παρατηρήσεων που πραγματοποιήθηκαν, με αναγνώριση των βασικών συντακτικών, μορφολογικών και ορθογραφικών κανόνων.
7. Διαδικασίες διόρθωσης των γραπτών κειμένων σύμφωνα με προηγουμένως θεσπισμένα κριτήρια. Αναγνώριση των αμφιβολιών σε ό,τι αφορά την κατανόηση και παραγωγή κειμένων. Επίλυση προβλημάτων με χρήση πηγών πληροφόρησης στις οποίες έχει πρόσβαση ο μαθητής.

Στάσεις

ΣΚΕΨΗ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. Εκτίμηση της ποιότητας τόσο των προσωπικών όσο και των άλλων κειμένων, ως μέσο για τη διασφάλιση ρέουσας και σαφούς επικοινωνίας.
2. Αποδοχή και σεβασμός των βασικών κανόνων της γλώσσας.
3. Υιοθέτηση θετικής, κριτικής στάσης σε σχέση με την προσωπική γραφή, η οποία θα πρέπει να οδηγεί στη συνήθεια της επανεξέτασης και διόρθωσης του γραπτού.
4. Ενεργός στάση σε ό,τι αφορά την αναγνώριση γραμματικών προβλημάτων και την αναζήτηση μέσων για την επίλυσή τους.
5. Επίδειξη ενδιαφέροντος για την αναζήτηση προσωπικών και δημιουργικών διαύλων επικοινωνίας σε ό,τι αφορά τη χρήση της γλώσσας.

Ενότητα 4: Συστήματα λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας (ΛμηΛ)

Έννοιες

ΛμηΛ: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΛΕΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1. Αναγκαιότητα και σημασία της κίνησης και της σωματικής έκφρασης στον προφορικό λόγο και τη ρηματοποίηση του γραπτού.
2. Γνώσεις σχετικά με λογότυπους που έχουν νόημα για τους μαθητές, εικονιστικά σημεία και άλλα γραφικά σύμβολα που υπάρχουν στους δρόμους, στο σχολείο, κλπ.
3. Ανάγκη και σημασία του ήχου και της εικόνας που συνδέονται με γραπτά κείμενα στις ταινίες, τις οπτικοακουστικές παραγωγές, κλπ. οι οποίες χρησιμοποιούνται στο σχολείο.
4. Γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία της γραπτής επικοινωνίας. Η εικονογράφηση και τα τυπογραφικά στοιχεία ως πηγές πληροφόρησης σχετικά με το κείμενο που πρόκειται να διαβαστεί.
5. Σημασιολογική αξία της εικόνας σε κείμενα όπως οι διαφημίσεις, οι αφίσες, τα κόμικς, οι γελοιογραφίες, κλπ. και η σχέση της με το γραπτό κείμενο.

Διαδικασίες

Δ4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΡΘΡΩΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ.

1. Ερμηνεία και παραγωγή λογοτύπων, εικόνων και άλλων γραφικών συμβολισμών.
2. Ερμηνεία και παραγωγή εικόνων, είτε μόνων τους είτε διαδοχικών.
3. Ερμηνεία και παραγωγή εικονογραφήσεων που συνδέονται με τα κείμενα. Χρήση αυτών των εικονογραφήσεων ως δείκτες για το περιεχόμενο του κειμένου και για την έκφραση διάφορων επικοινωνιακών στόχων.
4. Ερμηνεία και παραγωγή κειμένων που συνδέονται με εικόνες (και/ή ήχο), όπως υπότιτλων, διαφημίσεων, αφισών, κόμικς, γελοιογραφιών, βίντεο, διαφανειών, κλπ.
5. Διαδικασίες απαγγελίας, δραματοποίησης, μεγαλόφωνης ανάγνωσης, κλπ., που συνοδεύονται από σωματική έκφραση.
6. Σχέση μεταξύ κειμένου και μουσικής σε τραγούδια, μουσικά παραμύθια, κλπ.
7. Ανάλυση των νοημάτων που εισάγουν ο ήχος και η εικόνα στις οπτικοακουστικές παραγωγές, και η σχέση τους με το κείμενο. Ερμηνεία του επιδιωκόμενου στόχου.

Στάσεις

ΛμπΛ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΛΕΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1. Αισθητική ευαισθησία για τον τρόπο συντονισμού συστημάτων λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας (σειρά, σαφήνεια, ισορροπία, ρυθμός, κλπ.).
2. Κριτική στάση για τα μηνύματα του μεταδίδουν τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και η διαφήμιση, με επίδειξη ιδιαίτερης ευαισθησίας για όσα προβαίνουν σε κοινωνικές, εθνικές, σεξιστικές, κλπ. διακρίσεις.

2° ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:**ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΙΔΑΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ, ΑΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ**

Στη συνέχεια, παρουσιάζουμε μια κατάσταση τύπων δραστηριοτήτων, οι οποίες είναι ομαδοποιημένες σε σχέση με κάθε ένα από τα κομμάτια περιεχομένων της πρότασής μας. Όλες αυτές οι δραστηριότητες έχουν δοκιμαστεί για χρόνια στα σχολεία μας. Όταν πραγματοποιήθηκε η συλλογική αξιολόγηση και σκέψη για το κύρος τους, ακολουθήθηκε μια διαδικασία επιλογής, που, ούτως ή άλλως, είναι ανοιχτή σε νέους πειραματισμούς και προτάσεις εκ μέρους των εκπαιδευτικών.

Δραστηριότητες με θέμα τις σχέσεις μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου (ΠΡ - ΓΡ)

- Εξήγηση κειμένων.
- Ανάγνωση κειμένων από τον εκπαιδευτικό.
- Προφορική ανασύνθεση παραμυθιών και αφηγήσεων.
- Υπαγόρευση στον εκπαιδευτικό.
- Απομνημόνευση κειμένων (τραγούδια, ποιήματα, δίστιχα...).
- Απαγγελία και δραματοποίηση.
- Προφορικές εκθέσεις.

Δραστηριότητες για τη μάθηση του αλφαριθμητικού συστήματος (ΑΛΦ)

- Διαφοροποίηση μεταξύ γραμμάτων, σχεδίων, αριθμών...
- Γραφή και ανάγνωση του μικρού ονόματος.
- Συλλογική γραφή λέξεων και κειμένων.
- Συμπλήρωση της γραφής λέξεων.
- Κατασκευή λέξεων με κινητά γράμματα, "λετρασέτ", γραφομηχανές, ηλεκτρονικούς υπολογιστές...
- Ερμηνεία της προσωπικής γραφής.
- Ερμηνεία κειμένων με εικόνες.
- Ανάγνωση απομνημονευμένων κειμένων.
- Ερμηνεία κειμένων με βάση: τον εντοπισμό, τη συμπλήρωση, την επιλογή... λέξεων.

Δραστηριότητες με θέμα την γραφή ως παραγωγή κειμένων (ΓΡ)

- Αντιγραφή κειμένων.
- Υπαγορεύσεις:
 1. Υπαγόρευση στον εκπαιδευτικό.
 2. Υπαγόρευση ενός μαθητή σε άλλον/ους.
 3. Υπαγόρευση του εκπαιδευτικού στους μαθητές.
- Γραφή απομνημονευμένων κειμένων.
- Συμπλήρωση κειμένων ελλিপών, με κενά, κλπ.
- Γραφή πρωτότυπων κειμένων.
- Δραστηριότητες έκδοσης, αναπαραγωγής και εκτύπωσης κειμένων.

Δραστηριότητες με θέμα την ανάγνωση ως ερμηνεία και κατανόηση των κειμένων (ΑΝ)

- Ανάγνωση από τον εκπαιδευτικό.
- Μεγαλόφωνη ή σιωπηλή ανάγνωση.
- Ανάγνωση κειμένων ελλিপών, με κενά...
- Ανασύνθεση κειμένων που έχουν κατατμηθεί και ανακατευτεί.
- Συσχετισμός ή ταξινόμηση κειμένων διαφορετικών μεταξύ τους.
- Περίληψη και αναγνώριση της κεντρικής ιδέας.
- Δραστηριότητες για χρήση βιβλιοθηκών και δραστηριότητες που καλλιεργούν την αγάπη για την ανάγνωση.
- Δραστηριότητες αρχειοθέτησης και ταξινόμησης κειμένων.

Δραστηριότητες με θέμα τα κείμενα ως βασική μονάδα του γραπτού λόγου (ΚΕΙΜ)

Δεδομένου ότι όλες οι δραστηριότητες της πρότασής μας εφαρμόζονται σε κείμενα που έχουν νόημα και στη μελέτη των χαρακτηριστικών τους, δεν υπάρχουν ειδικές δραστηριότητες γι' αυτό το κομμάτι.

Δραστηριότητες με θέμα την ανάλυση και τη σκέψη για τη γλώσσα (ΣΚΕΨΗ)

- Οι δραστηριότητες γραμματικής διόρθωσης.

Δραστηριότητες σε σχέση με το σύστημα λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας (ΛμηΛ)

- Ερμηνεία λογοτύπων και γραφικών συμβόλων.
- Ανάγνωση εικόνων, μόνων τους ή διαδοχικών.
- Διαδοχή εικόνων.
- Σύνδεση κειμένου - εικονογράφησης.
- Δραματοποίηση και αναπαράσταση: κείμενο και κίνηση.
- Σύνδεση κειμένου - οπτικοακουστικών εικόνων.

3^ο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΣΧΟΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Η έκδοση σχολικών περιοδικών έχει μεγάλη σημασία στην πρόταση για τη γλώσσα που περιλαμβάνεται και παρουσιάζεται σε αυτά τα Βοηθήματα.

Το περιοδικό αποτελεί ένα μέσο το οποίο συντελεί στο να προσδίνει νόημα και λειτουργικότητα σε ένα μέρος των εργασιών γλώσσας που πραγματοποιούνται στην τάξη. Επιπλέον, κινητοποιεί τα παιδιά, με αποτέλεσμα τα κείμενα που παράγονται να είναι καλύτερης ποιότητας και να εμφανίζουν υψηλότερο επίπεδο διόρθωσης, τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τη μορφή.

Τέλος, η έκδοση ενός περιοδικού είναι ενδιαφέρουσα από μόνη της, ως μάθηση ειδικών διαδικασιών: της σελιδοποίησης, της έκδοσης, της αναπαραγωγής κειμένων, κλπ.

Η εισαγωγή μέσω πληροφόρησης στα σχολεία επιτρέπει στους ίδιους τους μαθητές — και στους μεγαλύτερους συμμαθητές τους — να συμμετέχουν άμεσα στην έκδοση: μπορούν να “οκανάρουν” φωτογραφίες, να σελιδοποιήσουν κατά στήλες ή, δημιουργώντας πλαίσια, να γράψουν και να διορθώσουν το κείμενο στην οθόνη του υπολογιστή, κλπ.

Στις επόμενες σελίδες, παραθέτουμε δείγματα από διάφορους τύπους περιοδικών τα οποία εκδόθηκαν από σχολεία της περιοχής μας. Δε στοχεύουμε τόσο στην έκθεση τέλειων προτύπων, όσο στο να προσφέρουμε ένα δείγμα από την ευρύτατη γκάμα δυνατοτήτων που προσφέρει το πεδίο της έκδοσης σχολικών περιοδικών. Είναι χρήσιμο να παρατηρήσει κανείς πώς τα περιοδικά συμπεριλαμβάνουν διάφορα τμήματα: εξώφυλλα, πίνακες περιεχομένων, ειδήσεις, ρεπορτάζ, κόμιξ, διαφημίσεις, συνταγές, μετεωρολογικό δελτίο, αθλήματα, συνεντεύξεις, κλπ.

Λόγω της έκτασής τους, αποφασίσαμε να μη μεταφράσουμε εκτενώς τα κείμενα.

Η πλειοψηφία των εκδόσεων που ακολουθούν έγινε σε χαρτί μεγέθους A3, έτσι ώστε το σχήμα τους να μοιάζει με εφημερίδα.

Em la revista

Ploma a plana

- 1-Portada: El somriure
- 2-Em la revista Ploma a plana
- 3-les joguines antigues
- 4-les moticues
- 5-Comic: El rol trist
- 6-Sabem cuinar: Pizza
- 7-Parls de galletes
- 8-les disfres més originals
- 9-... del CARNAVAL 93
- 10-Entretiniment

*Cicle Inicial
Escola "Pau Raudell"
Calonge Març 1993*

Τα περιεχόμενα του εξωφύλλου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ειδήσεις, ένα κόμιξ, συνταγή πίτσας, άρθρο για το Καρναβάλι '93 και την καλύτερη μεταμφίεση... (Επίπεδο: πρώτες τάξεις Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης).

Entretenciments

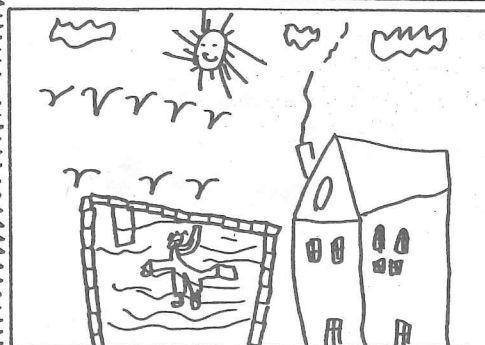

Endorunalla

una farola que les seves
amigues son les estrelles
que és?

(lluna)

Busca les 7 diferències

sopa de lletres

D	A	C	O	C	O	D	R	I	L
O	P	R	I	N	C	E	S	A	L
L	E	O	N	M	S	S	E	O	R
L	I	I	N	G	A	T	V	H	X
V	B	N	J	K	U	R	I	G	V
N	X	A	W	Q	R	E	L	D	U
A	O	L	S	S	O	L	L	I	N
R	O	N	C	A	M	L	A	U	V
B	Z	M	I	C	O	A	N	R	U
C	P	K	U	R	P	N	A	O	P

10

MERAVELLA

Santa Cristina d'Aro

N:1

1er trimestre

Anys 1989-90

2^{on} pàrrec

BAMATUDIA
AOMAS DABAS.
LACOBAB.
JOAQUIM

DCP

BERNAT
NORA
DANIEL

Dissenyat, Produït i Comercialitzat per
Diseñado, Producido y Comercializado por
Designed, produced and commercialized by

CUPEUCUPEUCEACES
MOBLESOMOLBONS I
ESTAN MOLBEN
FES

BAEUAIUAUS
VAM VEURE DINOSAURES
ADRIA

DOLMEN
ASARUAYA.
ES A ROMANYA
SO PAOSDGRIT.
SÓN PEDRES DE GRANIT.

MARTA
LLUIS

SILVIA

AURORA

ATABANAMPES.
ENTERRAVEN ELS HORTS

FRANECSC

Mobles
Mula

ALS MOB LAS
MULA

ASTA MOL VE
DA PREU. JOAQUIM M.

C. 250 m 24
Tel (11) 13 2660

17240 LLAGOSTERA
(Girona)

Εξώφυλλο περιοδικού με αφιέρωμα στους δεινόσαυρους, πληροφορίες για τα ντόλμεν και ένθετες διαφημίσεις των μαθητών (Επίπεδο: δεύτερο έτος Προσχολικής Αγωγής).

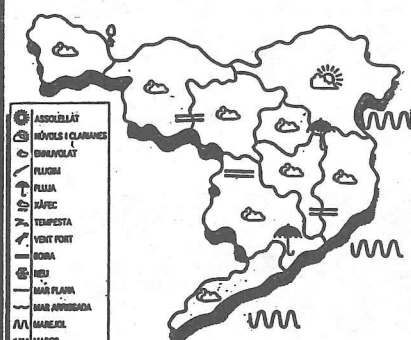
VÀIXEL DE PAPER

N: 3

3^a trimestre

Sta Cristina d'Aro

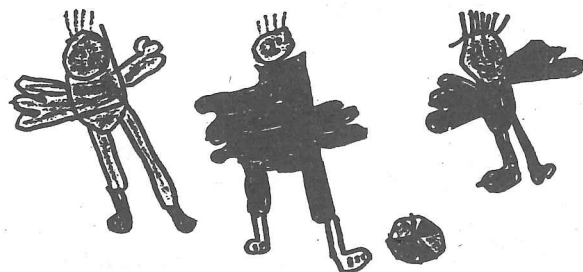
TEMPS

A SANTACRISTINA
CRISTINA
DARU FARA
SOL INUVUL.

BERNAT
DARIUS

ESPORTS

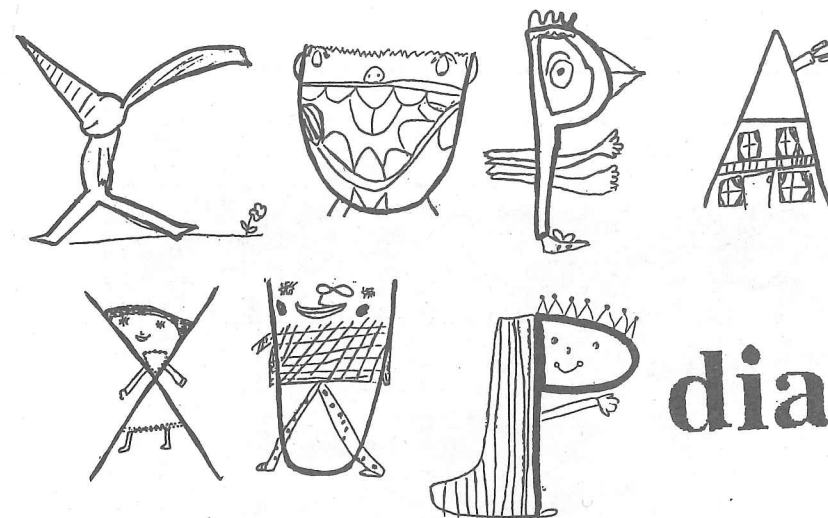
ALCISTINE NC AGUANPAT
2-0. CRISTINENC

FRANCESC
BOA UPM

SORDI
ELOI

6

Μετεωρολογικός
χάρτης και αναπα-
ράσταση ποδο-
σφαιρικού αγώνα
των παιδιών.

diari

DIARI DE PÀRVULS I CICLE INICIAL DEL C. BALDIRI REIXACH, 1992 Núm.

Sant Feliu de Guíxols

Dijous, 21 de maig de 1992

Campions!!!

■ El Barça guanya la primera Copa d'Europa de la seva història

■ Un gol de Koeman en la pròrroga derrota la Sampdoria a Wembley

■ Milers de persones surten al carrer a tot Catalunya a celebrar-ho

El Barça guanya la copa d'Europa! Un donar un premi als italians. Com mai morada de la gran com de Sant del gol de Koeman que mor al marador a la segona part de la pròrroga. Va agafar la copa Allez! acompanyat de Subicasta i Guardiola i van guanyar 1 a 0 de conjunt itàlia. Agra a Sant Feliu ben posar molts de cotxes amb coses del Barça i plorats i cantar.

SEGON

SUMARI

Pàgs.

Temps	2-3
Articles d'opinió	4
Local	5-6
Catalunya	7-8
Successos	9-10
Esports	11-12-13
Cultura	14-15
Entrevistes	16-17
Anuncis classificats	18
Cuina	19-20-21
Naixements	22
Televisió	23
Entreteniments	24-25-26-27
Patrocinadors	27
Programa del Dia de l'Escola	28

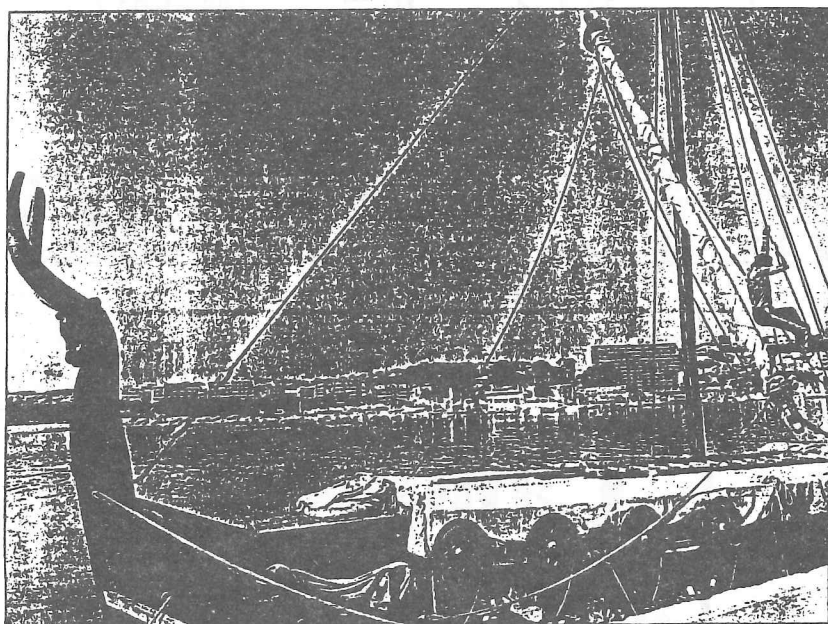
Άρθρο για πλοία-αντίγραφα των Βίκινγκς, που φιλοδοξούν να επαναλάβουν το δρομολόγιο του Κολόμβου, και διαφήμιση.

30 d'abril de 1992

Tres vaixells vikings fabricats a la CEI per participar en una expedició que pretén recórrer la mateixa ruta seguida per Cristòfol Colom fa 500 anys, van realitzar ahir a la tarda una escala tècni-

ca al port de Sant Feliu de Guíxols per refugiar-se del fort vent i proveir-se de queviures. Les tres naus, de bandera russa, porten noms tan significatius com Fe, Esperança i Caritat. Després

de sortir de Sant Petersburg fa quasi un any, preveuen arribar a les Antilles passant per les Canàries. La tripulació està formada per 15 persones, la meitat de les quals són mariners professionals.

A la fotografia, un dels vaixells vikings que ahir va atracar al port de Sant Feliu. (Foto PEP IGLESIAS).

Participen en una expedició que pretén recórrer la ruta seguida per Colom

Tres vaixells vikings de la CEI van fer escala ahir al port de Sant Feliu

La setmana passada tres vaixells vikings van arribar al port de Sant Feliu de Guíxols per refugiar-se del fort vent i proveir-se de queviures. Les tres naus, de bandera russa, porten noms tan significatius com Fe, Esperança i Caritat.

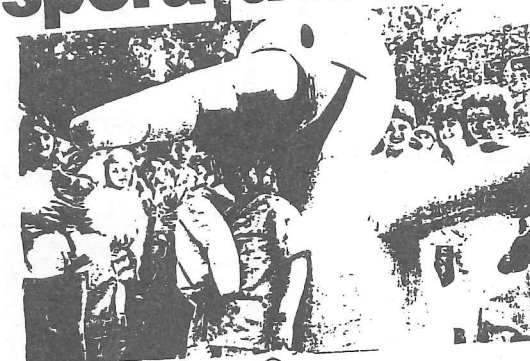

SOAILLSAD'S

(SOLO TOCA HISTOL EN LOS PLATOS)

P-4ANYS

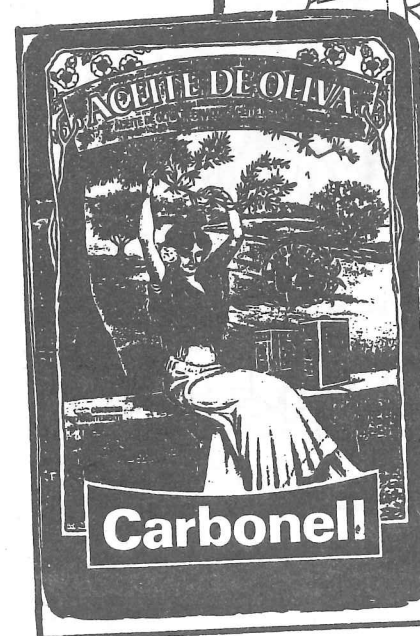
Los sevillanos salvan una Expo que aún espera a los turistas

QRO
CU RRO
LA EXPO SEVI LLA 92)
CURRO DE LEOCILL 92
(ELS SEVI LLANS VO LEN
RSIL DU SUIT

U6 AEO
(VA GIN A LA EXPO)

P-4ANYS
D'ILLUNS 11 DE MAIG DE 1992

Compra oli Carbonell
que quedaràs com un Vadell.

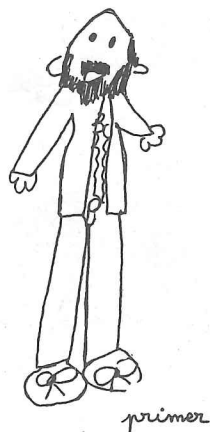
Segon

Υπότιτλοι σε τίτλο εφημερίδας για την Παγκόσμια έκθεση της Σεβίλλης (1992) και δίστιχο που συνοδεύει διαφήμιση.

ENTREVISTA AL PRESIDENT DE L' ASSOCIACIO DE PARES

- 1- Com et dius?
Em dic Francesc Gálvez Breg.
- 2- Quants anys tens?
35 anys.
- 3- On vius?
a) L'Avinyuda, Catalunya, aquí a Sant Feliu.
- 4- Quan eres petit, t'agradava anar a l'escola? Sí.
- 5- A quina escola anaves?
al Sant Perep, perquè aquesta no hi era.
- 6- Et portaven bé?
Era dels que es portaven més bé.
- 7- Et castigaven?
De vegades, quan em portava malament.
- 8- T'agradava la música?
Sí que m'agradava.
- 9- Tens amics?
Sí, però és difícil dir quants.
- 10- T'agraden els nens?
Sí, molt. M'agrada jugar amb ells.
- 11- Quin curer fan els teus fills?
Un 6è, l'altre 2n i l'any que ve comença la més petita.
- 12- T'agrada la mestria, escola?
Sí, perquè té molt de sol i pati. És una de les escoles més maques de Sant Feliu.
- 13- On treballes?
en una botiga.
- 14- Què és l'Associació de Pares?
Es on es reuneixen els pares dels nens i ajuden els mestres.
- 15- T'agrada treballar a l'Associació de Pares?
Sí que m'agrada, sinó no.

- 16- Quina feina hi fas?
Sóc el president.
col. laboro en l'organitzac.
de festes i ajudo els
alumnes.
- 17- Com treballes?
En reunim /
discutim i resolucions
problemes.
- 18- Qui t'ajuda?
altres pares.
- 19- Te va bé la feina?
En general sí.
- 20- La directora t'ajuda? Sí.
- 21- Quan et van triar president de l'Associació de Pares, vas estar content?
Sí, però era molta responsabilitat.

Εξονυχιστική συνέντευξη που πήραν οι μαθητές από τον Πρόεδρο του Συλλόγου Γονέων του σχολείου.

EL PIN

DIARI DEL C.P. TAIALÀ

DATA: ABRIL EDITORS: SAGON PARVULARI CLASE DE DUFINS

ANEM DE COLONIAS

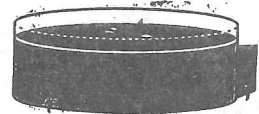
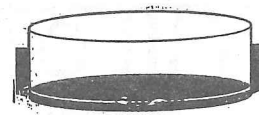
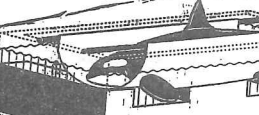
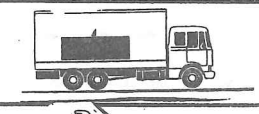
CASA DE COLONIAS CAN CAVALLE

INDEX

-NOTÍCIES	2-3-4-5
-ANUNCIS	6
-ESPORTS	7
-EL TEMPS	8
-TELEVISIÓ	9
-ELS ENTRETENIMENTS	10

Πρωτοσέλιδο με φωτογραφία κτιρίου κατασκήνωσης και πίνακα περιεχομένων.

L'ORCA ULISSES S'EN VA A ESTATS UNITS

1		LA PISTINA ASTA PLENA
2		UT REUN AIGUA
3		LA POS ANAU MARGALLA
4		LA TREUN AMUNA GRUA
5		LA POSAN SOBRA UNA ASUNTA A M' AIGUA
6		LA POSANA UN CAMIO
7		LA POSANA UN ABIO

LA ULISES
NO TE MOBIA I ASTA NARBOSA
SA LA BOLAN AN PORTA A ESTATS
UNITS.

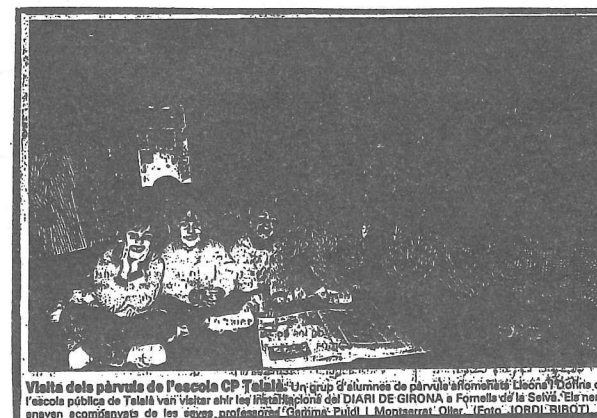
Λεπτομέρειες
των σταδίων
μεταφοράς της
φάλαινας Οδυσ-
σέας στις Η.Π.Α.

ANEM AL DIARI DE GIRONA.

COM ES FA UN DIARI?

1. EL PERIODISTES ESCRIBEN NOTICIAS	DIARI DE GIRONA Un Diari lliure per a una societat lliure
2. A LA NIT FAU DIARI	DIARI DE GIRONA Un Diari lliure per a una societat lliure
3. AL MATÍ PORTEN DIARIS A LES BOTES	DIARI DE GIRONA Un Diari lliure per a una societat lliure
4. TOTS VAN A COMPRAR EL DIARI	DIARI DE GIRONA Un Diari lliure per a una societat lliure

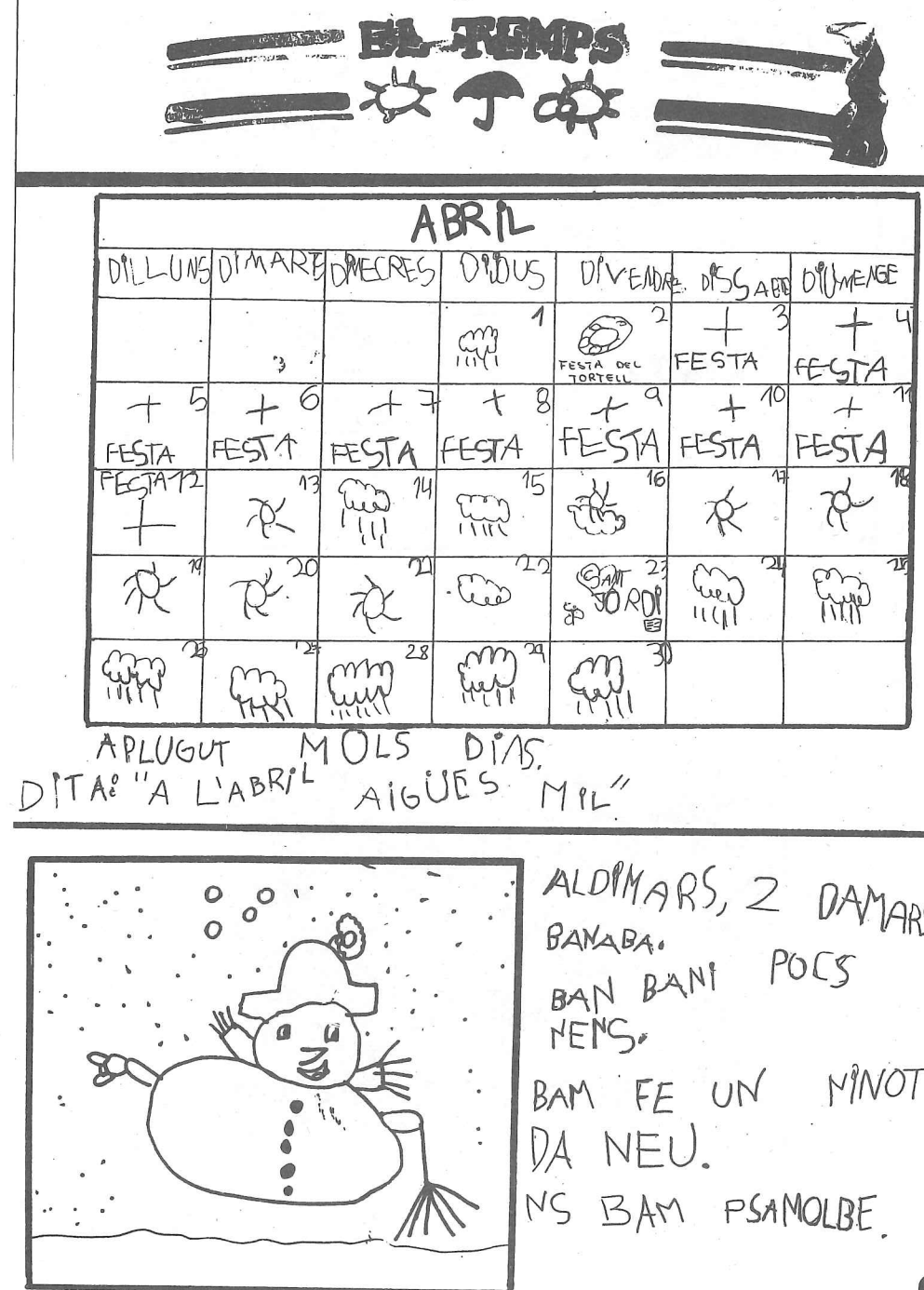
AL PASAT DINARS 30 DE MARS
BAM ANA A DEULA AL DIARI DE GIRONA
AMS' BAM ASANA MOTAS COSAS.

LA FOTU DA LA CLASE DAS LLAOMS
NO LA BAM BEULA AL DIARI PARCE VA CADA MLAMEN.

"Πώς γίνεται μια
εφημερίδα;" Επεξη-
γηματικά σκίτσα και
υπότιτλοι. Επίσκεψη
σε γραφεία εφημερί-
δας.

Μηνιαίο ημερολόγιο,
με σημειώσεις για
τον καιρό και τις
αργίες, και σχολια-
σμένο σκίτσο για μια
μέρα που χιόνισε.

Βιβλιογραφία

ΒΑΣΙΚΗ, ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Είναι γεγονός ότι υπάρχει μια τεράστια βιβλιογραφία που αναφέρεται στη γραφή και την ανάγνωση. Παρ' όλα αυτά, όμως, υπάρχουν ελάχιστες δημοσιεύσεις οι οποίες να αναπτύσσουν την πρόταση για μια, δομητική και βασισμένη στο νόημα, διδασκαλία του γραπτού λόγου στα πρώτα χρόνια της σχολικής πορείας.

Το μεγαλύτερο μέρος των δημοσιεύσεων που υπάρχουν αναφέρεται, κυρίως, σε έρευνες και θεωρητικές επανεξετάσεις κι όχι τόσο σε σχολικές εφαρμογές. Από την άλλη, η πλειοψηφία των δημοσιεύσεων επικεντρώνεται σε ορισμένες ειδικές πλευρές, αλλά δεν υπάρχουν παρά ελάχιστες δημοσιεύσεις οι οποίες να ενσωματώνουν μια διδασκαλία της γραφής και της ανάγνωσης, βασισμένη σε κείμενα.

Εν πάση περιπτώσει, συγκεντρώνουμε εδώ μερικά βιβλία και άρθρα που θεωρούμε θεμελιώδη. Παρακάτω, θα παραθέσουμε έναν πλήρη κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών, τις οποίες χρησιμοποιήσαμε και οι οποίες μας φάνηκαν χρήσιμες.

FERREIRO, E. και TEBEROSKY, A. (1978). "La adquisición de la lectoescritura como proceso cognitivo" ("Η κατάρκτηση ανάγνωσης και γραφής ως γνωστική διαδικασία"). *Cuadernos de Pedagogía*, 40. 4-6.

FERREIRO, E. και TEBEROSKY, A. (1979). *Los sistemas de escritura en el desarrollo del niño* (Τα συστήματα γραφής στην ανάπτυξη του παιδιού). Μπουένος Άιρες, Siglo XXI.

Σε αυτά τα δύο κείμενα συγκεντρώνονται οι έρευνες των δύο συγγραφέων, οι οποίες εισήγαγαν θεωρία, για πρώτη φορά, για τη διαδικασία οικοδόμησης της γραφής και της ανάγνωσης στη σκέψη των παιδιών. Αποτελούν βασική αναφορά και η ανάγνωσή τους είναι απαραίτητη.

ESCOLA MUNICIPAL CASAS (1986). *Una experiencia pedagógica con textos informativos: confección del periódico: QUÉ PASSA?* (Μια εκπαιδευτική εμπειρία με ενημερωτικά κείμενα: η δημιουργία του περιοδικού: QUÉ PASSA?). Ανακοίνωση που παρουσιάστηκε στις Α' Διεθνείς Ημερίδες Ψυχολογίας και Εκπαίδευσης: Κουλτούρα, Εκπαίδευση και Ανθρώπινη Ανάπτυξη. Μαδρίτη, Ιούνιος 1986.

Το σχολείο Casas του Δήμου Βαρκελώνης ήταν το πρώτο σχολείο που είχε ως σύμβουλο την Άννα Τεμπερόσκι, αμέσως μετά την άφιξή της στην Ισπανία. Ήταν ένα αποφασιστικό βήμα προς τα εμπρός: πώς να διδάσουμε το γραπτό λόγο στο σχολείο, ξεκινώντας από τη διαδικασία της οικοδόμησής του στη σκέψη των παιδιών; Δυστυχώς, η δουλειά που πραγματοποιήθηκε σ' αυτό το σχολείο δε δημοσιοποιήθηκε αρκετά, γιατί χρησιμοποιήθηκε σχεδόν αποκλειστικά η καταλανική γλώσσα. Το παραπάνω άρθρο είναι ένα από τα λίγα που έχουν γραφεί στα ισπανικά και αναφέρεται στην εμπειρία της γραφής, της δημοσίευσης και της έκδοσης ενός σχολικού περιοδικού το οποίο επεξεργάστηκαν εξ ολοκλήρου τα παιδιά στην τάξη.

SOLÉ, I. (1992). *Estrategias de lectura* (Στρατηγικές ανάγνωσης). Βαρκελώνη, ICE-GRAÓ, MIE.

Πρόκειται για ένα πολύ πρόσφατο βιβλίο, που είναι θεμελιώδες για τη διδασκαλία της ανάγνωσης στο σχολείο. Ξεκινά από μια αμφίδρομη αντίληψη για την ανάγνωση, που κινείται μεταξύ της πνευματικής δραστηριότητας του αναγνώστη και του κειμένου που γράφτηκε. Θέτει τη σημασία που έχει να διδάσκεται —κι όχι μόνο να αξιολογείται— η αναγνωστική κατανόηση διάφορων κειμένων. Αναπτύσσει ένα σύνολο απόψεων, που παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον, για το πώς να διδάσκονται οι στρατηγικές ανάγνωσης πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την αναγνωστική διαδικασία. Τέλος, αναφέρεται σε κριτήρια αξιολόγησης. Η Isabel Solé έχει εμπνεύσει σε μεγάλο βαθμό τις ιδέες που εκθέσαμε σε αυτά τα Βοηθήματα... αλλά δε φέρει καμιά ευθύνη για τα λάθη μας.

TEBEROSKY, A. (1992). *Aprendiendo a escribir* (Μαθαίνοντας γραφή). Βαρκελώνη, Horsori-ICE.

Η Άννα Τεμπερόσκι είναι εκείνη που μας οδηγεί, εδώ και πολλά χρόνια, στο δρόμο της ανακάλυψης ενός νέου οράματος που δεν αφορά μόνο τη γραφή αλλά και τη δουλειά στο σχολείο, το έργο μας ως ψυχοπαιδαγωγικών συμβούλων. Δε θα κατορθώσουμε ποτέ να ξεπληρώσουμε όσα της οφείλουμε και αισθανόμαστε εξαιρετικά τυχεροί που την είχαμε κοντά μας και πάντα τόσο πρόθυμη να μας βοηθήσει. Τα Βοηθήματά μας δε θα είχαν υπάρξει χωρίς αυτήν. Η ανάγνωση των κειμένων της αποτελεί πηγή μιας υπέροχης μάθησης.

Ξεχωρίζουμε αυτό το πρόσφατο βιβλίο στο οποίο συγκεντρώνονται βασικές απόψεις για τη γνώση που έχουν οι δάσκαλοι και τα παιδιά για το αλφαβητικό σύστημα γραφής, για τις σχολικές δραστηριότητες, τα είδη και τους τύπους κειμένων και τη γραμματική. Τελειώνει με ένα κεφάλαιο σχετικά με το "Τι δεν ξέρουν τα παιδιά", που αναφέρεται στις παραδοσιακές διαδικασίες της διδασκαλίας του γραπτού λόγου, και με ένα ακόμα κεφάλαιο που συνοψίζει ιδέες και προτάσεις για την εκπαιδευτική πρακτική.

TEBEROSKY, A. και CARDOSO, B. (1988). *Psicopedagogia del llenguatge escrit: Documents de classe* (Η Ψυχοπαιδαγωγική του γραπτού λόγου: υλικά για την τάξη). Βαρκελώνη, Instituto Municipal de Educación (IME).

Αξίζει να κάνει κανείς τον κόπο να διαβάσει αυτό το βιβλίο, παρότι είναι γραμμένο στα καταλανικά. Συγκεντρώνει και καταγράφει την εμπειρία παρατήρησης, σκέψης και ανάλυσης με τους δασκάλους του σχολείου Casas του Δήμου Βαρκελώνης σχετικά με μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων στην τάξη, οι οποίες προσανατολίζονται στη διδασκαλία του γραπτού λόγου με τις προϋποθέσεις που προτείνουμε σε αυτά τα Βοηθήματα. Η ανάγνωση του βιβλίου, που μεταφράζει και αντικατοπτρίζει την πράξη του δασκάλου στην τάξη αλλά και την ανταπόκριση των παιδιών, είναι συναρπαστική.

WELLS, G. (1988). *Aprender a leer y a escribir* (Μαθαίνοντας ανάγνωση και γραφή). Βαρκελώνη, Laia.

Ανάμεσα από πολλά βιβλία κριτικής εξέτασης που αναφέρονται στη διδασκαλία και τη μάθηση του γραπτού λόγου, συστήνουμε ιδιαίτερα αυτό εδώ. Το βιβλίο τεκμηριώνει ένα νήμα συνέχειας μεταξύ της γλώσσας της οικογένειας και της γλώσσας του σχολείου, διαφοροποιώντας τις και διαχωρίζοντας τη συνεισφορά του σχολείου. Θέτει το ζήτημα ότι οι διαφορές των παιδιών μεταξύ τους, σε ό,τι αφορά την εκμάθηση της γλώσσας του σχολείου, οφείλονται στην κοινωνική τους προέλευση. Επιχειρηματολογεί υπέρ της σημασίας που έχει στη διδασκαλία της γλώσσας η αλληλεπίδραση και ο διάλογος δασκάλου/μαθητή.

ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ

COLL, C. (1986). *Marc Curricular per a l'Ensenyament Obligatori* (Πλαίσιο του Αναλυτικού Προγράμματος για την υποχρεωτική εκπαίδευση). Βαρκελώνη, Generalitat de Catalunya.

COLL, C. (1989). "Diseño Curricular Base y proyectos curriculares" ("Βασικός Σχεδιασμός του Αναλυτικού Προγράμματος και σχέδια εργασίας"), *Cuadernos de Pedagogía*, 168, σελ. 8-14.

COLL, C. (1990). "Un marco de referencia psicologico para la educación escolar: la Concepción Constructivista del aprendizaje y de la enseñanza" ("Ένα ψυχολογικό πλαίσιο αναφοράς για τη σχολική εκπαίδευση: η δομητική αντίληψη της μάθησης και της διδασκαλίας"), στο COLL, PALACIOS, MARCHESI. *Desarrollo Psicológico y Educación (II): Psicología y Educación*. Μαδρίτη, Alianza, σελ. 435-453.

COLL, C. (1991). "Concepción Constructivista y planteamiento curricular" ("Δομητική αντίληψη και σχεδιασμός αναλυτικού προγράμματος"), *Cuadernos de Pedagogía*, 188.

COLL, C. και SOLÉ, I. (1989). "Aprendizaje significativo y ayuda pedagógica", ("Νοηματοδοτημένη μάθηση και παιδαγωγική βοήθεια"), *Cuadernos de Pedagogía*, 168, σελ. 16-20.

COLL, C. και SOLÉ, I. (1990). "La interacción profesor-alumno en el proceso de enseñanza y aprendizaje" ("Η αλληλεπίδραση εκπαιδευτικού-μαθητή στη διαδικασία

- διδασκαλίας και μάθησης”) στο COLL, PALACIOS, MARCHESI, ob. cit., σελ. 463-475.
- COLL, C., POZO, J.L., SARABIA, B., VALL, E. (1992). *Los contenidos de la Reforma: Enseñanza y Aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes* (Τα περιεχόμενα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης: διδασκαλία και μάθηση εννοιών, διαδικασιών και στάσεων). Μαδρίτη, Santillana-Siglo XXI.
- ENTWISTLE, N. (1988). *La comprensión del aprendizaje en el aula* (Η κατανόηση της μάθησης στην τάξη). Μαδρίτη, Paidós-MEC.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. (1989). *Orientacions i Programes: L'educació a la Llar d'Infants i al Parvulari* (Κατευθύνσεις και Προγράμματα: η εκπαίδευση στους Βρεφονηπιακούς σταθμούς και στην Προσχολική Αγωγή). Βαρκελώνη.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. (1990). *Disseny Curricular. Ensenyament Primari*. (Σχεδιασμός Αναλυτικού Προγράμματος. Πρώτη Εκπαίδευση). Βαρκελώνη.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. (1992). Διατάγματα 94/1992 και 95/1992, της 28^{ης} Απριλίου, με τα οποία καθορίζεται το αναλυτικό πρόγραμμα της Προσχολικής Αγωγής και της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- GÓMEZ, I. και MAURI, T. (1986). “Valores, actitudes y normas: un contenido curricular de la escolarización obligatoria” (“Αξίες, στάσεις και κανόνες: περιεχόμενα του αναλυτικού προγράμματος για την υποχρεωτική εκπαίδευση”), *Cuadernos de Pedagogía*, 139, σελ. 44-46.
- GÓMEZ-GRANELL, C. και COLL, C. (1994). “De qué hablamos cuando hablamos de constructivismo” (“Τι εννοούμε όταν κάνουμε λόγο για δομητισμό”), *Cuadernos de Pedagogía*, 221, σελ. 8-10.
- HEIMLICH, J.E. και PITTELMAN, S.D. (1990). *Los mapas semánticos. Estrategias de aplicación en el aula*. (Οι σημασιολογικοί χάρτες. Στρατηγικές εφαρμογής τους στην τάξη). Μαδρίτη, MEC-Aprendizaje/Visor.
- HERNÁNDEZ, F. (1988). “La globalización mediante proyectos de trabajo” (“Η ολιστική μάθηση μέσω σχεδίων εργασίας”), *Cuadernos de Pedagogía*, 115, σελ. 54-59.
- HERNÁNDEZ, F. (1989). “El lugar de los procedimientos” (“Ο χώρος των διαδικασιών”), *Cuadernos de Pedagogía*, 172, σελ. 20-23.
- HERNÁNDEZ, F. και VENTURA, M. (1992). *La organización del currículum por proyectos de trabajo* (Η οργάνωση του αναλυτικού προγράμματος με σχέδια εργασίας). Βαρκελώνη, GRAO-ICE, MIE.
- KAMII, C. και DEVRIES, R. (1983). *Piaget y la Educación Preescolar* (Ο Πιαζέ και η Προσχολική Αγωγή). Μαδρίτη, Aprendizaje/Visor.

- MARUNY, L. (1990). “Formación Permanente del Profesorado y Asesoramiento Psicopedagógico” (“Συνεχιζόμενη κατάρτιση των εκπαιδευτικών και ψυχοπαιδαγωγική συμβουλευτική”), στο *Cambio Educativo y desarrollo profesional*. Πρακτικά των έβδομων Ημερίδων Μελέτης για την Έρευνα στο Σχολείο. Σεβίλλη, 1990.
- MARUNY, L. και MUÑOZ, E. (1993). “Educar en la diversidad: Respuestas escolares” (“Εκπαίδευση στη διαφορετικότητα: οι απαντήσεις του σχολείου”), *Cuadernos de Pedagogía*, 212, σελ. 11-14.
- MAURI, T. και άλ. (1990). *El currículum en el centro educativo* (Το αναλυτικό πρόγραμμα στο σχολείο). ICE-Horsori, Cuadernos de Educación. Βαρκελώνη.
- MAURI, T. (1991). “Objetivos y Contenidos” (“Στόχοι και περιεχόμενα”), *Cuadernos de Pedagogía*, 188, σελ. 17-19.
- MAURI, T., VALL, E. και GÓMEZ, I. (1992). *Els continguts escolars. El seu tractament en el currículum*. (Τα σχολικά περιεχόμενα και πώς τα αντιμετωπίζει το αναλυτικό πρόγραμμα). MIE, ICE-GRAO. Βαρκελώνη.
- MERCER, N. και EDWARDS, D. (1988). *El conocimiento compartido. El desarrollo de la comprensión en el aula* (Η γνώση που μοιράζεται. Η ανάπτυξη της κατανόησης στην τάξη). Μαδρίτη, Paidós-MEC.
- POZO, J.L. και άλ. (1991). “Conocimientos previos y aprendizaje escolar” (“Προηγούμενες γνώσεις και σχολική μάθηση”), *Cuadernos de Pedagogía*, 188.
- SOLÉ, I. (1991). “Se puede enseñar lo que se ha de construir?” (“Μπορεί να διδαχθεί αυτό που πρέπει να οικοδομηθεί;”), *Cuadernos de Pedagogía*, 188, σελ. 33-35.
- STENHOUSE, L. (1984). *Investigación y Desarrollo del Currículum* (Έρευνα και Ανάπτυξη του Αναλυτικού Προγράμματος). Μαδρίτη, Morata.
- STENHOUSE, L. (1987). *La investigación como base de la enseñanza* (Η έρευνα ως βάση της διδασκαλίας). Μαδρίτη, Morata.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ (1989α). *Βασικός Σχεδιασμός του Αναλυτικού Προγράμματος. Προσχολική Αγωγή και Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*. Μαδρίτη.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ (1989β). *Επεξηγήσεις για το Βασικό Σχεδιασμό του Αναλυτικού Προγράμματος. Προσχολική Αγωγή και Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*. Μαδρίτη.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ (1991). *Βασιλικό Διάταγμα με το οποίο θεσπίζεται το αναλυτικό πρόγραμμα της Προσχολικής Αγωγής*. (ΦΕΚ της 09-09-91).
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ (1991). *Βασιλικό Διάταγμα με το οποίο θεσπίζονται τα υποχρεωτικά γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας Αγωγής*. (ΦΕΚ της 26-06-91).

Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΩΣ ΔΟΜΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΩΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- ADAM, J.M. (1985). "Quel types de textes?" ("Τι είδους κείμενα;"), *Le Français dans le monde*, 192, σελ. 39-43.
- BLANCHE-BENVENISTE, C. (1981). "La langue écrite est un objet particulier" ("Ο γραπτός λόγος αποτελεί ένα ιδιαίτερο αντικείμενο"), *Aprenentatge de la lectura i l'escriptura*. Βαρκελώνη, ICE-UAB.
- CASSANY, D., LUNA, M., SANZ, G. (1993). *Ensenyar Llengua (Η διδασκαλία της γλώσσας)*. Βαρκελώνη, GRAÓ.
- COOK-GUMPERZ, J. (επ.) (1988). *La construcción social de la alfabetización (Η κοινωνική οικοδόμηση του εγγραμματοσμού)*. Μαδρίτη, Paidós-MEC.
- COROMINA, E. (1984). *Pràctiques d'expressió i comunicació. (Πρακτικές έκφρασης και επικοινωνίας)*. Vic, EUMO.
- CUENCA, M^a. J. (1992). *Teories gramaticals i ensenyament de llengües. (Γραμματικές θεωρίες και διδασκαλία γλωσσών)*. Βαλένθια, Tàndem Edicions.
- FERREIRO, E. (1981). *La desventaja del niño minusválido social en el proceso educativo (Το μειονέκτημα του παιδιού με κοινωνικά προβλήματα στην εκπαιδευτική διαδικασία)*. Γ' Συνάντηση παιδιατρικής, Μεξικό.
- FERREIRO, E. (1982β). *Análisis de las perturbaciones en el proceso de aprendizaje de la lectoescritura (Ανάλυση των διαταραχών κατά τη μαθησιακή διαδικασία της ανάγνωσης και της γραφής)*. Μεξικό, Γενική Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής.
- FERREIRO, E. (1982γ). "Se debe o no enseñar a leer y a escribir en el Jardín de Niños?: un problema mal planteado" ("Πρέπει να διδάσκεται, ή όχι, γραφή και ανάγνωση στους Βρεφονηπιακούς σταθμούς; Ένα πρόβλημα που δεν τίθεται σωστά"), *Ανακοίνωση της Γενικής Δ/σης Προσχολικής Αγωγής*, 2, Μεξικό.
- FERREIRO, E. (1982δ). *El proceso cognitivo de apropiación de la lengua escrita (Η γνωστική διαδικασία οικειοποίησης του γραπτού λόγου)*. Παγκόσμιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας, Τμήμα Κοινωνιογλωσσολογίας, Μεξικό.
- FERREIRO, E. (1986α). *Proceso de alfabetización. La alfabetización en proceso (Διαδικασία εγγραμματοσμού. Ο εγγραμματοσμός σε εξέλιξη)*. Μπενόζ Αιρες, Centro Editor de América Latina.
- FERREIRO, E. και TEBEROSKY, A. (1978). "La adquisición de la lectoescritura como proceso cognitivo" ("Η κατάκτηση της ανάγνωσης και γραφής ως γνωστική διαδικασία"). *Cuadernos de Pedagogía*, 40, σελ. 4-6.
- FILJALKOW, J. (1986β). "Les interactions sociales et l'enseignement de la lecture-écriture en milieu défavorisé" ("Οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και η διδασκαλία αναγνωστικής γραφής σε μη προνομιούχο περιβάλλον"), *Colloque du CRESAS: Interactions sociales et construction des savoirs à l'école*. Παρίσι.

- GOODMAN, Y. M. (1992). "Las raíces de la alfabetización" ("Οι ρίζες του εγγραμματοσμού"), *Infancia y Aprendizaje*, 58, σελ. 29-42.
- LOMAS, C. (1993). "Los lenguajes de la persuasión" ("Οι γλώσσες της πειθούς"), *Cuadernos de Pedagogía*, 216, σελ. 35-39.
- MARUNY, LL., MINISTRAL, I., MIRALLES, M. (1993). "Por una enseñanza significativa del lenguaje escrito" ("Για μια διδασκαλία του γραπτού λόγου που να έχει νόημα"), *SIGNOS*, 8-9, σελ. 170-177.
- MARUNY, LL., MINISTRAL, I., MIRALLES, M. (1993). "Ordenadores de Lenguaje", ("Οι υπολογιστές της γλώσσας"), *AULA de Innovación Educativa*, 20, σελ. 55-59.
- MIRET, I. (1993). "La enseñanza de la lengua en la Educación Primaria" ("Η διδασκαλία της γλώσσας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση"), *SIGNOS*, 8-9, σελ. 54-61.
- PARIS, S.G. και άλ. (1993). "Un marco de referencia para una evaluación fiable de la lectoescritura" ("Ένα πλαίσιο αναφοράς για την αξιόπιστη αξιολόγηση της ανάγνωσης και της γραφής"), *CL&E, Comunicación, Lenguaje y Educación*, 18, σελ. 15-29.
- PESO, M.T. και VILARRÚBIES, P. (1989). "La enseñanza y aprendizaje de la lengua escrita" ("Διδασκαλία και μάθηση του γραπτού λόγου"), *Cuadernos de Pedagogía*, 171, σελ. 54-59.
- PONTECORVO, C. και ORSOLINI, M. (1992). "Analizando los discursos de las prácticas alfabetizadoras desde la perspectiva de la teoría de la actividad", ("Αναλύοντας τους λόγους για τις πρακτικές εγγραμματοσμού από την οπτική της θεωρίας της δραστηριότητας"), *Infancia y Aprendizaje*, 58, σελ. 125-141.
- STUBBS, M. (1982). *El llenguatge i l'escola (Η γλώσσα και το σχολείο)*. Βαρκελώνη, Ed. 62.
- TEBEROSKY, A. (1990β). "Reflexiones desde la psicolingüística" ("Σκέψεις από την πλευρά της ψυχολογολογίας"), *Cuadernos de Pedagogía*, 179, σελ. 16-19.
- TOLCHINSKY, L. και TEBEROSKY, A. (1992). "Al pie de la letra" ("Κατά γράμμα"). *Infancia y Aprendizaje*, 59-60, σελ. 101-130.
- TOUGH, J. (1989). *Lenguaje, conversación y educación (Γλώσσα, συζήτηση και εκπαίδευση)*. Μαδρίτη, Aprendizaje/Visor.
- VALENCIA, Sh.W. (1993). "Evaluación alternativa: Separar el grano de la paja" ("Εναλλακτική αξιολόγηση: να ξεχωρίσουμε την ήρα από το στάρι"), *CL&E Comunicación, Lenguaje y Educación*, 19-20, σελ. 63-66.
- VAN DIJK, T. A. (1983). *La ciencia del texto (Η επιστήμη του κειμένου)*. Βαρκελώνη, Paidós.
- VÍÑAO, A. (1993). "Del alfabeto a la imagen. Notas históricas" ("Από το αλφάβητο στην εικόνα. Ιστορικές σημειώσεις"), *Cuadernos de Pedagogía*, 216, σελ. 12-14.

WELLS, G. (1987). "Aprendices en el dominio de la lengua escrita" ("Μαθητεύοντας στην κατάρτιση του γραπτού λόγου"), in *Psicología y Educación. Realizaciones y tendencias actuales en la investigación y en la práctica*. Πρακτικά των Β' Διεθνών Ημερίδων Ψυχολογίας και Εκπαίδευσης. Μαδρίτη, MEC-Aprendizaje/Visor.

WELLS, G. (1988). *Aprender a leer y a escribir* (Μαθαίνοντας ανάγνωση και γραφή). Βαρκελώνη, Laia.

WELLS, G. (1990). "Condiciones para la alfabetización total" ("Προϋποθέσεις για τον πλήρη εγγραμματισμό"), *Cuadernos de Pedagogía*, 179, σελ. 12-16.

WOLF, K. P. (1993). "De la evaluación informal a la evaluación fundamentada: Reconocer el rol del enseñante en clase" ("Από την ανεπίσημη στη θεμελιωμένη αξιολόγηση: η αναγνώριση του ρόλου του εκπαιδευτικού στην τάξη"), *CL&E Comunicación, Lenguaje y Educación*, 19-20, σελ. 35-42.

Η ΓΡΑΦΗ ΩΣ ΔΟΜΗΣΗ ΚΑΙ ΩΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

BELLÉS, R.M. (1985). "La evaluación escolar de las escrituras iniciales" ("Η σχολική αξιολόγηση των πρώτων γραφών"), *Infancia y Aprendizaje*, 30, σελ. 19-39.

BELLÉS, R.M. και άλ. (1984). *El aprendizaje de la lengua escrita: entre la copia y la construcción* (Η μάθηση του γραπτού λόγου: μεταξύ αντιγραφής και οικοδόμησης). Ανακοίνωση στο Α' Συνέδριο του Επίσημου Συλλόγου Ψυχολόγων. Μαδρίτη.

BELLÉS, R.M. και άλ. (1993). "Cosas que usted no tuvo ocasión de preguntar sobre el aprendizaje y la enseñanza del lenguaje escrito a alumnos con NEE" ("Θέματα, για τη μάθηση και τη διδασκαλία του γραπτού λόγου σε μαθητές, που δεν είχατε την ευκαιρία να ρωτήσετε"), *CL&E Comunicación, Lenguaje y Educación*, 17, σελ. 97-117.

BLANCHE-BENVENISTE, C. (1982). "La escritura del lenguaje dominguero" ("Η γραφή της κυριακάτικης γλώσσας") στο FERREIRO, E. και GÓMEZ-PALACIO (επιμ.): *Nuevas perspectivas sobre los procesos de la lectura y de la escritura*. Μεξικό, Siglo XXI.

CAMPS, A. (1990). "Modelos del proceso de redacción: algunas implicaciones para la enseñanza" ("Τρόποι για τη διαδικασία σύνταξης κειμένων: μερικές επιπτώσεις στην εκπαίδευση"), *Infancia y Aprendizaje*, 49, σελ. 3-19.

CAMPS, A. και άλ. (1990). *La enseñanza de la ortografía*. (Η διδασκαλία της ορθογραφίας). Βαρκελώνη, εκδ. GRAÓ, συν. El Lápiz.

CAMPS, A. (1993). "La enseñanza de la composición escrita. Una visión general" ("Η διδασκαλία της γραπτής έκθεσης. Μια γενική άποψη"), *Cuadernos de Pedagogía*, 216, σελ. 19-21.

CASSANY, D. (1993). *Reparar la escritura: didáctica de la corrección de lo escrito*. (Αποκατάσταση της γραφής: η διδακτική της διόρθωσης του γραπτού). Βαρκελώνη, εκδ. GRAÓ (Biblioteca del Aula).

FABRETTI, D. και TEBEROSKY, A. (1993). "Escribir en voz alta" ("Γράφοντας μεγαλόφωνα"), *Cuadernos de Pedagogía*, 216, σελ. 54-56.

FERREIRO, E. (1979). "Qué está escrito en una oración escrita. Una respuesta evolutiva" ("Τι είναι γραμμένο σε μια γραπτή φράση. Μια εξελικτική απάντηση"), *Infancia y Aprendizaje*, 5, Boston University, σελ. 20-31.

FERREIRO, E. (1982a). "Los Procesos constructivos de apropiación de la escritura" ("Οι δομητικές διαδικασίες οι οποίες στοχεύουν στην κατάρτιση της γραφής"), στο FERREIRO, E. (1986b). *La complejidad conceptual de la escritura*. Μεξικό, Ermitano. Συμπόσιο με θέμα τα Συστήματα Γραφής και Εγγραμματισμού. Μεξικανικός Σύνδεσμος Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας. Μεξικό, 1985.

FERREIRO, E. και GÓMEZ-PALACIO (επιμ.) (1982). *Nuevas perspectivas sobre los procesos de la lectura y de la escritura* (Νέες προοπτικές για τις διαδικασίες ανάγνωσης και γραφής). Μεξικό, Siglo XXI.

FERREIRO, E. και TEBEROSKY, A. (1979) *Los sistemas de escritura en el desarrollo del niño* (Τα συστήματα γραφής στην ανάπτυξη του παιδιού). Μπουένος Άιρες, Siglo XXI.

FERREIRO, E. και TEBEROSKY, A. (1981) "La comprensión del sistema de escritura: construcciones originales del niño e información específica de los adultos" ("Η κατανόηση του συστήματος της γραφής: πρωτότυπες οικοδομήσεις του παιδιού και ειδικές πληροφορίες από τους ενήλικες"), *Lectura y Vida*, Λατινοαμερικανικό Περιοδικό Ανάγνωσης. IRA. 1. Μπουένος Άιρες.

FERREIRO, E. και VERNON, S. (1992). "La distinción de palabra / nombre en niños de 4 y 5 años" ("Η διάκριση της λέξης / ονόματος σε παιδιά 4 και 5 ετών"), *Infancia y Aprendizaje*, 58, σελ. 15-28.

FIJALKOW, J. και LIVA, A. (1988). "La copia del texto como indicador del aprendizaje del lenguaje escrito en el niño" ("Η αντιγραφή του κειμένου ως δείκτης μάθησης του γραπτού λόγου από το παιδί"), *Lectura y Vida*, Μπουένος Άιρες, σελ. 5-16.

GÓMEZ DE MORAIS, A. και TEBEROSKY, A. (1993). "Escribir con o sin errores de ortografía" ("Γραφή με ή χωρίς ορθογραφικά λάθη"), *Cuadernos de Pedagogía*, 216, σελ. 57-59.

GRAVES, D.H. (1991). *Didáctica de la escritura* (Διδακτική της γραφής). Μαδρίτη, Morata-MEC.

ΟΜΑΔΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ÉCOUEN (1988). *Former les enfants producteurs de textes* (Εκπαιδύοντας τα παιδιά ως παραγωγούς κειμένων). Παρίσι, Hachette.

ΟΜΑΔΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ÉCOUEN (1992). *Former les enfants lecteurs et producteurs de poèmes* (Εκπαιδύοντας τα παιδιά ως αναγνώστες και ως παραγωγούς ποιημάτων). Παρίσι, Hachette Éducation.

PRETEUR, Y. (1986). *Pour un statut des apprenants, réflexions sur un exemple: Les premières acquisitions de l'écriture chez les jeunes enfants*. (Υπέρ της κατοχύρωσης της έννοιας του μαθητευομένου. Σκέψεις πάνω σε ένα παράδειγμα: οι πρώτες κατακτήσεις της γραφής σε μικρά παιδιά). Πρακτικά του συνεδρίου "L'interculturel en éducation et en sciences humaines", β' τόμος, Πανεπιστήμιο Τουλούζης II.

ROCA, N. (1992). "Desarrollo del aprendizaje de la escritura en alumnos y alumnas discapacitados" ("Εξέλιξη της μάθησης της γραφής σε μαθητές και μαθήτριες με νοητικά προβλήματα"), *Comunicación, Lengua y Educación*, 16, σελ. 61-82.

SCARDAMALIA, M. και BEREITER, C. (1992). "Dos modelos explicativos de los procesos de composición escrita" ("Δύο επεξηγηματικά μοντέλα των διαδικασιών της γραπτής έκθεσης"), *Infancia y Aprendizaje*, 58, σελ. 43-64.

TEBEROSKY, A. (1982). "Construcción de escrituras a través de la interacción grupal" ("Οικοδόμηση γραφών, μέσω της αλληλεπίδρασης της ομάδας"), στο FERREIRO και GÓMEZ-PALACIO, *Nuevas perspectivas sobre los procesos de lectura y escritura*. Μεξικό, Siglo XXI.

TEBEROSKY, A. (1987α). *La comprensión de la escritura en el niño: desarrollo espontáneo y aprendizaje escolar* (Η κατανόηση της γραφής στα παιδιά: αυθόρμητη ανάπτυξη και σχολική μάθηση). Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Βαρκελώνης.

TEBEROSKY, A. (1987β). *Psicopedagogía del llenguatge escrit*. (Η ψυχοπαιδαγωγική του γραπτού λόγου). Βαρκελώνη, IME.

TEBEROSKY, A. (1987γ). *El aprendizaje inicial del lenguaje escrito: la escritura de noticias*. (Η αρχική μάθηση του γραπτού λόγου: γραφή ειδήσεων). Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο της IRA. Σαλαμάνκα.

TEBEROSKY, A. (1988α). "La dictée et la rédaction des contes entre enfants de la même age" ("Η υπαγόρευση και η σύνταξη παραμυθιών μεταξύ ομολόγων"), *European Journal of Psychology of Education*, III (4), σελ. 399-414.

TEBEROSKY, A. (1988β). "Textos informativos de niños de seis a nueve años" ("Ενημερωτικά κείμενα παιδιών από έξι έως εννιά ετών"), στο PONTECORVO, C. (επιμ.) *La costruzione dei testi nei bambini*. Ρώμη, Nuova Italia.

TEBEROSKY, A. (1989α). "La escritura de textos narrativos" ("Η γραφή αφηγηματικών κειμένων"), *Infancia y Aprendizaje*, 46, σελ. 17-36.

TEBEROSKY, A. (1989β). "Los conocimientos previos del niño sobre lenguaje escrito y su incorporación en el aprendizaje escolar en el Ciclo Inicial" ("Οι προηγούμενες γνώσεις του παιδιού για το γραπτό λόγο και η ενσωμάτωσή τους στη σχολική μάθηση των πρώτων ετών της Πρωτοβάθμιας"), *Revista de Educación*, 288, σελ. 161-183.

TEBEROSKY, A. (1990α). "Reescribiendo noticias: una aproximación a los textos de los niños y adultos en proceso de alfabetización" ("Ξαναγράφοντας ειδήσεις: μια προσέγγιση στα κείμενα παιδιών και ενηλίκων σε διαδικασία εγγραμματισμού"), *Anuario de Psicología*, 47, σελ. 43-63.

TEBEROSKY, A. (1990α). *Aprendiendo a escribir* (Μαθαίνοντας γραφή). Βαρκελώνη, Horsori-ICE.

TEBEROSKY, A. και CARDOSO, B. (1988). *Psicopedagogía del llenguatge escrit: Documents de classe*. (Ψυχοπαιδαγωγία του γραπτού λόγου: υλικά για την τάξη. Βαρκελώνη, IME.

TEBEROSKY, A. και SELLARÉS, R. (1986). *L'aprenentatge inicial de l'ortografia*. (Η πρώτη μάθηση της ορθογραφίας). Ανακοίνωση που παρουσιάστηκε στο Β' Διεθνές Συνέδριο καταλανικής γλώσσας, Βαρκελώνη, Μάιος, 1986.

TOLCHINSKY, L. (1990). "La reproducción de relatos en niños entre cinco y siete años: Organización sintáctica y funciones narrativas" ("Η αναπαραγωγή διηγημάτων από παιδιά μεταξύ πέντε και επτά ετών: Συντακτική οργάνωση και αφηγηματικές λειτουργίες"), *Anuario de Psicología*, 47, σελ. 64-87.

TOLCHINSKY, L. (1992). "Calidad narrativa y contexto escolar" ("Αφηγηματική ποιότητα και σχολικό πλαίσιο επικοινωνίας"), *Infancia y Aprendizaje*, 58, σελ. 83-105.

Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΩΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ALEGRÍA, J. (1982). "Estructura del lenguaje, alfabeto y aprendizaje de la lectura" ("Δομή της γλώσσας, αλφάβητος και μάθηση της ανάγνωσης"). Πρακτικά των Α' Ημερίδων με θέμα τις "Νέες προοπτικές για τη γραπτή αναπαράσταση στο παιδί". (*Noves perspectives sobre la representació escrita en el nen*). Βαρκελώνη, IME, σελ. 71-84.

ALONSO, J. και MATEOS, M.M. (1985). "Comprensión lectora: Modelos, entrenamiento, evolución" ("Αναγνωστική κατανόηση: Μοντέλα, επιμόρφωση, εξέλιξη"), *Infancia y Aprendizaje*, 31-32, σελ. 5-19.

AZNAR, E., CROS, A., QUNTANA, LI. (1991). *Coherencia textual y lectura* (Συνοχή κειμένων και ανάγνωση). ICE-Horsori, Cuadernos de Educación, 6. Βαρκελώνη.

BETTELHEIM, B. και ZELAN, K. (1983). *Aprender a leer* (Μαθαίνοντας ανάγνωση). Βαρκελώνη, Grijalbo Critica.

CAIRNEY, Th. (1992). *Enseñanza de la comprensión lectora* (Διδασκαλία της αναγνωστικής κατανόησης). Μαδρίτη, MEC- Morata.

CASSIDY, M., BAUMANN, J. (1989). "Cómo incorporar las estrategias de control de la comprensión a la enseñanza con textos básicos de lectura", ("Πώς να ενσωματώνονται στη διδασκαλία οι στρατηγικές ελέγχου της κατανόησης με τη χρήση βασικών κειμένων ανάγνωσης"), *Comunicación, Lengua y Educación*. 1. σελ. 45-50.

- COLOMER, T. (1991). "De la enseñanza de la literatura a la educación literaria" ("Από τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη λογοτεχνική παιδεία"), *CL&E Comunicación, Lenguaje y Educación*, 9, σελ. 21-31.
- COLOMER, T., CAMPS, A. (1991). *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre* (Η διδασκαλία της ανάγνωσης, η διδασκαλία της κατανόησης). Βαρκελώνη, Ed. 62.
- COLOMER, T. (1993). "La enseñanza de la lectura. Estado de la cuestión", ("Η διδασκαλία της ανάγνωσης. Η κατάσταση του ζητήματος"), *Cuadernos de Pedagogía*, 216, σελ. 15-18.
- FERREIRO, E. (1984). "Procesos de interpretación de textos que preceden la lectura convencional" ("Διαδικασίες ερμηνείας κειμένων που προηγούνται της συμβατικής ανάγνωσης"), Συμπόσιο με τίτλο *Information processing in early reading*. XXIII Διεθνές Συνέδριο Ψυχολογίας. Ακαπούλκο.
- FIJALKOW, J. (1986α). *Mauvais lecteurs, pour quoi?* (Κακοί αναγνώστες. Γιατί;). Παρίσι, PUF.
- GARCÍA MADRUGA, J.A. και LEÓN, J.A. (1989). "Comprensión de textos e instrucción" ("Κατανόηση κειμένων και διδασκαλία"), *Cuadernos de Pedagogía*, 169, σελ. 54-59.
- GARCÍA MADRUGA, J.A., LUQUE, J. και MARTIN, J. (1989). "Aprendizaje, memoria y comprensión de textos expositivos. Dos estudios de intervención sobre el texto" ("Μάθηση, μνήμη και κατανόηση κειμένων παρουσίασης. Δύο μελέτες παρέμβασης στο κείμενο"), *Infancia y Aprendizaje*, 48, σελ. 25-44.
- GUILLAUME, C. (1988). *J' aide mon enfant à apprendre à lire* (Βοηθάω το παιδί μου να μάθει να διαβάζει). Παρίσι, RETZ.
- ΟΜΑΔΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ÉCOUEN (1984). *Former des enfants lecteurs (I)* (Εκπαιδεύοντας τα παιδιά ως αναγνώστες). Παρίσι, Hachette.
- ΟΜΑΔΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ÉCOUEN (1991). *Former des enfants lecteurs de textes (II)* (Εκπαιδεύοντας τα παιδιά ως αναγνώστες κειμένων). Παρίσι, Hachette Écoles.
- KARABÉLIAN, S. (1984). *Nous désirons des vrais lecteurs. Livre de lectures* (Επιθυμούμε πραγματικούς αναγνώστες. Βιβλίο αναγνώσεων). Παρίσι, RETZ.
- MATEOS, M.M. (1991). "Entrenamiento en el proceso de supervisión de la comprensión lectora: Fundamentación teórica e implicaciones educativas" ("Επιμόρφωση στη διαδικασία εποπτείας της αναγνωστικής κατανόησης: Θεωρητική θεμελίωση και εκπαιδευτικές επιπλοκές"), *Infancia y Aprendizaje*, 56, σελ. 25-50.
- SMITH, F. (1983). *Comprensión de la lectura* (Κατανόηση της ανάγνωσης). Μεξικό, Trillas.
- SOLÉ, I. (1987α). *L'ensenyament de la comprensió lectora* (Η διδασκαλία της αναγνωστικής κατανόησης). Βαρκελώνη, CEAC.

- SOLÉ, I. (1987β). "La posibilidad de un modelo teórico para la enseñanza de la comprensión lectora" ("Η δυνατότητα ενός θεωρητικού μοντέλου για τη διδασκαλία της αναγνωστικής κατανόησης"), *Infancia y Aprendizaje*, 39-40, σελ. 1-13.
- SOLÉ, I. (1988). "El treball de comprensió lectora" ("Η δουλειά της αναγνωστικής κατανόησης"), *Perspectiva Escolar*, 129.
- SOLÉ, I. (1992). *Estrategias de lectura* (Στρατηγικές ανάγνωσης). Βαρκελώνη, ICE-GRAO, MIE.
- SOLÉ, I. (1993). "Lectura y estrategias de aprendizaje" ("Ανάγνωση και στρατηγικές μάθησης"), *Cuadernos de Pedagogía*, 216, σελ. 25-27.
- TEBEROSKY, A. (1979). "La relación texto-imagen" ("Η σχέση κειμένου-εικόνας"), *Cuadernos de Pedagogía*, 51, σελ. 42-44.
- TEBEROSKY, A. (1979). "Leer para enseñar a escribir" ("Διαβάζουμε για να διδάξουμε τη γραφή"), *Cuadernos de Pedagogía*, 216, σελ. 22-24.
- VALENCIA, Sh. W. (1993). "Método de carpeta para la evaluación de la lectura en clase: los porqué, los qué y los cómo" ("Μέθοδος με τήρηση φακέλου για την αξιολόγηση της ανάγνωσης στην τάξη: τα γιατί, τα τι και τα πώς"), *CL&E Comunicación, Lenguaje y Educación*, 19-20, σελ. 69-75.

ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- BONALS, J. (1988). "Propostes d'activitats a l'inici de l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura" ("Προτάσεις για δραστηριότητες στην αρχή της μάθησης ανάγνωσης και γραφής"), *GUIX*, 133.
- COROMINAS, D., GÓMEZ, T., CORNET, Mª T. (1990). *Llengua Escrita al Parvulari* (Γραπτός λόγος στο νηπιαγωγείο). Αδημοσίευτη μελέτη.
- ΔΙΑΦΟΡΟΙ (1989). *Un proyecto en Parvulario y Ciclo Inicial* (Ένα σχέδιο εργασίας σε νηπιαγωγείο και στις πρώτες τάξεις της Πρωτοβάθμιας). Πρακτικά Ημερίδων με θέμα τις "Εμπειρίες σε τάξεις του Δημοτικού". Πανεπιστήμιο της Θαραγόθα.
- DE DIEGO, J. και PESO, T. (1992). "La lengua escrita en el parvulario" ("Ο γραπτός λόγος στο νηπιαγωγείο"), *AULA*, 2.
- ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ BAGES-BERGUEDÀ (1986). *L'aprenentatge de la lecto-escriptura. Una experiència al C.P. Santa Eulàlia* (Η εκμάθηση της ανάγνωσης και της γραφής. Μια εμπειρία από το Δημόσιο δημοτικό της Αγίας Ευλαλίας). Αδημοσίευτο έγγραφο.
- ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ TOY BAIX EMPORDÀ (1990). *L'ensenyament de la comprensió lectora* (Η διδασκαλία της αναγνωστικής κατανόησης). Αδημοσίευτο έγγραφο.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ CASAS (1985). *Dossier d'activitats d'ensenyament i aprenentatge del Llenguatge Escrit* (Ντοσιέ δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία και τη μάθηση του γραπτού λόγου). Αδημοσίευτη μελέτη.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ CASAS (1986). *Una experiència pedagògica con textos informativos: confecció del periódico: QUÉ PASSA?* (Μια εκπαιδευτική εμπειρία με ενημερωτικά κείμενα: η δημιουργία του περιοδικού: QUÉ PASSA?). Ανακοίνωση που παρουσιάστηκε στις Α' Διεθνείς Ημερίδες Ψυχολογίας και Εκπαίδευσης; Κουλτούρα, Εκπαίδευση και Ανθρώπινη Ανάπτυξη. Μαδρίτη, Ιούνιος 1986.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ CASAS (1990). *Psicopedagogia del Llenguatge Escrit: Documents de classe* (Ψυχοπαιδαγωγική του γραπτού λόγου: τεκμήρια της τάξης). Βαρκελώνη, ΙΜΕ.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ COMARQUES GIRONINES (Ομάδα εργασίας). (1987). *L'ensenyament i l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura* (Η διδασκαλία και η μάθηση ανάγνωσης και γραφής). Αδημοσίευτο έγγραφο.

MIRALLES, M., VERT, D. και VILANOVA, D. (1990). *Llegir i Escriure a Pàrvuls. Un Projecte Curricular de Llenguatge Escrit a Parvulari (4-6)*. (Η ανάγνωση και η γραφή στα νήπια. Ένα σχέδιο εργασίας γραπτού λόγου σε νηπιαγωγεία). Ομάδα εργασίας, Χιρόνα, ICE-UAB. Αδημοσίευτο έγγραφο.

ΟΜΑΔΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΩΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ BARKENO. (1986). *Ensenyar aprenent per ensenyar a aprendre* (Διδάξτε μαθαίνοντας για να διδάξετε τη μάθηση). Βαρκελώνη, BARCANOVA Educació.

ΟΜΑΔΑ ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΗΣ SELVA-GIRONA (1988). *L'aprenentatge de la lecto-escriptura* (Η μάθηση της αναγνωστικής γραφής). Blanes-Girona, Centre de Recursos Pedagògics.

VERT, D. και VILANOVA, D. (1989). "Las Olimpiadas de Seúl" ("Οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Σεούλ"), *Cuadernos de Pedagogía*, 169, σελ. 26-29.

VERT, D. και VILANOVA, D. (1990). "Un projecte: els ocells" ("Ένα σχέδιο εργασίας: τα πουλιά"), *GUIX*, 158, σελ. 35-36.

VILLARÚBIES, P. (1988). "Aprendre a escriure, avui" ("Η μάθηση της γραφής σήμερα"), *Perspectiva escolar*, 129.

VINARDELL, A. και PÉREZ, R. (1982). *Una experiència pedagògica sobre l'escriptura de textos narratius* (Μια εκπαιδευτική εμπειρία σχετικά με τη γραφή αφηγηματικών κειμένων. Πρακτικά των Α' Ημερίδων με τίτλο *Noves perspectives sobre la representació escrita en el nen*. Βαρκελώνη, ΙΜΕ, σελ. 117-134.